

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2026 – Numri: 143

Tiranë – E premte, 3 korrik 2026

PËRMBAJTJA

	Faqe
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 476, datë 26.6.2026	Për përcaktimin e kriterëve të qëndrueshmërisë dhe të reduktimit të emetimeve të gazeve serrë për biokarburantet dhe lëndët djegëse të rinovueshme, si dhe të rregullave për verifikimin e përmbushjes së tyre..... 13225
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 518, datë 30.6.2026	Për disa ndryshime në vendimin nr. 463, datë 31.7.2025, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e skemës së veçantë të garancisë shtetërore të huas për garantimin e huamarrjes së subjekteve në sektorin e bujqësisë” 13310
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 57, datë 25.5.2026	Me objekt shfuqizimin e vendimeve nr. 7, datë 9.2.2025, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, vleftësuar përmes vendimit nr. 14, datë 12.2.2025, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar; nr. 13, datë 13.3.2025, të Gjykatës së Posaçme të Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar; nr. 00-2025- 1153 (176), datë 8.7.2025, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë. Shpenzimet gjyqësore në ngarkim të subjektit të interesuar..... 13320

VENDIM

Nr. 476, datë 26.6.2026

**PËR PËRCAKTIMIN E KRITEREVE TË
QËNDRUESHMËRISË DHE TË
REDUKTIMIT TË EMETIMEVE TË
GAZEVE SERRË PËR
BIOKARBURANTET DHE LËNDËT
DJEGËSE TË RINOVUESHME, SI DHE
TË RREGULLAVE PËR VERIFIKIMIN E
PËRMBUSHJES SË TYRE¹**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 3, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025, “Për biokarburantet në transport”, me propozimin e ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Përcaktimin e kriterëve të qëndrueshmërisë dhe të reduktimit të emetimeve të gazeve serrë për biokarburantet dhe lëndët djegëse të rinovueshme, si dhe të rregullave për verifikimin e përmbushjes së tyre, sipas anekseve që i bashkëlidhen këtij vendimi dhe janë pjesë përbërëse të tij, përkatësisht, me emërtimet si vijon:

a) Aneksi 1, “Kuatrë i përgjithshëm dhe transpozimi operacional”;

b) Aneksi 2, “Metodologjia për llogaritjen e pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit”;

c) Aneksi 3, “Kritere të hollësishme të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, kuadri i verifikimit”;

ç) Aneksi 4, “Metodologjia për llogaritjen e kursimit të emetimeve të gazeve serrë”;

d) Aneksi 5, “Baza e të dhënave për biokarburantet dhe regjistri i verifikimit”;

dh) Aneksi 6, “Sasia e detyrueshme e energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit dhe certifikatat për lëndët djegëse të rinovueshme për transport (RTF)”;

e) Aneksi 7, “Kritere të qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa, nga biomasa bujqësore dhe pyjore”;

ë) Aneksi 8, “Dispozita kalimtare dhe përfundimtare”.

2. Ngarkohen Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Mjedisit, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura, Drejtoria e Përgjithshme e Akreditimit, Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit dhe Qendra Kombëtare e Biznesit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR

Albana Koçi

¹ Kjo rregullore është përafuar me nenet 25–31 të Direktivës (BE) 2018/2001. Numri CELEX: 32018L2001, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 328, datë 21.12.2018, fq. 82–209.

Rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) 2019/807 për përcaktimin e lëndëve të para me rrezik të lartë ILUC dhe certifikimin me rrezik të ulët ILUC. Numri CELEX: 32019R0807, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 133, datë 21.5.2019, fq. 1–7.

Rregullorja zbatuese e Komisionit (BE) 2022/996 mbi rregullat për verifikimin e kriterëve të qëndrueshmërisë dhe kursimit të emetimeve të gazeve serrë. Numri CELEX: 32022R0996, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 168, datë 27.6.2022, fq. 1–62.

Rregullorja zbatuese e Komisionit (BE) 2022/2448 për udhëzimet operationale lidhur me biomasën pyjore. Numri CELEX: 32022R2448, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 320, datë 14.12.2022, fq. 4–58.

Rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) 2023/1184 për metodologjinë e prodhimit të RFNBO-ve. Numri CELEX

32023R1184, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 157, datë 20.6.2023, fq. 11–19.

Rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) 2023/1185 për metodologjinë e RFNBO-ve dhe karburanteve të karbonit të ricikluar. Numri CELEX: 32023R1185, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 157, datë 20.6.2023, fq. 20–30.

Rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) 2023/1640 mbi metodologjinë e bashkëpërpunimit. Numri CELEX: 32023R1640, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 205, datë 18.8.2023, fq. 46–67.

Vendimi i Komisionit 2010/335/BE mbi udhëzimet për stokun e karbonit në tokë. Numri CELEX: 32010D0335, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L, datë 17.6.2010, fq. 19–41.

Rregullorja e Komisionit (BE) nr.1307/2014 për kriteret dhe shtrirjen gjeografike të kullotave me biodiversitet të lartë. Numri CELEX: 32014R1307, Fletorja zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L 351, datë 9.12.2014, fq. 3–5.

ANEKSI 1**KUADRI I PËRGJITHSHËM DHE
TRANSPOZIMI OPERATIV I NENEVE 25
DERI NË 31, TË DIREKTIVËS (EU)
2018/2001****Neni 1****Qëllimi dhe objekti i zbatimit****1. Ky vendim përcakton:**

a) kuadrin e përgjithshëm për prodhimin, vendosjen në treg dhe përdorimin, në Republikën e Shqipërisë, të biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, lëndëve djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs) dhe lëndëve djegëse me karbon të ricikluar, në zbatim të ligjit nr. 24/2023 dhe ligjit nr. 46/2025;

b) pjesën minimale të detyrueshme të energjisë së rinovueshme në konsumin final të energjisë në sektorin e transportit që do të hidhet në treg nga furnizuesit e karburantit, në zbatim të nenit 4, të ligjit nr. 46/2025, së bashku me metodologjinë e llogaritjes, skemën e Certifikatës së Karburantit të Rinovueshëm për Transport (RTF) dhe rregullimet administrative mbështetëse;

c) kriteret thelbësore të qëndrueshmërisë dhe pragjet e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të zbatueshme për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës, në zbatim të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025 dhe të neneve 7, 24 e 25, të ligjit nr. 24/2023; dhe të nenit 10 (1) dhe 24, të ligjit nr. 24/2023;

ç) kuadrin e verifikimit, duke përfshirë njohjen dhe mbikëqyrjen e skemave vullnetare dhe organeve të certifikimit, procesin e auditimit dhe detyrimet e operatorëve ekonomikë, në zbatim të nenit 7, të ligjit nr. 46/2025;

d) metodologjinë për llogaritjen e kursimeve të emetimeve të gazeve serrë, në zbatim të pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025;

dh) Bazën e të Dhënave të Biokarburanteve dhe Regjistrin e Verifikimit, duke përfshirë detyrimet e operatorëve ekonomikë, organeve të certifikimit dhe skemave vullnetare në lidhje me bazën e të dhënave, dhe lidhjen e bazës së të dhënave me bazën e të dhënave për biokarburantet, që funksionon në përputhje me pikën 2, të nenit 28, të direktivës (EU) 2018/2001, i inkorporuar dhe përshtatur nga

vendimi i Këshillit Ministerial 2021/14/MC-EnC, të datës 30 nëntor 2021;

e) kriteret për përcaktimin e lëndës së parë me rrezik të lartë të ndryshimit të tërthortë të përdorimit të tokës dhe për certifikimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës me rrezik të ulët të ndryshimit të tërthortë të përdorimit të tokës;

ë) detyrimet e raportimit të furnizuesve të karburanteve, operatorëve ekonomikë, organeve për vlerësimin e përputhshmërisë dhe skemave vullnetare, si dhe raportimi i Republikës së Shqipërisë te Sekretariati i Komunitetit të Energjisë në lidhje me çështjet e mbuluara nga ky vendim.

2. Ky vendim zbatohet për:

a) biokarburantet dhe lëndët e tjera djegëse të rinovueshme për transport (në kuptim të ligjit nr. 46/2025) të vendosura në treg në Republikën e Shqipërisë;

b) biolëngjet e vendosura në treg në Republikën e Shqipërisë për qëllime energjetike të tjera nga transporti;

c) lëndët djegëse të biomasës të vendosura në treg në Republikën e Shqipërisë për përdorim në impiante, që prodhojnë energji elektrike, ngrohje ose ftohje, në përputhje me pragjet e përcaktuara në nenin 9 të këtij aneksi;

ç) lëndët djegëse të karbonit të ricikluara dhe lëndët djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs) të vendosura në treg në Republikën e Shqipërisë për përdorim në sektorin e transportit;

d) të gjithë operatorët ekonomikë në zinxhirin e furnizimit të lëndëve djegëse të përmendura në shkronjat “a” deri në “ç”, duke përfshirë prodhuesit e lëndëve të para, mbledhësit e mbetjeve dhe të mbetjeve të mbetura, operatorët e instalimeve, që përpunojnë lëndët e para në lëndë djegëse përfundimtare ose produkte të ndërmjetme, objektet e magazinimit, tregtarët, furnizuesit e lëndëve djegëse, skemat vullnetare dhe organet e certifikimit.

3. Ky vendim nuk zbatohet për lëndët djegëse të vendosura në treg për qëllimet e krijimit të rezervave të detyrueshme të naftës dhe produkteve të naftës, as për rezervat ushtarake, në përputhje me pikën 3, të nenit 1, të ligjit nr. 46/2025.

Neni 2 Përkufizime

1. Për qëllimet e këtij vendimi, përkufizimet e mëposhtme zbatohen në të gjithë kapitujt:

a) **“Ky vendim”** nënkupton këtë vendim të Këshillit të Ministrave, duke përfshirë të gjithë anekset dhe shtojcat e tij;

b) **“Ligji nr. 24/2023”** do të thotë ligji nr. 24/2023, “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme” (Fletorja Zyrtare e Republikës së Shqipërisë, nr. 64, datë 14 prill 2023), i ndryshuar;

c) **“Ligji nr. 46/2025”** do të thotë ligji nr. 46/2025 “Për prodhimin, transportin, tregtimin dhe përdorimin e biokarburanteve dhe lëndëve të tjera të rinovueshme djegëse për transport” (shpallur me dekretin e Presidentit nr. 215, datë 4 korrik 2025);

ç) **“Direktiva (BE) 2018/2001”** nënkupton direktivën (BE) 2018/2001 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, të 11 dhjetorit 2018, mbi promovimin e përdorimit të energjisë nga burime të rinovueshme, siç është përshtatur dhe miratuar me vendimin e Këshillit Ministror 2021/14/MC-EnC dhe 2022/02/MC-EnC të Komunitetit të Energjisë;

d) **“Ministria”** nënkupton ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë;

dh) **“Ministri”** do të thotë ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë;

e) **“Ministria e Mjedisit”** nënkupton ministrinë përgjegjëse për mjedisin në qeverinë aktuale të Republikës së Shqipërisë;

ë) **“Sekretariati i Komunitetit të Energjisë”** nënkupton Sekretariatën e Komunitetit të Energjisë të krijuar sipas Traktatit për Krijimin e Komunitetit të Energjisë;

f) **“Plani Kombëtar i Energjisë dhe Klimës” ose “NECP”** nënkupton Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës të përmendur në pikën 33, të nenit 3, të ligjit nr. 24/2023, aktualisht të miratuar me vendimin nr. 872, datë 29 dhjetor 2021, të Këshillit të Ministrave (PKEK 2020–2030), siç mund të rishikohet, në përputhje me pikën 4, të nenit 14, të ligjit nr. 155/2020, “Për ndryshimet klimatike”;

g) **“i përshtatur nga Komuniteti i Energjisë”** në lidhje me çdo direktivë ose rregullore të Bashkimit Evropian, nënkupton atë direktivë ose rregullore siç është përshtatur dhe miratuar me vendim të Këshillit Ministror ose vendim të Grupit

të Përhershëm të Nivelit të Lartë të Komunitetit të Energjisë;

gj) **“Aneksi”** do të thotë një nga anekset e këtij vendimi, në të cilët referencat ndaj një neni të numërtuar brenda një aneksi i referohen nenit me atë numër brenda atij aneksi, me numërim të vazhdueshëm të zbatuar në të gjithë anekset e këtij vendimi.

2. Termat e përcaktuar në nenin 3, të ligjit nr. 24/2023 dhe në nenin 3 të ligjit nr. 46/2025 zbatohen në të gjithë këtë vendim, në përputhje me përkufizimet e dhëna në ato ligje. Kur një term përkufizohet në të dyja ligjet, përkufizimi më specifik i ligjit nr. 46/2025 zbatohet për çështjet brenda objektit të atij ligji dhe përkufizimi i ligjit nr. 24/2023 zbatohet për çështjet jashtë objektit të ligjit nr. 46/2025.

3. Çdo aneks i këtij vendimi mund të përcaktojë përkufizime shtesë të zbatueshme posaçërisht brenda atij kapitulli. Përkufizime të tilla specifike për aneksin do të zbatohen vetëm brenda kapitullit, në të cilin shfaqen ato dhe nuk do të ndikojnë në kuptimin e të njëjtëve terma në kapitujt e tjerë të këtij vendimi.

4. Termat e përdorur në këtë vendim që nuk përkufizohen në këtë nen, në nenin e aneksit përkatës, që përmban përkufizime specifike të aneksit, në nenin 3, të ligjit nr. 24/2023, ose në nenin 3, të ligjit nr. 46/2025, do të kenë kuptimin që u është dhënë në:

a) ligjin nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë”, të ndryshuar;

b) ligjin nr. 8450/1999, “Për përpunimin, transportin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, të ndryshuar;

c) ligjin nr. 61/2012, “Për akcizat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar;

ç) ligjin nr. 155/2020, “Për ndryshimet klimatike”; dhe

d) direktivën (EU) 2018/2001 dhe rregulloret zbatuese dhe të deleguara të përshtatura nga Komuniteti i Energjisë të përmendura në aneksin i të këtij aneksi.

Neni 3 Transpozim

1. Ky vendim transpozon në legjislacionin dytësor shqiptar, në zbatim të dispozitave autorizuese të ligjit nr. 24/2023 dhe ligjit nr.

46/2025, dispozitat e mëposhtme të direktivës (EU) 2018/2001, siç janë përshtatur e miratuar nga Këshilli Ministror i Komunitetit të Energjisë:

a) Neni 25 (integrimi i energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit) – i zbatuar nëpërmjet nenit 5 të këtij aneksi dhe nëpërmjet aneksit 6 të këtij vendimi, në zbatim të neneve 4 e 5, pika 2, të ligjit nr. 46/2025;

b) Neni 26 (rregulla specifike për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere; lëndët djegëse me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës) – i zbatuar përmes nenit 6 të këtij aneksi dhe përmes aneksit 7 të këtij vendimi, në zbatim të pikave 3 dhe 4, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025;

c) Neni 27 (rregullat e llogaritjes në lidhje me pjesët minimale të energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit) – i zbatuar nga neni 7 i këtij aneksi dhe nga aneksi 2 i këtij vendimi, në zbatim të pikës 2, të nenit 5, të ligjit nr. 46/2025 dhe të pikës 2, të nenit 6, të ligjit nr. 24/2023;

ç) Neni 28 (dispozita të tjera për energjinë e rinovueshme në sektorin e transportit, përfshirë Bazën e të Dhënave të Biokarburanteve) – i operacionalizuar nga neni 8 i këtij aneksi dhe nga aneksi 5 i këtij vendimi, në zbatim të nenit 7, pika 4, të ligjit nr. 46/2025 dhe të nenit 7, të ligjit nr. 24/2023;

d) Neni 29 (kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës) – i operacionalizuar nga neni 9 i këtij aneksi dhe nga krerët 3 dhe 7 të këtij vendimi, në zbatim të nenit 6, pikat 3 dhe 4, të ligjit nr. 46/2025 (për biokarburantet dhe lëndët djegëse të rinovueshme për transport) dhe të neneve 7, pika 2, shkronja “d”, nënndarja “viii”, 24 dhe 25, të ligjit nr. 24/2023 (për lëndët djegëse të biomasës për përdorime të tjera përveç transportit);

dh) Neni 30 (verifikimi i pajtueshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë) – i operacionalizuar nga neni 10 i këtij aneksi dhe nga aneksi 3 i këtij vendimi, në zbatim të nenit 7, pika 4, të ligjit nr. 46/2025;

e) Neni 31 (rregullat e llogaritjes për ndikimin e gazeve serrë të biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës dhe krahasuesit të lëndës djegëse fosile; rregullat për të dhënat e furnizimit) – i operacionalizuar nga neni 11 i këtij

aneksi dhe nga aneksi 4 i këtij vendimi, në zbatim të nenit 6, pika 5, të ligjit nr. 46/2025.

2. Ky vendim operacionalizon më tej, në zbatim të të njëjtave dispozita autorizuese të ligjit nr. 24/2023 dhe ligjit nr. 46/2025, rregulloret zbatuese dhe të deleguara të mëposhtme të përshtatura nga Komuniteti i Energjisë:

a) Rregullorja e Deleguar e Komisionit (EU) 2019/807 për përcaktimin e lëndës së parë me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës dhe certifikimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës;

b) Rregullorja Zbatuese e Komisionit (EU) 2022/996 mbi rregullat për të verifikuar kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë dhe kriteret e riskut të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës;

c) Rregullorja e Deleguar e Komisionit (EU) 2023/1184 që përcakton një metodologji të Unionit duke parashtruar rregulla të detajuara për prodhimin e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike;

ç) Rregullorja e Deleguar e Komisionit (EU) 2023/1185, që përcakton një prag minimal për kursimet e emetimeve të gazeve serrë të lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar dhe që specifikon një metodologji për vlerësimin e kursimeve të emetimeve të gazeve serrë nga lëndët djegëse të lëngëta dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike dhe nga lëndët djegëse të karbonit të ricikluar;

d) Rregullorja e Deleguar e Komisionit (EU) 2023/1640 mbi metodologjinë për të përcaktuar pjesën e biokarburantit dhe biogazit për transport, të prodhuar nga biomasa që përpunohet me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët;

dh) Rregullorja e Komisionit (EU) nr. 1307/2014 për përcaktimin e kriterëve dhe shtrirjeve gjeografike të kullotave me biodiversitet të lartë;

e) Rregullorja Zbatuese e Komisionit (EU) 2022/2448 për vendosjen e udhëzimeve operationale mbi provat për demonstrimin e përputhshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë për biomasën pyjore të përcaktuara në nenin 29 të direktivës (EU) 2018/2001. Udhëzimet operationale të përcaktuara në këtë rregullore zbatuese operacionalizohen brenda aneksit 7 të këtij vendimi, i cili përfshin një seksion të posaçëm që

transpozon kuadrin e vlerësimit të bazuar në rrezik, kërkesat për prova në nivel vendi dhe në nivel zone furnizimi, dhe rregullat operationale për demonstrimin e përputhshmërisë me kriteret mbi ligjshmërinë e korrijës, rigjenerimin e pyjeve, mbrojtjen e zonave të përcaktuara, ruajtjen e cilësisë së tokës dhe biodiversitetit, kapacitetin afatgjatë prodhues të pyjeve, dhe kriteret LULUCF.

3. Korrelacioni ndërmjet dispozitave të direktivës (EU) 2018/2001 dhe rregulloreve përkatëse zbatuese dhe të deleguara të përmendura në pikat 1 dhe 2, dispozitave autorizuese të ligjit nr. 24/2023 dhe ligjit nr. 46/2025, sipas të cilave ato vihen në zbatim, dhe krerëve të këtij vendimi, në të cilët ato vihen në zbatim, përcaktohet në shtojcën I të këtij aneksi.

4. Nenet dhe krerët e këtij vendimi do të interpretohen në përputhje me dispozitat përkatëse të direktivës (EU) 2018/2001, siç janë përshtatur dhe miratuar nga Këshilli Ministerial i Komunitetit të Energjisë, dhe me rregulloret zbatuese dhe të deleguara të përshtatura nga Komuniteti i Energjisë të renditura në pikën 2, të këtij neni.

Neni 4

Marrëdhënia me akte të tjera ligjore shqiptare

1. Ky vendim miratohet në zbatim të ligjit nr. 24/2023 dhe ligjit nr. 46/2025 dhe zbatohet në përputhje me kuadrin më të gjerë ligjor shqiptar, në veçanti:

a) **Ligji nr. 155/2020**, “Për ndryshimet klimatike” – duke përfshirë për kuadrin e Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës, të përmendur në nenin 14, pika 4, të atij ligji, sistemin kombëtar për monitorimin, raportimin dhe verifikimin e emetimeve të gazeve serrë, dhe detyrimet e raportimit të Republikës së Shqipërisë ndaj Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike dhe Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë;

b) **Ligji nr. 43/2015**, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar – duke përfshirë edhe për pjesën e rinovueshme të energjisë elektrike nga rrjeti të përdorur në transport, funksionimin e Bursës Shqiptare të Energjisë Elektrike, dhe çështje që lidhen me regjimin e Garancive të Origjinës të administruar nga ERE, sipas nenit 22, të ligjit nr. 24/2023;

c) **Ligji nr. 8450/1999**, “Për përpunimin, transportin dhe tregtimin e naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre”, i ndryshuar – duke përfshirë për licencimin, transportin, tregtimin me pakicë dhe inspektimin e biokarburanteve dhe lëndëve të tjera djegëse të rinovueshme për transport, në përputhje me nenet 8, pika 6, 9, pika 3, 11, pika 8, dhe 12, pika 2, të ligjit nr. 46/2025;

ç) **Ligji nr. 61/2012**, “Për akcizën në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar – duke përfshirë identifikimin e subjekteve të detyruara për qëllimet e aneksit 6 të këtij vendimi, marrëveshjet e shkëmbimit të të dhënave me Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave, dhe trajtimin fiskal të instalimeve të përzierjes së biokarburanteve, sipas pikës 3, të nenit 10, të ligjit nr. 46/2025;

d) **Ligji nr. 102/2014**, “Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë” – i zbatueshëm për instalimet e përzierjes së biokarburanteve të licencuara si magazina fiskale ose doganore, në përputhje me pikën 3, nenin 10, të ligjit nr. 46/2025;

dh) **Ligji nr. 116/2014**, “Për akreditimin e organeve për vlerësimin e përputhshmërisë në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar – për akreditimin e Organeve të Certifikimit që veprojnë sipas skemave vullnetare të njohura në përputhje me nenin 30 të direktivës (EU) 2018/2001;

e) **Ligji nr. 9870/2008**, “Për standardizimin”, i ndryshuar – për standardet shqiptare të publikuara nga Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit të zbatueshme për biokarburantet dhe për përzierjet e biokarburanteve të vendosura në treg, në përputhje me nenet 2, pika 2, dhe 9, pika 4, të ligjit nr. 46/2025;

ë) **Ligji nr. 10081/2009**, “Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar – për kategoritë e licencimit të zbatueshme për prodhimin, përzierjen dhe tregtinë me shumicë të biokarburanteve, në përputhje me nenin 8, të ligjit nr. 46/2025;

f) **Ligji nr. 81/2017**, “Për zonat e mbrojtura”;

g) **Ligji nr. 44/2015**, “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë” – duke ofruar kuadrin procedural për nxjerrjen, njoftimin, kundërshtimin dhe zbatimin e të gjitha akteve administrative të miratuara sipas këtij vendimi;

gj) **Ligji nr. 49/2012**, “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative” – duke ofruar kuadrin për shqyrtimin gjyqësor të

akteve administrative të miratuara sipas këtij vendimi;

h) **Ligji nr. 10279/2010**, “Për kundërvajtjet administrative” – për trajtimin procedural të kundërvajtjeve administrative të përcaktuara nga neni 14, i ligjit nr. 46/2025, në lidhje me çështjet që janë brenda fushës së këtij vendimi;

i) **Ligji nr. 99/2024**, “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë” – për inspektimet e kryera nga Inspektorati Shtetëror, sipas nenit 12, të ligjit nr. 46/2025, lidhur me çështjet që janë brenda objektit të këtij vendimi.

2. Kur ndonjë dispozitë e këtij vendimi ndërvepron me, ose i referohet, një akti juridik shqiptar, që nuk renditet në pikën 1, referenca do të interpretohet në përputhje me atë akt, siç është në fuqi herë pas here. Kur akti juridik shqiptar përkatës ndryshohet ose zëvendësohet, referenca në këtë Vendim do të interpretohet si referencë ndaj aktit ndryshues ose zëvendësues, përveç rasteve kur përmbajtja e këtij vendimi është e papajtueshme me këtë ndryshim ose zëvendësim, rast në të cilin ky vendim do të mbizotërojë derisa të ndryshohet.

3. Asgjë në këtë vendim nuk do të interpretohet si shmangie nga dispozitat e ligjit nr. 24/2023, të ligjit nr. 46/2025 ose të çdo ligji tjetër të Republikës së Shqipërisë. Në rast të ndonjë mospërputhjeje ndërmjet një dispozite të këtij vendimi dhe një dispozite të një ligji, dispozita e ligjit do të mbizotërojë.

Neni 5

Integrimi i energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit

1. Në zbatim të shkronjës “a”, të pikës 1, të nenit 4, të ligjit nr. 46/2025, pjesa minimale e energjisë së rinovueshme nga biokarburantet dhe lëndëve të tjera të rinovueshme djegëse për transport të hedhura në treg në Republikën e Shqipërisë, që përmbushin kriteret e qëndrueshmërisë dhe kriteret e reduktimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara sipas këtij Vendimi, do të jetë:

a) jo më pak se 1 për qind e konsumit përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit, duke filluar nga 1 janari 2026;

b) duke u rritur në mënyrë progresive me të paktën 1 pikë përqindje në vit pas kësaj; dhe

c) jo më pak se 7 për qind e konsumit përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit deri më 31 dhjetor 2030.

2. Pjesa minimale e përmendur në pikën 2 të këtij neni përbëhet nga nënobjektiva dhe kontribute specifike për kategori, të përcaktuara si më poshtë:

a) **Nënobjektivi për biokarburantet e avancuara dhe biogazin.** Pjesa minimale do të përfshijë një kontribut minimal të biokarburanteve të avancuara dhe biogazit të prodhuar nga lëndët e para të renditura në pjesën A, të shtojcës III të këtij aneksi. Kontributi minimal do të rritet në mënyrë progresive gjatë periudhës 2026 deri në 2030, në përputhje me një trajektore të përcaktuar me urdhër të Ministrit, në përputhje me vendimet përkatëse të Këshillit Ministror të Komunitetit të Energjisë, por jo me pak se 3.5% e pjesës së energjisë fundore nga konsumi final i energjisë në transport;

b) **Kufi maksimal për biokarburantet e prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere.** Kontributi i biokarburanteve dhe biogazit të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere ndaj pjesës minimale nuk duhet të tejkalojë kufirin maksimal të përcaktuar në nenin 6 të këtij aneksi;

c) **Kufi për lëndën e parë të pjesës B.** Kontributi i biokarburanteve dhe biogazit të prodhuar nga lënda e parë e renditur në pjesën B të shtojcës III, të këtij aneksi, ndaj pjesës minimale do të kufizohet në një maksimum prej 1.7 për qind të konsumit përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit;

ç) **Nënobjektivi për RFNBO-të (kur është e zbatueshme).** Një pjesë minimale e lëndëve djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta të transportit me origjinë jobiologjike (RFNBOs) mund të përcaktohet, në përputhje me një trajektore të përcaktuar me urdhër të Ministrit, në përputhje me Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës;

d) **Lëndë djegëse me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës.** Kontributi i biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse të biomasës me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, të prodhuara nga kultura ushqimore dhe foragjere, për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqes së prodhimit në toka me stok të lartë karboni, kufizohet dhe reduktohet progresivisht, në përputhje me nenin 6, të këtij aneksi, deri sa të arrijë në zero deri më 31 dhjetor 2030. Kriteret për

përcaktimin e lëndës së parë me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës përcaktohen në shtojcën II të këtij aneksi.

3. Për qëllimin e demonstrimit të përputhshmërisë me pjesën minimale të përcaktuar në pikën 2 të këtij neni, kontributet e energjisë nga burime të rinovueshme të përdorura në transport do të numërohen në përputhje me shumëzuesit e mëposhtëm:

a) biokarburantet e avancuara dhe biogazi i prodhuar nga lënda e parë e listuar në pjesën A të shtojcës III, të këtij aneksi, do të llogariten sa dyfishi i përmbajtjes së tyre energjetike;

b) biokarburantet dhe biogazi të prodhuara nga lënda e parë e renditur në pjesën B të shtojcës III, të këtij aneksi do të numërohen sa dyfishi i përmbajtjes së tyre energjetike, në varësi të kufirit maksimal në shkronjën “c”, të pikës 3, të këtij neni;

c) energjia elektrike nga burime të rinovueshme e furnizuar për mjetet rrugore do të llogaritet sa katërfishi i përmbajtjes së saj energjetike;

ç) energjia elektrike nga burimet e rinovueshme e furnizuar për mjetet hekurudhore do të llogaritet sa një herë e gjysmë e përmbajtjes së saj energjetike;

d) energjia e rinovueshme e furnizuar për sektorët e aviacionit dhe detarisë, me përjashtim të lëndëve djegëse të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, do të llogaritet sa një pikë dy herë përmbajtja e saj energjetike;

dh) lëndët djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs) do të numërohen sipas përmbajtjes së tyre energjetike, kur ato përputhen me prapen e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuar në pikën 5, të nenin 9, të këtij aneksi.

4. Pjesa minimale vjetore, nënobjektivat, dhe kontributet specifike, sipas kategorive të përmendura në pikat 1 dhe 2, të këtij neni, duke përfshirë çdo nivel më të lartë të miratuar nga Republika e Shqipërisë, në përputhje me angazhimet e saj sipas Traktatit të Komunitetit të Energjisë, caktohen me urdhër të Ministrit, duke marrë parasysh Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës. Urdhri miratohet jo më vonë se 30 shtator i vitit kalendarik, që i paraprin vitit të zbatimit.

5. Furnizuesit e karburanteve do të demonstrojnë përputhshmërinë me pjesën minimale dhe nënobjektivat e përcaktuar në këtë nen nëpërmjet paraqitjes së Certifikatave të Karburantit të Rinovueshëm për Transport (RTF), në përputhje

me rregullimet e përcaktuara në aneksin 6 të këtij vendimi. Mospërputhshmëria do t'u nënshtrohet sanksioneve administrative të përcaktuara nga neni 14 i ligjit nr. 46/2025.

Neni 6

Rregulla specifike për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere dhe për lëndët djegëse me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës

1. Për qëllimet e llogaritjes së pjesës minimale të caktuar në nenin 5, pika 2, të këtij aneksi, dhe llogaritjen e konsumit final bruto të energjisë nga energjitë e burimet e rinovueshme, llogaritja e pjesës nga biokarburantet, biolëngjet dhe biomasa nga kulturat ushqimore dhe foragjere, në sasinë e energjisë finale të konsumuar në transport, nuk do të jetë më e madhe se 0%.

2. Pjesa e biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse të biomasës me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, të prodhuara nga kultura ushqimore dhe foragjere, për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqes së prodhimit në tokë me rezervë të lartë karboni, nuk tejkalon nivelin e konsumit të lëndëve të tilla djegëse në Republikën e Shqipërisë në vitin 2019.

3. Nga hyrja në fuqi e këtij vendimi, deri më 31 dhjetor 2030, pjesa e biokarburanteve, biolëngjeve ose karburanteve nga biomasa me rrezik të lartë indirekt të ndryshimit të përdorimit të tokës të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe për kafshët, për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i zonës së prodhimit në tokë me stok të lartë karboni, nuk duhet të tejkalojë nivelin e konsumit të karburanteve të tilla në Republikën e Shqipërisë në vitin 2019, përveç nëse certifikohen si biokarburante, biolëngje ose karburante biomase me rrezik të ulët indirekt të ndryshimit të përdorimit të tokës.

Neni 7

Rregullat e llogaritjes për pjesën minimale të energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit

Llogaritja e pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme

Për qëllimet e llogaritjes së konsumit përfundimtar të energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit do të zbatohen kërkesat e mëposhtme:

a) Konsumi përfundimtar i energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit do të llogaritet si shuma e të gjitha biokarburanteve, karburanteve të biomasës dhe karburanteve të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta të transportit me origjinë jobiologjike të konsumuara në sektorin e transportit. Megjithatë, karburantet e rinovueshme të lëngshme dhe të gazta të transportit me origjinë jobiologjike, që prodhohen nga energjia elektrike e rinovueshme do të konsiderohen si pjesë e llogaritjes së konsumit përfundimtar bruto nga burimet e rinovueshme vetëm kur llogaritet sasia e energjisë elektrike të prodhuar në Shqipëri nga burime të rinovueshme.

b) Për llogaritjen e konsumit përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit do të përdoren vlerat në lidhje me përmbajtjen e energjisë së karburanteve të transportit, siç përcaktohet në shtojcë. Për përcaktimin e përmbajtjes së energjisë së karburanteve të transportit, që nuk përfshihen në shtojcën përkatëse, standardet përkatëse të Organizatës Evropiane të Standardeve (ESO) do të përdoren për të përcaktuar vlerat kalorifike të karburanteve. Kur nuk është miratuar asnjë standard ESO për këtë qëllim, do të përdoren standardet përkatëse të Organizatës Ndërkombëtare për Standardizim (ISO).

Kuadri i llogaritjes

1. Për qëllimin e llogaritjes së pjesës minimale të energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit të përmendur në nenin 5, të këtij aneksi, do të zbatohet kuadri i mëposhtëm i llogaritjes:

a) **emëruesi**, që është sasia e energjisë së konsumuar në sektorin e transportit në një vit kalendarik të caktuar, do të llogaritet duke marrë parasysh benzinën për motorë, naftën dizel, gazin natyror, biokarburantet, biogazin, lëndët djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs), lëndët djegëse nga karboni i ricikluar, dhe energjinë elektrike, duke përfshirë energjinë elektrike të përdorur për të prodhuar RFNBOs, të furnizuara për të gjithë sektorët e transportit;

b) **numëruesi**, që është sasia e energjisë nga burime të rinovueshme e konsumuar në sektorin e transportit në një vit kalendarik të caktuar, do të

llogaritet duke marrë parasysh përmbajtjen e energjisë së:

i. biokarburantet e përparuara dhe biogazi i prodhuar nga lënda e parë e renditur në pjesën A të shtojcës III, të këtij aneksi, duke zbatuar shumëzuesin e përcaktuar në shkronjën “a”, pikës 4, të nenit 5, të këtij aneksi;

ii. biokarburantet dhe biogazi të prodhuara nga lënda e parë e renditur në pjesën B të shtojcës III, të këtij aneksi, duke zbatuar shumëzuesin e përcaktuar në shkronjën “b”, të pikës 4, të nenit 5, të këtij aneksi, dhe brenda kufirit të përcaktuar në shkronjën “c”, të pikës 3, të nenit 5, të këtij aneksi;

iii. biokarburantet dhe biolëngjet e prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjerore, brenda kufirit të përcaktuar në nenin 6 të këtij aneksi;

iv. RFNBO-të që përmbushin prapen e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të pikës 5, të nenit 9, të këtij aneksi;

v. lëndë djegëse karboni të ricikluara, që përputhen me prapen e kursimit të emetimeve të gazeve serrë sipas pikës 5, të nenit 9, të këtij aneksi;

vi. energjia elektrike e rinovueshme e furnizuar për mënyrat rrugore, hekurudhore dhe mënyrat e tjera të transportit, duke zbatuar shumëzuesit e përcaktuar në shkronjat “c”, “ç” dhe “d”, të pikës 4, të nenit 5, të këtij aneksi;

c) për llogaritjen e numëruesit dhe emëruesit do të përdoren vlerat në lidhje me përmbajtjen e energjisë së karburanteve të transportit të përcaktuara në shtojcën III. Për përcaktimin e përmbajtjes së energjisë së karburanteve të transportit që nuk përfshihen në shtojcën III, palët kontraktuese do të përdorin standardet përkatëse ESO për përcaktimin e vlerave kalorifike të karburanteve. Kur nuk është miratuar asnjë standard ESO për këtë qëllim, do të përdoren standardet përkatëse ISO.

2. Pjesa e rinovueshme e energjisë elektrike të furnizuar për sektorin e transportit përcaktohet si më poshtë:

a) me referencë ndaj pjesës mesatare të rinovueshme në prodhimin e energjisë elektrike në Republikën e Shqipërisë në vitin e dytë, që i paraprin vitit në fjalë, e llogaritur në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në aneksin 2 të këtij vendimi;

b) nëpërmjet shmangies nga shkronja “a”, të kësaj pike, kur energjia elektrike merret nga një lidhje e drejtpërdrejtë me një instalim që gjeneron energji

elektrike të rinovueshme, që nuk është i lidhur me rrjetin më të gjerë, dhe furnizohet për automjetet rrugore, ajo energji elektrike do të llogaritet plotësisht si e rinovueshme;

c) me anë të shmangies nga shkronja “a”, të kësaj pike, kur energjia elektrike merret nga rrjeti në një mënyrë që përmbush kërkesat për korrelacionin kohor dhe shtesën e përcaktuara për prodhimin e RFNBO-ve në aneksin 2 të këtij vendimi, ajo energji elektrike llogaritet si e rinovueshme, në përputhje me rregullat e përcaktuara në atë kre.

3. Kur biomasa përpunohet së bashku me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët për prodhimin e biokarburanteve dhe biogazit për transport, pjesa e biokarburantit ose biogazit, që rezulton nga një përpunim i tillë i përbashkët përcaktohet në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në aneksin 2 të këtij vendimi, që transpozon rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2023/1640, siç është përshtatur e miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

4. Energjia e rinovueshme e furnizuar për sektorët e aviacionit dhe detarisë llogaritet ndaj pjesës minimale, në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në aneksin 2 të këtij vendimi, duke zbatuar shumëzuesin e përcaktuar në shkronjën “d”, të pikës 3, të nenit 5, të këtij aneksi.

5. Për qëllimin e demonstrimit të pajtueshmërisë me pjesën minimale, entitetet e detyruara do t'i paraqesin çdo vit Ministrisë një raport të entitetit të detyruar, në formën dhe brenda afateve të përcaktuara në aneksin 6 të këtij Vendimi. Ministria do të përcaktojë, mbi bazën e raportit të entitetit të detyruar dhe të certifikatave RTF të mbajtura nga furnizuesi i karburantit në regjistrin RTF, nëse furnizuesi i karburantit i ka përmbushur detyrimet e tij sipas këtij aneksi.

Neni 8

Dispozita të tjera për energjinë e rinovueshme në sektorin e transportit; Baza e të Dhënave e Biokarburanteve; Integriteti i sistemit

1. Për të siguruar gjurmimin e biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-ve dhe lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar të pranueshme për t'u numëruar drejt pjesës minimale të përcaktuar në nenin 5 të këtij aneksi, krijohet me

këtë një bazë të dhënash kombëtare e biokarburanteve. Baza e të dhënave do të regjistrojë:

a) informacion mbi transaksionet e kryera dhe mbi karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të lëndëve djegëse të përmendura në nenin 5 të këtij aneksi, duke përfshirë emetimet e gazeve serrë gjatë ciklit të tyre jetësor, duke filluar nga pika e prodhimit deri te ofruesi i lëndës djegëse, që e hedh lëndën djegëse në treg;

b) regjistrimi i operatorëve ekonomikë, organeve të certifikimit dhe skemave vullnetare;

c) Procesverbali i verifikimit, që përmban listën e organeve të akredituara të certifikimit dhe të subjekteve të verifikimit.

2. Baza e të dhënave të biokarburanteve administrohet nga një autoritet i caktuar sipas aneksit 5 të këtij vendimi. Detyrimet e hollësishme të operatorëve ekonomikë, organeve të certifikimit dhe skemave vullnetare në lidhje me bazën e të dhënave përcaktohen në aneksin 5 të këtij vendimi.

3. Baza e të dhënave të biokarburanteve do të lidhet me bazën e të dhënave për biokarburantet që funksionon në përputhje me nenin 28, pika 2, të direktivës (EU) 2018/2001, në përputhje me kërkesat teknike të përcaktuara nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë. Lidhja do të sigurojë që informacioni i futur në bazën kombëtare të të dhënave të biokarburanteve, për sa u përket lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta për transport, të transferohet menjëherë në bazën e të dhënave të bashkimit, dhe anasjelltas.

4. Për qëllimet e minimizimit të rrezikut që një dërgesë e vetme të deklarohet më shumë se një herë në Republikën e Shqipërisë ose gjetkë në Komunitetin e Energjisë ose Bashkimin Evropian:

a) çdo dërgesë e biokarburantit, biolëngut, karburantit nga biomasa, RFNBO ose karburantit të karbonit të ricikluar do të regjistrohet në bazën e të dhënave të biokarburanteve në pikën e saj të parë të hyrjes në treg në Republikën e Shqipërisë, dhe do të çregjistrohet në pikën e konsumit përfundimtar;

b) karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të çdo dërgese, së bashku me dokumentacionin provues të qëndrueshmërisë, do të transmetohen në përputhje me sistemin e balancës së masës të përcaktuar në aneksin 3 të këtij vendimi;

c) kur dyshohet ose konstatohet mashtrim, autoriteti mbikëqyrës i caktuar sipas aneksit 3 të këtij

vendimi njofton autoritetet kompetente të shtetit anëtar përkatës të Bashkimit Evropian dhe/ose palës kontraktuese të Komunitetit të Energjisë, si dhe Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë.

5. Furnizuesit e karburanteve që vendosin në treg në Republikën e Shqipërisë benzinë motorike, lëndë djegëse dizel, biokarburante, energji elektrike, RFNBOs, lëndë djegëse karboni të ricikluara, gaz natyror, duke përfshirë biometanin, gaz të lëngshëm të naftës, dhe hidrogjen për përdorim në sektorin e transportit, do të kontribuojnë në uljen e intensitetit të gazeve serrë të energjisë së furnizuar për përdorim në sektorin e transportit, në përputhje me metodologjinë dhe trajektoren e përcaktuar në aneksin 2 të këtij vendimi.

6. Furnizuesit e karburantit publikojnë, në faqen e tyre zyrtare të internetit, deri më 31 mars të çdo viti dhe për vitin kalendarik paraardhës, informacion mbi vendin e origjinës dhe llojin e lëndës së parë të biokarburantit, biolëngut ose karburantit nga biomasa të përdorur për karburantet e hedhura në treg.

7. Ministria publikon, në faqen e saj zyrtare të internetit dhe në bazë të agreguar, informacionin e përmendur në pikën 6, të këtij neni, së bashku me të dhënat për pjesën e energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit për vitin e mëparshëm kalendarik.

Neni 9

Kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa

1. Energjia nga biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa do të merret parasysh për qëllimin e demonstrimit të përputhshmërisë me pjesën minimale të përcaktuar në nenin 5 të këtij aneksi, vetëm nëse lëndët djegëse përmbushin:

a) kriteret e qëndrueshmërisë të përcaktuara në pikat 3, 4 dhe 6 të këtij neni (për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa bujqësore);

b) kriteret e qëndrueshmërisë të përcaktuara në pikën 7 të këtij neni (për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa pyjore);

c) kriteret LULUCF të përcaktuara në pikën 8 të këtij neni (për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët

djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa pyjore);

ç) pragjet e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në pikën 9 të këtij neni.

2. Kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në këtë nen zbatohen pavarësisht nga origjina gjeografike e biomasës.

3. Energjia elektrike, ngrohja dhe ftohja e prodhuar nga lëndët djegëse të biomasës duhet të përmbushin kriteret e qëndrueshmërisë dhe kursimit të emetimeve të gazeve serrë të këtij neni vetëm nëse përmbushin një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

a) prodhohet në instalime me një hyrje totale termike të vlerësuar nën 50 mw;

b) për instalimet me një hyrje totale termike të vlerësuar nga 50 deri në 100 mw, prodhohet duke aplikuar teknologji të bashkëprodhimit me efikasitet të lartë, ose, për instalimet vetëm me energji elektrike, duke përmbushur një nivel të efikasitetit të energjisë të lidhur me teknikat më të mira të disponueshme (BAT-AEEL), siç përcaktohet në vendimin zbatues të Komisionit (BE) 2017/1442 (26);

c) për instalimet me një hyrje totale termike të vlerësuar mbi 100 MW, prodhohet duke aplikuar teknologji të bashkëprodhimit me efikasitet të lartë, ose, për instalimet vetëm me energji elektrike, duke arritur një efikasitet neto elektrik prej të paktën 36%;

ç) prodhohet duke aplikuar kapjen dhe ruajtjen e CO₂ të biomasës.

4. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga mbetjet dhe mbeturinat, përveç mbeturinave nga bujqësia, akuakultura, peshkimi dhe pylltaria, duhet të përmbushin vetëm kriteret e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në pikën 9 të këtij neni në mënyrë që të merren në konsideratë për qëllimet e përmendura në këtë vendim. Kjo pikë zbatohet gjithashtu për mbetjet e mbeturinat që fillimisht përpunohen në një produkt përpara se të përpunohen më tej në biokarburante, biolëngje dhe lëndë djegëse nga biomasa.

5. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga mbetjet dhe mbetjet e mbetura që rrjedhin jo nga pylltaria, por nga toka bujqësore, merren parasysh për qëllimet e përmendura në këtë Vendim vetëm kur operatorët ekonomikë ose autoritetet kombëtare kanë në fuqi

plane monitorimi ose menaxhimi për të trajtuar ndikimet në cilësinë e tokës dhe karbonin e tokës. Informacioni mbi mënyrën se si monitorohen dhe menaxhohen këto ndikime raportohet në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi.

6. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa bujqësore nuk duhet të prodhohen nga lëndë e parë e marrë nga toka me vlerë të lartë biodiversiteti, përkatësisht toka që kishte një nga statuset e mëposhtme në ose pas janarit 2008, pavarësisht nëse toka vazhdon ose jo ta ketë atë status:

a) pyll parësor dhe tokë tjetër e pyllëzuar, përkatësisht pyll dhe tokë tjetër e pyllëzuar me specie vendase, ku nuk ka tregues qartësisht të dukshëm të veprimtarisë njerëzore dhe proceset ekologjike nuk janë të shqetësuara në mënyrë domethënëse;

b) pyll me biodiversitet të lartë dhe tokë tjetër pyjore që është e pasur me specie dhe jo e degraduar, ose është identifikuar si me biodiversitet të lartë nga autoriteti kompetent përkatës, përveç nëse jepen prova që prodhimi i atij materiali të papërpunuar nuk ndërhyri me ato qëllime të mbrojtjes së natyrës;

c) zonat e përcaktuara:

i. me ligj ose nga autoriteti kompetent përkatës për qëllime të mbrojtjes së natyrës; ose

ii. për mbrojtjen e ekosistemeve ose specieve të rralla, të kërcënuara ose të rrezikuara të njohura nga marrëveshjet ndërkombëtare ose të përfshira në listat e hartuara nga organizata ndërqeveritare ose nga Unioni Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës, me kusht që të njihen nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë, përveç rastit kur jepen prova se prodhimi i asaj lënde të parë nuk ka ndërhyrë në ato qëllime të mbrojtjes së natyrës;

ç) kullotë me biodiversitet të lartë, që shtrihet në më shumë se një hektar dhe që është:

i. natyrore, përkatësisht kullotë që do të mbetej kullotë në mungesë të ndërhyrjes njerëzore dhe që ruan përbërjen natyrore të specieve dhe karakteristikat dhe proceset ekologjike; ose

ii. jonatyrore, domethënë tokë kullimore që do të pushonte së qeni tokë kullimore në mungesë të ndërhyrjes njerëzore dhe që është e pasur me specie dhe jo e degraduar dhe është identifikuar si me biodiversitet të lartë nga autoriteti kompetent përkatës, përveç nëse paraqiten prova se korrja e lëndës së parë është e nevojshme për të ruajtur statusin e saj si tokë kullimore me biodiversitet të lartë.

Kriteret dhe shtrirjet gjeografike për kullotat me biodiversitet të lartë do të jenë ato të përcaktuara në aneksin 7 të këtij vendimi, që transponon rregulloren e Komisionit (EU) nr. 1307/2014, të përshtatur dhe të miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

7. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa bujqësore nuk duhet të prodhohen nga lëndë e parë e përftuar nga toka me rezervë të lartë karboni, përkatësisht toka që kishte një nga statuset e mëposhtme në janar 2008 dhe nuk e ka më atë status:

a) ligatina, përkatësisht toka që mbulohet me ose ngopet nga uji në mënyrë të përhershme ose për një pjesë të konsiderueshme të vitit;

b) zona të pyllëzuara vazhdimisht, përkatësisht tokë që shtrihet në më shumë se një hektar me pemë më të larta se pesë metra dhe një mbulesë kurore prej më shumë se 30 për qind ose pemë të afta t'i arrijnë këto pragje in situ;

c) tokë me sipërfaqe më shumë se një hektar me pemë më të larta se pesë metra dhe me mbulim kurore ndërmjet 10 për qind dhe 30 për qind, ose pemë në gjendje të arrijnë ato pragje në vend, përveç nëse paraqiten prova se stoku i karbonit i zonës para dhe pas konvertimit është i tillë që, kur zbatohet metodologjia e përcaktuar në aneksin 4, të këtij vendimi, kushtet e përcaktuara në këtë nen do të përmbusheshin.

8. Kufizimet e përcaktuara në pikën 7 të këtij neni nuk zbatohen nëse, në kohën kur është siguruar lënda e parë, toka kishte të njëjtin status siç kishte në janar 2008.

9. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa bujqësore nuk prodhohen nga lëndë e parë e përftuar nga toka që ishte torfë në janar 2008, përveç nëse sigurohen prova që kultivimi dhe korrja e asaj lënde të parë nuk përfshin kullimin e tokës, që më parë nuk ishte kulluar.

10. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa pyjore duhet të përmbushin kriteret e mëposhtme për të minimizuar rrezikun e përdorimit të biomasës pyjore, që rrjedh nga prodhim jo i qëndrueshëm:

a) vendi në të cilin biomasa pyjore është korrur ka ligje kombëtare ose ndërkombëtare të zbatueshme në zonën e korrjes, si dhe sisteme monitorimi e zbatimi në fuqi, duke siguruar:

i. ligjshmërinë e operacioneve të korrjes;

ii. rigjenerimin e pyjeve të zonave të korrura;

iii. që zonat e përcaktuara nga e drejta ndërkombëtare ose kombëtare ose nga autoriteti kompetent përkatës për qëllime të mbrojtjes së natyrës, përfshirë në ligatina dhe torfiera, të mbrohen;

iv. që korrija kryhet duke marrë parasysh ruajtjen e cilësisë së tokës dhe biodiversitetit, me synimin e minimizimit të ndikimeve negative;

v. që korrija ruan ose përmirëson kapacitetin afatgjatë prodhues të pyllit;

b) kur provat e përmendura në shkronjën “a”, të kësaj pike, nuk janë të disponueshme, biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa pyjore do të merren parasysh për qëllimet e përmendura në këtë vendim vetëm nëse ekzistojnë sisteme menaxhimi në nivelin e zonës së furnizimit pyjor, duke siguruar çështjet e përcaktuara në nënndarjet “i” deri në “v”, të shkronjës “a”, të kësaj pike.

11. Udhëzimet operacionale për demonstrimin e pajtueshmërisë me kriteret e përcaktuara në pikën 10 të këtij neni – duke përfshirë kuadrin e vlerësimit të bazuar në rrezik dhe rregullat mbi provat në nivel vendi dhe në nivel zone furnizimi – përcaktohen në aneksin 7 të këtij vendimi, duke transpozuar rregulloren zbatuese të Komisionit (EU) 2022/2448 siç është përshtatur dhe miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

12. Biokarburantet, biolëngjet dhe karburantet e biomasës të prodhuara nga biomasa pyjore duhet të përmbushin kriteret e mëposhtme të përdorimit të tokës, ndryshimit të përdorimit të tokës dhe pylltarisë (LULUCF):

a) vendi ose organizata rajonale e integritetit ekonomik e origjinës së biomasës pyjore:

i. është palë në marrëveshjen e Parisit;

ii. ka paraqitur një kontribut të përcaktuar në nivel kombëtar (NDC) në Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike që mbulon emetimet dhe largimet nga bujqësia, pylltaria dhe përdorimi i tokës, duke siguruar që ndryshimet në stokun e karbonit të lidhura me korrijën e biomasës të llogariten në kuadër të angazhimit të vendit për të reduktuar ose kufizuar emetimet e gazeve serrë siç përcaktohet në NDC; ose

iii. ka ligje kombëtare ose nënkombëtare në fuqi, në përputhje me nenin 5 të Marrëveshjes së Parisit, të zbatueshme në zonën e korrijës, për të ruajtur dhe përmirësuar rezervat dhe thithësit e karbonit, dhe

duke ofruar prova se emetimet e raportuara të sektorit LULUCF nuk tejkalojnë largimet;

b) kur provat e përmendura në shkronjën “a”, të kësaj pike nuk janë të disponueshme, biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa pyjore merren në konsideratë për qëllimet e përmendura në këtë vendim, vetëm nëse ekzistojnë sisteme menaxhimi në nivelin e zonës së furnizimit pyjor për të siguruar që nivelet e rezervave dhe përthithësve të karbonit në pyll të ruhen, ose të forcohen, në afat të gjatë.

13. Kursimet e emetimeve të gazeve serrë nga përdorimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa të marra në konsideratë për qëllimet e përmendura në këtë Vendim do të jenë:

a) të paktën 50 për qind për biokarburantet, biogazin e konsumuar në sektorin e transportit dhe biolëngjet e prodhuara në impiantet në funksionim më 5 tetor 2015 ose para kësaj date;

b) të paktën 60 për qind për biokarburantet, biogazin e konsumuar në sektorin e transportit dhe biolëngjet e prodhuara në instalime që kanë filluar funksionimin nga 6 tetor 2015 deri më 31 dhjetor 2020;

c) të paktën 65 për qind për biokarburantet, biogazin e konsumuar në sektorin e transportit dhe biolëngjet e prodhuara në impiante që fillojnë funksionimin nga 1 janar 2023;

ç) të paktën 70 për qind për prodhimin e energjisë elektrike, ngrohjes dhe ftohjes nga lëndët djegëse të biomasës të përdorura në impiantet që fillojnë funksionimin nga 1 janar 2023 deri më 31 dhjetor 2027; dhe

d) të paktën 80 për qind për prodhimin e energjisë elektrike, ngrohjes dhe ftohjes nga lëndët djegëse të biomasës të përdorura në instalimet që fillojnë operimin nga 1 janar 2028.

14. Kursimet e emetimeve të gazeve serrë nga përdorimi i RFNBO-ve dhe nga lëndët djegëse të karbonit të ricikluar duhet të jenë të paktën 70 për qind nga 1 janar 2024.

15. Metodologjia për llogaritjen e kursimeve të emetimeve të gazeve serrë, duke përfshirë krahasuesit e lëndëve djegëse fosile dhe vlerat e paracaktuara dhe aktuale, përcaktohet në nenin 11 të këtij aneksi dhe operacionalizohet në aneksin 4 të këtij vendimi.

16. Demonstrimi i përputhshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të

gazeve serrë të përcaktuara në këtë nen do të kryhet në përputhje me kuadrin e verifikimit të përcaktuar në nenin 10 të këtij aneksi dhe të vënë në zbatim në aneksin 3 të këtij vendimi, përfshirë nëpërmjet përdorimit të:

- a) një sistem bilanci masiv;
- b) Skema vullnetare të njohura nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë, në përputhje me nenin 30, pika 4, të direktivës (EU) 2018/2001;
- c) skema kombëtare të njohura nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë, në mbështetje të nenit 30, pika 6, të direktivës (EU) 2018/2001;
- ç) auditime të pavarura të kryera nga organet e akredituara të certifikimit.

Neni 10

Verifikimi i përputhshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë

1. Kur biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa, ose lëndë të tjera djegëse të pranueshme për t'u numëruar ndaj pjesës minimale të përcaktuar në nenin 5 të këtij aneksi, do të merren në konsideratë për qëllimet e përmendura në këtë Vendim, operatorët ekonomikë duhet të demonstrojnë se kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në nenin 9 të këtij aneksi janë përmbushur. Për këtë qëllim, operatorët ekonomikë duhet të përdorin një sistem të bilancit të masës, i cili:

- a) lejon që dërgesat e lëndës së parë ose të lëndëve djegëse me karakteristika të ndryshme të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përzihen, për shembull në një kontejner, objekt përpunimi ose logjistik, infrastrukturë transmetimi dhe shpërndarjeje ose vend;
- b) lejon që dërgesat e lëndës së parë me përmbajtje të ndryshme energjie të përzihen për qëllimet e përpunimit të mëtejshëm, me kusht që madhësia e dërgesave të përshtatet sipas përmbajtjes së tyre energjetike;
- c) kërkon që informacioni mbi qëndrueshmërinë dhe karakteristikat e kursimit të emetimeve të gazeve serrë, si dhe sasitë e dërgesave, të mbetet i caktuar për përzierjen;
- ç) parashikon që shuma e të gjitha dërgesave të tërhequra nga përzierja të përshkruhet sikur të ketë të njëjtat karakteristika të qëndrueshmërisë dhe të

kursimit të emetimeve të gazeve serrë, në të njëjtat sasi, si shuma e të gjitha dërgesave të shtuara në përzierje, dhe kërkon që ky bilanc të arrihet gjatë një periudhe të përshtatshme kohore.

Sistemi i bilancit të masës duhet të sigurojë që çdo dërgesë të llogaritet vetëm një herë në shkronjat “a”, “b” ose “c”, të pikës 1, të nenit 7 për qëllimet e llogaritjes së konsumit përfundimtar bruto të energjisë nga burimet e rinovueshme dhe duhet të përfshijë informacion nëse është ofruar mbështetje për prodhimin e asaj dërgese dhe, nëse po, për llojin e skemës së mbështetjes.

2. Rregullat e detajuara për funksionimin e sistemit të bilancit në masë, duke përfshirë për mbetjet dhe mbetjet e mbetura dhe për bashkëpërpunimin, përcaktohen në aneksin 3 të këtij vendimi.

3. Operatorë ekonomikë do t'i paraqesin Ministrisë së Mjedisit informacion të besueshëm lidhur me përputhshmërinë me:

- a) kriteret e qëndrueshmërisë të përcaktuara në nenin 9 të këtij aneksi;
- b) pragjet e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në pikat 13 e 14, të nenit 9, të këtij aneksi.

4. Informacioni i paraqitur sipas pikës 3 të këtij neni do të verifikohet me anë të një standardi të përshtatshëm të auditimit të pavarur. Auditit do të verifikojë që sistemet e përdorura nga operatorët ekonomikë janë të sakta, të besueshme dhe të mbrojtura kundër mashtrimit, duke përfshirë verifikimin që siguron se materialet nuk modifikohen ose hidhen poshtë qëllimisht në mënyrë që dërgesa ose një pjesë e saj të bëhet mbetje ose mbeturinë. Auditit do të vlerësojë shpeshtësinë dhe metodologjinë e kampionimit dhe qëndrueshmërinë e të dhënave.

5. Rregullat e detajuara për procesin e auditimit, nivelin e sigurisë, kualifikimet e audituesve, auditimin e grupit, auditimin e mbetjeve dhe të mbetjeve të mbetura, auditimin e llogaritjeve të emetimeve aktuale të gazeve serrë, auditimin e sistemeve të bilancit të masës dhe auditimin e kullotave me biodiversitet të lartë natyrore dhe jonatyrore përcaktohen në aneksin 3 të këtij vendimi.

Skemat vullnetare dhe skemat kombëtare

6. Kur një operator ekonomik paraqet prova ose të dhëna të marra në përputhje me një skemë vullnetare të njohur nga Sekretariati i Komunitetit të

Energjisë, në përputhje me pikën 4, të nenit 30, të direktivës (EU) 2018/2001, ose në përputhje me një skemë kombëtare të njohur, në përputhje me pikën 6, të nenit 30, të asaj direktive, Republika e Shqipërisë nuk do t'i kërkojë operatorit ekonomik të paraqesë prova të mëtueshme të pajtueshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në nenin 9 të këtij aneksi.

7. Kushtet që duhet të plotësohen nga skemat vullnetare dhe organet e certifikimit, që veprojnë në Republikën e Shqipërisë ose në lidhje me lëndët djegëse të importuara në Republikën e Shqipërisë, duke përfshirë kërkesat për qeverisjen, monitorimin e brendshëm, procedurat e ankesave, transparencën dhe mbikëqyrjen e veprimtarisë së tyre, përcaktohen në aneksin 3 të këtij vendimi.

Mbikëqyrje

8. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me urdhër të ministrit të miratuar pas konsultimit me Ministrinë e Mjedisit, cakton një autoritet mbikëqyrës përgjegjës për mbikëqyrjen:

a) e funksionimit të operatorëve ekonomikë në përputhjen e tyre me kriteret e përcaktuara në nenin 9 të këtij aneksi;

b) e funksionimit të autoriteteve të certifikimit që kryejnë auditime të pavarura, sipas skemave vullnetare të njohura nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë.

9. Autoriteti mbikëqyrës:

a) do të kryejë inspektime periodike të operatorëve ekonomikë dhe organeve të certifikimit;

b) do të verifikojnë saktësinë e informacionit të paraqitur në databazën e Biokarburanteve;

c) do të koordinohet me autoritetet mbikëqyrëse të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian dhe palëve të tjera kontraktuese të Komunitetit të Energjisë, përfshirë nëpërmjet pjesëmarrjes në marrëveshje me mbikëqyrësit kryesorë kur organet e certifikimit operojnë në juridiksione të shumta;

ç) do të informojë Ministrinë për çdo mospërputhje të identifikuar, e cila, nga ana e saj, do të informojë Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë dhe Skemën Vullnetare përkatëse.

10. Operatorët ekonomikë ose organet e certifikimit që dështojnë ose nuk dëshirojnë të respektojnë kërkesat e mbikëqyrjes të këtij neni do të përjashtohen nga pjesëmarrja në auditime në kuadër të skemave vullnetare, dhe do t'u

nënshtrihen sanksioneve administrative të përcaktuara nga neni 14 i ligjit nr.46/2025.

Bashkëpunimi me Bazën e të Dhënave për Biokarburantet

11. Informacioni i paraqitur nga operatorët ekonomikë, në përputhje me këtë nen, do të regjistrohet në Bazën Kombëtare të të Dhënave të Biokarburanteve të krijuar sipas nenit 8 të këtij aneksi dhe do të transferohet në bazën e të dhënave për Biokarburantet, që funksionon në përputhje me pikën 2, të nenit 28, të direktivës (EU) 2018/2001, në përputhje me kërkesat teknike të përcaktuara nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë.

Neni 11

Parimet për llogaritjen e kursimeve të gazeve serrë nga përdorimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës

Metodologji

1. Për qëllimin e demonstrimit të pajtueshmërisë me pragjet e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në pikat 13 e 14, të nenit 9, të këtij aneksi, kursimet e emetimeve të gazeve serrë nga përdorimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa do të llogariten në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në këtë nen dhe të operacionalizuar në aneksin 4 të këtij vendimi.

2. Kursimet e emetimeve të gazeve serrë do të llogariten duke iu referuar formulës dhe vlerave krahasuese të lëndëve djegëse fosile të përcaktuara në shtojcën III të këtij aneksi, duke transpozuar anekset V dhe VI të direktivës (EU) 2018/2001, siç janë përshtatur e miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

Krahasuesit e lëndëve djegëse fosile

3. Për qëllimet e llogaritjes, sipas pikës 2 të këtij neni, vlerat krahasuese të karburanteve fosile janë:

a) për biokarburantet dhe biogazin e konsumuar në sektorin e transportit: 94 gramë ekuivalent CO₂ për megaxhaul (gCO₂eq/MJ);

b) për biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të përdorura në prodhimin e energjisë elektrike: 183 gCO₂eq/MJ;

c) për biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të përdorura në ngrohje dhe ftohje: 80 gCO₂eq/MJ.

Përdorimi i vlerave të paracaktuara, vlerave aktuale dhe vlerave të ndara

4. Operatorët ekonomikë mund të demonstrojnë përputhshmërinë me pragjet e kursimit të emetimeve të gazeve serrë, duke:

a) duke përdorur **vlera të paracaktuara** për kursimin e emetimeve të gazeve serrë për rrugën e prodhimit, kur vlera të tilla të paracaktuara përcaktohen në aneksin 4 të këtij vendimi dhe kur vlera el (emetimet vjetore nga ndryshimet e stokut të karbonit të shkaktuara nga ndryshimi i përdorimit të tokës) për ato biokarburante, biolëngje ose lëndë djegëse nga biomasa është e barabartë me zero ose më e vogël se zero;

b) duke përdorur **vlerat aktuale** llogaritur në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në aneksin 4 të këtij vendimi;

c) duke përdorur një **kombinim** të vlerave të mospagimit të ndara dhe vlerave aktuale, ku përdorimi i vlerave të mospagimit të ndara për disa faktorë dhe vlerave aktuale për faktorë të tjerë lejohet në përputhje me aneksin 4 të këtij vendimi.

Përbërësit e llogaritjes

5. Për qëllimet e shkronjave “b” e “c”, të pikës 4, të këtij neni, llogaritja e vlerës aktuale do të marrë parasysh:

a) **eec** – emetimet nga nxjerrja ose kultivimi i lëndëve të para;

b) **el** – emetimet vjetore nga ndryshimet e stokut të karbonit të shkaktuara nga ndryshimi i përdorimit të tokës;

c) **e.p.** – emetimet nga përpunimi;

ç) **etj** – emetimet nga transporti dhe shpërndarja;

d) **EU** – emetimet nga karburanti në përdorim;

dh) **esca** – kursimet e emetimeve nga akumulimi i karbonit në tokë përmes menaxhimit të përmirësuar bujqësor;

e) **eccs** – kursime të emetimeve nga kapja e karbonit dhe depozitimi gjeologjik;

ë) **eccr** – kursime të emetimeve nga kapja dhe zëvendësimi i karbonit.

Emetimet totale nga prodhimi dhe përdorimi i karburantit do të llogariten si: $E = eec + el + ep + etd + eu - esca - eccs - eecr$.

Kredia e akumulimit të karbonit në tokë (esca)

6. Kredia esca e përmendur në shkronjën “f”, të pikës 5, të këtij neni – kursimet e emetimeve, që i atribuohen akumulimit të karbonit në tokë përmes menaxhimit të përmirësuar bujqësor – mund të kërkohej vetëm kur plotësohen kushtet e metodologjia e përcaktuar në aneksin 4 të këtij vendimi, duke transpozuar pjesët përkatëse të aneksit v të direktivës (EU) 2018/2001 siç është përshtatur dhe miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

Kreditet e kapjes së karbonit (eccs dhe eecr)

7. Kursimet e emetimeve nga kapja e karbonit dhe depozitimi gjeologjik (eccs) mund të merren parasysh vetëm kur ka prova të vlefshme se CO₂ është kapur në mënyrë efektive dhe depozituar në mënyrë të sigurt. Kur CO₂ depozitohet gjeologjikisht, skemat vullnetare do të verifikojnë provat e ofruara mbi integritetin e vendit të depozitimit dhe mbi vëllimin e CO₂ të depozituar.

8. Kursimet e emetimeve nga kapja dhe zëvendësimi i karbonit (eccr) kufizohen në emetimet e shmangura përmes kapjes së CO₂, prej të cilit karboni e ka origjinën nga biomasa dhe që përdoret për të zëvendësuar CO₂ me origjinë fosile të përdorur në produkte dhe shërbime tregtare. Kushtet për marrjen parasysh të eecr përcaktohen në aneksin 4 të këtij vendimi.

RFNBO-të dhe lëndët djegëse me karbon të ricikluar

9. Kursimet e emetimeve të gazeve serrë nga RFNBO-të dhe lëndët djegëse të karbonit të ricikluar do të llogariten në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në aneksin 4 të këtij vendimi, duke transpozuar rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2023/1185 siç është përshtatur dhe miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

Auditimi i vlerave aktuale

10. Kur operatorët ekonomikë pretendojnë vlera aktuale për kursimin e emetimeve të gazeve serrë, llogaritja duhet t'i nënshtrohet auditimit të pavarur në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi. Operatorët ekonomikë mund të pretendojnë vlera aktuale të GESGES vetëm pasi aftësia e tyre për të kryer llogaritje të vlerave aktuale të jetë verifikuar nga një auditim.

Shtojca I, e aneksit 1 – Tabela e përputhshmërisë

[Tabela e korelacionit të transpozimit – nenet 25–31 të RED II dhe rregulloret shoqëruese zbatuese/të deleguara te autorizimet në ligjin parësor shqiptar dhe kapitujt e këtij vendimi.]

Dispozita RED II /Rregullore zbatuese ose e deleguar	Objekti i ligjit	Fuqizim në ligjin parësor shqiptar	Vënë në zbatim nga
Direktiva (EU) 2018/2001, Neni 25	Integrimi i energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit	Neni 4, i ligjit 46/2025; Neni 5(2) i ligjit 46/2025; Neni 23 i ligjit nr. 24/2023	Neni 5 i aneksit 1; aneksi 6 i këtij vendimi
Direktiva (EU) 2018/2001, neni 26	Rregulla specifike për kulturat ushqimore dhe foragjere; lëndë djegëse me rrezik të lartë të ILUC	Neni 6 (3) dhe (4) i ligjit 46/2025; neni 29 i ligjit nr. 24/2023	Neni 6 i aneksit 1; aneksi 7 i këtij vendimi
Direktiva (EU) 2018/2001, neni 27	Rregullat e llogaritjes për pjesën minimale	Neni 5(2) i Ligjit 46/2025; Neni 6(2) i Ligjit nr. 24/2023	Neni 7 i aneksit 1; aneksi 2 i këtij vendimi
Direktiva (EU) 2018/2001, neni 28	Baza e të dhënave të biokarburanteve; masat e integritetit; intensiteti i GESGES	Neni 7(4) i Ligjit 46/2025; Neni 7 i Ligjit nr. 24/2023	Neni 8 i Aneksit 1; Aneksi 5 i këtij Vendimi
Direktiva (EU) 2018/2001, neni 29	Kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të GESGES	Neni 6(3) dhe (4) i ligjit 46/2025; nenet 7(2)(d)(viii), 24 dhe 25 të ligjit nr. 24/2023	Neni 9 i aneksit 1; kërret 3 dhe 7 të këtij vendimi
Direktiva (EU) 2018/2001, neni 30	Verifikimi i përputhshmërisë me kriteret	Neni 7(4) i ligjit nr. 46/2025	Neni 10 i aneksit 1; aneksi 3 i këtij vendimi
Direktiva (EU) 2018/2001, Neni 31	Rregulla të llogaritjes për ndikimin e GESGES; krahasuesi i karburantit fosil	Neni 6(5) i ligjit nr. 46/2025	Neni 11 i aneksit 1; aneksi 4 i këtij vendimi
Rregullore e deleguar (EU) 2019/807	Përcaktimi i lëndës ushqyese me rrezik të lartë ILUC; certifikimi me rrezik të ulët ILUC	Neni 6(3) i ligjit nr. 46/2025	Aneksi 7 i këtij vendimi
Zbatimi i rregullores (EU) 2022/996	Rregullat e verifikimit; bilanci i masës; mbikëqyrja e skemave vullnetare	Neni 7(4) i ligjit nr. 46/2025	Aneksi 3 i këtij vendimi
Zbatimi i reg. (EU) 2022/2448	Udhëzim operacional për kriteret e qëndrueshmërisë së biomasës pyjore	Neni 7(4) i ligjit 46/2025; neni 29 i ligjit nr. 24/2023	Aneksi 7 i këtij vendimi (seksion i dedikuar)
Rregullore e deleguar (EU) 2023/1184	Metodologjia për prodhimin e RFNBO-ve	Neni 6(5) i ligjit nr. 46/2025	Aneksi 2 i këtij vendimi
Rregullore e deleguar (EU) 2023/1185	metodologjia e kursimeve të GESGES për RFNBO-të dhe lëndët djegëse me karbon të ricikluar	Neni 6(5) i ligjit nr. 46/2025	Aneksi 4 i këtij vendimi

Rregullorja e deleguar (EU) 2023/1640	Metodologjia për përcaktimin e pjesës së biokarburantit/biogazit të bashkëpërpunuar	Neni 5(2) i ligjit nr. 46/2025	Aneksi 2 i këtij vendimi
Rregullorja e Komisionit (EU) nr. 1307/2014	Kriteret dhe shtrirjet gjeografike të kullotave me biodiversitet të lartë	Neni 6(3) i ligjit nr. 46/2025	Aneksi 7 i këtij vendimi

Shtojca II, aneksit 1 – Kriteret dhe të dhënat për përcaktimin e lëndës së parë me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës

Pjesa A – Kriteret kumulative për përcaktimin e rrezikut të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës

Në mbështetje të nenit 6, pika 3 të këtij aneksi, një lëndë e parë ushqyese do të përcaktohet si me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës kur përmbushen të gjitha kriteret kumulative në vijim:

a) zgjerimi mesatar vjetor i sipërfaqes globale të prodhimit të lëndës së parë që nga viti 2008 është më i lartë se 1 për qind dhe prek më shumë se 100,000 hektarë;

b) pjesa e një zgjerimi të tillë në tokë me rezervë të lartë karboni është më e lartë se 10 për qind, e llogaritur në përputhje me formulën e mëposhtme:

$$x_{hcs} = x_f + (2.6 \times x_p) / PF$$

Ku:

x_{hcs} = pjesa e zgjerimit në tokë me stok të lartë karboni;

x_f = pjesa e zgjerimit në tokë të përmendur në nenin 9, pika 7, shkronjat “b” dhe “c”, të aneksit 1, të këtij vendimi;

x_p = pjesa e zgjerimit në tokë të përmendur në nenin 9, pika 7, shkronjat (a), e aneksit 1 të këtij vendimi, përfshirë tokën torfike;

PF = faktori i produktivitetit.

Faktori i produktivitetit (PF) do të jetë:

- 1.7 për misër;
- 2.5 për vaj palme;
- 3.2 për panxhar sheqeri;
- 2.2 për kallam sheqeri;
- 1.0 për të gjitha lëndët e tjera ushqyese.

Pjesa B – Zgjerimi global i sipërfaqes së prodhimit që nga viti 2008

Zbatimi i kriterëve kumulative në pjesën A bazohet në të dhënat e përcaktuara në tabelën më poshtë:

	Zgjerimi mesatar vjetor që nga viti 2008 (kha)	Zgjerimi mesatar vjetor që nga viti 2008 (%)	Pjesa e zgjerimit në tokë të Art. 9(7)(b)(c)	Pjesa e zgjerimit në tokë e Nenit 9(7)(a)
Drithërat				
Grurë	– 263.4	– 0.1%	1%	–
Misër	4,027.5	2.3%	4%	–
Kultura sheqeri				
kallam sheqeri	299.8	1.2%	5%	–
panxhar sheqeri	39.1	0.9%	0.1%	–
Bimë vajore				
farë kolze	301.9	1.0%	1%	–
vaj palme	702.5	4.0%	45%	23%

Sojë soje	3,183.5	3.0%	8%	–
Luledielli	127.3	0.5%	1%	–

Shtojca III e aneksit 1 – Kuadri për llogaritjen e kursimeve të emetimeve të gazeve serrë

Pjesa A – Formula për emetimet totale

Në mbështetje të pikës 5, të nenit 11, të aneksit 1, të këtij vendimi, emetimet totale të gazeve serrë nga prodhimi dhe përdorimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa do të llogariten, si vijon:

$$E = eec + el + ep + etd + eu - esca - eccs - eccr$$

ku:

E = emetimet totale nga prodhimi dhe përdorimi i karburantit, të shprehura në gramë ekuivalent CO₂ për megaxhaul karburant (gCO₂eq/MJ);

eec = emetimet nga nxjerrja ose kultivimi i lëndëve të para;

el = emetimet vjetore nga ndryshimet në rezervën e karbonit të shkaktuara nga ndryshimi i përdorimit të tokës;

ep = emetimet nga përpunimi;

etj = emetimet nga transporti dhe shpërndarja;

EU = emetimet nga karburanti në përdorim;

esca = kursimet e emetimeve nga akumulimi i karbonit në tokë përmes menaxhimit të përmirësuar bujqësor;

eccs = kursimet e emetimeve nga kapja e karbonit dhe ruajtja gjeologjike;

eccr = kursime të emetimeve nga kapja e karbonit dhe zëvendësimi.

Pjesa B – Kursimi i emetimeve të gazeve serrë

Kursimi i emetimeve të gazeve serrë nga përdorimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa do të llogaritet si më poshtë:

$$Kursimi = (EF - E) / EF \times 100\%$$

ku:

EF = vlera krahasuese e lëndëve djegëse fosile, siç përcaktohet në pjesën C të kësaj shtojce;

E = emetimet totale, të llogaritura në përputhje me pjesën A të kësaj shtojce.

Pjesa C – Vlerat krahasuese të lëndëve djegëse fosile

Në mbështetje të pikës 3, të nenit 11, të aneksit 1, të këtij vendimi, vlerat krahasuese të lëndëve djegëse fosile janë:

kategori e përdorimit përfundimtar	Krahasuesi i lëndëve djegëse fosile (gCO ₂ eq/MJ)
Biokarburantet dhe biogazi të konsumuar në sektorin e transportit	94
Biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të përdorura në prodhimin e energjisë elektrike	183
Biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të përdorura në ngrohje dhe ftohje	80

Pjesa D – Përdorimi i vlerave të parazgjedhura dhe vlerave aktuale

1. Vlerat e detajuara standarde për llogaritjen e emetimeve të gazeve serrë për rrugët individuale të prodhimit, vlerat standarde të ndara për kultivimin (përfshirë vlerat rajonale NUTS2 kur është e zbatueshme), përpunimin dhe transportin, si dhe rregullat për përdorimin e vlerave aktuale, përcaktohen në aneksin 4 të këtij vendimi.

2. Kur një operator ekonomik përdor vlera aktuale, llogaritja do t'i nënshtrohet auditimit të pavarur në përputhje me aneksin 3, të këtij vendimi, siç përcaktohet më tej në pikën 10, të nenit 11, të aneksit 1.

3. Metodologjia për përcaktimin e pjesës së biokarburantit dhe biogazit, që rezulton nga biomasa që përpunohet me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët (lëndë djegëse të bashkëpërpunuara) përcaktohet në aneksin 2 të këtij vendimi, duke transpozuar rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2023/1640, siç është përshtatur dhe miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

4. Metodologjia për përcaktimin e kursimeve të emetimeve të gazeve serrë nga lëndët djegëse të lëngshme dhe të gazta të transportit nga burime të rinovueshme me origjinë jobiologjike (RFNBOs) dhe nga lëndët djegëse nga karboni i ricikluar përcaktohet në aneksin 4 të këtij vendimi, duke transpozuar rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2023/1185, siç është përshtatur dhe miratuar nga Komuniteti i Energjisë.

ANEKS 2

METODOLOGJIA PËR LLOGARITJEN E PJESËS SË ENERGJISË NGA BURIME TË RINOVUESHME NË SEKTORIN E TRANSPORTIT

Neni 1

Objekti

Në këtë aneks përcaktohen, në zbatim të nenit 7, të aneksit 1, të këtij vendimi:

a) metodologjia e detajuar për llogaritjen e pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme në konsumin përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit;

b) rregullat e detajuara operationale për përcaktimin e pjesës së rinovueshme të energjisë elektrike të furnizuar sektorit të transportit;

c) metodologjia e detajuar për prodhimin e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs);

ç) metodologjia për përcaktimin e pjesës së biokarburantit dhe biogazit për transport të prodhuar nga biomasa që përpunohet me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët;

d) vlerat e përmbajtjes së energjisë të zbatueshme për karburantet për qëllimet e llogaritjeve sipas këtij aneksi; dhe

dh) lista joshteruese e mbetjeve dhe e mbetjeve të proceseve të prodhimit të mbuluara nga kategoritë e lëndës së parë të shtojcës III të aneksit 1 të këtij vendimi.

Neni 2

Përkufizime specifike për këtë Aneks

1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2 të aneksit 1 të këtij vendimi zbatohen në të gjithë këtë aneks. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 3, të ligjit nr. 24/2023 dhe në nenin 3, të ligjit nr.46/2025 zbatohen në të gjithë këtë aneks në përputhje me nenin 2, paragrafi 2, të aneksit 1.

2. Përveç kësaj, për qëllimet e këtij aneksi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

a) **“Zona e ofertimit”** nënkupton zonën më të madhe gjeografike brenda së cilës pjesëmarrësit e tregut janë në gjendje të shkëmbejnë energji pa alokim kapaciteti, në kuptim të dispozitave përkatëse të ligjit nr.43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, dhe rregullave të tregut të miratuara nga Enti Rregullator i Energjisë (ERE); ose, kur kuadri shqiptar nuk e ka zbatuar ende këtë koncept, ka kuptimin e dhënë nga neni 2, pika 65, e rregullores (EU) 2019/943, siç është përshtatur dhe miratuar me vendim të Këshillit Ministerial të Komunitetit të Energjisë;

b) **“Linjë e drejtpërdrejtë”** ka kuptimin e dhënë në nenin 176, paragrafi 1, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë”, i ndryshuar;

c) **“Instalim që gjeneron energji elektrike të rinovueshme”** nënkupton njësi individuale, ose grupe njësisish, që prodhojnë energji elektrike në një ose disa vendndodhje nga i njëjti ose nga burime të ndryshme të rinovueshme, në kuptim të nenit 3, të ligjit nr. 24/2023, duke përfshirë njësitë që prodhojnë energji elektrike nga biomasa dhe njësitë e ruajtjes;

ç) “**Prodhues karburanti**” nënkupton një operator ekonomik që prodhon lëndë djegëse të rinovueshme për transport, në formë të lëngshme ose të gaztë, me origjinë jobiologjike;

d) “**Vihet në punë**” do të thotë fillimi i prodhimit të lëndëve djegëse të rinovueshme për transport, në formë të lëngshme dhe të gaztë me origjinë jobiologjike ose fillimi i prodhimit të energjisë elektrike të rinovueshme për herë të parë ose pas një rifuqizimi sipas kuptimit të nenit 3 të ligjit nr.24/2023, që kërkon investime që tejkalojnë 30% të investimit që do të nevojitej për të ndërtuar një instalim të ri të ngjashëm;

dh) “**Sistem matjeje inteligjent**” ka kuptimin e dhënë në nenin 3 të ligjit nr.43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar;

e) “**Periudha e shlyerjes së disbalancave**” ka kuptimin e dhënë në dispozitat përkatëse të ligjit për sektorin e energjisë elektrike dhe në rregullat e tregut të balancimit, të miratuara nga ERE.

ë) “**RFNBO**” nënkupton lëndë djegëse të rinovueshme me origjinë jobiologjike

Neni 3

Metodologjia për llogaritjen e pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme në transport

1. Pjesa e energjisë nga burime të rinovueshme në sektorin e transportit është një shumë përqindjeje e llogaritur në bazë vjetore, për periudhën nga 2026 deri në 2030, dhe shprehet si përqindje e energjisë përfundimtare të konsumuar në sektorin e transportit. Duke zbatuar metodologjinë e këtij neni, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë përcakton përmbushjen e pjesës kombëtare të energjisë nga burime të rinovueshme në sektorin e transportit për vitin në shqyrtim, në zbatim të nenit 5 të aneksit 1 të këtij vendimi.

2. Pjesa e energjisë nga burimet e rinovueshme në konsumin vjetor përfundimtar të energjisë në transport (N_RES-T) llogaritet sipas shprehjes së mëposhtme:

$$N_RES-T = (E_Igen-P + 2 \cdot E_ADV-P + 2 \cdot E_BFBB-P + 4 \cdot E_EE-Road + 1.5 \cdot E_EE-Rail + E_REC-C-P + 1.2 \cdot E_RES-A\&M + E_RFNBO) / (E_MG-RR + E_D-RR + E_NG-RR + E_BBns-RR + E_Igen-RR + 2 \cdot E_ADV-RR + 2 \cdot E_BFBB-RR + 4 \cdot E_EE-$$

$$Road + 1.5 \cdot E_EE-Rail + E_REC-C-RR + E_RFNBO-RR) \times 100\%$$

ku:

N_RES-T – pjesa e energjisë nga burimet e rinovueshme në konsumin përfundimtar vjetor të energjisë në transport, në vitin në shqyrtim (%);

E_Igen-P – energjia e biokarburanteve të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere të konsumuara në të gjitha format e transportit në vitin në shqyrtim (MJ);

E_ADV-P – energjia e biogazit për transport dhe biokarburanteve të përparuara, të prodhuara nga lëndët e para të renditura në pjesën A të aneksit I, të këtij aneksi, të konsumuara në të gjitha format e transportit në vitin në shqyrtim (MJ);

E_BFBB-P – energjia e biokarburanteve dhe biogazit për transport, e prodhuar nga lëndët e para të renditura në pjesën B të aneksit I të këtij kapitulli, e përdorur në transport në vitin në shqyrtim (MJ);

$E_EE-Rruga$ – energjia elektrike nga burimet e rinovueshme e konsumuar në transportin rrugor në vitin në shqyrtim (MJ);

$E_EE-Rail$ – energjia elektrike nga burimet e rinovueshme e konsumuar në transportin hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

$E_REC-C-P$ – energjia e lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar e konsumuar në të gjitha format e transportit në vitin në shqyrtim (MJ);

$E_RES-A\&M$ – energjia e lëndëve djegëse të rinovueshme, me përjashtim të lëndëve djegëse të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, e konsumuar në sektorët e aviacionit dhe transportit detar (MJ);

E_RFNBO – energjia e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme me origjinë jobiologjike, e konsumuar në të gjitha format e transportit në vitin në shqyrtim (MJ);

E_MG-RR – energjia e benzinës motorike, e konsumuar në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_D-RR – energjia e karburantit dizel të konsumuar në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_NG-RR – energjia e gazit natyror të konsumuar në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

$E_BBns-RR$ – energjia e biokarburanteve dhe biogazit që nuk përmbushin kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të GES, të përcaktuara nga aneksi 3 i këtij vendimi, të

konsumuara në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_Igen-RR – energjia e biokarburanteve të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere të konsumuara në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_ADV-RR – energjia e biogazit dhe biokarburanteve të avancuara, të prodhuara nga lëndët e para të renditura në pjesën A të shtojcës I të këtij aneksi, të konsumuara në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_BFBB-RR – energjia e biogazit për transport dhe biokarburantet e prodhuara nga lëndët e para të renditura në pjesën B të shtojcës I të këtij aneksi, të konsumuara në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_REC-C-RR – energjia nga lëndët djegëse të karbonit të ricikluar, e konsumuar në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ);

E_RFNBO-RR – energjia e lëndëve djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta me origjinë jobiologjike, e konsumuar në transportin rrugor dhe hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ).

3. Për llogaritjen e pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit sipas pikës 2, të këtij neni, zbatohen rregullat e mëposhtme:

a) Për llogaritjen e numëruesit merren në konsideratë vetëm lëndët djegëse nga burime të rinovueshme që përmbushin kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara nga neni 9, i aneksit 1, të këtij vendimi, të vërtetuara në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi;

b) Emëruesi do të përfshijë të gjitha lëndët djegëse nga burime të rinovueshme, përfshirë ato që nuk përmbushin kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara nga neni 9, i aneksit 1, të këtij vendimi;

c) Për llogaritjen si të numëruesit ashtu edhe të emëruesit, do të përdoren vlerat e përmbajtjes energjetike për lëndët djegëse të transportit, të përcaktuara në aneksin III të këtij aneksi. Për përcaktimin e përmbajtjes energjetike të lëndëve djegëse të transportit që nuk renditen në aneksin III, do të përdoren standardet përkatëse evropiane (EN), të miratuara si standarde shqiptare (SSH) nga Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit (DPS). Kur nuk është miratuar asnjë standard i tillë shqiptar (SSH EN) për atë qëllim, do të përdoren standardet përkatëse ISO;

ç) Pjesa e biokarburanteve dhe biolëngjeve, si dhe e lëndëve djegëse nga biomasa të konsumuara në transport, kur prodhohen nga kulturat ushqimore dhe foragjere, kufizohet në përputhje me nenin 6 të aneksit 1 të këtij vendimi;

d) Kontributi i biokarburanteve të avancuara dhe biogazit të prodhuar nga lëndët e para të listuara në pjesën A të shtojcës I të këtij aneksi duhet të përmbushë nënobjektivin minimal të përcaktuar sipas nenit 5, pika 3, shkronja “a”, të aneksit 1 të këtij vendimi, siç përcaktohet me urdhër të ministrit, në përputhje me nenin 5, pika 5, të aneksit 1;

dh) Për llogaritjen e numëruesit, pjesa e biokarburanteve dhe biogazit të prodhuar nga lëndët e para të renditura në pjesën B të shtojcës I të këtij aneksi kufizohet në 1.7 % të përmbajtjes energjetike të lëndëve djegëse të transportit, të furnizuara për konsum ose përdorim në treg, në përputhje me nenin 5, pika 3, shkronja “c”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

e) Pjesa e biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse nga biomasa me rrezik të lartë të ndryshimit të tërthortë të përdorimit të tokës, të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqes së prodhimit në toka me rezervë të lartë karboni, kufizohet dhe reduktohet gradualisht në zero deri më 31 dhjetor 2030 në përputhje me nenin 6 të aneksit 1 të këtij vendimi, përveç rasteve kur certifikohen si biokarburante, biolëngje ose lëndë djegëse nga biomasa me rrezik të ulët të ndryshimit të tërthortë të përdorimit të tokës në përputhje me aneksin 7 të këtij vendimi;

ë) Pjesa e biokarburanteve dhe biogazit të prodhuara nga lëndë të para të listuara në shtojcën I të këtij aneksi do të konsiderohet të jetë sa dyfishi i përmbajtjes së saj energjetike, në përputhje me nenin 5, pika 4, shkronjat “a” dhe “b”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

f) Pjesa e energjisë elektrike të rinovueshme konsiderohet të jetë katër herë përmbajtja e saj energjetike kur furnizohet për mjetet rrugore dhe një herë e gjysmë përmbajtja e saj energjetike kur furnizohet për transportin hekurudhor, në përputhje me nenin 5, pika 4, shkronjat “c” dhe “ç”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

g) Me përjashtim të lëndëve djegëse të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, pjesa e lëndëve djegëse të furnizuara në sektorët e aviacionit dhe transportit detar do të konsiderohet të jetë një

pikë dy herë përmbajtja e tyre energjetike, në përputhje me nenin 5, pika 4, shkronja “e”, e aneksit 1 të këtij vendimi;

gj) Për llogaritjen e pjesës së energjisë elektrike të rinovueshme në energjinë elektrike të furnizuar për mjetet rrugore dhe hekurudhore, do t'i referohet periudhës dyvjeçare përpara vitit në të cilin energjia elektrike furnizohet në territorin e Republikës së Shqipërisë. Me përjashtim nga ky rregull, kur energjia elektrike merret nga një linjë e drejtpërdrejtë me një instalim që gjeneron energji elektrike të rinovueshme dhe furnizohet për mjetet rrugore, ajo energji elektrike do të llogaritet plotësisht si e rinovueshme;

h) Për të siguruar që rritja e pritshme e kërkesës për energji elektrike në sektorin e transportit përtej nivelit bazë aktual të përmbushet me kapacitet shtesë të prodhimit të energjisë së rinovueshme, Republika e Shqipërisë do të zbatojë kuadrin për shtesën në sektorin e transportit të zhvilluar nga Komisioni Evropian, siç është përshtatur dhe miratuar me vendim të Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë të Komunitetit të Energjisë;

i) Kur energjia elektrike përdoret për prodhimin e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike, drejtpërdrejt ose nëpërmjet prodhimit të produkteve të ndërmjetme, pjesa mesatare e energjisë elektrike nga burime të rinovueshme në Republikën e Shqipërisë, e matur dy vjet përpara vitit përkatës, përdoret për të përcaktuar pjesën e energjisë nga burime të rinovueshme, përveç rasteve të parashikuara në nenin 4 të këtij aneksi;

j) Energjia elektrike e përftuar nga një linjë e drejtpërdrejtë me një instalim që gjeneron energji elektrike të rinovueshme mund të llogaritet plotësisht si energji elektrike e rinovueshme kur përdoret për prodhimin e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të transportit me origjinë jobiologjike, me kusht që të jenë përmbushur kushtet e përcaktuara në nenin 4, pika 3, të këtij aneksi.

4. Rregullat e detajuara, që zbatohen për prodhimin e lëndëve djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta për transport me origjinë jobiologjike, nëpërmjet elektrolizës ose nëpërmjet proceseve të tjera të prodhimit, përcaktohen në nenin 4 të këtij aneksi. Metodologjia për përcaktimin e pjesës së biokarburantit dhe biogazit për transport të prodhuar nga biomasa që përpunohet me lëndë

djegëse fosile në një proces të përbashkët përcaktohet në nenin 5 të këtij aneksi.

Neni 4

Metodologjia për prodhimin e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs)

1. Ky nen përcakton rregullat e hollësishme për përcaktimin se kur energjia elektrike e përdorur për prodhimin e lëndëve djegëse të rinovueshme, të lëngshme dhe të gazta për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs) mund të konsiderohet plotësisht e rinovueshme. Këto rregulla zbatohen për prodhimin e RFNBOs përmes elektrolizës, si dhe për procese të tjera prodhimi. Ato zbatohen pavarësisht nëse lënda djegëse e rinovueshme, e lëngshme dhe e gaztë për transport me origjinë jobiologjike, prodhohet brenda ose jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ose të Komunitetit të Energjisë.

2. Për qëllimin e demonstrimit të përputhshmërisë me rregullat e përcaktuara në nenin 3, pika 3, shkronja “j”, të këtij aneksi, për llogaritjen e energjisë elektrike të siguruar përmes një lidhjeje të drejtpërdrejtë me një instalim që gjeneron energji elektrike të rinovueshme si plotësisht të rinovueshme, prodhuesi i lëndëve djegëse paraqet prova për të gjithë elementet si vijon:

a) Instalimet që gjenerojnë energji elektrike të rinovueshme janë të lidhura me instalimin që prodhon RFNBO nëpërmjet një linje të drejtpërdrejtë, ose prodhimi i energjisë elektrike të rinovueshme dhe prodhimi i RFNBO zhvillohen brenda të njëjtit instalim;

b) Instalimet që gjenerojnë energji elektrike të rinovueshme kanë hyrë në operim jo më herët se 36 muaj përpara instalimit që prodhon RFNBO; kur një kapacitet shtesë prodhimi i shtohet një instalimi ekzistues që prodhon RFNBO, kapaciteti i shtuar do të konsiderohet të jetë pjesë e instalimit ekzistues, me kusht që kapaciteti të shtohet në të njëjtin vend dhe shtimi të realizohet jo më vonë se 36 muaj pasi instalimi fillestar ka hyrë në operim;

c) Instalimi që prodhon energjinë elektrike nuk është i lidhur me rrjetin; ose instalimi që prodhon energjinë elektrike është i lidhur me rrjetin por një sistem inteligjent matjeje që mat të gjitha flukset e energjisë elektrike nga rrjeti tregon se nuk është

marrë energji elektrike nga rrjeti për të prodhuar RFNBO.

3. Nëse prodhuesi i lëndës djegëse përdor gjithashtu energji elektrike nga rrjeti, ai mund ta llogarisë atë energji elektrike si plotësisht të rinovueshme vetëm nëse plotësohen kushtet e përcaktuara në pikat 4, 5, 6 dhe 7 të këtij neni.

Energjia elektrike e rrjetit e llogaritur si plotësisht e rinovueshme – rregulla të përgjithshme

4. Prodhuesit e lëndëve djegëse mund të llogarisin energjinë elektrike të marrë nga rrjeti si plotësisht të rinovueshme nëse instalimi që prodhon RFNBO ndodhet në një zonë ofertimi ku pjesa mesatare e energjisë elektrike të rinovueshme ka tejkaluar 90% në vitin e mëparshëm kalendarik dhe prodhimi i RFNBO-së nuk tejkalon numrin maksimal të orëve të përcaktuar në lidhje me pjesën e energjisë elektrike të rinovueshme në atë zonë ofertimi. Numri maksimal i orëve llogaritet duke shumëzuar numrin total të orëve të çdo viti kalendarik me pjesën e energjisë elektrike të rinovueshme të raportuar për zonën e ofertimit ku prodhohen RFNBO. Pjesa mesatare e energjisë elektrike të rinovueshme përcaktohet duke pjesëtuar konsumin përfundimtar bruto të energjisë elektrike nga burime të rinovueshme në zonën e ofertimit, të llogaritur në analogji me rregullat e përcaktuara në ligjin nr.24/2023, me prodhimin bruto të energjisë elektrike nga të gjitha burimet e energjisë, siç përcaktohet në aneksin B të rregullores (KE) nr.1099/2008 të përshtatur dhe miratuar nga vendimet përkatëse të Këshillit Ministerial të Komunitetit të Energjisë dhe Vendimi i Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë, duke përfshirë energjinë e përdorur më parë për pompim në hidrocentralet me pompim dhe duke shtuar importet e energjisë elektrike në zonën e ofertimit e duke zbritur eksportet e energjisë elektrike prej saj. Pasi pjesa mesatare e energjisë elektrike të rinovueshme të tejkalojë 90% në një vit kalendarik, ajo konsiderohet se mbetet mbi 90% edhe për pesë vitet kalendarike pasuese.

5. Kur kushtet e përcaktuara në pikën 4 të këtij neni nuk përmbushen, prodhuesit e lëndëve djegëse mund të llogarisin energjinë elektrike të marrë nga rrjeti si plotësisht të rinovueshme nëse instalimi që prodhon lëndë djegëse të rinovueshme me origjinë jobiologjike (RFNBO) ndodhet në një zonë ofertimi ku intensiteti i emetimeve të energjisë elektrike është

më i ulët se 18 gCO₂eq/MJ, me kusht që të përmbushen të gjitha kriteret e mëposhtme:

a) Prodhuesit e karburantit kanë lidhur, drejtpërdrejt ose përmes ndërmjetësve, një ose më shumë marrëveshje për blerjen e energjisë elektrike nga burime të rinovueshme me operatorë ekonomikë që prodhojnë energji elektrike të rinovueshme në një ose më shumë impiante që gjenerojnë energji elektrike të rinovueshme, për një sasi që është të paktën e barasvlershme me sasinë e energjisë elektrike të pretenduar si plotësisht e rinovueshme, dhe energjia elektrike e pretenduar prodhohet efektivisht në këtë ose këto impiante;

b) Plotësohen kushtet për korrelacionin kohor dhe gjeografik, të përcaktuara në pikat 8 dhe 9 të këtij neni.

Intensiteti i emetimeve të energjisë elektrike përcaktohet duke ndjekur qasjen për llogaritjen e intensitetit mesatar të karbonit të energjisë elektrike të rrjetit në metodologjinë e përcaktuar në aneksin 4 të këtij vendimi. Pasi intensiteti i emetimeve të energjisë elektrike të jetë më i ulët se 18 gCO₂eq/MJ në një vit kalendarik, intensiteti mesatar i emetimeve të energjisë elektrike do të vazhdojë të konsiderohet si më i ulët se 18 gCO₂eq/MJ për pesë vitet kalendarike pasuese.

6. Energjia elektrike e marrë nga rrjeti që përdoret për të prodhuar një RFNBO mund të llogaritet gjithashtu si plotësisht e rinovueshme, nëse energjia elektrike konsumohet gjatë një periudhe shlyerjeje të disbalancës gjatë së cilës prodhuesi i lëndëve djegëse mund të provojë nga operatori i sistemit të transmetimit se:

a) instalimet e prodhimit të energjisë duke përdorur burime të rinovueshme të energjisë u ridispeçeruan në ulje, në përputhje me ligjin nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, dhe rregullat përkatëse të tregut të energjisë elektrike dhe ato të balancimit, të miratuara nga Enti Rregullator i Energjisë (ERE);

b) energjia elektrike e konsumuar për prodhimin e lëndës djegëse të rinovueshme me origjinë jobiologjike ka reduktuar nevojën për ridispeçerim në një masë përkatëse.

7. Kur kushtet e përcaktuara në pikat 4, 5 dhe 6 të këtij neni nuk plotësohen, prodhuesit e lëndëve mund të llogarisin energjinë elektrike të marrë nga rrjeti si plotësisht të rinovueshme, vetëm nëse ajo përputhet me kushtet e shtesës, korrelacionit kohor

dhe korrelacionit gjeografik, të përcaktuara në pikat 8, 9 dhe 10 të këtij neni.

8. Kushti i shtesës, i përmendur në pikën 7 të këtij neni, do të konsiderohet i përmbushur nëse prodhuesit e lëndëve djegëse prodhojnë një sasi të energjisë elektrike të rinovueshme në instalimet e tyre që është të paktën e barasvlershme me sasinë e energjisë elektrike të pretenduar si plotësisht e rinovueshme, ose kanë lidhur, drejtpërdrejt ose nëpërmjet ndërmjetësve, një ose më shumë marrëveshje të blerjes së energjisë nga burime të rinovueshme me operatorë ekonomikë që prodhojnë energji elektrike të rinovueshme në një ose më shumë instalime, për një sasi të energjisë elektrike të rinovueshme që është të paktën e barasvlershme me sasinë e energjisë elektrike të pretenduar si plotësisht e rinovueshme, dhe energjia elektrike e pretenduar prodhohet efektivisht në këtë ose këto instalime, me kusht që të përmbushen të gjitha kriteret e mëposhtme:

a) Instalimi, që gjeneron energji elektrike të rinovueshme, ka hyrë në operim jo më herët se 36 muaj përpara instalimit që prodhon lëndë djegëse të rinovueshme me origjinë jobiologjike. Kur një instalim që gjeneron energji elektrike të rinovueshme e ka përmbushur këtë kërkesë në kuadër të një marrëveshjeje për blerjen e energjisë nga burime të rinovueshme me një prodhues të lëndëve djegëse, e cila ka përfunduar, ai konsiderohet se ka hyrë në operim në të njëjtën kohë me instalimin që prodhon RFNBO, sipas një marrëveshjeje të re për blerjen e energjisë nga burime të rinovueshme. Kur një kapacitet prodhues shtesë i shtohet një instalimi ekzistues që prodhon RFNBO, kapaciteti i shtuar konsiderohet se ka hyrë në operim në të njëjtën kohë me instalimin fillestar, me kusht që kapaciteti të shtohet në të njëjtin vend dhe shtimi të realizohet jo më vonë se 36 muaj nga hyrja në operim e instalimit fillestar;

b) Instalimi, që gjeneron energji elektrike të rinovueshme, nuk ka marrë mbështetje në formën e ndihmës operative ose ndihmës për investime, me përjashtim të: mbështetjes së marrë nga instalimet para rifuzimit të tyre, mbështetjes financiare për token ose për lidhjet me rrjetin, mbështetjes që nuk përbën mbështetje neto (siç është mbështetja që shlyhet plotësisht), dhe mbështetjes për impiantet që gjenerojnë energji elektrike të rinovueshme dhe që furnizojnë impiante që prodhojnë lëndë djegëse të rinovueshme të lëngshme ose të gazta për transport

me origjinë jobiologjike të përdorura për kërkim, testim dhe demonstrim.

9. Deri më 31 dhjetor 2029, kushti i korrelacionit kohor, i përmendur në pikat 5 dhe 7 të këtij neni, do të konsiderohet i përmbushur nëse RFNBO prodhohet gjatë të njëjtit muaj kalendarik si energjia elektrike e rinovueshme e prodhuar sipas marrëveshjes së blerjes së energjisë elektrike nga burime të rinovueshme, ose nga energjia elektrike e rinovueshme nga një aset i ri depozitimi i vendosur pas së njëjtës pikë lidhjeje me rrjetin, si elektrolizatori ose instalimi që gjeneron energji elektrike të rinovueshme, i cili është ngarkuar gjatë të njëjtit muaj kalendarik në të cilin është prodhuar energjia elektrike sipas marrëveshjes së blerjes së energjisë elektrike nga burime të rinovueshme.

Nga 1 janari 2030, kushti i korrelacionit kohor konsiderohet i përmbushur nëse RFNBO prodhohet gjatë së njëjtës periudhë njëorëshe si energjia elektrike e rinovueshme e prodhuar sipas marrëveshjes së blerjes së energjisë nga burime të rinovueshme, ose nga energjia elektrike e rinovueshme nga një aset i ri i depozitimit i vendosur pas së njëjtës pikë lidhjeje me rrjetin si elektrolizatori ose instalimi që gjeneron energji elektrike të rinovueshme, i cili është ngarkuar gjatë së njëjtës periudhë njëorëshe në të cilën është prodhuar energjia elektrike sipas marrëveshjes së blerjes së energjisë nga burime të rinovueshme. Pas një njoftimi drejtuar Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë, Republika e Shqipërisë mund të zbatojë rregullin e një ore nga 1 korriku 2027 për RFNBO-të e prodhuara në territorin shqiptar.

Kushti i korrelacionit kohor konsiderohet gjithmonë i përmbushur nëse RFNBO prodhohet gjatë një periudhe njëorëshe kur çmimi i pastrimit të energjisë elektrike, i rezultuar nga bashkimi i vetëm i tregjeve të ditës në avancë në zonën e ofertimit, sipas nenit 39, pika 2, shkronja “a”, të rregullores së Komisionit (EU) 2015/1222, të përshtatur dhe miratuar me vendimin e Këshillit Ministror 2022/03/MC-EnC, është më i ulët ose i barabartë me 20 EUR për MWh ose më i ulët se 0.36 herë çmimi i një kuote për emetimin e 1 toni ekuivalent dioksidi karboni gjatë periudhës përkatëse për qëllimin e përmbushjes së kërkesave të direktivës 2003/87/EC, të përshtatur dhe miratuar me vendimin e Këshillit Ministror 2022/05/MC-EnC.

10. Kushti i korrelacionit gjeografik të përmendur në pikat 5 dhe 7 të këtij neni do të

konsiderohet i përmbushur nëse plotësohet të paktën një nga kriteret e mëposhtme që lidhen me vendndodhjen e elektrolizatorit:

a) Instalimi që gjeneron energji elektrike të rinovueshme, sipas marrëveshjes së blerjes së energjisë nga burime të rinovueshme, ndodhet ose ndodhej në kohën kur hyri në funksionim, në të njëjtën zonë ofertimi si elektrolizatori;

b) Instalimi që gjeneron energji elektrike të rinovueshme ndodhet në një zonë ofertimi të ndërlidhur, duke përfshirë edhe në një palë tjetër kontraktuese të Komunitetit të Energjisë, dhe çmimet e energjisë elektrike në periudhën kohore përkatëse në tregun e ditës në avancë të referuar në pikën 9 të këtij neni, në zonën e ofertimit të ndërlidhur janë të barabarta ose më të larta se në zonën e ofertimit ku prodhohet RFNBO;

c) Instalimi që gjeneron energji elektrike të rinovueshme, sipas marrëveshjes së blerjes së energjisë nga burime të rinovueshme, ndodhet në një zonë ofertimi off-shore që është e ndërlidhur me zonën e ofertimit ku ndodhet elektrolizatori.

11. Pa cenuar ligjin nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, ministri mund të vendosë kriteret shtesë në lidhje me vendndodhjen e elektrolizatorëve dhe instalimin që prodhon energji elektrike të rinovueshme, me qëllim që të sigurojë përputhshmërinë e shtimit të kapaciteteve me planifikimin kombëtar të rrjetit të hidrogjenit dhe energjisë elektrike. Çdo kriter shtesë nuk do të ketë ndikim negativ në funksionimin e tregut të brendshëm të energjisë elektrike.

12. Prodhuesit e karburantit duhet të japin informacion të besueshëm që demonstroi se të gjitha kërkesat e përcaktuara në pikat 2 deri në 11 të këtij neni janë përmbushur, duke përfshirë, për çdo orë sipas rastit:

a) sasinë e energjisë elektrike të përdorur për të prodhuar RFNBO, e detajuar më tej si më poshtë:

i. shuma e energjisë elektrike të furnizuar nga rrjeti që nuk llogaritet si plotësisht e rinovueshme, si dhe pjesa e energjisë elektrike të rinovueshme;

ii. sasia e energjisë elektrike që konsiderohet si plotësisht e rinovueshme sepse është marrë nga një lidhje e drejtpërdrejtë me një instalim që gjeneron energji elektrike të rinovueshme në përputhje me pikën 2 të këtij neni;

iii. sasia e energjisë elektrike e marrë nga rrjeti që llogaritet si plotësisht e rinovueshme në përputhje me pikën 4 të këtij neni;

iv. sasia e energjisë elektrike që llogaritet si plotësisht e rinovueshme në përputhje me pikën 5 të këtij neni;

v. sasia e energjisë elektrike që llogaritet si plotësisht e rinovueshme në përputhje me pikën 6 të këtij neni;

vi. sasia e energjisë elektrike që llogaritet si plotësisht e rinovueshme në përputhje me pikën 7 të këtij neni;

b) sasinë e energjisë elektrike të rinovueshme të gjeneruar nga instalimet që gjenerojnë energji elektrike të rinovueshme, pavarësisht nëse ato janë të lidhura drejtpërdrejt me një elektrolizator dhe pavarësisht nëse energjia elektrike e rinovueshme përdoret për prodhimin e RFNBO ose për qëllime të tjera;

c) sasinë e lëndëve djegëse të rinovueshme dhe jo të rinovueshme, të lëngshme dhe të gazta të transportit me origjinë jobiologjike, të prodhuara nga prodhuesi i lëndëve djegëse.

13. Pavarësisht nëse RFNBO prodhohet brenda ose jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ose të Komunitetit të Energjisë, prodhuesit e lëndëve djegëse mund të përdorin skema kombëtare ose skema vullnetare ndërkombëtare të njohura në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi për të dëshmuar pajtueshmërinë me kriteret e përcaktuara në pikat 2 deri në 12 të këtij neni.

14. Kur një prodhues i lëndëve djegëse jep prova ose të dhëna të marra në përputhje me një skemë të njohur në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi, në masën që një njohje e tillë mbulon vërtetimin e përputhshmërisë me rregullat e përcaktuara në nenin 3, pika 3, shkronja “j” të këtij aneksi, furnizuesit të RFNBO nuk i kërkohet të paraqesë prova shtesë të përputhshmërisë me kriteret e përcaktuara në këtë nen.

15. Pika 8, shkronjat “a” dhe “b”, të këtij neni nuk do të zbatohen përpara datës 1 janar 2038 për instalimet që prodhojnë RFNBO që hyjnë në operim përpara 1 janarit 2028. Ky përjashtim nuk do të zbatohet për kapacitetin e shtuar pas 1 janarit 2028 për prodhimin e RFNBO.

Neni 5

Metodologjia për përcaktimin e pjesës së biokarburantit dhe biogazit për transport të prodhuar nga biomasa që përpunohet me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët

1. Operatorët ekonomikë që bashkëpërpunojnë biomasë mund të zhvillojnë dhe të përdorin një metodë testimi specifike për shoqërinë ose specifike për procesin për të përcaktuar pjesën me bazë karboni të përmbajtjes bio të përshtatur me projektimin e veçantë të fabrikës së tyre dhe përzierjen e lëndës së parë. Kjo metodë kryesore testimi duhet të bazohet ose në bilancin masiv, bilancin e energjisë, metodat e rendimentit, ose testimin me radiokarbon (14C) – përkatësisht zbulimin e radiokarbonit përmes spektrometrisë së masës me përshpejtues (AMS) ose numërimit të shintilacionit të lëngshëm (LSC) – të daljeve.

2. Operatorët ekonomikë do të konsiderojnë të gjithë rafinerinë, instalimin që trajton biolëngje dhe naftë fosile ose instalimin që bashkëpërpunon lëndë hyrëse mbetjesh si kufij të sistemit, pavarësisht metodës së testimit të përdorur. Përzierja e lëndëve djegëse të bashkëpërpunuara me lëndë të tjera djegëse do të konsiderohet si jashtë kufijve të sistemit. Testimi me radiokarbon (14C) do të kryhet përpara se lëndët djegëse të prodhuara nëpërmjet bashkëpërpunimit të përzihen më tej me lëndë të tjera djegëse fosile ose biokarburante që nuk ishin pjesë e vetë bashkëpërpunimit.

3. Kur operatorët ekonomikë raportojnë rezultatet e bashkëpërpunimit, ata duhet të japin hollësi mbi saktësinë dhe përpikërinë e metodës së testimit të përdorur. Operatorët ekonomikë duhet të marrin parasysh dhe të raportojnë çdo pasaktësi në matjet e tyre të prurjeve ose vlerave ngrohëse si pjesë e metodës së tyre kryesore të testimit. Operatorët ekonomikë duhet të zbatojnë të njëjtën metodë testimi për njësi të ndryshme përpunimi të së njëjtës rafineri, impiantit që trajton biolëngje dhe naftë fosile ose impiantit që bashkëpërpunon lëndë hyrëse mbetjesh. Nëse këto njësi nuk janë të lidhura dhe nuk ka prurje ndërmjet tyre, operatorët ekonomikë mund të zbatojnë metoda të ndryshme testimi. Në rastin e impianteve që bashkëpërpunojnë lëndë hyrëse me bazë mbetjesh, kjo metodologji dhe verifikimi përmes testimit me radiokarbon (14C) mund të zbatohen vetëm nëse mund të kryhet një

grup kampionesh i besueshëm dhe përfaqësues në nivelin e lëndëve hyrëse.

4. Operatorët ekonomikë duhet të sigurojnë që kufiri i zbulimit i metodës së testimit të përzgjedhur mund të masë në mënyrë efektive pjesën e pritshme të biokarburanteve ose biogazit në proces.

5. Kur operatorët ekonomikë raportojnë rezultatet e bashkëpërpunimit duke përdorur një metodë kryesore testimi, tjetër nga ajo e bazuar në testimin me radiokarbon (14C), ata përdorin testimin me radiokarbon (14C) të *out-put*-eve si një mënyrë të rregullt të verifikimit të saktësisë së performancës së sistemit të tyre dhe të rezultateve të metodës kryesore të testimit të përdorur. Verifikimi përmes testimit me radiokarbon (14C) kërkohet për të gjitha *out-put*-et që pretendojnë një përmbajtje biologjike të bazuar në karbon.

6. Operatorët ekonomikë dokumentojnë në mënyrë të plotë sasitë dhe llojet e biomasës që hyjnë në procesin e përbashkët ku biomasa përpunohet me lëndë djegëse fosile, si dhe sasitë e biokarburantit dhe biogazit të prodhuara nga ajo biomasa. Operatorët ekonomikë e mbështesin atë informacion me prova, duke përfshirë rezultatet e metodës kryesore të testimit të kontrollit dhe rezultatet e metodës së verifikimit.

7. Nëse përdoret një metodë e bilancit të masës, operatori ekonomik kryen analizën e plotë të bilancit të masës totale të hyrjeve dhe daljeve. Metoda e bilancit të masës siguron që përmbajtja bio e të gjitha daljeve të jetë proporcionale me përmbajtjen bio të hyrjeve dhe që pjesa e materialit biogjen të identifikuar nga rezultatet e testimit me radiokarbon (14C) t'i alokohet secilës dalje. Për secilën dalje zbatohen faktorë të ndryshëm konvertimi që përputhen sa më saktë me përmbajtjen bio të matur përmes rezultateve të testimit me radiokarbon (14C). Dalja merr parasysh masën e humbur në gazet e shkarkimit, në ujërat e ndotura industriale të lëngshme dhe në mbetjet e ngurta. Metoda e bilancit të masës përfshin karakterizim analitik shtesë të lëndëve të para dhe produkteve, si analiza përfundimtare dhe të afërta të flukseve të masës së sistemit.

8. Nëse një metodë e bilancit të masës përdoret si metoda kryesore, operatorët ekonomikë duhet të marrin parasysh në llogaritje lagështinë dhe papastërtitë e tjera jo-karburant në lëndën e tyre të parë, si dhe në rezultatet e procesit të tyre të prodhimit.

9. Nëse përdoret një metodë e bilancit të energjisë, pjesa e energjisë e përmbajtjes biogjene në të gjitha daljet nga një hap i bashkëpërpunimit në një rafineri naftë duhet të përcaktohet si e barabartë me pjesën e energjisë të përmbajtjes biogjene në hyrjen e rafinerisë. Metoda e bilancit të energjisë duhet të regjistrojë përmbajtjen e energjisë në biomasë dhe lëndët e para fosile dhe energjinë e procesit që hyn në impiantin e bashkëpërpunimit. Përmbajtja e energjisë si e biomasës ashtu edhe e lëndëve të para fosile duhet të llogaritet duke përdorur masën e lëndës së parë dhe vlerën e saj të poshtme kalorifike (LHV, e matur në MJ për kg). Fraksioni bio, i llogaritur si hyrja e bioenergjisë e pjesëtuar me hyrjen totale të energjisë, duhet të zbatohet për të gjitha daljet e karburantit që rezultojnë nga bashkëpërpunimi, me qëllim përcaktimin e përmbajtjes bio në karburantet përfundimtare të prodhuara. Duhet të zbatohen faktorë të ndryshëm konvertimi për secilën dalje që përputhen sa më mirë me përmbajtjen bio të matur përmes rezultateve të testimit me radiokarbon (14C).

10. Kur përdoret një metodë rendimenti, operatorët ekonomikë mund të përdorin njërin nga dy metodat e përshkruara më poshtë për të marrë një faktor rendimenti që do të zbatohet për procesin e përbashkët të prodhimit të karburantit:

a) **Metoda e rendimentit A.** Rendimentet e produkteve të ndryshme fillimisht do të vëzhgohen dhe do të regjistrohen kur njësitë e përpunimit operojnë vetëm me lëndë hyrëse fosile të pastra ose, për zbatime specifike (p.sh. përqendrimet të kufizuara), në njësi në shkallë pilot përfaqësuese të atyre në shkallë tregtare. Më pas, një pjesë e lëndëve hyrëse të biomasës do t'i shtohet rrjedhës hyrëse dhe efekti shtesë mbi rendimentet do të vëzhgohet dhe do të regjistrohet. Përmbajtja bio do t'i atribuohet më pas secilit produkt në përpjesëtim me rritjen e prodhimit të tij. Çdo faktor rendimenti do të jetë i vlefshëm vetëm për lëndët hyrëse referuese dhe kushtet e procesit për të cilat faktori i rendimentit është përcaktuar. Operatorët ekonomikë mund të përcaktojnë faktorë të ndryshëm rendimenti për t'iu referuar proceseve dhe kushteve të ndryshme të funksionimit. Nëse përdoren faktorë të ndryshëm rendimenti, do të kryhet një test radiokarboni (14C) sa herë që përdoret një faktor i ri rendimenti, dhe korrelacioni ndërmjet lëndëve hyrëse referuese dhe kushteve të procesit do të kontrollohet dhe, nëse është e nevojshme, do të përditësohet;

b) **Metoda e rendimentit B.** Kjo metodë vendos një marrëdhënie ndërmjet biohyrjes dhe biodaljes së një njësie të bashkëpërpunimit. Faktori i konvertimit përcaktohet duke kryer disa seri lëndësh ushqyese në kushte të njohura të bashkëpërpunimit, duke përfshirë një karakterizim të plotë të hyrjeve dhe daljeve të sistemit. Pasi të jetë përcaktuar ky korrelacion i faktorit të rendimentit, ai mund të zbatohet për lëndën ushqyese biogjene të të njëjtit lloj dhe cilësi që përdoret në të njëjtën njësi të bashkëpërpunimit që punon në të njëjtat kushte funksionimi.

11. Operatorët ekonomikë mund të përdorin metodat e rendimentit si metodë kryesore vetëm nëse sistemi mbahet në kushte referuese operimi të përcaktuara prej tyre, përfshirë për cilësinë e lëndës ushqyese. Nëse operatorët ekonomikë përdorin një metodë rendimenti, ata përdorin testimin me radiokarbon (14C) si metodë kontrolli për të verifikuar faktorin e tij të rendimentit të paktën sa herë që ndryshojnë kushtet referuese të operimit dhe në përputhje me pikën 14 të këtij neni.

12. Operatorët ekonomikë duhet të demonstrojnë funksionimin e vazhdueshëm të impiantit në kushte të njohura të bashkëpërpunimit duke kaluar secilin bio-input specifik përmes testimit me radiokarbon (14C), të përdorur për të llogaritur faktorin e tij specifik të konvertimit.

13. Nëse sistemi i prodhimit bashkëpërpunon hidrogjen të rinovueshëm me origjinë biologjike, operatorët ekonomikë dokumentojnë dhe japin prova për origjinën e hidrogjenit, si dhe provë që hidrogjeni që hyn në hidrotrajtorin ose njësinë tjetër të bashkëpërpunimit:

a) nuk është llogaritur si energji e rinovueshme diku tjetër për të shmangur numërimin e dyfishtë; dhe

b) është përfshirë në lëndën djegëse përfundimtare dhe jo thjesht është përdorur për të hequr papastërtitë.

Operatorët ekonomikë mund të përdorin një analizë elementare të zakonshme të rafinerisë, si testi CHN (Karbon, Hidrogjen, Azot) për të përcaktuar sasinë e përmbajtjes së hidrogjenit të materialit para dhe pas hidrotrajtimit, si një mënyrë për të dokumentuar çdo rritje të përmbajtjes së hidrogjenit në lëndën djegëse. Operatorët ekonomikë mund të llogarisin çdo rritje të tillë si biokarburant ose biogaz shtesë në produktin dalës. Origjina biologjike e hidrogjenit të përdorur në hidrotrajtim ose

bashkëpërpunim do të certifikohet për origjinën e saj biologjike nga furnizuesi ose nga vetë operatorët ekonomikë, kur ata janë gjithashtu prodhues, përpara përdorimit.

14. Kur kryejnë testimin me radiokarbon (14C), operatorët ekonomikë duhet të zbatojnë metodën e spektrometrisë së masës me përsheptues (AMS). Megjithatë, ata mund të zbatojnë alternativisht metodën e numërimit me scintilim të lëngshëm (LSC) nëse pjesa bio pritet të jetë të paktën 1 % në vëllim dhe nëse kampioni është i përshtatshëm për këtë metodë testi, veçanërisht në lidhje me grimcat e pranishme në lëng.

15. Operatorët ekonomikë duhet të sigurojnë që, kur kryejnë një test radiokarboni (14C), lloji i testit të radiokarbonit (14C) i përzgjedhur mund të zbulojë dhe të përcaktojë në mënyrë të besueshme pjesën biologjike. Ata duhet të japin hollësi mbi saktësinë dhe përpikërinë e rezultateve.

16. Testimi me radiokarbon (14C) duhet të përcaktojë gjithashtu sasinë e çdo humbjeje të karbonit me origjinë biogjene për shkak të procesit të heqjes së oksigjenit nga lënda e parë me origjinë biogjene duke bërë një krahasim të karbonit biogjen dhe fosil në produktet hyrëse dhe dalëse.

17. Nëse testimi me radiokarbon (14C), kur përdoret si metodë e dytë verifikimi për testimin e përmbajtjes bio në një dalje, tregon një shmangie prej më shumë se 1% në terma absolutë krahasuar me rezultatet e metodës kryesore të përdorur nga operatori ekonomik, vlerat e testimit me radiokarbon (14C) konsiderohen të vlefshme. Në vitin e parë të zbatimit të kësaj metodologjie, operatorët ekonomikë mund të zbatojnë një shmangie të rritur prej 3 % në vend të 1 % në terma absolutë, derisa të përsosin sistemin e tyre të metodave të testimit. Përveç kësaj, operatori ekonomik rishikon metodat e tij kryesore të testimit për të korrigjuar çdo gabim të sistemit që çon në një shmangie të tillë dhe rikalibron metodën e testimit nëse është e nevojshme.

18. Frekuenca për kryerjen e metodës kryesore të testimit dhe metodës së testimit me radiokarbon (14C), kur përdoret si metodë e dytë e testimit të verifikimit, përcaktohet duke marrë parasysh kompleksitetin dhe ndryshueshmërinë e parametrave kyç të bashkëpërpunimit, në mënyrë të tillë që të sigurohet që në çdo kohë pretendimet për përmbajtjen bio të pasqyrojnë pjesët e tyre aktuale. Operatorët ekonomikë kryejnë llogaritjen e pjesës së

përmbajtjes bio të paktën për çdo seri ose dërgesë. Përveç rasteve kur zbatohet një metodë që mund të hartëzojë kushtet e funksionimit që lidhen me përmbajtjen e karbonit në produktin dalës për çdo seri ose dërgesë, metoda e testimit me radiokarbon (14C) kryhet sa herë që ka një ndryshim prej më shumë se 5 për qind, krahasuar me kushtet bazë në përbërjen e lëndës së parë, në sasinë e hyrjeve të hidrogjenit dhe katalizatorit në masën totale, në parametrat e procesit (temperatura në K absolute ose presioni në Pa absolute), ose në përbërjen e produktit. Një analizë elementare e karbonit, oksigjenit dhe azotit, së bashku me një analizë të përmbajtjes së ujit dhe të lëndëve të ngurta, jepet si bazë për vlerësimin e parametrave të përbërjes së produktit. Në të gjitha rastet, metoda e testimit me radiokarbon (14C) kryhet të paktën një herë në katër muaj.

Mbajtja e regjistrave, kontrolli i procesit, auditimi dhe raportimi i devijimeve

19. Kur operatorët ekonomikë pretendojnë se ekziston një pjesë specifike e biokarburanteve ose biogazit në karburantin që ata vendosin në treg, ata duhet të mbajnë mostra për të paktën dy vjet, së bashku me regjistrimet e të dhënave të matjes dhe llogaritjet. Operatorët ekonomikë duhet t'u ofrojnë organeve të certifikimit dhe audituesve të tyre akses të plotë në mostra të tilla, regjistrime dhe prova të tjera. Operatorët ekonomikë duhet të përgatisin një përshkrim të detajuar të metodës kryesore të testimit të përdorur, duke përfshirë një tregues të saktësisë dhe precizionit të saj, siç verifikohet përmes zbatimit të testimit me radiokarbon (14C), së bashku me një procedurë për zbatimin e saj.

20. Për të shmangur rreziqet e devijimeve dhe për të lehtësuar verifikimin retrospektiv nga auditimi të saktësisë së pretendimeve të bëra nga rafineritë ose instalime të tjera bashkëpërpunimi mbi pjesën bio në karburantet e tyre, operatorët ekonomikë do të zbatojnë një sistem të përgjithshëm të bilancit masik që tregon pjesën biogjene të hyrjes dhe daljes. Ata do ta kryejnë këtë llogaritje të bilancit masik paralelisht me metodën kryesore të testimit me qëllim që të kontrollojnë dhe të krahasojnë rezultatet e të dyja metodave për vlerësimin e pjesës bio në karburantet përfundimtare të prodhuara.

21. Nëse, brenda kufijve të rafinerisë ose impiantit tjetër të bashkëpërpunimit, operatorët ekonomikë përziejnë produktin e bashkëpërpunimit me lëndë të tjera djegëse, ata përdorin një sistem

bilanci mase që lejon që ngarkesat e lëndëve djegëse të prodhuara nga biomasa e përpunuar me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët të përzihen me lëndë të tjera djegëse, duke dhënë njëkohësisht informacion të mjaftueshëm për karakteristikat dhe madhësitë e ngarkesave, në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi.

22. Çdo devijim i identifikuar nga audituesit e organeve të certifikimit në përqindjet e biokarburanteve ose biogazit në karburantin që operatorët ekonomikë vendosin në treg do të trajtohet si mospërputhje madhore dhe do t'u njoftohet menjëherë skemave vullnetare ose skemave të tjera të certifikimit që verifikojnë përputhshmërinë e karburantit me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara në neni 9, të aneksit 1, dhe të operacionalizuara në aneksin 3 të këtij vendimi.

23. Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore ka të drejtë të verifikojë gjithashtu pretendimet e operatorëve ekonomikë lidhur me pjesën e biokarburanteve ose biogazit në karburantet që ata vendosin në treg, duke përdorur metodat e përmendura në këtë nen. Çdo shmangie e identifikuar si rezultat i kontrolleve të tilla të kontrollit do t'i njoftohet menjëherë organit të certifikimit dhe skemës vullnetare ose skemës tjetër të certifikimit që kanë certifikuar pretendimet.

24. Në rast të njoftimeve të tilla të bëra ose nga organet e certifikimit ose nga autoriteti kompetent, skema e certifikimit përkatëse do të jetë e detyruar të ndërmarrë masa të menjëhershme duke hetuar rastin. Nëse hetimi i tyre konfirmon konstatimet e organit të certifikimit ose të autoritetit kompetent, skema e certifikimit do t'i trajtojë devijimet si një mospërputhje madhore dhe do të pezullojë menjëherë certifikatën e operatorit ekonomik.

25. Për të korrigjuar saktësinë e pretendimeve, vlerat më të ulëta të përcaktuara nga verifikimet e kontrollit do të përdoren si bazë për rillogaritjen e pretendimeve. Përveç kësaj, operatori ekonomik do të kërkohet nga skemat e certifikimit të rishikojë metodat e tij të testimit për të korrigjuar çdo gabim të sistemit që çon në shmangie të tilla.

26. Efektiviteti i masave të marra nga operatori ekonomik do të vlerësohet nga një auditim tjetër i organit të certifikimit përpara se të mund të hiqet pezullimi i certifikatës së tij.

Shtojca I e aneksit 2 – Lëndë të para për prodhimin e biogazit për transport dhe biokarburanteve, kontributi i të cilave ndaj kuotave minimale mund të konsiderohet të jetë dyfishi i përmbajtjes së tyre energjetike

Pjesa A – Lëndë të para për biokarburantet e avancuara (sipas përcaktimit në nenin 1, paragrafi 3, i ligjit nr. 46/2025 dhe biogazit (të numëruara si dyfishi i përmbajtjes së tyre energjetike)

Sipas nenit 5, pika 4, shkronja “a”, në aneksin 1 të këtij vendimi, kontributi në pjesën minimale i biokarburanteve të avancuara dhe biogazit të prodhuar nga lëndët e para më poshtë, do të numërohen në dyfishin e përmbajtjes së tyre energjetike:

a) algat, kur kultivohen në tokë në pellgje ose fotobioreaktorë;

b) fraksioni i biomasës së mbetjeve të përziera komunale, por jo mbetjet e ndara shtëpiake që i nënshtrohen objektivave të riciklimit;

c) mbetjet biologjike, që burojnë nga mbetjet e materialeve të biodegradueshme nga kopshtet dhe parqet, ushqimi dhe mbetjet ushqimore nga familjet, zyrat, restorantet, lokalet e shërbimit të ushqimit dhe shitjes me pakicë dhe shumicë dhe mbetjet nga stabilimentet e përpunimit të ushqimit;

ç) fraksioni i biomasës së mbetjeve industriale, të papërshtatshme për përdorim në zinxhirin ushqimor, duke përfshirë materialet nga shitja me pakicë dhe shumicë dhe industria agroushqimore, peshku dhe akuakultura, duke përfshirë vajin e gatimit të përdorur dhe yndyrnat shtazore;

d) kashta;

dh) plehu i kafshëve dhe llumi i ujërave të zeza;

e) mbetjet e mullirit të vajit të palmës dhe tufat e zbrazëta të frutave të palmës;

ë) vaj i trashë nga pulpa;

f) glicerina e papërpunuar;

g) bagasa;

gj) bërsi rrushi dhe fundërrina e verës;

h) lëvozhga arrash;

i) lëvore;

j) kallinj të pastruar nga kokrra misri;

k) fraksioni i biomasës së mbetjeve dhe mbetjeve nga pylltaria dhe industritë e bazuara në pyje, përkatësisht lëvorja, degët, rrallimet parakomerciale, gjethet, gjilpërat, majat e pemëve, pluhuri i tallashit, tallashet e prerësve, lëngu i zi, lëngu kafe, llumi i fibrave, ligninë dhe vaji i tallit;

- l) materiale të tjera joushqimore celulozike;
- ll) materiale të tjera ligno-celulozike, përveç trungjeve të sharrave dhe trungjeve të rimesove.
- m) vajrat e fuselit nga distilimi alkoolik;
- n) metanoli i papërpunuar nga pulpimi kraft që rrjedh nga prodhimi i tulit të drurit;
- nj) kulturat e ndërmjetme, të tilla si kulturat kapëse dhe kulturat mbuluese që kultivohen në zona ku për shkak të një periudhe të shkurtër vegjetacioni, prodhimi i kulturave ushqimore dhe të ushqimit për kafshët është i kufizuar në një korrije dhe me kusht që përdorimi i tyre të mos shkaktojë kërkesë për tokë shtesë, dhe me kusht që përmbajtja e lëndës organike të tokës të ruhet, kur përdoren për prodhimin e biokarburantit për sektorin e aviacionit;
- o kulturat e kultivuara në tokë të degraduar rëndë, përveç kulturave ushqimore dhe të ushqimit për kafshët, kur përdoren për prodhimin e biokarburantit për sektorin e aviacionit;
- p) cianobakteret.

Pjesa B – Lëndët e para për biokarburantet dhe biogazin (të llogaritura në dyfishin e përmbajtjes së tyre të energjisë, në varësi të kufirit prej 1.7 për qind)

Në përputhje me nenin 5, pikat 3, shkronja “c” dhe 4, shkronja “b”, të aneksit 1 të këtij vendimi, kontributi në pjesën minimale të biokarburanteve dhe biogazit të prodhuar nga lëndët e para të mëposhtme do të llogaritet në dyfishin e përmbajtjes së tyre të energjisë, por kontributi i tyre i kombinuar do të kufizohet në një maksimum prej 1.7 për qind të konsumit përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit:

- a) Vaj gatimi i përdorur;
- b) Yndyrna shtazore të klasifikuara si kategoritë 1 dhe 2, në përputhje me rregulloren (KE) nr. 1069/2009;

c) Kulturat e dëmtuara që nuk janë të përshtatshme për përdorim në zinxhirin ushqimor ose të kafshëve, duke përfshirë substancat që janë modifikuar ose kontaminuar qëllimisht për të përmbushur këtë përkufizim;

ç) Ujërat e ndotura komunale dhe derivatet e tyre, përveç llumit të ujërave të zeza;

d) Kulturat e kultivuara në tokë shumë të degraduar, duke përfshirë kulturat ushqimore dhe të kafshëve për kafshë dhe lëndët e para të listuara në pjesën A të këtij aneksi, kur nuk përdoren për prodhimin e biokarburantit për sektorin e aviacionit;

dh) Kulturat e ndërmjetme, të tilla si kulturat kapëse dhe kulturat mbuluese dhe duke përfshirë lëndët e para të listuara në pjesën A të këtij aneksi, që kultivohen në zona ku për shkak të një periudhe të shkurtër vegjetacioni, prodhimi i kulturave ushqimore dhe të kafshëve për kafshë është i kufizuar në një korrije dhe me kusht që përdorimi i tyre të mos shkaktojë kërkesë për tokë shtesë dhe me kusht që përmbajtja e lëndës organike të tokës të ruhet, kur nuk përdoren për prodhimin e biokarburantit për sektorin e aviacionit.

Shtojca II e aneksit 2 – Listë joshtruese e mbetjeve dhe mbetjeve të mbetura të mbuluara aktualisht nga kategoritë e lëndës së parë të shtojcës I të këtij aneksi

Substancat e renditura në këtë aneks do të konsiderohen se bien nën një kategori të lëndës së parë të përcaktuar në shtojcën I të këtij aneksi, pa u përmendur shprehimisht aty. Lista nuk është shtruese dhe plotëson listën e materialeve në shtojcën I të këtij aneksi.

Kategoria në Shtojcën I	Nënkategoria e lëndës së parë/shembull
Shtojca I, pjesa A (d)	Mbetje pijesh
Shtojca I Pjesa A (d)	Mbetje dhe mbeturina frutash/perimesh (vetëm bishta, gjethe, kërcell dhe lëvore)
Shtojca I Pjesa A (d)	Lëvozhga fasulesh ,lëvorja e kafes edhe në forme pluhuri: kakao, kafe
Shtojca I Pjesa A (p)	Lëvozhga/zhgaba dhe derivate: lëvozhga soje
Shtojca I Pjesa A (d)	Mbetje dhe mbeturina nga prodhimi i pijeve të nxehta: llum kafeje i përdorur, gjethe çaji të përdorura
Shtojca I Pjesa A (d)	Llum i mbetjeve të qumështit
Shtojca I Pjesa A (d)	Mbetje e vajit ushqimor: vaj i nxjerrë nga mbetje ushqimi nga industria

Shtojca I Pjesa A (d)	Mbetje dhe mbeturina drithërash të pangrënshme nga bluarja dhe përpunimi i drithit: grurë, misër, elb, oriz
Shtojca I Pjesa A (d)	Mbetjet dhe mbeturinat nga nxjerrja e vajit të ullirit: bërthama ulliri
Shtojca I Pjesa A (p)	Mbetje të korres bujqësore
Shtojca I Pjesa A (q)	degë palme, trung palme
Shtojca I Pjesa A (q)	Pemë të dëmtuara
Shtojca I Pjesa A (p)	Ushqim foragjer i papërdorur nga mbjelljet për ushqim bagëtie
Shtojca I Pjesa B (b)	vaj peshku i mbeturinave i klasifikuar si kategoritë 1 dhe 2, në përputhje me rregulloren (EC) nr.1069/2009
Shtojca I Pjesa A (d)	Mbetje të tjera thertoreje (mbetje shtazore (joyndyrore) Kat 1)
Shtojca I Pjesa A (d)	Ujërat e ndotura industriale dhe derivatet
Shtojca I Pjesa A (g)	Vaj llumi palme (PSO)
Shtojca I Pjesa A (d)	Depozitimet fundore në depozitat industriale
Shtojca I Pjesa A (d)	Fraksioni biogjen i gomave në fund të jetës së tyre
Shtojca I Pjesa A (q)	Dru i ricikluar/mbeturinë druri
Shtojca I Pjesa A (d)	Huminat
Shtojca i I Pjesa A (d)	Argjile zbardhuese e përdorur

Shtojca III e Aneksit 2 – Përmbajtja energjetike e lëndëve djegëse

Karburant	Përmbajtja energjetike sipas peshës (vlera kalorifike e ulët, MJ/kg)	Përmbajtja energjetike sipas vëllimit (vlera kalorifike e ulët, MJ/l)
LËNDË DJEGËSE NGA BIOMASA DHE/OSE OPERACIONET E PËRPUNIMIT TË BIOMASË		
Bio-propan ¹	46	24
Vaj bimor i pastër (vaj i prodhuar nga bimët vajore nëpërmjet shtypjes, ekstraktimit ose procedurave të krahasueshme, i papërpunuar ose i rafinuar, por kimikisht i pamodifikuar)	37	34
Bionaftë — esteri metilik i acidit yndyror (metil-ester i prodhuar nga vaji me origjinë nga biomasa)	37	33
Bionaftë — esteri etilik i acidit yndyror (etil-ester i prodhuar nga vaji me origjinë biomase)	38	34
Biogaz që mund të pastrohet në cilësinë e gazit natyror	50	—
Vaj i hidrotrajtuar (i trajtuar termokimikisht me hidrogjen) me origjinë nga biomasa, për t'u përdorur për zëvendësimin e naftës diesel	44	34
Vaj i hidrotrajtuar (i trajtuar termokimikisht me hidrogjen) me origjinë nga biomasa, për t'u përdorur për zëvendësimin e benzinës	45	30
Vaj i hidrotrajtuar (i trajtuar termokimikisht me hidrogjen) me origjinë nga biomasa, për t'u përdorur për zëvendësimin e karburantit të avionëve jet	44	34

Vaj i hidrotrajtuar (i trajtuar termokimikisht me hidrogjen) me origjinë biomase, për t'u përdorur për zëvendësimin e gazit të lëngshëm të naftës	46	24
Vaj i bashkëpërpunuar (i përpunuar në një rafineri njëkohësisht me lëndë djegëse fosile) me origjinë nga biomasa ose biomasa e pirolizuar për t'u përdorur për zëvendësimin e naftës diesel	43	36
Vaj i bashkëpërpunuar (i përpunuar në një rafineri njëkohësisht me lëndë djegëse fosile) me origjinë nga biomasa ose biomasa e pirolizuar, për t'u përdorur për të zëvendësuar benzinën	44	32
Vaj i bashkëpërpunuar (i përpunuar në një rafineri njëkohësisht me lëndë djegëse fosile) me origjinë nga biomasa ose biomasa e pirolizuar, për t'u përdorur për të zëvendësuar karburantin e avionëve	43	33
Vaj i bashkëpërpunuar (i përpunuar në një rafineri njëkohësisht me lëndë djegëse fosile) me origjinë nga biomasa ose biomasa e pirolizuar, për t'u përdorur për të zëvendësuar gazin e lëngshëm të naftës	46	23
LËNDË DJEGËSE TË RINOVUESHME QË MUND TË PRODHOHEN NGA BURIME TË NDRYSHME TË RINOVUESHME, PËRFSHIRË BIOMASËN		
Metanol nga burime të rinovueshme	20	16
Etanol nga burime të rinovueshme	27	21
Propanol nga burime të rinovueshme	31	25
Butanol nga burime të rinovueshme	33	27
naftë Fischer-Tropsch (një hidrokarbur sintetik ose përzierje hidrokarburesh sintetikë për t'u përdorur për zëvendësimin e naftës)	44	34
benzinë Fischer-Tropsch (një hidrokarbur sintetik ose përzierje hidrokarburesh sintetikë të prodhuar nga biomasa, për t'u përdorur për zëvendësimin e benzinës)	44	33
karburant reaktiv Fischer-Tropsch (një hidrokarbur sintetik ose përzierje hidrokarburesh sintetike të prodhuar nga biomasa, për t'u përdorur për zëvendësimin e karburantit reaktiv)	44	33
Gaz naftë i lëngshëm Fischer-Tropsch (një hidrokarbur sintetik ose përzierje hidrokarburesh sintetikë, për t'u përdorur për zëvendësimin e gazit të naftës të lëngshëm)	46	24
DME (dimetil eter)	28	19
Hidrogjen nga burime të rinovueshme	120	—
ETBE (eter etil-tertio-butil i prodhuar në bazë të etanolit)	36 (nga të cilat 37% nga burime të rinovueshme)	27 (nga të cilat 37% nga burime të rinovueshme)
MTBE (metil-tertio-butil-eter i prodhuar në bazë të metanolit)	35 (nga të cilat 22% nga burime të rinovueshme)	26 (nga të cilat 22% nga burime të rinovueshme)
TAAE (eter terciar-amil-etil i prodhuar në bazë të etanolit)	38 (nga të cilat 29% nga burime të rinovueshme)	29 (nga të cilat 29% nga burime të rinovueshme)
TAME (eter terciar-amil-metil i prodhuar mbi bazën e metanolit)	36 (nga të cilat 18% nga burime të rinovueshme)	28 (nga të cilat 18% nga burime të rinovueshme)
THxEE (eteri terciar-heksil-etil i prodhuar në bazë të etanolit)	38 (nga të cilat 25% nga burime të rinovueshme)	30 (prej të cilave 25% nga burime të rinovueshme)

THxME (eter terciar-heksil-metil i prodhuar në bazë të metanolit)	38 (nga të cilat 14% nga burime të rinovueshme)	30 (prej të cilave 14% nga burime të rinovueshme)
KARBURANTET FOSILE		
Naftë	43	32
Naftë	43	36

Për përcaktimin e përmbajtjes energjetike të lëndëve djegëse të transportit, që nuk janë të renditura në këtë aneks, do të përdoren standardet përkatëse evropiane (EN) të miratuara si standarde shqiptare (SSH) nga Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit (DPS). Kur për atë qëllim nuk është miratuar asnjë standard i tillë shqiptar (SSH EN), do të përdoren standardet përkatëse ISO, në përputhje me nenin 3, pika 3, shkronja "c" të këtij aneksi.

ANEKS 3

KRITERET E DETAJUARA TË QËNDRUESHMËRISË DHE TË KURSIMIT TË EMETIMEVE TË GAZEVE SERRË – KUADRI I VERIFIKIMIT

Neni 1

Objekti

Ky aneks përcakton, në operacionalizim të neneve 9 dhe 10, të aneksit 1, të këtij vendimi:

a) rregullat e hollësishme të sistemit të bilancit të masës për biokarburantet, biolëngjet, lëndët djegëse nga biomasa, lëndët djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs) dhe lëndët djegëse nga karboni i ricikluar;

b) detyrimet e operatorëve ekonomikë në lidhje me verifikimin e përputhshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe kursimit të emetimeve të gazeve serrë, lëshimin e provave të qëndrueshmërisë dhe regjistrimin në bazën e të dhënave të biokarburanteve;

c) emërtimin, rolin dhe kompetencat e autoriteteve mbikëqyrëse përgjegjëse për mbikëqyrjen e operatorëve ekonomikë dhe të organeve të certifikimit;

ç) kushtet që duhet të plotësohen nga skemat vullnetare, që veprojnë në Republikën e Shqipërisë, duke përfshirë qeverisjen, monitorimin e brendshëm, procedurat e ankesave dhe transparencën;

d) kushtet që duhet të përmbushen nga organet e certifikimit, duke përfshirë kërkesat e akreditimit dhe kualifikimet e audituesve;

dh) procesin e auditimit, nivelet e sigurisë, klasifikimi dhe pasojat e mospërputhjeve e rregullat specifike të auditimit të zbatueshme për mbetjet dhe tepricat, emetimet faktike të gazeve serrë, sistemet e

bilancit të masës, kullotat natyrore dhe jonatyrore me biodiversitet të lartë, dhe certifikimin me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës (rrezik i ulët ILUC);

e) përmbajtjen minimale e raporteve të auditimit, raporteve përmbledhëse të auditimit dhe certifikatave, të dhënat që do të transmetohen nëpërmjet zinxhirit të furnizimit dhe praktikat thelbësore të menaxhimit e të monitorimit të tokës, të zbatueshme për korrijen e mbetjeve bujqësore.

Neni 2

Përkufizime specifike për këtë kapitull

1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2, të aneksit 1, të këtij vendimi, zbatohen në të gjithë këtë aneks. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 3, të ligjit nr. 24/2023, dhe në nenin 3, të ligjit nr. 46/2025, zbatohen në të gjithë këtë kre, në përputhje me pikën 2, të nenit 2, të aneksit 1.

2. Përveç kësaj, për qëllimet e këtij aneksi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

a) **“Mbetjet bujqësore, të akuakulturës, peshkimit dhe pylltarisë”** do të thotë mbetje që gjenerohen drejtpërdrejt nga bujqësia, akuakultura, peshkimi ose pylltaria dhe që nuk përfshijnë mbetje nga industritë e lidhura ose përpunimi;

b) **“Certifikatë”** nënkupton një deklaratë përputhshmërie të lëshuar nga një organ për vlerësimin e përputhshmërisë, brenda kuadrit të një skeme vullnetare, që certifikon se një operator ekonomik përmbush kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi;

c) **“Certifikatë e pezulluar”** do të thotë një certifikatë e zhveshur nga vlera përkohësisht, për shkak të mospërputhjeve të identifikuar nga organi

i certifikimit ose me kërkesë vullnetare të operatorit ekonomik;

ç) **“Certifikatë e tërhequr”** do të thotë një certifikatë që është anuluar në mënyrë të përhershme nga organi i certifikimit ose nga skema vullnetare;

d) **“Certifikatë e ndërprerë”** nënkupton një certifikatë që është anuluar vullnetarisht, ndërsa është ende e vlefshme;

dh) **“Certifikatë e skaduar”** do të thotë një certifikatë që nuk është më e vlefshme;

e) **“Auditim certifikimi”** nënkupton një auditim fillestar përpara pjesëmarrjes në një skemë vullnetare, me qëllim lëshimin e një certifikate;

ë) **“Audit rikualifikimi”** nënkupton një audit me qëllim rinovimin e një certifikate të lëshuar më parë nga një organ certifikimi, në kuadër të një skeme vullnetare;

f) **“Audit i mbikëqyrjes”** nënkupton çdo audit pasues të certifikatave të lëshuara nga një organ certifikimi, brenda kuadrit të një skeme vullnetare pas auditit të certifikimit dhe para një auditit të ricertifikimit, i cili mund të kryhet çdo tre muaj, çdo gjashtë muaj ose çdo vit;

g) **“Organ për vlerësimin e përputhshmërisë”** nënkupton një organ të pavarur, të akredituar për vlerësimin e përputhshmërisë që ka lidhur një marrëveshje me një skemë vullnetare të njohur ose skemë kombëtare të njohur, për të ofruar shërbime certifikimi për lëndët e para ose lëndët djegëse, duke kryer auditime të operatorëve ekonomikë dhe duke lëshuar certifikata në emër të skemës vullnetare ose kombëtare, duke përdorur sistemin e certifikimit të asaj skeme;

gj) **“Operator ekonomik”** do të thotë një prodhues i lëndës së parë, një grumbullues i mbetjeve dhe mbetjeve të mbetura, një operator i impianteve që përpunojnë lëndën e parë në lëndë djegëse përfundimtare ose produkte të ndërmjetme, një operator i impianteve që prodhojnë energji (energji elektrike, ngrohje ose ftohje) ose çdo operator tjetër, duke përfshirë objektet e magazinimit ose tregtarët, që ka në posedim fizik lëndën e parë ose lëndët djegëse dhe përpunon informacion për karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të atyre lëndëve të para ose lëndëve djegëse;

h) **“Kulturat ushqimore dhe foragjere”** nënkupton kultura të pasura me niseshte, kultura

sheqerore ose kultura vajore të prodhuara në tokë bujqësore, si kulturë kryesore, duke përjashtuar mbetjet, tepricat, materialin ligno-celulozik dhe kulturat e ndërmjetme, si kulturat kapëse dhe kulturat mbuluese, me kusht që përdorimi i kulturave të tilla të ndërmjetme të mos nxisë kërkesë për tokë shtesë;

i) **“Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës”** nënkupton biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa, lënda e parë e të cilave është prodhuar brenda skemave që shmangin efektet e zhvendosjes së biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa, me bazë kultura ushqimore dhe foragjere, përmes praktikave të përmirësuara bujqësore, si dhe përmes kultivimit të kulturave në zona, që më parë nuk janë përdorur për kultivimin e kulturave dhe që janë prodhuar në përputhje me kriteret e qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa, të përcaktuara në aneksin 7, të këtij vendimi;

j) **“Rigjenerimi i pyllit”** nënkupton rivendosjen e një ngastre pyjore me mjete natyrore ose artificiale, pas heqjes së ngastrës së mëparshme me prerje, ose si rezultat i shkaqeve natyrore, duke përfshirë zjarrin ose stuhinë;

k) **“Zona e burimit”** nënkupton zonën e përcaktuar gjeografikisht, nga e cila lënda e parë e biomasës pyjore sigurohet, nga e cila është i disponueshëm informacion i besueshëm dhe i pavarur dhe ku kushtet janë mjaftueshëm homogjene për të vlerësuar rrezikun e karakteristikave të qëndrueshmërisë dhe ligjshmërisë së biomasës pyjore;

l) **“Material lingo-celulozik”** nënkupton material të përbërë nga lignina, celuloza dhe hemiceluloza, si biomasa me burim nga pyjet, kulturat energjetike drunore dhe mbetjet e tepricat e industrive të bazuara në pyje;

ll) **“Material celuloze joushqimor”** do të thotë lëndë e parë e përbërë kryesisht nga celuloza dhe hemiceluloza, me një përmbajtje më të ulët të ligninës sesa materiali ligno-celulozik, duke përfshirë mbetjet e kulturave ushqimore dhe foragjere si kashta, kërcellët, lëvoret dhe guaskat, kulturat energjetike barishtore, me përmbajtje të ulët niseshteje (si *ryegrass*, *switchgrass*, *miscanthus* ose kallami gjigant), kulturat mbuluese para dhe pas kulturave

kryesore, kulturat livadhore, mbetjet industriale (duke përfshirë ato nga kulturat ushqimore dhe foragjere pasi vajrat bimore, sheqernat, niseshtetë dhe proteinat janë nxjerrë) dhe material nga mbetjet biologjike;

m) “Përzierje e lëndës së parë me qëllim përpunimin e mëtejshëm” nënkupton përzierjen fizike të lëndës së parë, me qëllimin e vetëm të prodhimit të biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse të biomasës;

n) “Dëshmi e qëndrueshmërisë” ose “PoS” do të thotë një deklaratë nga një operator ekonomik, e bërë në bazë të një certifikate të lëshuar nga një organ certifikimi, brenda kuadrit të një skeme vullnetare, që certifikon përputhshmërinë e një sasie specifike të lëndës së parë ose lëndëve djegëse, me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara, sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi;

nj) “Lëndë e parë” nënkupton substancat që ende nuk janë përpunuar në lëndë djegëse, duke përfshirë produktet ndërmjetëse;

o) “Furnizues i lëndëve të para” nënkupton një prodhues të lëndëve të para (biomasës), një tregtar të lëndëve të para ose çdo pjesëmarrës tjetër në zinxhirin e prodhimit dhe tregtimit të lëndëve të para të kultivuara, të prodhuara, të siguruara ose të dorëzuara për qëllimin e prodhimit të biokarburanteve;

p) “Skemë vullnetare” nënkupton një organizatë që certifikon përputhshmërinë e operatorëve ekonomikë me kriteret dhe rregullat, duke përfshirë kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi;

q) “Skemë vullnetare e njohur” nënkupton një skemë vullnetare e njohur nga sekretariati i komunitetit të energjisë, në përputhje me pikën 4, të nenit 30, të direktivës (EU) 2018/2001 siç është përshtatur dhe është miratuar nga Këshilli Ministror i Komunitetit të Energjisë;

r) “Skemë kombëtare e njohur” nënkupton një skemë kombëtare e njohur nga sekretariati i komunitetit të energjisë, në mbështetje të pikës 6, të nenit 30, të direktivës (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe miratuar nga Këshilli Ministror i Komunitetit të Energjisë;

rr) “Mbetje” nënkupton një substancë që nuk është produkt(et) përfundimtar(e), që një proces prodhimi synon drejtpërdrejt të prodhojë, nuk është

një qëllim parësor i procesit të prodhimit dhe procesi nuk është modifikuar qëllimisht për ta prodhuar atë;

s) “Karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë” nënkupton grupin e informacionit që përshkruan një dërgesë të lëndës së parë ose të karburantit që kërkohet për të demonstruar përputhshmërinë e asaj dërgese me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, ose me kërkesat për kursimin e emetimeve të gazeve serrë, të zbatueshme për lëndët djegëse të lëngshme e të gazta të transportit nga burime të rinovueshme me origjinë jobiologjike dhe karburantet e karbonit të ricikluar. të përcaktuara sipas pikës 14, të nenit 9, të aneksit 1;

sh) “Databaza e biokarburanteve” nënkupton databazën kombëtare, të krijuar sipas aneksit 5, të këtij vendimi, për gjurmimin e transaksioneve të kryera dhe karakteristikave të qëndrueshmërisë së lëndëve djegëse të lëngëta e të gazta për transport, që kualifikohen për t’u llogaritur në pjesën e energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit, sipas aneksit 2, të këtij vendimi, duke përfshirë emetimet e gazeve serrë gjatë ciklit të tyre jetësor, duke filluar nga pika e prodhimit të tyre deri te furnizuesi i lëndës djegëse, që e vendos lëndën djegëse në treg;

t) “Pika e parë e grumbullimit” nënkupton një objekt magazinimi ose përpunimi të menaxhuar drejtpërdrejt nga një operator ekonomik ose palë tjetër përkatëse, sipas marrëveshjes kontraktore, që furnizon lëndë të parë drejtpërdrejt nga prodhuesit e biomasës bujqësore, biomasës pyjore, mbetjeve dhe mbetjeve të mbetura ose, në rastin e lëndëve djegëse të rinovueshme me origjinë jobiologjike, impianti që prodhon lëndë të tilla djegëse;

th) “Mospërputhje” nënkupton mospërputhjen e një operatori ekonomik ose organi për vlerësimin e përputhshmërisë me rregullat dhe procedurat e përcaktuara nga skema vullnetare e së cilës ata janë anëtarë ose sipas së cilës ata veprojnë;

u) “Infrastrukturë e ndërlidhur” nënkupton një sistem infrastrukturash, duke përfshirë tubacionet, terminalet LNG dhe objektet e magazinimit, i cili transporton gaze që përbëhen kryesisht nga metani dhe përfshijnë biogazin dhe gazin nga biomasa (në veçanti biometanin), ose lloje të tjera gazi, që teknikisht dhe në mënyrë të sigurt,

mund të injektohen dhe të transportohen përmes sistemit të tubacioneve të gazit natyror, sistemeve të hidrogjenit e të rrjeteve të tubacioneve dhe infrastrukturave të transmetimit ose shpërndarjes për lëndë djegëse të lëngëta;

v) **“Paraardhës ligjor”** nënkupton një operator ekonomik që është zëvendësuar ligjërisht nga një i ri, por nuk janë bërë ndryshime thelbësore ose vetëm sipërfaqësore lidhur me pronësinë e tij, përbërjen e drejtimit, metodat e punës ose fushën e veprimtarisë;

x) **“Grupi i produkteve”** do të thotë lëndë të para, biokarburante, biolëngje dhe lëndë djegëse biomase jo të gazta me karakteristika të ngjashme fizike dhe kimike dhe vlera të ngjashme ngrohëse ose lëndë djegëse biomase të gazta dhe LNG-ja me karakteristika të ngjashme kimike, të gjitha këto që i nënshtrohen të njëjtave rregulla të përcaktuara sipas aneksit 2, të këtij vendimi, për përcaktimin e kontributit të biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës ndaj pjesës së energjisë së rinovueshme në transport;

xh) **“Vendndodhje”** nënkupton një vendndodhje gjeografike, objekt logjistik, infrastrukturë transmetimi ose shpërndarjeje me kufij të saktë, brenda së cilës produktet mund të përzihen;

y) **“Lëndë djegëse”** do të thotë lëndë djegëse që janë gati për t'u furnizuar për konsum, duke përfshirë biokarburantet, biolëngjet, lëndët djegëse nga biomasa, lëndët djegëse të lëngshme e të gazta, të rinovueshme për transport, me origjinë jobiologjike dhe lëndët djegëse të karbonit të ricikluar;

z) **“Testi i atraktivitetit financiar”** nënkupton llogaritjen e vlerës neto aktuale (NPV) të një investimi, bazuar në masat e shtesës në kontekstin e certifikimit të biomasës me rrezik të ulët ILUC;

zh) **“Testi i pengesave jofinanciare”** nënkupton një vlerësim të pengesave të tjera të mundshme, që pritet të pengojnë një operator ekonomik nga zbatimi i masave të shtesës, në kontekstin e certifikimit të biomasës me rrezik të ulët ILUC;

aa) **“Kullotë”** do të thotë ekosisteme tokësore të dominuara nga bimësi barishtore ose shkurre për të paktën pesë vjet pandërprerë, duke përfshirë livadhet ose kullotat e kositura për sanë, por duke përfshirë tokën e kultivuar për prodhimin e

kulturave të tjera dhe tokën bujqësore të lënë përkohësisht djerrë. Termi më tej përjashton zonat e pyllëzuara në mënyrë të vazhdueshme, siç përcaktohet në shkronjën “b”, të pikës 7, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, përveç rasteve kur këto janë sisteme agropjore, ku pemët menaxhohen së bashku me kulturat ose sistemet e prodhimit blegtoral në mjedise bujqësore.

Neni 3

Rregulla të hollësishme për zbatimin e sistemit të bilancit të masës

1. Skemat vullnetare do të kërkojnë që operatorët ekonomikë, që marrin pjesë në skemë, të përdorin një sistem bilanci mase, në përputhje me nenin 10, të aneksit 1, të këtij vendimi, duke lejuar përzierjen e lëndëve të para ose të lëndëve djegëse, që ndryshojnë në karakteristikat e tyre të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë.

2. Rregullat e mëposhtme zbatohen për zbatimin e sistemit të bilancit masik:

a) Lëndët e para ose lëndët djegëse konsiderohen se janë pjesë e një përzierjeje vetëm nëse përzihen në një enë, në një impiant përpunimi ose logjistik apo në një infrastrukturë transmetimi dhe shpërndarjeje ose vend;

b) Lëndët e para të ndryshme konsiderohen pjesë e një përzierjeje vetëm nëse i përkasin të njëjtit grup produkti, përveç rasteve kur lënda e parë përzihet për qëllim të përpunimit të mëtejshëm;

c) Lëndët e para ose lëndët djegëse konsiderohen pjesë e një përzierjeje vetëm nëse përzihen fizikisht, përveç rasteve kur ato janë fizikisht identike ose i përkasin të njëjtit grup produkti. Kur lëndët e para ose lëndët djegëse janë fizikisht identike ose i përkasin të njëjtit grup produkti, ato duhet të ruhen në të njëjtën infrastrukturë të ndërldhur, impiant përpunimi ose logjistik, infrastrukturë transmetimi dhe shpërndarjeje ose vend;

ç) Lëndët djegëse të futura në një objekt logjistik ose në një infrastrukturë transmetimi ose shpërndarjeje (siç është rrjeti i gazit ose një rrjet tubacionesh për lëndë djegëse të lëngëta) ose të depozituara në LNG ose objekte të tjera magazinimi, do të konsiderohen si pjesë e një përzierjeje, në përputhje me shkronjën “c”, të pikës 2, të aneksit 1, të këtij vendimi, vetëm kur ajo infrastrukturë është e ndërldhur;

d) Operatorët ekonomikë duhet të mbajnë bilance mase të veçanta për lëndët e para dhe lëndët djegëse, që nuk mund të konsiderohen pjesë e një përzierjeje. Transferimi i informacionit për karakteristikat dhe sasitë e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë midis bilanceve të ndryshme të masës nuk lejohet. Në mbështetje të shkronjave “a” deri në “c”, të pikës 2, të aneksit 1, të këtij vendimi lëndët e para brenda impianteve të prodhimit të biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse të biomasës konsiderohen të jenë pjesë e një përzierjeje; prandaj, kërkesa për të mbajtur bilance mase të veçanta nuk zbatohet për impiante të tilla dhe mund të mbahet një bilanc i vetëm mase;

dh) Sistemi i bilancit në masë duhet të përfshijë informacion për karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe kursimit të emetimeve të gazeve serrë dhe sasitë e lëndës së parë dhe karburanteve, duke përfshirë informacion për sasitë e lëndës së parë dhe karburanteve, për të cilat nuk janë përcaktuar karakteristika të qëndrueshmërisë ose GES;

e) Kur një dërgesë e lëndës së parë ose e karburantit i dorëzohet një operatori ekonomik që nuk merr pjesë në një skemë vullnetare ose skemë kombëtare, dorëzimi duhet të pasqyrohet në bilancin masiv, duke tërhequr një sasi ekuivalente të lëndës së parë ose karburantit. Lloji i karburantit që do të regjistrohet si i tërhequr duhet të korrespondojë me natyrën fizike të lëndës së parë ose karburantit të dorëzuar;

ë) Kur një dërgesë karburanti përdoret për të përmbushur një detyrim të vendosur për një furnizues karburanti, sipas aneksit 6, të këtij vendimi (certifikatat RTF), ajo do të konsiderohet se është tërhequr nga përzierja e bilancit masik;

f) Kur biokarburantet, biolëngjet ose lëndët djegëse të biomasës përzihen me lëndë djegëse fosile, informacioni për karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe kursimit të emetimeve të GES-it, të caktuara për përzierjen, duhet të korrespondojë me pjesën fizike të biokarburantit, biolëngut ose lëndës djegëse të biomasës në përzierje. Për biokarburantet dhe biolëngjet, autoriteti mbikëqyrës i caktuar sipas nenit 7, të këtij aneksi, mund të verifikojë më tej vërtetësinë e këtij informacioni, në përputhje me nenin 4, të këtij aneksi (mbetjet dhe mbetjet e mbetura), sipas rastit;

g) Karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të një dërgese

të lëndës së parë ose karburantit do të konsiderohen si një tërësi. Kur dërgesat tërhiqen nga një përzierje, atyre mund t'u caktohet cilido prej grupeve të karakteristikave të qëndrueshmërisë, me kusht që grupet e karakteristikave të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të GES-it të mos ndahen dhe të arrihet bilanci i masës gjatë periudhës së përshtatshme kohore;

gj) Kur është e rëndësishme për arsye transparence, sistemi i bilancit të masës duhet të përfshijë informacion nëse është dhënë mbështetje për prodhimin e karburantit ose prekursorit të karburantit, dhe nëse po, llojin e mbështetjes;

h) Periudha kohore e përshtatshme për arritjen e bilancit masik duhet të jetë 12 muaj për prodhuesit e biomasës bujqësore dhe biomasës pyjore dhe për pikat e para të grumbullimit, që sigurojnë vetëm biomasë bujqësore dhe biomasë pyjore, dhe 3 muaj për të gjithë operatorët ekonomikë të tjerë. Fillimi dhe fundi i periudhës duhet të përputhen me vitin kalendarik ose, sipas rastit, me katër tremujorët e vitit kalendarik. Si alternativa ndaj vitit kalendarik, operatorët ekonomikë mund të përdorin gjithashtu ose vitin ekonomik që përdorin për qëllime të kontabilitetit ose një pikë tjetër fillimi për periudhën e bilancit masik, me kusht që zgjedhja të tregohet qartë dhe të zbatohet në mënyrë të qëndrueshme. Në fund të periudhës së bilancit masik, të dhënat e qëndrueshmërisë të bartura përpara duhet të jenë ekuivalente me stokun fizik në kontejner, objekt përpunimi ose logjistik, infrastrukturë transmetimi dhe shpërndarjeje ose vend;

i) Skemat vullnetare duhet të përcaktojnë grupin minimal të karakteristikave të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të GES-it, në përputhje me shtojcën II, të këtij aneksi, që duhet të përcillen përgjatë zinxhirit të furnizimit, si dhe informacione të tjera të nevojshme për të gjurmuar ngarkesat. Në rastin e lëndëve djegëse të lëngshme ose të gazta të futura në një Infrastrukturë të Ndërlidhur dhe që i nënshtrohen të njëjtut sistem të balancimit në masë, karakteristikat përkatëse të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të GES-it do t'u caktohen ngarkesave që hyjnë dhe dalin nga infrastruktura e ndërlidhur. Skemat vullnetare duhet gjithashtu të sigurojnë që operatorët ekonomikë dhe organet e certifikimit të fusin saktë të gjithë informacionin përkatës në bazën e të dhënave të biokarburanteve, të krijuar sipas aneksit 5, të këtij vendimi.

3. Kur një dërgesë përpunohet, informacioni për qëndrueshmërinë dhe karakteristikat e kursimit të emetimeve të GES-it të dërgesës përshtatet dhe i caktohet produktit dalës, në përputhje me rregullat e mëposhtme:

a) Kur përpunimi i një dërgese të lëndës së parë jep vetëm një produkt daljeje që synohet për prodhimin e biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-së ose lëndëve djegëse me karbon të ricikluar, madhësia e dërgesës dhe sasitë përkatëse të karakteristikave të qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të GES-it do të përshtaten duke zbatuar një faktor konvertimi, që përfaqëson raportin ndërmjet masës së produktit të daljes, që synohet për një prodhim të tillë, dhe masës së lëndës së parë që hyn në proces;

b) Kur përpunimi i një ngarkese lënde të parë jep më shumë se një produkt, që synohet për prodhimin e biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-së ose lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar, për secilin produkt do të zbatohet një faktor i veçantë konvertimi dhe do të përdoret një bilanc mase i veçantë.

Neni 4

Rregulla specifike për mbetjet dhe mbetjet e mbetura

1. Skemat vullnetare do të zbatojnë rregullat specifike dhe përjashtimet për mbetjet dhe mbetjet e mbetura të përcaktuara sipas paragrafëve 4 dhe 5, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, vetëm nëse një lëndë e tillë e parë hyn brenda fushës së përkufizimeve përkatëse në nenin 2, të këtij aneksi dhe në nenin 9, të aneksit 1.

2. Nëse një lëndë e parë duhet të konsiderohet si mbetje ose mbeturinë, përcaktohet në pikën e zinxhirit të furnizimit, ku e ka origjinën materiali. Lëndët e para nuk konsiderohen si mbetje ose mbeturina, kur ato ose procesi për prodhimin e tyre, janë modifikuar qëllimisht, me qëllim deklarimin e këtyre materialeve si mbetje ose mbeturina.

3. Mbetjet dhe mbetjet e mbetjeve, të renditura në shtojcën II, të aneksit 2, të këtij vendimi (listë joshteruese e mbetjeve dhe mbetjeve të mbetjeve, që aktualisht mbulohen nga kategoritë e lëndës së parë), nuk do të konsiderohen si mbetje ose mbetje të mbetjeve kur ato janë modifikuar qëllimisht, me qëllim që të deklarohen si mbetje ose mbetje të mbetjeve.

4. Skemat vullnetare duhet t'u ofrojnë operatorëve ekonomikë udhëzime dhe mbështetje për mënyrën se si të vlerësojnë nëse lëndët e para kualifikohen si mbetje ose mbetje të mbetura. Operatorët ekonomikë duhet të mbajnë dhe t'u paraqesin audituesve provat mbështetëse për vlerësimet e tyre. Skemat vullnetare duhet të përcaktojnë rregulla specifike për auditimin e provave të tilla.

5. Për qëllimet e pajtueshmërisë me pikën 5, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi (mbetje dhe rezidua nga toka bujqësore – cilësia e tokës dhe monitorimi i karbonit në tokë), skemat vullnetare do të verifikojnë që korja e mbetjeve dhe reziduave bujqësore të mos ketë ndikim negativ në cilësinë e tokës dhe stokun e karbonit në tokë. Një verifikim i tillë do të sigurojë që një grup përkatës praktikash thelbësore të menaxhimit ose monitorimit të tokës zbatohet në tokë për të nxitur sekuestrimin e karbonit në tokë dhe cilësinë e tokës, në përputhje me shtojcën III, të këtij aneksi.

6. Zbatimi i praktikave, të përmendura në pikën 5, të këtij neni, mund të kërkohej dhe monitorohet ose në nivel kombëtar ose në nivelin e operatorëve ekonomikë. Në nivel kombëtar, skemat vullnetare do të verifikojnë që vendi i origjinës kërkon zbatimin e praktikave thelbësore të menaxhimit të tokës për të trajtuar ndikimin e mundshëm të korjes së mbetjeve të tilla për cilësinë e tokës dhe karbonin e tokës dhe ka vendosur mekanizma për të monitoruar dhe për të realizuar zbatimin e këtyre praktikave. Në nivelin e operatorëve ekonomikë, skemat vullnetare do të verifikojnë që praktika të tilla të menaxhimit zbatohen dhe monitorohen në mënyrë efektive, në nivelin e fermave që furnizojnë biomasën. Kur përdoret auditimi në grup, skemat vullnetare do të verifikojnë që këto praktika zbatohen nga të gjithë operatorët ekonomikë, të mbuluar nga auditimi në grup.

Neni 5

Rregulla specifike për bashkëpërpunimin

1. Skemat Vullnetare kërkojnë që operatorët ekonomikë pjesëmarrës në skemë të zbatojnë metodologjinë e përcaktuar në nenin 5, të aneksit 2, të këtij vendimi, kur përcaktojnë pjesën e biokarburantit dhe biogazit për transport, që rezulton nga biomasa, që përpunohet me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët.

2. Operatorët ekonomikë do t'u kërkohet të dokumentojnë në mënyrë të plotë sasitë dhe llojet e biomasës që hyjnë në proces, si dhe sasitë e biokarburantit dhe biogazit të prodhuara nga ajo biomasa. Pretendimet do të mbështeten me prova, përfshirë rezultatet e testeve të kontrollit.

3. Frekuenca për kryerjen e testeve të kontrollit, të përmendura në pikën 2, të këtij neni, do të përcaktohet duke marrë parasysh kompleksitetin dhe ndryshueshmërinë e parametrave kyç të bashkëpërpunimit, në mënyrë të tillë që të sigurohet, që në çdo kohë, pjesa e biokarburanteve dhe biogazit të pretenduar pasqyron pjesët e tyre faktike.

4. Gjatë kryerjes së auditimeve, theks i veçantë do të vihet në verifikimin e përputhshmërisë ndërmjet sasive të biomasës që hyjnë në proces dhe sasive të biokarburantit dhe biogazit, të regjistruara si të prodhuara nga biomasa. Për këtë qëllim, provat e paraqitura nga operatorët ekonomikë do të verifikohen tërësisht dhe besueshmëria e pretendimeve do të kontrollohet dhe do të krahasohet me standardet e industrisë. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet metodës së testimit të zbatuar nga operatori ekonomik, sistemit të kontroleve shtesë të vendosura dhe metodës së llogaritjes së përdorur për të përfshirë rezultatet e të gjitha testeve në llogaritjen e pjesës përfundimtare të biokarburanteve dhe biogazit. Audituesit do të trajtojnë si mospërputhje të madhe çdo devijim të identifikuar në metodën e testimit ose pasaktësi në përfshirjen e rezultateve të testeve të tilla në llogaritjen përfundimtare nga operatori ekonomik.

Neni 6

Detyrimet e detajuara të operatorëve ekonomikë

1. Operatori ekonomik, i referuar në nenin 10, të aneksit 1, të këtij vendimi, duhet:

a) të marrë një certifikatë të vlefshme, që konfirmon pajtueshmërinë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, si rezultat i një auditimi të pavarur të kryer nga një organ certifikimi i akredituar dhe i autorizuar, që vepron sipas një skeme vullnetare të njohur ose skeme kombëtare të njohur;

b) të lëshojë një provë të qëndrueshmërisë (PoS) për çdo ngarkesë biokarburanti, biolëngu, lënde djegëse biomase, RFNBO ose karburanti me

karbon të ricikluar të prodhuar, të tregtuar ose të hedhur në treg, në përputhje me përmbajtjen e përcaktuar në shtojcën II, të këtij aneksi;

c) të marrë nga operatorë të tjerë ekonomikë më herët në zinxhir të gjitha certifikatat dhe dëshmitë e qëndrueshmërisë, që lidhen me dërgesën specifike;

ç) të regjistrohjet në databazën e biokarburanteve, të krijuar sipas aneksit 5, të këtij vendimi, dhe të paraqesin të dhënat e kërkuara në mënyrë elektronike;

d) kur certifikata e përmendur në shkronjën "a", të kësaj pike, është pezulluar, është tërhequr, është përfunduar ose ka skaduar, ta regjistrojë këtë fakt në bazën e të dhënave të biokarburanteve pa vonesë dhe të informojë administratorin e bazës së të dhënave, i cili bllokon përkohësisht ose përgjithmonë operatorin ekonomik;

dh) të mbajë evidenca të të gjithë dokumentacionit, të referuar në shkronjat "a" deri në "d", të kësaj pike, dhe të çdo dokumentacioni tjetër të përdorur në procesin e verifikimit, për të paktën pesë vjet, dhe ia paraqesin autoritetit mbikëqyrës me kërkesë.

2. Një operator ekonomik që njëkohësisht mban cilësinë e dy ose më shumë subjekteve, që marrin pjesë në ciklin jetësor të biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-së ose lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar, të përmendura në pikën 1, të këtij neni, do të jetë i detyruar të përmbushë detyrimet e përcaktuara për të gjitha këto subjekte.

3. Furnizuesi i karburantit publikon informacion për shtetin e origjinës dhe llojin e lëndës së parë të biokarburantit, biolëngut ose karburantit nga biomasa të përdorur për karburantin e hedhur në treg në faqen e tij të internetit deri më 31 mars të çdo viti, për vitin kalendarik të mëparshëm.

Neni 7

Mbikëqyrja e operatorëve ekonomikë – caktimi dhe kompetencat

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me urdhër të ministrit, të miratuar pas konsultimit me Ministrinë e Mjedisit, cakton një autoritet mbikëqyrës përgjegjës për mbikëqyrjen e operatorëve ekonomikë, në përputhjen e tyre me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi.

2. Autoriteti mbikëqyrës:

a) do të kryejë inspektime periodike të operatorëve ekonomikë dhe të informacionit të paraqitur prej tyre, gjatë të cilave operatorët ekonomikë do të vënë në dispozicion të dhënat e përdorura për të hartuar informacionin dhe do të mundësojnë një vizitë në vend, kur autoriteti mbikëqyrës e kërkon këtë;

b) do të verifikojë saktësinë e informacionit të futur nga operatorë ekonomikë në bazën e të dhënave të biokarburanteve, të krijuar sipas aneksit 5, të këtij vendimi;

c) kur ka dyshim ose zbulim të mashtrimit në lidhje me pretendime të shumta për dërgesa individuale të lëndëve të para për biokarburante ose dërgesa biokarburantesh në Bashkimin Evropian ose Komunitetin e Energjisë, njofton autoritetet e shtetit anëtar përkatës të Bashkimit Evropian ose të palës kontraktuese të komunitetit të energjisë;

d) kur identifikon mospërputhje gjatë mbikëqyrjes, njofton menjëherë Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, e cila nga ana e saj informon skemën vullnetare përkatëse dhe sekretariatit e komunitetit të energjisë;

ç) koordinon, sipas rastit, me autoritetet mbikëqyrëse të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian dhe palëve të tjera kontraktuese të komunitetit të energjisë për çështje brenda fushës së zbatimit të këtij neni.

3. Operatorët ekonomikë që nuk arrijnë ose nuk dëshirojnë të respektojnë kërkesat e përcaktuara në pikën 2, të këtij neni, përjashtohen nga pjesëmarrja në auditime, sipas skemave vullnetare, dhe u nënshtrohen sanksioneve administrative, të përcaktuara nga neni 14, i ligjit nr. 46/2025.

Neni 8

Mbikëqyrja e organeve të certifikimit – emërtimi dhe kompetencat

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me urdhër të ministrit, të miratuar pas konsultimit me Ministrinë e Mjedisit, cakton një autoritet mbikëqyrës përgjegjës për mbikëqyrjen e organeve të certifikimit që kryejnë auditimin e pavarur, të përmendur në nenin 10, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe në këtë kre, sipas një skeme vullnetare të njohur.

2. Organet e certifikimit duhet, me kërkesë të autoritetit mbikëqyrës, të paraqesin të gjithë

informacionin përkatës të nevojshëm për të mbikëqyrur veprimtarinë e tyre, duke përfshirë datën, orën dhe vendndodhjen e saktë të auditimeve të verifikimit.

3. Organet e certifikimit verifikojnë gjithashtu saktësinë e informacionit të futur në bazën e të dhënave të biokarburanteve, të krijuar sipas aneksit 5, të këtij vendimi.

4. Skema vullnetare i siguron autoritetit mbikëqyrës informacionin e nevojshëm për mbikëqyrjen e organit të certifikimit.

5. Pavarësisht se ku ndodhet selia e tyre qendrore, organet e certifikimit regjistrohen për mbikëqyrje në Republikën e Shqipërisë, duke paraqitur kërkesën pranë Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

6. Kur organet e certifikimit kryejnë certifikimin e lëndëve të para, biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa ose lëndëve të tjera djegëse në vende jashtë Republikës së Shqipërisë, autoriteti mbikëqyrës do të vendosë bashkëpunim me autoritetet e vendeve të tjera dhe do të krijojë një kuadër të përbashkët për të mundësuar mbikëqyrjen e organeve të certifikimit. Një shtet do të caktohet si mbikëqyrës kryesor i auditimit për të konsoliduar dhe për të shkëmbyer informacion për rezultatin e mbikëqyrjes së organeve të certifikimit. Mbikëqyrësi kryesor i auditimit do të jetë përgjegjës, në bashkëpunim me vendet e tjera përkatëse, për konsolidimin dhe shkëmbimin e një informacioni të tillë.

7. Kur autoriteti mbikëqyrës konstaton çështje të mospërputhshmërisë ose ka dyshime të arsyeshme për aftësinë e një organi të caktuar certifikimi për të kryer punën e tij të auditimit, ai informon pa vonesë Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë. Ministria, nga ana e saj, informon sekretariatit e komunitetit të energjisë dhe skemën vullnetare, sipas së cilës operon organi i certifikimit. Skema vullnetare informon ministrinë për rezultatin e hetimit dhe për çdo veprim korrigjues të ndërmarrë.

8. Organet e certifikimit, që dëshirojnë ose nuk dëshirojnë të respektojnë kërkesat e përcaktuara në pikat 2 deri në 6, të këtij neni, do të përjashtohen nga kryerja e auditimeve, sipas skemave vullnetare.

9. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë bashkëpunon me autoritetet përgjegjëse të vendeve të tjera për shkëmbimin e informacionit për mbikëqyrjen e organeve të certifikimit që auditojnë

në territoret e tyre, në rastet kur një organ certifikimi vepron në më shumë se një vend.

10. Autoriteti mbikëqyrës, i përcaktuar sipas këtij neni, dhe autoriteti mbikëqyrës, i përcaktuar sipas nenit 7, të këtij aneksi, mund të jenë i njëjti organ ose organe të ndryshme, sipas asaj që ministri e konsideron të përshtatshme.

Neni 9

Kushtet që duhet të përmbushen nga skemat vullnetare – qeverisja, monitorimi i brendshëm, ankesat dhe transparencia

Struktura e qeverisjes

1. Skemat vullnetare do të krijojnë një strukturë qeverisjeje, që siguron që skema të ketë kapacitetin e nevojshëm ligjor dhe teknik, paanshmërinë dhe pavarësinë për të kryer detyrat e saj. Në varësi të fushëveprimit të skemës vullnetare, ajo do të ngrejë një komitet teknik ose një sistem ekuivalent të mbështetjes së ekspertëve teknikë, i cili në raste të veçanta, do të lejojë gjithashtu angazhimin e ekspertëve të jashtëm të pavarur për të ofruar këshilla për çështje teknike.

2. Skemat vullnetare do të përfshijnë, në masën e mundur, në strukturën e qeverisjes dhe vendimarrjen, një gamë të gjerë përfaqësuesish nga grupe të ndryshme përkatëse të palëve të interesuara (siç janë shoqatat e fermerëve ose të pylltarëve, organizatat mjedisore joqeveritare, komunitetet indigjene dhe lokale të prekura potencialisht nga skema, akademja dhe prodhuesit e karburantit). Asnjë palë e interesuar individuale ose grup-palësh të interesuara nuk do të ketë një pozitë dominuese në procesin e vendimarrjes. Vendimet do të merren vetëm kur të arrihet kuorumi i shumicës së palëve të interesuara.

3. Skemat vullnetare do të përcaktojnë rregulla dhe procedura për të shmangur konfliktet e interesit në vendimarrje. Si standard minimal, ato do të zbatojnë një sistem kontrollesh dhe balancash për të siguruar, që asnjë palë e interesuar individuale, që ka një interes të drejtpërdrejtë në rezultatin e një vendimi, të mos mund të ketë ndikim vendimtar për atë vendim të veçantë.

4. Organet e certifikimit do të vendosin rregulla dhe procedura integriteti, që sigurojnë pavarësinë e tyre të plotë nga operatorët ekonomikë, që marrin pjesë në skemë. Skemat vullnetare do të kërkojnë që organet e certifikimit, që veprojnë në emër të

skemës, të akreditohen sipas standardit 17065 të Organizatës Ndërkombëtare për Standardizim (ISO).

5. Sistemi i qeverisjes së organeve të certifikimit duhet të synojë të sigurojë nivelin më të lartë të mundshëm të pavarësisë së gjykimit të audituesve, duke zbatuar parimet e rotacionit të audituesve ose praktika të tjera më të mira ekzistuese në këtë fushë.

6. Personat që kanë një konflikt të mundshëm interesi përjashtohen nga vendimarrja, si në skemën vullnetare ashtu edhe në organin e certifikimit. Skemat vullnetare vendosin procedura të përshtatshme dhe një gjurmë auditimi për të identifikuar dhe për të dokumentuar raste të tilla dhe i shqyrtojnë ato rregullisht, si pjesë e sistemeve të tyre të monitorimit të brendshëm.

Mospërputhje të operatorëve ekonomikë

7. Skemat vullnetare do të krijojnë një sistem gjithëpërfshirës për të trajtuar mospërputhjet nga operatorët ekonomikë. Si standard minimal, ai sistem do të përfshijë një klasifikim të qartë të mospërputhjeve, bazuar në shkallën e rëndësisë së tyre, në përputhje me nenin 11, të këtij aneksi. Për secilin lloj të mospërputhjes, do të ketë një grup transparent rregullash dhe procedurash për të siguruar zbatimin në kohë të masave korrigjuese dhe sanksioneve, duke përfshirë pezullimet, kur është e përshtatshme. Procedura të tilla zbatimi do të aktivizohen pa vonesë, në varësi të rëndësisë së mospërputhjes dhe urgjencës së masave korrigjuese.

8. Operatorët ekonomikë, certifikatat e të cilëve janë pezulluar, nuk do të jenë në gjendje të bëjnë pretendime për qëndrueshmëri derisa pezullimi të jetë hequr. Operatorët ekonomikë të pezulluar nuk mund t'i bashkohen një skeme vullnetare tjetër gjatë asaj periudhe. Kur pjesëmarrja e një operatori ekonomik ose e paraardhësit të tij ligjor në një skemë vullnetare pezullohet ose përfundon me tërheqjen e certifikatës së tij, pas një auditimi, që konfirmoi mospërputhje kritike, skema të tjera vullnetare mund të refuzojnë pjesëmarrjen e atij operatori për të paktën dy vjet pas pezullimit ose përfundimit të pjesëmarrjes.

9. Kur një operator ekonomik, që më parë është konstatuar se ishte në mospërputhje kritike ose madhore, aplikon për ricertifikim, audituesi duhet ta sjellë këtë fakt në vëmendjen e të gjitha skemave vullnetare, në të cilat operatori ekonomik aktualisht po merr pjesë, ose te të cilat ka aplikuar për ricertifikim.

Monitorimi i brendshëm, ankesat dhe menaxhimi i dokumentacionit

10. Skemat vullnetare do të krijojnë një sistem të monitorimit të brendshëm për të verifikuar pajtueshmërinë e operatorëve ekonomikë me rregullat dhe procedurat e zbatuara nga skema, si dhe për të siguruar cilësinë e punës së kryer nga audituesit e organeve të certifikimit. Monitorimi i brendshëm do të kryhet të paktën një herë në vit dhe do të pasqyrojë mbulimin gjeografik dhe të lëndëve të para të skemës vullnetare, si dhe nivelin e rrezikut të veprimtarive të kryera nga operatorët ekonomikë. Si pjesë e procesit të monitorimit, skemat vullnetare do t'u kërkojnë organeve të certifikimit të paraqesin të gjitha raportet e auditimit dhe, kur është e zbatueshme, llogaritjet e vlerave aktuale për emetimet e gazeve serrë. Veprimtaritë e monitorimit do të mbulojnë një kampion të rastësishëm dhe të bazuar në rrezik të atyre raporteve të auditimit nga secili organ certifikimi.

11. Skemat vullnetare do të vendosin rregulla dhe procedura për të siguruar ndjekje efektive të rezultateve të monitorimit të brendshëm dhe, kur është e nevojshme, zbatimin e sanksioneve. Në bazë të rezultateve të monitorimit të brendshëm, masa korrigjuese do të merren në nivelin e strukturës së qeverisjes ose të procesit të monitorimit të brendshëm të skemës vullnetare, me qëllim përmirësimin e funksionimit të saj në të ardhmen.

12. Skemat vullnetare do të përcaktojnë procedura për paraqitjen e ankesave kundër operatorëve ekonomikë ose organeve të certifikimit. Procedura e ankesave do të jetë e aksesueshme në faqen e internetit të skemës vullnetare dhe do të lejojë që ankesat të dërgohen elektronikisht ose me postë. Procedura e ankesave do të sigurojë gjithashtu mbrojtjen e personave, që raportojnë shkelje ose paraqesin ankesa në mirëbesim, në përputhje me ligjin nr. 60/2016, "Për sinjalizimin dhe mbrojtjen e sinjalizuesve", të ndryshuar.

13. Procedura e ankesave e publikuar në faqen e internetit duhet të tregojë të paktën informacionin e mëposhtëm:

a) Informacionin dhe provat që duhet të jepen për të paraqitur një ankesë dhe adresën postare ose adresën e *email-it*, në të cilën ajo duhet të dërgohet;

b) Udhëzime se cilat ankesa janë brenda objektivit të procedurës;

c) Një pasqyrë, hap pas hapi, e mënyrës se si trajtohen ankesat, nga marrja e ankesës fillestare deri te zgjidhja, dhe afati kohor përkatës për secilin hap;

ç) Procesin e vendimmarrjes për ankesat dhe procesin për apelimin e vendimeve;

d) Pasojat e skemës vullnetare, që konstaton një mospërputhje si rezultat i një ankesë.

14. Skemat vullnetare do të mbajnë një regjistër të të gjitha ankesave dhe do të ofrojnë një përmbledhje në raportin vjetor të aktivitetit të paraqitur pranë sekretariatit të komunitetit të energjisë. Me kërkesë të sekretariatit të komunitetit të energjisë ose të autoritetit mbikëqyrës të Republikës së Shqipërisë, skemat vullnetare do të vënë në dispozicion të gjitha dokumentet që lidhen me një ankesë dhe trajtimin e saj.

15. Skemat vullnetare dhe organet e certifikimit do të krijojnë një sistem të menaxhimit të dokumentacionit, që trajton secilin nga elementet e mëposhtme:

a) Dokumentacionin e sistemit të përgjithshëm të menaxhimit (manuale, politika, përcaktimi i përgjegjësisë);

b) Kontrollin e dokumenteve dhe të regjistrave;

c) rishikimin nga drejtuesit e sistemit të menaxhimit;

ç) auditimin e brendshëm dhe monitorimin i brendshëm;

d) procedurat për identifikimin dhe menaxhimin e mospërputhjeve;

dh) procedurat për ndërmarrjen e veprimeve parandaluese për të eliminuar shkaqet e mospërputhjeve të mundshme.

Dokumentacioni do të ruhet për një minimum prej pesë vjetësh ose më gjatë, nëse kërkohet nga autoriteti mbikëqyrës i Republikës së Shqipërisë.

Publikimi i informacionit

16. Skemat vullnetare do ta bëjnë informacionin e mëposhtëm publikisht dhe lirisht, të disponueshëm në një faqe interneti:

a) Struktura e tyre të qeverisjes, duke përshkruar rolet e të gjitha organeve përkatëse, hollësi për strukturën e pronësisë, përbërjen dhe përvojën e bordit të drejtorëve, sekretariatit dhe komitetit teknik (ose ekuivalentit) dhe listën e anëtarëve me të drejtë vote ose pjesëmarrësve në skemë;

b) Lista e operatorëve ekonomikë, që marrin pjesë në skemë, statusi i tyre të certifikimit, me datën përkatëse të lëshimit, pezullimit, tërheqjes, përfundimit ose skadimit të certifikatës, si dhe

certifikatës ose raporteve përmblendhëse të auditimit. Kur auditimet identifikojnë mospërputhje kritike ose madhore, skemat vullnetare do të publikojnë një listë të agreguar të këtyre mospërputhjeve, së bashku me planin përkatës të veprimit dhe afatin kohor për korrigjim të rënë dakord me operatorët ekonomikë përkatës. Informacioni specifik mund të redaktohet për të respektuar legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale. Operatorët ekonomikë, të cilëve certifikatat u tërhiqen, u përfundojnë ose u skadojnë, do të renditen në faqen e internetit për të paktën 24 muaj pas datës së tërheqjes, përfundimit ose skadimit. Ndryshimet në statusin e certifikimit të operatorëve ekonomikë do të bëhen publike pa vonesë;

c) Versioni më i fundit i dokumentacionit të skemës dhe udhëzimet për auditimet. Dokumentet duhet të përfshijnë një datë dhe numër versioni dhe, sipas rastit, të përmbledhin ndryshimet e bëra, krahasuar me versionin e mëparshëm të dokumentit;

ç) Të dhënat e kontaktit të skemës, përfshirë numrin e telefonit, adresën e *email*-it dhe adresën e korrespondencës;

d) Lista e organizmave të certifikimit, që kryejnë auditim të pavarur sipas skemës, duke treguar për çdo organ certifikimi se cili autoritet publik kombëtar ose entitet e ka akredituar ose ka njohur atë dhe cili entitet ose autoritet publik kombëtar e mbikëqyr atë. Organizmat e certifikimit, që nuk kanë më të drejtë të kryejnë auditim të pavarur, sipas skemës, do të renditen për të paktën 12 muaj pas auditimit të fundit, me një tregues në këtë drejtim;

dh) Rezultatet e aktiviteteve vjetore të monitorimit të skemës vullnetare, siç përmbledhen në raportin vjetor të aktivitetit.

Ndryshimi i skemës nga operatorët ekonomikë

17. Skemat vullnetare do t'u kërkojnë operatorëve ekonomikë të zbulojnë informacionin e mëposhtëm në aplikimet e tyre për certifikim:

a) nëse ata ose Paraardhësi i tyre ligjor aktualisht po marrin pjesë në një skemë vullnetare tjetër ose kanë marrë pjesë në një skemë vullnetare tjetër në pesë vitet e fundit;

b) të gjitha informacionet përkatëse, duke përfshirë të dhënat e bilancit të masës, raportet e auditimit dhe (kur është e zbatueshme) çdo vendim për të pezulluar ose tërhequr certifikatat e tyre në pesë vitet e fundit;

c) nëse ata u tërhoqën nga një skemë përpara auditimit të parë të mbikëqyrjes.

18. Skemat vullnetare përjashtojnë nga skema operatorët ekonomikë, në rastet e mëposhtme:

a) Ata nuk zbulojnë informacionin në shkronjat “a” dhe “b”, të pikës 17, të këtij neni.

b) Ata ose paraardhësi i tyre ligjor dështuan auditimin fillestar, sipas një skeme tjetër, përveç rastit, kur auditimi i tillë fillestar u zhvillua më shumë se tre vjet përpara aplikimit ose nëse ndërkohë skema tjetër i ndërpreu veprimtaritë e saj të certifikimit, duke e penguar kështu operatorin ekonomik të riaplikojë. Kur një skemë vullnetare pranon justifikimin e operatorit ekonomik dhe vendos të vlerësojë aplikimin, objekti i auditimit fillestar do të përshtatet për të mbuluar të gjitha çështjet përkatëse dhe do të përqendrohet në mënyrë specifike të mangësitë e identifikuar në auditimin fillestar;

c) Ata ose paraardhësi i tyre ligjor u tërhoqën nga një skemë tjetër para se të kryhej auditimi i parë i mbikëqyrjes, përveçse kur operatori mund të provojë se kishte një arsye të vlefshme për ta bërë këtë. Kur një skemë vullnetare e pranon justifikimin, objekti i auditit fillestar do të përshtatet për të mbuluar të gjitha çështjet përkatëse të auditit të mbikëqyrjes.

Njohja e skemave të tjera vullnetare dhe e skemave kombëtare të njohura

19. Kur një pjesë e zinxhirit të furnizimit mbështetet në skema vullnetare të tjera, skemat vullnetare pranojnë prova nga skemat vullnetare të njohura vetëm në masën e fushëveprimit të njohjes së tyre nga sekretariati i komunitetit të Energjisë, në përputhje me direktivën (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe është miratuar nga vendimet e Këshillit Ministror 2021/14/MC-EnC dhe 2022/02/MC-EnC.

20. Skemat vullnetare nuk refuzojnë njohjen e skemave kombëtare të njohura sa i përket verifikimit të përputhshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, përfshirë kriteret për certifikimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa me rrezik të ulët ILUC, dhe pragjet e kursimit të GESGES, të përcaktuara në pikat 13 dhe 14, të nenit 9, të aneksit 1.

Neni 10

Kushtet që duhet të plotësohen nga organet e certifikimit – akreditimi dhe kualifikimet e audituesit

1. Një organ për vlerësimin e përputhshmërisë duhet të jetë i akredituar sipas EN ISO/IEC 17065. Kur një organ për vlerësimin e përputhshmërisë kryen veprimtari verifikimi, qoftë me burimet e veta të brendshme ose me burime të tjera nën kontrollin e tij të drejtpërdrejtë, ai duhet gjithashtu të përmbushë kërkesat e zbatueshme të EN ISO/IEC 17029 dhe EN ISO 14065. Organi për vlerësimin e përputhshmërisë duhet të përdorë burime të tjera për veprimtari verifikimi vetëm nga organe të akredituara, që përmbushin kërkesat e zbatueshme të EN ISO/IEC 17029 dhe EN ISO 14065.

2. Organet e certifikimit do të akreditohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Akreditimit e Shqipërisë (DPA – Drejtoria e Përgjithshme e Akreditimit), në përputhje me ligjin nr. 116/2014, “Për akreditimin e organeve për vlerësimin e përputhshmërisë në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, ose nga një organ akreditimi i një shteti anëtar të Bashkimit Evropian – dhe, në secilin rast, në përputhje me rregulloren (KE) nr.765/2008, dhe, kur është e zbatueshme, me marrëveshjen shumëpalëshe evropiane të akreditimit. Akreditimi do të mbulojë fushën specifike të certifikimit të skemës vullnetare ose kombëtare, brenda fushës së direktivës, (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe është miratuar nga vendimet e Këshillit Ministror 2021/14/MC-EnC dhe 2022/02/MC-EnC.

3. Organi i certifikimit do të përzgjedhë dhe do të emërojë ekipin e auditimit, në përputhje me ISO 19011, duke marrë parasysh kompetencën e nevojshme për arritjen e objektivave të auditimit. Ekipi i auditimit do të ketë kompetencën, përvojën dhe aftësitë e përgjithshme dhe specifike të nevojshme për kryerjen e auditimit, duke marrë parasysh objektin e auditimit. Kur ka vetëm një auditues, audituesi do të ketë gjithashtu kompetencën për të kryer detyrat e një drejtuesi të ekipit të auditimit të zbatueshme për atë auditim. Organi i certifikimit do të sigurojë që vendimi i certifikimit të merret nga një shqyrtues teknik, që nuk ka qenë pjesë e ekipit të auditimit.

4. Audituesit ligjorë duhet:

a) të jenë të pavarur nga veprimtaria që auditohet, me përjashtim të auditimeve që kanë të bëjnë me

kapitullin 7, të këtij vendimi (certifikimi me rrezik të ulët ILUC), ku auditimi i palës së parë ose të dytë mund të kryhet deri në pikën e parë të grumbullimit;

b) të jenë të lirë nga konflikti i interesit;

c) të kenë aftësitë specifike të nevojshme për kryerjen e auditimit lidhur me kriteret e skemës, duke përfshirë:

i. për kriteret e përdorimit të tokës të përcaktuara në nenin 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, si dhe metodologjinë e certifikimit me rrezik të ulët ILUC, të përcaktuar sipas aneksit 7, të këtij vendimi: përvojë në bujqësi, agronomi, ekologji, shkenca natyrore, pylltari, silvikulturë ose një fushë të lidhur, duke përfshirë aftësitë teknike specifike të nevojshme për të verifikuar pajtueshmërinë me kriteret për kullotat me biodiversitet të lartë dhe pyjet me biodiversitet të lartë;

ii. për kriteret e kursimit të emetimeve të GESGES-it, të përcaktuara në nenin 9, pikat 13 dhe 14, të aneksit 1, të këtij vendimi, ose kur përcaktohen emetimet e GESGES-it të lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar dhe RFNBO-ve, në përputhje me metodologjinë e përcaktuar, sipas aneksit 4, të këtij vendimi: të paktën dy vjet përvojë në vlerësimin e ciklit të jetës së lëndëve djegëse dhe përvojë specifike në auditimin e llogaritjeve të emetimeve të GESGES-it, që lidhen me llojin e auditimeve që do të kryhen. Në varësi të fushëveprimit specifik të auditimit, ajo përvojë plotësohet me përvojë në bujqësi, agronomi, ekologji, pylltari, shkenca natyrore, silvikulturë, inxhinieri, menaxhim energjie ose një fushë të ngjashme. Kur fushëveprimi i auditimit përfshin verifikimin e niveleve të karbonit organik në tokë (për qëllimin e zbatimit të kredisë së kursimit të emetimeve për akumulimin e karbonit në tokë), kërkohet gjithashtu njohuri teknike për shkencën e tokës;

iii. për kriteret e zinxhirit të ruajtjes, të përcaktuara sipas nenit 10, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe të operacionalizuara sipas nenit 3, të këtij kapitulli: përvojë në sistemet e bilancit në masë, logjistikën e zinxhirit të furnizimit, kontabilitet, gjurmueshmëri dhe trajtimin e të dhënave ose një fushë të lidhur;

iv. për auditimin e grupit: përvojë në kryerjen e auditimeve të grupit.

5. Skemat vullnetare do të krijojnë kurse trajnimi për audituesit, që mbulojnë të gjitha aspektet që lidhen me fushëveprimin e skemës. Kurset do të përfshijnë një provim për të demonstruar

përputhshmërinë e pjesëmarrësve me kërkesat e trajnimit në fushën ose fushat teknike, në të cilat ata janë aktivë. Audituesit do të marrin pjesë në kurset e trajnimit përpara kryerjes së auditimeve në emër të skemës vullnetare.

6. Audituesit ligjorë duhet të ndjekin kurse trajnimi rifreskues në mënyrë të rregullt. Skemat vullnetare duhet të zbatojnë një sistem për të monitoruar statusin e trajnimit të audituesve aktivë të skemës. Skemat vullnetare duhet gjithashtu të ofrojnë udhëzime për organet e certifikimit, sipas nevojës, për aspekte që janë të rëndësishme për procesin e certifikimit. Këto udhëzime mund të përfshijnë përditësime të kuadrit rregullator ose gjetje përkatëse nga procesi i monitorimit të brendshëm të skemës vullnetare.

7. Organi i certifikimit duhet të ruajë të dhënat për auditimet e kryera sipas skemave të verifikimit për kohëzgjatjen e këtyre skemave dhe për pesë vjet pas përfundimit të tyre, duke përfshirë të dhëna për datën, orën dhe vendndodhjen e saktë të secilit auditim.

Neni 11

Procesi i auditimit, nivelet e sigurisë dhe klasifikimi i mospërputhjeve

Procesi i auditimit dhe nivelet e sigurisë

1. Skemat vullnetare do të kërkojnë që operatorët ekonomikë të kalojnë me sukses një auditim fillestar përpara se t'u lejohej të marrin pjesë në skemë. Auditimi fillestar i një pjesëmarrësi të ri në skemë ose një ricertifikim i një pjesëmarrësi ekzistues në skemë, sipas një kuadri rregullator të rishikuar, do të jetë gjithmonë në vend dhe do të ofrojë, së paku, siguri të arsyeshme për efektivitetin e proceseve të brendshme të operatorit ekonomik. Në varësi të profilin të rrezikut të operatorit ekonomik, mund të zbatohet një nivel i kufizuar sigurie për vërtetësinë e deklaratave të tij. Në bazë të rezultateve të auditimit fillestar, operatorët ekonomikë, që konsiderohen me rrezik të ulët, mund t'u nënshtrohen auditimeve pasuese me nivel të kufizuar sigurie.

2. Skemat vullnetare mund të autorizojnë një organ për vlerësimin e përputhshmërisë për të kryer verifikimin e përputhshmërisë me kuadre të ndryshme certifikimi gjatë të njëjtit proces auditimi, për sa kohë që organi për vlerësimin e përputhshmërisë certifikon se operatorët ekonomikë plotësojnë kërkesat, në përputhje me

ligjin nr. 24/2023, ligjin nr. 46/2025, këtë aneks, me nenin 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe me aneksin 7, të këtij vendimi (kur është e zbatueshme).

3. Skemat vullnetare që lejojnë një kohëzgjatje të certifikatës më të gjatë se një vit duhet të sigurojnë kryerjen e një auditimi mbikëqyrës vjetor të të gjithë operatorëve ekonomikë, që marrin pjesë në skemë. Në rastin e auditimeve të grupit, auditimi vjetor mund të mbulojë një kampion të anëtarëve të grupit, në përputhje me nenin 12, të këtij aneksi. Shpeshtësia e auditimeve mbikëqyrëse duhet të rritet në bazë të nivelit të rrezikut të përgjithshëm, që lidhet me profilin e operatorit ekonomik, zinxhirin e furnizimit dhe rezultatet e auditimeve të mëparshme. Rishikuesi teknik duhet të jetë përgjegjës për vlerësimin e rezultateve të auditimeve mbikëqyrëse.

4. Skemat vullnetare do të përcaktojnë procedura të hollësishme, që përcaktojnë se si planifikohen dhe kryhen auditimet dhe si hartohen raportet e auditimit. Skemat vullnetare do të sigurojnë që organet e certifikimit të kryejnë auditime, në përputhje me ISO 19011 ose ekuivalentin. Skemat vullnetare do të sigurojnë gjithashtu një shkëmbim efikas dhe në kohë të informacionit të auditimit ndërmjet tyre për të mbështetur përgatitjen dhe kryerjen efektive të auditimeve.

5. Auditimi do të përfshijë të paktën elementet e mëposhtme:

a) Identifikimin e veprimtarive të ndërmarra nga operatori ekonomik, që janë relevante për kriteret e skemës;

b) Identifikimin e sistemeve përkatëse të operatorit ekonomik dhe i organizimit të tij të përgjithshëm në lidhje me kriteret e skemës dhe kontrollin e zbatimit efektiv të sistemeve përkatëse të kontrollit;

c) Analizën e rreziqeve, që mund të çojnë në një deklarament material të pasaktë, bazuar në njohuritë profesionale të audituesit dhe informacionin e paraqitur nga operatori ekonomik. Kjo analizë duhet të marrë në konsideratë profilin e përgjithshëm të rrezikut të aktiviteteve, në varësi të nivelit të rrezikut të operatorit ekonomik dhe zinxhirit të furnizimit, në veçanti në fazat menjëherë të mëparshme dhe të mëvonshme, për shembull, për operatorët ekonomikë, që trajtojnë material të listuar në shtojcën përkatëse të aneksit 4, të këtij vendimi (vlerat të paracaktuara për llogaritjen e GES-it). Intensiteti ose fushëveprimi i auditimit, ose të dyja,

duhet të përshtaten me nivelin e rrezikut të përgjithshëm të identifikuar, gjithashtu bazuar në kontrollet e besueshmërisë të kapacitetit prodhues të një impianti dhe sasive të deklaruara të karburanteve të prodhuara;

c) Një plan verifikimi, që i korrespondon analizës së rrezikut dhe fushës së veprimit e të kompleksitetit të aktiviteteve të operatorit ekonomik, duke përcaktuar metodat e kampionimit që do të përdoren në lidhje me ato aktivitete;

d) Zbatimin e planit të verifikimit, duke mbledhur prova, në përputhje me metodat e përcaktuara të kampionimit, si dhe të gjitha provat shtesë përkatëse, për të cilat do të bazohet përfundimi i verifikuesit;

dh) Një kërkesë ndaj operatorit ekonomik për sigurimin e çdo elementi mungues të gjurmëve të auditimit, një shpjegim të ndryshimeve ose rishikimin e pretendimeve apo të llogaritjeve, përpara arritjes së një konkluzioni përfundimtar të verifikimit;

e) Verifikimin e saktësisë së të dhënave të regjistruara nga operatorët ekonomikë ose përfaqësuesit e tyre në bazën e të dhënave të biokarburanteve, të krijuar sipas aneksit 5, të këtij vendimi.

Klasifikimi i mospërputhjeve

6. Mospërputhjet e identifikuar gjatë një auditimi do të klasifikohen si kritike, madhore ose të vogla, në përputhje me pikat 7 deri në 9, të këtij neni.

7. Shkelja e qëllimshme e standardeve të një skeme vullnetare, si mashtrimi, mospërputhshmëria e pakthyeshme ose një shkelje, që rrezikon integritetin e skemës vullnetare, do të konsiderohet si një mospërputhshmëri kritike. Mospërputhshmëritë kritike do të përfshijnë, por nuk kufizohen në:

a) mospërputhjen me kërkesat e detyrueshme, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, si p.sh. konvertimi i tokës që bie ndesh me atë nen;

b) lëshimin mashtrues të një dëshmie të qëndrueshmërisë ose të vetëdeklarimeve, për shembull, dublikimi i qëllimshëm i një dëshmie të qëndrueshmërisë për të kërkuar përfitim financiar;

c) keqdeklarimin e qëllimshëm të përshkrimit të lëndës së parë, falsifikimin i vlerave të GES-it ose i të dhënave hyrëse, ose prodhimin e qëllimshëm të mbetjeve ose të mbetjeve të mbetura, për shembull, modifikimin e qëllimshëm të një procesi prodhimi

për të prodhuar material shtesë mbetjesh të mbetura ose kontaminimin e qëllimshëm të një materiali, me qëllimin e klasifikimit të tij si mbetje.

8. Mosrespektimi i një kërkesë të detyrueshme të ligjit nr. 24/2023, të ligjit nr. 46/2025, të këtij aneksi, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, ose të aneksit 7, të këtij vendimi, kur mospërputhshmëria është potencialisht e kthyeshme, e përsëritur, dhe zbulon probleme ose aspekte sistematike, që më vete ose në kombinim me mospërputhshmëri të mëtejshme, mund të rezultojnë në një dështim themelor të sistemit, do të konsiderohet si një mospërputhshmëri madhore. Mospërputhshmëritë madhore do të përfshijnë, por nuk kufizohen në:

a) probleme sistematike me bilancin e masës ose të dhënat e GES-it të raportuara, për shembull, dokumentacioni i pasaktë i identifikuar në më shumë se 10 për qind të pretendimeve të përfshira në kampionin përfaqësues;

b) mosdeklarimin nga një operator ekonomik të pjesëmarrjes së tij në skema të tjera vullnetare gjatë procesit të certifikimit;

c) mosdhënien e informacionit përkatës auditorëve, për shembull, të dhëna të bilancit masiv dhe raporte auditimi.

9. Një moskonformitet që ka ndikim të kufizuar, përbën një mungesë të izoluar ose të përkohshme, nuk është sistematik dhe nuk rezulton në një dështim themelor nëse nuk korrigjohet, do të konsiderohet si një moskonformitet i vogël.

Pasojat e mospërputhjeve

10. Pasojat e mospërputhjeve për operatorë ekonomikë do të jenë, si vijon:

a) Në rastin e mospërputhjeve kritike, operatorëve ekonomikë që aplikojnë për certifikim nuk u lëshohet certifikatë. Operatorët ekonomikë mund të riaplikojnë për certifikim pas kalimit të një periudhe kohe të caktuar të përcaktuar nga skema vullnetare. Mospërputhjet kritike të identifikuar gjatë auditimeve të mbikëqyrjes ose ricertifikimit ose përmes monitorimit të brendshëm ose procesit të ankesave të një skeme vullnetare do të çojnë në tërheqjen e menjëhershme të certifikatës së operatorit ekonomik;

b) Në rast të mospërputhjeve të mëdha, operatorëve ekonomikë që aplikojnë për certifikim nuk u lëshohet certifikatë. Mospërputhjet e mëdha të identifikuar gjatë auditimeve të mbikëqyrjes ose ricertifikimit ose nëpërmjet monitorimit të brendshëm të një skeme vullnetare ose procesit të

ankesave çojnë në pezullimin e menjëhershëm të certifikatës së operatorit ekonomik. Kur operatorët ekonomikë nuk ofrojnë një zgjidhje për ndonjë mospërputhje të madhe, brenda 90 ditëve nga njoftimi, certifikata tërhiqet;

c) Në rastin e mospërputhjeve të vogla, skemat vullnetare mund të përcaktojnë periudhën kohore për zgjidhje, që nuk tejkalon 12 muaj nga njoftimi dhe datën e auditimit të ardhshëm të mbikëqyrjes ose të ricertifikimit.

Kërkesat e dokumentacionit për operatorët ekonomikë të certifikuar

11. Skemat vullnetare certifikojnë vetëm operatorë ekonomikë kur ato përputhen me të gjitha kërkesat e mëposhtme:

a) Kanë një sistem menaxhimi të dokumentacionit;

b) kanë një sistem të auditueshëm për ruajtjen e sigurt dhe shqyrtimin e të gjitha provave, që lidhen me pretendimet që bëjnë ose për të cilat mbështeten;

c) Mbajnë të gjitha provat e nevojshme për të përmbushur këtë kapitull, me nenin 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe me kapitullin 7, të këtij vendimi, për një minimum prej pesë vjetësh;

d) Pranojnë përgjegjësinë për përgatitjen e çdo informacioni, që lidhet me auditimin e provave të tilla.

12. Raportet e auditimit, raportet përmbledhëse të auditimit dhe certifikatat e hartuara ose të lëshuara nga një organ për vlerësimin e përputhshmërisë, në kuadër të një skeme vullnetare, duhet të përfshijnë të paktën elementet e përcaktuara në aneksin I, të këtij aneksi.

Neni 12

Auditim ne grup

1. Skemat vullnetare mund të kryejnë auditim në grup vetëm në rastet e mëposhtme:

a) Për prodhuesit e lëndës së parë, në veçanti prodhuesit e vegjël, organizatat e prodhuesve dhe kooperativat dhe mbledhësit e mbetjeve;

b) Për përputhshmërinë me kriteret e skemës, që lidhen me tokën, kur zonat në fjalë janë në afërsi dhe kanë karakteristika të ngjashme (si kushtet klimatike ose të tokës);

c) Për qëllimin e llogaritjes së kursimeve të GES-it, kur njësitë kanë sisteme të ngjashme prodhimi dhe lloje të kulturave.

Operatorët ekonomikë të përfshirë në një auditim grupi caktojnë një drejtues grupi. Pikat e para të grumbullimit, organizatat e prodhuesve ose kooperativat mund të veprojnë gjithashtu si drejtues grupi, që përfaqësojnë operatorët ekonomikë, të përfshirë në auditimin e grupit.

2. Auditimi në grup mund të kryejë verifikim për të gjitha njësitë përkatëse në bazë të një kampioni njësisht. Skemat vullnetare do të përcaktojnë udhëzime për zbatimin e një qasjeje auditimi në grup, duke përfshirë të paktën elementet e mëposhtme:

a) Rolin e drejtuesit të grupit, që mbulon specifikimet për sistemin e menaxhimit të brendshëm dhe procedurat e inspektimit të brendshëm të grupit;

b) Përcaktimin e madhësisë së kampionit.

3. Një kampion i përbërë nga një numër anëtarësh të grupit ekuivalent me rrënjën katrore të numrit të përgjithshëm të anëtarëve të grupit auditohet individualisht të paktën një herë në vit. Ky numër rritet në rast të një niveli më të lartë rreziku. Skemat vullnetare përcaktojnë kriteret për përcaktimin e nivelit të përgjithshëm të rrezikut në zonat dhe pasojat e atij niveli rreziku për qasjen e auditimit. Kampioni duhet të jetë përfaqësues i të gjithë grupit dhe të përcaktohet duke përdorur një kombinim të rrezikut dhe përzgjedhjes rastësore. Përzgjedhja rastësore duhet të përfaqësojë të paktën 25 për qind të kampionit. Prodhuesit e lëndës së parë të përzgjedhur për auditim duhet të ndryshojnë nga viti në vit.

4. Auditimi i grupit kryhet në vend, përveçse, kur auditimet përmes shqyrtimit të dokumenteve konsiderohen të afta të ofrojnë të njëjtin nivel sigurie, si një auditim në vend. Skemat vullnetare përcaktojnë provat e kërkuara për të lejuar auditimet përmes shqyrtimit të dokumenteve. Vetëdeklarimet nga operatorët ekonomikë nuk konsiderohen prova të mjaftueshme. Auditimet e menaxherit të grupit kryhen gjithmonë në vend.

5. Mospërputhja kritike ose e madhe e anëtarëve individualë të grupit e identifikuar gjatë një auditimi trajtohet në përputhje me pikën 10, të nenit 11, të këtij aneksi. Nëse një mospërputhje kritike ose e madhe identifikohet në të gjithë kampionin fillestar të grupit, do të auditohet gjithashtu një kampion shtesë i anëtarëve të grupit me të njëjtën madhësi. Mospërputhja sistematike e shumicës së anëtarëve të grupit në të gjithë kampionin do të çojë në

pezullimin ose tërheqjen e certifikimit të të gjithë grupit, sipas rastit.

Neni 13

Auditimi i mbetjeve dhe i tepricave

1. Skemat vullnetare dhe organet e certifikimit që punojnë në emër të tyre do të zbatojnë kërkesat për verifikimin e zinxhirit të furnizimit të biokarburanteve dhe biolëngjeve të prodhuara nga mbetjet dhe mbetjet e mbetura të përcaktuara në pikat 2 deri në 7, të këtij neni, dhe për lëndët djegëse të biomasës, kërkesat e përcaktuara në pikat 2 deri në 5.

2. I gjithë zinxhiri i furnizimit do të mbulohet duke filluar nga origjina e tij, domethënë, operatori ekonomik, ku lind materiali i mbetjes ose i tepricës.

3. Të gjithë operatorët ekonomikë do të auditohen individualisht. Megjithatë, qasjet e auditimit në grup mund të kryhen në origjinën e zinxhirit të furnizimit, për shembull, restorantet dhe prodhuesit e mbetjeve ose mbeturinave.

4. Frekuenca dhe intensiteti i procedurës së auditimit duhet të pasqyrojnë nivelin e përgjithshëm të rrezikut. Skemat vullnetare duhet të përcaktojnë rregulla të qarta, në përpjesëtim me nivelin e rrezikut specifik të lidhur me llojin e mbetjeve ose mbeturinave. Për biokarburantet dhe biolëngjet, pikat e origjinës, që furnizojnë pesë ose më shumë ton në muaj mbetjesh ose mbeturinash, të renditura sipas shtojcës I, të aneksit 2, të këtij vendimi, duhet t'i nënshtrohen një auditimi në vend. Auditimi në vend mund të bazohet në një kampion, kur zbatohet një qasje auditimi në grup.

5. Pikave të grumbullimit do t'u kërkohet të paraqesin një listë të të gjitha pikave të origjinës, që kanë nënshkruar një vetëdeklarim të audituesi përpara auditimit të pikës së grumbullimit. Sasia e mbetjeve të gjeneruara mujore ose vjetore do të deklarohet qartë në vetëdeklarim. Provat ose dokumentet për të gjitha dërgesat individuale do të jenë të disponueshme në pikën e grumbullimit dhe do të verifikohen nga audituesi, duke përfshirë marrëveshjet për asgjësimin e mbetjeve, fletëdorëzimet dhe vetëdeklarimet.

6. Audituesi ligjor do të verifikojë ekzistencën e një numri pikash origjine të barabartë me të paktën rrënjën katrore të të gjitha pikave të origjinës në listë. Verifikimi mund të kryhet nga distanca, përveçse kur ka dyshim lidhur me ekzistencën e pikës së origjinës ose kur ajo përmbush kriteret për auditim

në vend, në përputhje me pikën 4. Audituesit ligjorë do të kontrollojnë dërgesat e materialit të qëndrueshëm të marrësit pasardhës, duke verifikuar kopjet e deklaratës së qëndrueshmërisë të lëshuar nga pika e grumbullimit për marrësit e atyre dërgesave, bazuar në një kampion të rastësishëm dhe të bazuar në rrezik.

7. Organi i certifikimit do të kryejë një auditim të detyrueshëm mbikëqyrjeje, brenda gjashtë muajve pas certifikimit të parë. Për pikat e grumbullimit dhe tregtarët, që merren si me mbetje dhe mbetje të mbetura, ashtu edhe me materiale të virgjëra (siç janë vajrat bimore), një auditim shtesë mbikëqyrjeje do të kryhet tre muaj pas auditimit të certifikimit, duke mbuluar periudhën e parë të bilancit të masës. Kur një pikë grumbullimi ka disa site magazinimi, audituesi do të auditojë bilancin e masës të çdo site magazinimi.

8. Nëse ka dyshime të arsyeshme për natyrën e mbetjeve dhe të mbetjeve të deklaruara, audituesi ligjor është i autorizuar të marrë mostra dhe t'i analizojë ato nga një laborator i pavarur.

Neni 14

Auditimi i llogaritjeve aktuale të emetimeve të gazeve serrë

1. Skemat vullnetare kërkojnë që operatorët ekonomikë t'u vënë në dispozicion audituesve të gjithë informacionin përkatës dhe të përditësuar lidhur me llogaritjen e emetimeve aktuale të GES-it, paraprakisht përpara auditimit të planifikuar. Ky informacion përfshin të dhënat hyrëse dhe çdo provë tjetër përkatëse, informacion për faktorët e emetimit dhe të konvertimit dhe vlerat standarde të zbatuara (dhe burimet e tyre të referencës), llogaritjet e emetimeve të GES-it dhe provat që lidhen me zbatimin e krediteve të kursimit të emetimeve të GES-it.

2. Audituesi ligjor duhet të regjistrojë emetimet që ndodhin në vendin e audituar në raportin e auditimit. Për përpunimin e biokarburanteve përfundimtare, audituesi ligjor duhet të regjistrojë emetimet pas shpërndarjes dhe kursimet e arritura. Kur emetimet devijojnë ndjeshëm nga vlerat tipike ose vlerat aktuale të llogaritura të kursimeve të emetimeve janë anomalisht të larta, arsyet për devijimet duhet të jepen në raport. Skemat vullnetare duhet të përcaktojnë procedura që

kërkojnë nga organet e certifikimit t'i informojnë menjëherë ato për devijime të tilla.

3. Audituesit ligjorë do të verifikojnë që vlerësimi i kursimit të emetimeve nga kapja dhe zëvendësimi i CO₂ të kufizohet në emetimet e shmangura nëpërmjet kapjes së CO₂, karboni i të cilit e ka origjinën nga biomasa dhe që përdoret për të zëvendësuar CO₂ me origjinë fosile. Ai verifikim kërkon akses në informacionin e mëposhtëm:

- a) Qëllimin për të cilin përdoret CO₂ i kapur;
- b) Origjinën e CO₂ që zëvendësohet;
- c) Origjinën e CO₂ që kapet;
- ç) Informacionin për emetimet për shkak të kapjes dhe përpunimit të CO₂.

Për qëllimet e shkronjës “b”, operatorët ekonomikë që përdorin CO₂ të kapur mund të deklarojnë se si CO₂ që zëvendësohet është gjeneruar më parë dhe të deklarojnë, me shkrim, se shmangen emetime ekuivalente me atë sasi, si pasojë e zëvendësimit. Kjo provë do të konsiderohet e mjaftueshme për të verifikuar pajtueshmërinë me kërkesat e ligjit nr. 24/2023, dhe shmangien e emetimeve.

4. Operatorët ekonomikë mund të bëjnë pretendime për vlerat aktuale të GES-it vetëm pasi aftësia e tyre për të kryer llogaritjet e vlerave aktuale të jetë verifikuar nga një auditim.

5. Me kërkesë, skemat vullnetare do të ofrojnë akses në llogaritjet aktuale të GES-it, të certifikuara sipas skemës së tyre vullnetare, së bashku me raportet përkatëse të auditimit, për sekretariatit e komunitetit të energjisë dhe për autoritetin mbikëqyrës të Republikës së Shqipërisë, përgjegjës për mbikëqyrjen e organeve të certifikimit.

Neni 15

Auditim i sistemeve të bilancit masiv

1. Skemat vullnetare do të sigurojnë që operatorët ekonomikë t'u japin audituesve paraprakisht të gjitha të dhënat e bilancit të masës në avancë të auditimit.

2. Gjatë auditimit fillestar të kryer përpara se një operator ekonomik të lejohet të marrë pjesë në një skemë, audituesi ligjor kontrollon ekzistencën dhe funksionimin e sistemit të bilancit të masës.

3. Gjatë auditimeve vjetore pasuese, audituesi ligjor do të kontrollojë të paktën elementet e mëposhtme:

a) Listën e të gjitha vendndodhjeve, që janë brenda objektit të certifikimit, secila vendndodhje duhet të ketë regjistrat e saj të bilancit masiv;

b) Listën e të gjitha inputeve për çdo vend dhe përshkrimi i materialit të trajtuar dhe detajet e të gjithë furnizuesve;

c) Listën e të gjitha outputeve për çdo vendndodhje dhe përshkrimi i materialit të trajtuar dhe të dhënat e të gjithë klientëve;

ç) Faktorët e konvertimit të zbatuar, veçanërisht në rastin e instalimeve që përpunojnë mbetje ose mbetje, për të siguruar që procesi të mos modifikohet për të prodhuar më shumë material mbetje ose materiali të mbetur;

d) Çdo mospërputhje ndërmjet sistemit të kontabilitetit dhe hyrjeve, daljeve dhe bilanceve;

dh) Shpërndarjen e karakteristikave të qëndrueshmërisë;

e) Ekuivalencën e të dhënave të qëndrueshmërisë dhe stokut fizik në fund të periudhës së bilancit masiv.

Neni 16

auditim i kullotës me biodiversitet të lartë natyrore dhe jo natyrore

1. Audituesit që verifikojnë nëse toka është kullotë me biodiversitet të lartë, në përputhje me shkronjën “ç”, të pikës 6, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, do të verifikojnë nëse toka është ose ka qenë kullotë me biodiversitet të lartë në çdo moment që nga janari 2008. Në dokumentet e sistemit të tyre, skemat vullnetare do të informojnë operatorët ekonomikë për llojin e provave, që organet e tyre të certifikimit mund të pranojnë për të provuar statusin historik të zonës që nga janari 2008.

2. Kur toka mbetet kullotë ose do të mbetet kullotë në mungesë të ndërhyrjes njerëzore dhe ndodhet në ndonjërin nga shtrirjet gjeografike, të përcaktuara sipas aneksit 7, të këtij vendimi (që transponon rregulloren e Komisionit (EU) nr. 1307/2014, siç është përshtatur dhe është miratuar nga komuniteti i energjisë), ajo do të konsiderohet si kullotë natyrore, me biodiversitet të lartë.

3. Për tokën që ndodhet jashtë zonave, të përmendura në pikën 2, të këtij neni, audituesi ligjor do të vlerësojë nëse kullota ruan ose do të kishte ruajtur në mungesë të ndërhyrjes njerëzore përbërjen natyrore të specieve dhe karakteristikat dhe proceset ekologjike. Kur është kështu, toka do të konsiderohet si kullotë natyrore me biodiversitet

të lartë, ose që ka qenë e tillë. Kur kullota tashmë është shndërruar në tokë të punueshme dhe nuk është e mundur të vlerësohen karakteristikat e vetë tokës përmes informacionit të disponueshëm nga autoritetet kompetente kombëtare ose përmes imazheve satelitore, audituesi ligjor do ta konsiderojë një tokë të tillë, si të mos ketë qenë kullotë me biodiversitet të lartë në momentin e shndërrimit.

4. Kur toka ka pushuar ose do të kishte pushuar në mungesë të ndërhyrjes njerëzore, së qeni kullotë, është e pasur me specie dhe jo e degraduar dhe është identifikuar si me biodiversitet të lartë nga autoriteti kompetent përkatës, toka do të konsiderohet si kullotë jonatyrore, me biodiversitet të lartë.

5. Çdo tokë që është, ose ka qenë, kullotë jonatyrore me biodiversitet të lartë në ose pas janarit 2008 mund të përdoret për prodhimin e karburantit, me kusht që korrja e lëndës së parë të jetë e nevojshme për të ruajtur statusin e kullotës, si kullotë me biodiversitet të lartë, dhe që praktikatat aktuale të menaxhimit të mos paraqesin rrezik për shkaktimin e rënies së biodiversitetit të kullotës.

6. Operatorët ekonomikë duhet të ofrojnë prova se korrja e lëndës së parë është e nevojshme për të ruajtur statusin e kullotës me biodiversitet të lartë dhe se praktikatat e menaxhimit nuk paraqesin rrezik për të shkaktuar rënie të biodiversitetit të kullotës. Kur operatorët ekonomikë nuk janë në gjendje të ofrojnë prova të tilla, ata duhet të ofrojnë prova se u është dhënë leje nga autoriteti kompetent përkatës ose agjencia e caktuar për të korrur lëndën e parë, me qëllim ruajtjen e statusit të kullotës me biodiversitet të lartë.

7. Vlerësimi teknik i tokës kryhet nga një specialist i kualifikuar, që është i jashtëm dhe i pavarur nga veprimtaria, që auditohet, dhe i lirë nga konflikti i interesit, i cili mund të jetë pjesë e ekipit të auditimit. Vlerësimi dhe rezultati i tij shqyrtohen si pjesë e auditimit.

8. Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura kontribuon përmes dhënies së informacionit zyrtar mbi statusin e zonave dhe verifikimit të vlerave të biodiversitetit, sipas kritereve të përcaktuara, duke bashkëpunuar teknikisht me autoritetet përgjegjëse dhe organet e certifikimit.

Neni 17

Verifikimi i certifikimit me rrezik të ulët të ndryshimit të tërthortë të përdorimit të tokës (rrezik i ulët ILUC) – procesi dhe metodologjia

Procesi i aplikimit dhe certifikimit

1. Skemat vullnetare do të kërkojnë që operatorët ekonomikë, që kërkojnë certifikim me rrezik të ulët ILUC, të paraqesin një aplikim pranë një organi për vlerësimin e përputhshmërisë që ka kompetencën për të lëshuar një certifikim të tillë. Aplikanti mund të jetë një fermë, një pikë e parë grumbullimi ose një drejtues grupi, që vepron në emër të një grupi fermerësh.

2. Aplikimi për certifikimin me rrezik të ulët ILUC duhet të përmbajë të paktën informacionin e mëposhtëm:

a) Emrin dhe të dhënat e kontaktit të aplikantit ose aplikantëve, duke përfshirë, kur është e nevojshme, anëtarët e një grupi për certifikim në grup;

b) Një përshkrim të masave shtesë me rrezik të ulët ILUC të parashikuara, duke përfshirë:

i. detaje për ngastrën e përcaktuar, ku do të zbatohet masa e shtesë, përfshirë përdorimin aktual të tokës, praktikatat aktuale të menaxhimit, të dhënat aktuale të rendimentit të ngastrës dhe (nëse zbatohet) një deklaratë nëse toka është e papërdorur, e braktisur ose e degraduar rëndë;

ii. përshkrimin e masave të shtesë dhe një vlerësim i biomasës shtesë që do të prodhohet pas zbatimit të tyre (qoftë nëpërmjet rritjes së rendimentit ose prodhimit në tokë të papërdorur, të braktisur ose të degraduar rëndë);

iii. informacionin për çdo njohje ekzistuese nga sekretariati i komunitetit të energjisë, sipas një skeme vullnetare (emri i skemës vullnetare, numri i certifikatës, statusi dhe periudha e vlefshmërisë).

Nëse aplikimi bëhet pasi masat e shtesë të jenë zbatuar, vetëm biomasa shtesë e prodhuar pas datës së certifikimit me rrezik të ulët ILUC mund të pretendohet si me rrezik të ulët ILUC.

Plani i menaxhimit dhe vija bazë e rendimentit dinamik

3. Pasi aplikimi me rrezik të ulët ILUC të pranohet, operatori ekonomik do të hartojë një plan menaxhimi dhe do t'ia paraqesë atë organit të certifikimit. Plani i menaxhimit do të bazohet në informacionin në aplikimin për certifikim dhe do të

përfshijë elementet e përcaktuara në shtojcën IV, të këtij aneksi.

4. Organi i certifikimit do të kryejë një auditim bazë në terren për të verifikuar përmbajtjen e planit të menaxhimit, si dhe për të përcaktuar dhe për të dokumentuar bazën dinamike të rendimentit.

5. Si pjesë e auditimit bazë, organi i certifikimit vlerëson nëse masat e shtesës pritet të çojnë në një rritje të rendimenteve, në përputhje me aneksin 7, të këtij vendimi, dhe që masat e shtesës të jenë në përputhje me kriteret e qëndrueshmërisë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1.

6. Audituesit që kryejnë auditimin bazë në emër të organit të certifikimit duhet të tregojnë në raportin e auditimit bazë çdo çështje të qëndrueshmërisë, që rrjedh nga zbatimi i masave të shtesës, të cilat mund të përbëjnë potencialisht një shkelje të kuadrit ligjor kombëtar ose rajonal ose nuk janë në përputhje me kushtet specifike vendore. Çdo çështje e qëndrueshmërisë duhet të përfshihet në auditimet vjetore.

Vlefshmëria, auditimet vjetore, dhe masat shtesë

7. Skemat vullnetare do të lëshojnë certifikata me rrezik të ulët ILUC, në përputhje me kërkesat minimale të përmbajtjes, të përcaktuara sipas shtojcës IV, të këtij aneksi, dhe do të publikojnë një listë të atyre certifikatave në faqen e tyre të internetit.

8. Në rastin e aplikimeve që përfshijnë masa shtesë, që do të zbatohen pas certifikimit, auditimi bazë, rezultatet e testit të shtesës dhe baza dinamike e rendimentit do të jenë të vlefshme për 10 vjet. Në rastin e kulturave shumëvjeçare, një operator ekonomik mund të zgjedhë të vonojë fillimin e periudhës së vlefshmërisë 10-vjeçare deri në 2 vjet në rastin e masave shtesë operative ose deri në 5 vjet në rastin e rimbjelljes.

9. Kur masat e shtesës janë zbatuar tashmë përpara certifikimit, auditimi i bazës referuese, rezultatet e testit të shtesës dhe baza referuese dinamike e prodhimit do të jenë të vlefshme për 10 vjet nga viti fillestar i zbatimit të masës së shtesës. Në një rast të tillë, baza referuese mund të pranohet për masa të shtesës të marra, jo më shumë se 10 vjet më parë, për aq kohë sa ka të dhëna dhe prova dokumentare të mjaftueshme që ofrojnë të njëjtin nivel sigurie, si në një situatë kur auditimi i bazës referuese është kryer përpara zbatimit të masave të shtesës.

10. Vetëm biomasa shtesë, që është prodhuar pasi të jetë dhënë certifikimi me rrezik të ulët ILUC do të kualifikohet për një deklaram me rrezik të ulët ILUC. Sasia faktike e biomasës shtesë vjetore, e deklaruar nga operatori ekonomik, do t'i nënshtrohet auditimeve vjetore.

11. Zbatimi i planit të menaxhimit i nënshtrohet auditimeve vjetore për të verifikuar që përmbajtja e tij zbatohet saktë dhe që sasitë e biomasës së prodhuar shtesë dhe të pretenduar, kundrejt bazës dinamike të prodhimit, janë të sakta.

12. Një operator ekonomik mund të aplikojë më shumë se një masë shtesë gjatë viteve. Kur dy ose më shumë masa shtesë zbatohen së bashku në të njëjtin vit në të njëjtën parcelë toke të përcaktuar, biomasa shtesë e prodhuar si rezultat do të vlerësohet kundrejt të njëjtës linjë bazë dinamike të rendimentit. Biomasa shtesë mund të certifikohet si me rrezik të ulët ILUC, sipas së njëjtës certifikatë. Kur dy ose më shumë masa shtesë zbatohen në kohë të ndryshme në të njëjtën parcelë toke të përcaktuar, operatori ekonomik mund të zgjedhë njërin nga opsionet e mëposhtme:

a) Përditëso bazën referuese të rendimentit dinamik dhe testin e adicjonalitetit për të krijuar një bazë të re referuese, të vlefshme për 10 vjet të tjera;

b) Të ruhet periudha fillestare e vlefshmërisë prej 10 vjetësh për bazën referuese të rendimentit dinamik dhe testin e shtesës pas vitit fillestar të certifikimit.

Vlerësimi i shtesave

13. Për qëllimin e certifikimit të biokarburanteve, biolëngjeve ose lëndëve djegëse nga biomasa, si me rrezik të ulët ILUC, skemat vullnetare dhe organet e certifikimit, që punojnë në emër të tyre, do të verifikojnë që operatorët ekonomikë kanë zbatuar masa që rrisin në mënyrë efektive produktivitetin e lëndës së parë, përtej një skenari të zakonshëm biznesi. Kur masa të tilla zbatohen në tokë të braktisur ose rëndë të degraduar ose nga pronarë të vegjël, auditimi bazë do të verifikojë që operatorët ekonomikë përmbushin kërkesat e përshtatshme të aneksit 7, të këtij vendimi. Në të gjitha situatat e tjera, prova e shtesës do të sigurohet duke kryer një test të atraktivitetit financiar ose test të pengesave jofinanciare, në përputhje me shtojcën IV, të këtij kapitulli.

14. Masat do të jenë të pranueshme për certifikimin me rrezik të ulët ILUC, vetëm kur ose:

a) testi i tyre i tërheqshmërisë financiare është negativ, domethënë, vlera aktuale neto (NPV) e investimit është negative, pa përfshirjen e një primi tregu;

b) ato demonstrojnë praninë e pengesave jofinanciare, që mund të kapërcehen vetëm sepse biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga lënda ushqyese shtesë mund të numërohen drejt objektivave për energjinë e rinovueshme, të përcaktuara në ligjin nr.24/2023.

Shtojca I e aneksit 3 – përmbajtja minimale e raporteve të auditimit, raporteve përmbledhëse të auditimit dhe certifikatave

Pjesa A – Përmbajtja minimale e raportit të auditimit

lidhur me operatorin ekonomik:

a) të dhënat e kontaktit të entitetit kryesor të certifikuar (emri dhe adresa e shoqërisë, të dhënat e pikës së kontaktit të caktuar);

b) fushëveprimi i certifikimit;

c) koordinatat e gjatësisë dhe gjerësisë gjeografike (për fermat dhe plantacionet e certifikuar si subjekte të vetme);

ç) fusha e certifikimit (për pikat e para të grumbullimit ose fermat dhe plantacionet e certifikuar individualisht);

d) sasia e vlerësuar e materialit të qëndrueshëm, që mund të korret çdo vit (për zinxhirët e furnizimit bujqësor dhe pyjor);

dh) sasia e vlerësuar e materialit të qëndrueshëm, që mund të mbledhet çdo vit (për pikat e grumbullimit të mbetjeve dhe të mbetjeve të mbetura);

e) lista e vendeve nën objektin e certifikimit (emri dhe adresa);

ë) materiale hyrëse/dalëse të trajtuara (fizikisht) nga vendet e certifikuar – klasifikimet duhet të jenë në përputhje me kërkesat e përcaktuara në shtojcën I, të aneksit 2, të këtij vendimi;

f) sasia e vlerësuar e materialit hyrës të qëndrueshëm të përdorur çdo vit (vetëm prodhuesit e produktit përfundimtar);

g) sasia e vlerësuar e produktit përfundimtar të qëndrueshëm, që mund të prodhohet çdo vit (vetëm prodhuesit e produktit përfundimtar).

Lidhur me organin për vlerësimin e përputhshmërisë:

a) të dhënat e kontaktit (emri dhe adresa) dhe logoja;

b) përbërja e ekipit të auditimit;

c) organ akreditimi dhe objekti dhe data e akreditimit.

Në lidhje me procesin e auditimit:

a) data e auditimit;

b) itinerari dhe kohëzgjatja e auditimit (të ndarë sipas kohëzgjatjes së kaluar në terren dhe në distancë, kur është e rëndësishme);

c) standardet e skemës të audituara ose të certifikuar (duke përfshirë numrin e versionit);

ç) cendet e audituara;

d) metoda e auditimit (vlerësimi i rrezikut dhe baza e kampionimit, konsultimi me palët e interesuara);

dh) certifikimi i skemave të tjera vullnetare ose standardeve;

e) lloji i të dhënave GES (paracaktuar, NUTS2 ose vlera aktuale, duke përfshirë informacion për zbatimin e faktorëve të kursimit të emetimeve GES).

Lidhur me rezultatet e auditimit:

a) vendi dhe data e lëshimit;

b) lista e mospërputhjeve të identifikuar.

Pjesa B – Përmbajtja minimale e raportit përmbledhës të auditimit ose certifikatës

në lidhje me operatorin ekonomik:

a) të dhënat e kontaktit të entitetit kryesor të certifikuar (emri dhe adresa e shoqërisë, të dhënat e pikës së caktuar të kontaktit);

b) fushëveprimi i certifikimit;

c) koordinatat e gjatësisë dhe të gjerësisë gjeografike (për fermat dhe plantacionet e certifikuar si entitete të vetme);

ç) opsionale për pikat e para të grumbullimit, pikat e origjinës, tregtarët me ruajtje: lista e vendndodhjeve nën objektin e certifikimit (emri dhe adresa);

d) materialet hyrëse/dalëse të trajtuara (fizikisht) nga vendet e certifikuar – klasifikimet duhet të jenë në përputhje me kërkesat e përcaktuara në shtojcën I, të Aneksit 2 të këtij vendimi (për tregtarët me ose pa magazinim, lloji i materialit të tregtuar).

Në lidhje me organin e certifikimit: detajet e kontaktit (emri dhe adresa) dhe logoja.

Lidhur me procesin e auditimit:

a) data e auditimit;

b) standarde të skemës të audituara ose të certifikuar (duke përfshirë numrin e versionit);

c) vendet e audituara;

ç) lloji i të dhënave GES (vlera të paracaktuara, NUTS2 ose vlera aktuale – duke përfshirë

informacion mbi zbatimin e faktorëve të kursimit të emetimeve GES).

Lidhur me rezultatet e auditimit:

- numri ose kod (unik) i certifikatës;
- vendi dhe data e lëshimit;
- lista e mospërputhjeve të identifikuar;
- datat e vlefshmërisë së certifikatës nga/deri (dhe data e certifikimit, nëse është e zbatueshme);
- vula dhe/ose nënshkrimi i palës lëshuese.

Shtojca II, e aneksit 3 – Të dhënat që duhet të transmetohen në të gjithë zinxhirin e furnizimit dhe të dhënat e transaksionit

Pjesa A – Të dhënat që duhet të transmetohen nëpër të gjithë zinxhirin e furnizimit

- emri i skemës vullnetare ose kombëtare;
- numri i provës së qëndrueshmërisë;
- karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe kursimet e emetimeve të GES-it, duke përfshirë:
 - deklaratën nëse lënda e parë ose karburanti përputhet me kriteret e qëndrueshmërisë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi dhe aneksit 7, të këtij vendimi;
 - të dhënat e emetimeve të GES-it të llogaritura sipas metodologjisë së përcaktuar, sipas aneksit 4, të këtij vendimi;
 - përshkrimin e kohës kur instalimi filloi funksionimin (vetëm për lëndët djegëse);

Shtojca III, e aneksit 3 – Praktikë thelbësore të menaxhimit dhe monitorimit të tokës për të nxitur dhe për të monitoruar sekuestrimin e karbonit në tokë dhe cilësinë e tokës

Tabela 1 – Shembuj të praktikave thelbësore të menaxhimit të tokës për të nxitur sekuestrimin e karbonit në tokë (duke pasur parasysh mungesën e mbetjeve) dhe për të nxitur cilësinë e tokës

Kërkesë	parametër i cilësisë së tokës
Të paktën një rotacion me 3 kultura, duke përfshirë bishtajore ose pleh të gjelbër në sistemin e kultivimit, duke marrë parasysh kërkesat agronomike të trashëgimisë së kulturave specifike për secilën kulturë të rritur dhe kushtet klimatike. Një kulturë mbuluese shumëspecëshe midis kulturave tregtare llogaritet si një.	Nxitja e pjellorisë së tokës, karbonit të tokës, kufizimi i erozionit të tokës, biodiversitetit të tokës dhe nxitja e kontrollit të patogjenëve
Mbjellja e kulturave mbuluese, kapëse ose ndërmjetëse, duke përdorur një përzierje specimesh të përshtatshme në nivel lokal me të paktën një bishtajore. Praktikë e menaxhimit të kulturave duhet të sigurojnë mbulim minimal të tokës për të shmangur tokën e zhveshur në periudhat që janë më të ndjeshme.	Nxitja e pjellorisë së tokës, ruajtja e karbonit në tokë, shmangia e erozionit të tokës, biodiversiteti i tokës
Parandaloni ngjeshjen e tokës (frekuenca dhe koha e operacioneve në fushë duhet të planifikohen për të shmangur qarkullimin në tokë të lagësht; operacioni i punimit të tokës duhet të shmanget ose të reduktohet shumë në tokat e lagështa; mund të përdoret planifikimi i trafikut të kontrolluar).	Ruajtja e strukturës së tokës, shmangia e erozionit të tokës, ruajtja e biodiversitetit të tokës

- emri i lëndës së parë ose emri i lëndës së parë, nga e cila prodhohet karburanti;
- numri i lejes për mbetje ose nënprodukt shtazor (nëse zbatohet);
- lloji i karburantit (vetëm për karburantet);
- vendi i origjinës së lëndës së parë;
- vendi i prodhimit të karburantit;
- deklaratë nëse lënda e parë ose lënda djegëse përputhet me kriteret e përcaktuara për biokarburantet me rrezik të ulët ILUC, sipas aneksit 7, të këtij vendimi;
- informacion nëse është dhënë mbështetje për prodhimin e asaj dërgese, dhe nëse po, lloji i skemës së mbështetjes.

Pjesa B – Të dhënat e transaksionit

- emri dhe adresa e shoqërisë furnizuese;
- emri dhe adresa e shoqërisë blerëse;
- data e ngarkimit (fizik);
- vendi i ngarkimit (fizik) ose pika e hyrjes e objektit logjistik ose e infrastrukturës së shpërndarjes;
- vendi i dorëzimit (fizik) ose objekti logjistik ose pika e daljes së infrastrukturës së shpërndarjes;
- vëllimi për lëndët djegëse, sasia e energjisë së lëndës djegëse përfshihet gjithashtu, duke përdorur faktorët e konvertimit të përcaktuar në shtojcën III, të aneksit 2, të këtij vendimi.

Nuk lejohet djegia e kashtës në tokë bujqësore, përveç rasteve kur autoriteti ka dhënë një përjashtim për arsye të shëndetit të bimëve.	Mbajtja e karbonit në tokë, efikasiteti i burimeve
Në tokat acide ku aplikohet gëlqerizimi, ku tokat janë të degraduara dhe ku acidifikimi ndikon në produktivitetin e kulturave.	Përmirësimi i strukturës së tokës, biodiversiteti i tokës, karboni i tokës
Punim i reduktuar/pa punim – kontrolli i erozionit – shtimi i amendamenteve organike (biochar, kompost, pleh organik, mbetje të kulturave) – përdorimi i kulturave mbuluese – rilagështim – rivegjetim: mbjellje (ndryshim i specieve, mbrojtje me mulç kashte) – tipare të peizazhit – agropylltari.	Rritni karbonin organik të tokës

Tabela 2 – Shembuj të praktikave të monitorimit për cilësinë e tokës dhe ndikimet e zbutjes së karbonit

Qasja e monitorimit	Metoda e verifikimit/demonstrimit
Vlerësim rreziku	Identifikimi i zonave me rrezik të lartë të rënies së cilësisë së tokës ndihmon në parandalimin e këtyre rreziqeve dhe në përqendrimin te zonat me ndikimin më të madh.
Analiza e lëndës organike të tokës	Marrja e mostrave në mënyrë të qëndrueshme e lëndës organike të tokës përmirëson monitorimin, në mënyrë që kjo lëndë të mund të ruhet ose të përmirësohet.
Analiza e karbonit organik të tokës	Karboni organik i tokës shihet si një tregues i mirë për cilësinë më të gjerë të tokës.
Marrje mostrash të indeksit të kondicionimit të tokës	Një vlerë pozitive tregon se pritet që sistemi të ketë rritje të lëndës organike të tokës.
Vlerësimi i erozionit të tokës	Siguron që erozioni të jetë nën një nivel të tolerueshëm (p.sh. nivelet ‘t’ të USDA <i>Agricultural Research Service</i>).
plan i menaxhimit të lëndëve ushqyese	Një plan që përshkruan strategjinë e lëndëve ushqyese (duke u përqendruar kryesisht në N, P, K) dhe regjimet e plehërimit mund të parandalojë çekuilibrat e lëndëve ushqyese.
Analizë e rregullt e pH-së të tokës	Monitorimi i pH ndihmon në identifikimin e çekuilibrave në pH.

Shtojca IV e aneksit 3 – Përmbajtja e planit të menaxhimit me rrezik të ulët ILUC, metodologjia për vlerësimin e shtesës dhe përmbajtja minimale e certifikatës me rrezik të ulët ILUC

Pjesa A – Përmbajtja e planit të menaxhimit

Plani i menaxhimit i përmendur në pikën 3, të nenit 17, të këtij aneksi, do të përfshijë:

- a) një përkufizim të parcelës së përcaktuar të tokës;
- b) një përshkrim i masave të shtesës;
- c) një kontroll për qëndrueshmërinë e masave të shtesës kundrejt kërkesave të këtij aneksi dhe të aneksit 7, të këtij vendimi;
- ç) kur është e përshtatshme, demonstrim i një vlerësimi të *additionality*-së (ose testi i atraktivitetit financiar ose testi i barrierës jofinanciare);
- d) përcaktimi i vijës bazë të rendimentit dinamik, duke përfshirë:

i. për masat e rritjes së rendimentit: të paktën 3 vjet të dhëna historike të rendimentit të kulturave bujqësore lidhur me parcelën e tokës së përcaktuar;

ii. për kultivim në tokë të papërdorur, të braktisur ose të degraduar rëndë: provë e statusit të tokës (rendimenti bazë për kultivimin në tokë të papërdorur, të braktisur ose të degraduar rëndë konsiderohet të jetë zero);

dh) vlerësim i rendimentit shtesë të biomasës në vit, duke iu referuar bazës dinamike të rendimentit për parcelën e përcaktuar.

Plani i menaxhimit duhet të lejojë që të bëhet një krahasim ndërmjet përdorimit të parcelës së përcaktuar, para dhe pas zbatimit të masave të *additionality*-së.

Pjesa B – Metodologjia për vlerësimin e shtesës: Testi i atraktivitetit financiar dhe testi i pengesave jofinanciare

Metodologjia e detajuar për testin e atraktivitetit financiar (llogaritja e vlerës aktuale neto, norma e skontimit, trajtimi i premisë së tregut) dhe testin e pengesës jofinanciare riprodhohen nga aneksi VIII i rregullores zbatuese të komisionit (EU) 2022/996, siç është përshtatur dhe është miratuar nga komuniteti i energjisë.

Pjesa C – Përcaktimi i nivelit bazë të rendimentit dinamik dhe llogaritja e vëllimit aktual të biomasës me rrezik të ulët ILUC

Metodologjia për përcaktimin e bazës së referencës së rendimentit dinamik (DYB) dhe për llogaritjen e vëllimit aktual të biomasës me rrezik të ulët ILUC, të pranueshme për deklaram, riprodhohet nga aneksi VIII i rregullores zbatuese të komisionit (EU) 2022/996, siç është përshtatur dhe është miratuar nga komuniteti i energjisë. DYB-i do të përcaktohet duke vendosur një pikënisje, bazuar në rendimentin historik nga ngastra e përcaktuar, dhe një vijë trendi, të bazuar në prirjet globale të rendimentit për lëndën e parë.

Pjesa D – Përmbajtja minimale e certifikatës me rrezik të ulët ILUC

Certifikata me rrezik të ulët ILUC, e lëshuar sipas nenit 17, të këtij aneksi, duhet të përfshijë të paktën:

a) emrin dhe të dhënat e kontaktit të operatorit ekonomik të certifikuar (ose të drejtuesit të grupit) dhe të anëtarëve të certifikuar të grupit (në rastin e certifikimit të grupit);

b) përshkrimin e masave të shtesës së certifikuar, parcelës ose parcelave të përcaktuara, dhe periudhës së vlefshmërisë së certifikatës;

c) niveli bazë të rendimentit dinamik të zbatueshëm për masat e certifikuar të shtesës, duke përfshirë të dhënat historike të rendimentit dhe referencën e trendit global të rendimentit të përdorur;

ç) biomasën shtesë vjetore e vlerësuar, e kualifikueshme për deklarata me rrezik të ulët ILUC;

d) të dhënat e kontaktit të organit lëshues të certifikimit dhe datën e lëshimit;

dh) çdo kusht ose kufizim për përdorimin e certifikatës.

ANEKS 4

METODOLOGJIA PËR LLOGARITJEN E KURSIMEVE TË EMETIMEVE TË GAZRAVE SERRË

Neni 1

Objekti

Në këtë aneks përcaktohen, në zbatim të nenit 11, të aneksit 1, të këtij vendimi:

a) llogaritja e ndikimit të gazrave serrë të biokarburanteve, biolëngjeve dhe karburanteve të biomasës;

b) emetimet e gazrave serrë të biokarburanteve, biolëngjeve dhe karburanteve të biomasës;

c) rregullat specifike për karburantet e rinovueshme të transportit të lëngshme dhe të gazta me origjinë jobiologjike (RFNBO) dhe për karburantet e ricikluara të karbonit;

ç) emetimet specifike, që lidhen me ndryshimin indirekt të përdorimit të tokës

d) rregullat për llogaritjen e ndikimit të gazrave serrë të biokarburanteve dhe biolëngjeve dhe krahasuesve të tyre të karburanteve fosile, duke transpozuar shtojcën V të direktivës (BE) 2018/2001, siç është përshtatur dhe miratuar nga Komuniteti i Energjisë, do të miratohen me urdhër të përbashkët të ministrave përgjegjës për energjinë dhe mjedisin, në përputhje me pikën 5, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025 për biokarburantet në transport.

Metodologjia e përcaktuar sipas këtij aneksi do të përdoret nga operatorët ekonomikë me qëllim demonstrimin e përputhshmërisë me kufijtë e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në pikat 13 e 14, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, në përputhje me kuadrin e verifikimit të përcaktuar sipas aneksit 3 të këtij vendimi.

Neni 2

Përkufizime specifike për këtë aneks

1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2, të aneksit 1, të këtij vendimi, zbatohen në të gjithë këtë aneks. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 3, të ligjit nr. 24/2023 dhe në nenin 3 të ligjit nr.46/2025 zbatohen në të gjithë këtë aneks, në përputhje me pikën 2, të nenit 2, të aneksit 1, të këtij vendimi. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2, të aneksit 3, të këtij vendimi, zbatohen në të gjithë këtë aneks kur termat e përkufizuar aty përdoren në këtë aneks.

2. Përveç kësaj, për qëllimet e këtij aneksi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

a) **“Vlera aktuale”** do të thotë kursimet e emetimeve të gazeve serrë për disa ose për të gjithë hapat e një procesi specifik prodhimi të biokarburantit, biolëngut ose lëndës djegëse nga biomasa, të llogaritura në përputhje me metodologjinë e përcaktuar në pjesën C, të aneksit I, ose pjesën B, të aneksit II, të këtij aneksi;

b) **“Vlera tipike”** do të thotë një vlerësim i emetimeve të gazrave serrë dhe i kursimeve të emetimeve të gazrave serrë për një rrugë të caktuar prodhimi të biokarburantit, biolëngut ose lëndës djegëse nga biomasa, e cila është përfaqësuese e konsumit në Komunitetin e Energjisë;

c) **“Vlera e mospagimit”** nënkupton një vlerë që rrjedh nga një vlerë tipike nëpërmjet zbatimit të faktorëve të paracaktuar dhe që, në rrethanat e përcaktuara në këtë aneks, mund të përdoret në vend të një vlere faktike;

d) **“Vlera e përlllogarit e pjesëzuar”** nënkupton një vlerë të mospërmbyshjes të zbatuar ndaj një komponenti specifik të kuadrit të llogaritjes të përcaktuar në nenin 11, të aneksit 1, të këtij vendimi (në veçanti eec për kultivimin, ep për përpunimin, etd për transportin dhe shpërndarjen), e cila, në rrethanat e përcaktuara në këtë aneks, mund të përdoret në kombinim me vlerat aktuale për komponentë të tjerë.

Neni 3

Llogaritja e ndikimit të gazeve serrë të biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa

Për qëllimin e demonstrimit të kursimeve të emetimeve të gazrave serrë, sipas pikave 13 e 14, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, kursimet e emetimeve të gazrave serrë nga përdorimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa llogariten në një nga mënyrat e përcaktuara me urdhrin të përbashkët të ministrave përgjegjës për energjinë dhe mjedisin, sipas parashikimeve të pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025, “Për prodhimin, transportimin, tregtimin dhe përdorimin e biokarburanteve dhe të lëndëve të tjera djegëse, të rinovueshme për transport”..

Neni 4

Përcaktimi i emetimeve të gazeve serrë të biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës

1. Për qëllimin e përcaktimit të emetimeve të gazeve serrë të biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës të përmendura në nenin 3 të këtij aneksi do të zbatohen rregullat specifike të mëposhtme:

a) në marrjen në konsideratë të emetimeve të gazeve serrë të inputeve, kur përdoren vlera standarde të faktorëve të emetimit, do të zbatohen ato të përcaktuara në urdhrin e përbashkët të ministrave përgjegjës për energjinë dhe mjedisin;

b) në përcaktimin e emetimeve nga nxjerrja ose kultivimi i lëndës së parë (eec), do të zbatohet metodologjia e përcaktuar në urdhrin e përbashkët të ministrave përgjegjës për energjinë dhe mjedisin;

c) në përcaktimin e kursimeve të emetimeve nga akumulimi i karbonit në tokë nëpërmjet menaxhimit të përmirësuar bujqësor (esca), do të zbatohet metodologjia e përcaktuar në urdhrin e përbashkët të ministrave përgjegjës për energjinë dhe mjedisin

2. Kursimet e emetimeve nga kapja e dyoksidit të karbonit dhe ruajtja gjeologjike (eccs) mund të merren parasysh vetëm kur ka prova të vlefshme se CO₂ është kapur në mënyrë efektive dhe është ruajtur në mënyrë të sigurt. Kur CO₂ ruhet gjeologjikisht, skemat vullnetare, të njohura sipas aneksit 3 të këtij vendimi, do të verifikojnë provat e paraqitura mbi integritetin e vendit të ruajtjes dhe mbi vëllimin e CO₂ të ruajtur. Kur një palë e tretë kryen transportin ose ruajtjen gjeologjike, prova e ruajtjes mund të sigurohet nëpërmjet kontratave përkatëse dhe faturave të asaj pale të tretë.

3. Kursimet e emetimeve nga kapja dhe zëvendësimi i dyoksidit të karbonit (eccr) kufizohen në emetimet e shmangura nëpërmjet kapjes së CO₂, ku karboni e ka origjinën nga biomasa dhe që përdoret për të zëvendësuar CO₂ me origjinë fosile të përdorur në produktet dhe shërbimet tregtare. Auditimi i përputhshmërisë me këtë kërkesë ndjek rregullat e përcaktuara në nenin 14, të aneksit 3, të këtij vendimi.

4. Rezervat e karbonit në tokë llogariten në përputhje me udhëzimet e përcaktuara në urdhri e përbashkët të ministrave përgjegjës për energjinë dhe mjedisin.

Neni 5

**Rregulla specifike për lëndët djegëse të
lëngshme dhe të gazta të transportit me
origjinë jobiologjike (RFNBOs) dhe për lëndët
djegëse nga karboni i ricikluar**

1. Kursimet e emetimeve të gazeve serrë nga lëndët djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs) dhe nga lëndët djegëse nga karboni i ricikluar përcaktohen në përputhje me metodologjinë, e cila do të përcaktohet me urdhrin e përbashkët të ministrave sipas pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025, i cili do të transpozojë rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2023/1185, siç është përshtatur e miratuar me vendim të grupit të përhershëm të nivelit të lartë të Komunitetit të Energjisë.

2. Për qëllimet e pikës 1, të këtij neni, energjia elektrike e përdorur në prodhimin e RFNBO-ve, që kualifikohet si tërësisht e rinovueshme, në përputhje me rregullat e përcaktuara sipas nenit 4, të aneksit 2, të këtij vendimi, do të trajtohet sikur të ketë zero emetime të gazeve serrë.

3. Pragu minimal për kursimet e emetimeve të gazeve serrë të RFNBO-ve dhe karburanteve të karbonit të ricikluar duhet të jetë ai i përcaktuar sipas pikës 14, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi.

4. Auditimi i llogaritjeve të emetimeve aktuale të gazeve serrë për RFNBO-të dhe lëndët djegëse me karbon të ricikluar kryhet në përputhje me nenin 14, të aneksit 3, të këtij vendimi. Operatorët ekonomikë mund të paraqesin pretendime për vlerën aktuale vetëm pasi aftësia e tyre për të kryer llogaritje të vlerës aktuale të jetë verifikuar nga një auditim.

Neni 6

**Emetimet specifike që lidhen me
ndryshimin indirekt të përdorimit të tokës**

1. Emetimet e përkohshme të vlerësuara të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës (ILUC) nga lënda e parë për biokarburante, biolëngje dhe lëndë djegëse nga biomasa (të shprehura në $\text{gCO}_2\text{eq/MJ}$) dhe lista e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa, për të cilat emetimet e vlerësuara të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës konsiderohen të jenë zero përcaktohen me urdhrin e përbashkët të ministrave, sipas pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025.

2. Emetimet e përkohshme të vlerësuara të ILUC-së, të cilat do të përcaktohen me urdhrin e përbashkët të ministrave, sipas pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 46/2025, do të përdoren për qëllimet e raportimit sipas anekseve 1 dhe 3, të këtij vendimi, por nuk do t'u shtohen emetimeve totale të llogaritura në përputhje me nenin 3 të këtij aneksi, me qëllim demonstrimin e pajtueshmërisë me kufijtë e kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara në pikat 13 e 14, të nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi.

3. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës, të përcaktuara si me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, në përputhje me nenin 6, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe certifikimi i biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, sipas aneksit 7 të këtij vendimi, janë pa cenuar përdorimin e vlerave të përkohshme të vlerësuara të emetimeve ILUC, të përcaktuara në aneksin VII të këtij aneksi për qëllime raportimi.

ANEKS 5**BAZA E TË DHËNAVE TË
BIOKARBURANTEVE DHE REGJISTRI I
VERIFIKIMIT**

Neni 1

Objekti

1. Ky aneks krijon, në zbatim të nenit 8, të aneksit 1, të këtij vendimi, bazën kombëtare të të dhënave të biokarburanteve (në vijim baza e të dhënave), me qëllim gjurmimin e biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme të transportit me origjinë jobiologjike (RFNBOs) dhe lëndëve djegëse me karbon të ricikluar, që kualifikohen për t'u llogaritur drejt pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit, sipas aneksit 2, të këtij vendimi, ose që merren në konsideratë për qëllimet e ligjit nr. 24/2023.

2. Ky aneks përcakton përmbajtjen dhe funksionimin e databazës në lidhje me:

a) transaksionet e kryera nga operatorët ekonomikë në zinxhirin e furnizimit të karburanteve, të përmendura në pikën, 1 të këtij neni;

b) karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të atyre karburanteve, duke përfshirë emetimet e gazeve serrë gjatë ciklit të tyre jetësor, duke filluar nga vendi i prodhimit të tyre deri te furnizuesi i karburantit, që e hedh karburantin në treg;

c) mirëmbajtjen e databazës, subjektet e detyruara për të paraqitur të dhënat e kërkuara për të dhe mënyrën e afatet për paraqitjen e të dhënave;

ç) procedurën për heqjen e të dhënave nga baza e të dhënave.

3. Ky aneks përcakton më tej regjistrin e verifikimit brenda bazës së të dhënave, duke përfshirë listën e organeve të akredituara të certifikimit që kryejnë verifikimin e kriterëve të qëndrueshmërisë dhe të kursimeve të emetimeve të gazeve serrë, listën e subjekteve të verifikimit dhe procedurën për regjistrim në dhe fshirje nga regjistri.

4. Baza e të dhënave do të lidhet me bazën e të dhënave për biokarburantet, që funksionon në përputhje me pikën 2, të nenit 28, të direktivës (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe është miratuar me vendimet e Këshillit Ministror 2021/14/MC-EnC dhe 2022/02/MC-EnC, duke siguruar që informacioni i futur në secilën bazë të të dhënave, të transferohet ndërmjet tyre në përputhje me kërkesat teknike të përcaktuara nga sekretariati i komunitetit të energjisë.

Neni 2

Përkufizime specifike për këtë aneks

1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2, të aneksit 1, të këtij vendimi, zbatohen në të gjithë këtë kre. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 3, të ligjit nr. 24/2023, dhe në nenin 3, të ligjit nr.46/2025, zbatohen në të gjithë këtë kre, në përputhje me pikën 2, të nenit 2, të aneksit 1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2, të aneksit 3, të këtij vendimi, zbatohen në të gjithë këtë kre, kur termat e përkufizuar aty përdoren në këtë kre, në veçanti certifikatë, operator ekonomik, skemë vullnetare, organ për vlerësimin e përputhshmërisë, dëshmi e qëndrueshmërisë, pikë e parë e grumbullimit, infrastrukturë e ndërlidhur dhe karakteristikat e kursimit të qëndrueshmërisë dhe të emetimeve të gazeve serrë.

2. Përveç kësaj, për qëllimet e këtij aneksi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

a) **“Baza e të dhënave” ose “Baza e të dhënave të biokarburanteve”** do të thotë baza kombëtare e të dhënave, e krijuar sipas nenit 1, të këtij aneksi për gjurmimin e transaksioneve të kryera dhe karakteristikave të qëndrueshmërisë të biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-së dhe lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar, që kualifikohen për t'u llogaritur në pjesën e energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit, duke përfshirë emetimet e gazeve serrë gjatë ciklit të jetës, nga pika e prodhimit deri te furnizuesi i lëndës djegëse që e vendos lëndën djegëse në treg;

b) **“Administratori i bazës së të dhënave” ose “Administratori DfB”** nënkupton Agjencinë Kombëtare të Burimeve Natyrore (AKBN), të caktuar sipas pikës 1, të nenit 4, të këtij aneksi, si organi përgjegjës për menaxhimin, mirëmbajtjen, përditësimin dhe mbikëqyrjen e bazës së të dhënave;

c) **“Regjistri i verifikimit” ose “Regjistri”** nënkupton regjistrin brenda bazës së të dhënave, që përmban informacion për subjektet e verifikimit dhe për organet e certifikimit, që kryejnë verifikimin e pajtueshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe të operacionalizuara, sipas aneksit 3, të këtij vendimi;

ç) **“NIPT”** nënkupton numrin unik të identifikimit tatimor (numri i identifikimit për personin e tatueshëm), të caktuar për një person juridik ose fizik, të regjistruar për qëllime tatimore në Republikën e Shqipërisë;

d) **“Kodi NACE”** nënkupton kodin e veprimtarisë që i caktohet një operatori ekonomik në regjistrim pranë Qendrës Kombëtare të Biznesit (QKB – Qendra Kombëtare e Biznesit), në përputhje me klasifikimin statistikor evropian të veprimtarive ekonomike.

Neni 3

Gjurmueshmëria e biokarburanteve dhe e lëndëve të tjera djegëse të rinovueshme – regjistrimi i ngarkesave në bazën e të dhënave

1. Për qëllimet e ligjit nr. 24/2023 dhe ligjit nr. 46/2025, dhe për qëllimet e gjurmimit të biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-së dhe lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar në një infrastrukturë të

ndërlidhur dhe që i nënshtrohen të njëjtit sistem të bilancit të masës, të gjitha informacionet përkatëse regjistrohen në databazë.

2. Operatorët ekonomikë do të regjistrojnë në bazën e të dhënave informacion për:

- a) karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të ngarkesës;
- b) kursimet e emetimeve të gazeve serrë;
- c) transaksionet e kryera në lidhje me dërgesën;
- ç) informacione të tjera, që përshkruajnë lëndët e para ose lëndët djegëse, duke përfshirë emetimet e gazeve serrë gjatë ciklit të tyre të jetës, duke filluar nga pika e prodhimit deri te furnizuesi i lëndës djegëse, që e hedh lëndën djegëse në treg.

3. Informacioni i përmendur në pikën 2, të këtij neni do të përfshijë të dhënat që do të transmetohen përgjatë të gjithë zinxhirit të furnizimit dhe të dhënat specifike për çdo transaksion individual, siç përcaktohet në anekset 2 të 3, të këtij vendimi, dhe do të pasqyrohet në dokumentacionin që shoqëron dërgesat fizike të lëndës së parë ose të lëndëve djegëse (prova e qëndrueshmërisë).

4. Të dhënat e transaksionit dokumentohen plotësisht dhe i kalohen nga operatori ekonomik te operatori ekonomik përmes zinxhirit të furnizimit, në përputhje me sistemin e bilancit të masës, të përcaktuar sipas nenit 10, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe të operacionalizuar sipas nenit 3, të aneksit 3, të këtij vendimi.

5. Për qëllimin e përmendur në pikan 1, të këtij neni, karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë dhe informacioni tjetër duhet të jenë:

- a) regjistruar në databazë në pikën e parë të hyrjes së dërgesës në treg në Republikën e Shqipërisë;
- b) regjistruar si të konsumuara në pikën e konsumit përfundimtar.

6. Kur lëndët djegëse të gazta tërhiqen nga një infrastrukturë e ndërlidhur dhe më tej transformohen në lëndë djegëse të gazta ose të lëngshme, pika e konsumit përfundimtar do të konsiderohet të jetë pika e konsumit përfundimtar të lëndëve djegëse përfundimtare të gazta ose të lëngshme. Në raste të tilla, të gjitha fazat ndërmjetëse, nga tërheqja e lëndëve djegëse të gazta nga infrastruktura e ndërlidhur deri në pikën e konsumit përfundimtar të lëndëve djegëse përfundimtare të gazta ose të lëngshme, do të regjistrohen në databazë.

7. Informacioni i regjistruar në bazën kombëtare të të dhënave transmetohet gjithashtu në bazën e të dhënave për biokarburantet, që funksionon në përputhje me pikën 2, të nenit 28, të direktivës (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe miratuar nga komuniteti i energjisë, në përputhje me kërkesat teknike, të përcaktuara nga sekretariati i komunitetit të energjisë.

Neni 4

Krijimi, përmbajtja dhe funksionimi i bazës së të dhënave

1. Baza e të dhënave do të menaxhohet, do të mirëmbahet, do të përditësohet dhe do të mbikëqyret nga Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN), e cila me këtë përcaktohet si administratori i bazës së të dhënave (në vijim administratori i DfB-së). Administratori i DfB-së do të operojë bazën e të dhënave, në bashkëpunim teknik me agjenci të tjera përgjegjëse në lidhje me çështjet që kanë të bëjnë me karburantet dhe zinxhirin e furnizimit me hidrokarbure.

2. Administratori i DfB-së:

- a) do të operojë bazën e të dhënave, si një platformë elektronike, të bazuar në internet;
- b) do të verifikojnë plotësinë e informacionit të paraqitur nga përdoruesit e bazës së të dhënave;
- c) do të japë udhëzime përdoruesve të bazës së të dhënave;

- ç) do të ndërlidhet me operatorët ekonomikë, organet e certifikimit, skemat vullnetare dhe përdoruesit e tjerë të bazës së të dhënave;

- d) do të ruajë ndërlidhjen e databazës me databazën për biokarburantet, që funksionon sipas pikës 2, të nenit 28, të direktivës (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe është miratuar nga komuniteti i energjisë.

3. Ofruesit e shërbimeve mund të mbështesin operatorët ekonomikë në aksesimin e bazës së të dhënave dhe gjurmimin e të dhënave të transaksioneve, në varësi të autorizimit nga administratori i DfB-së.

4. Databaza do të jetë e aksesueshme ekskluzivisht për përdoruesit e regjistruar. Administratori i DfB-së do të vlerësojë dhe do të miratojë aplikimet për regjistrim të paraqitura nga pjesëmarrësit përkatës në zinxhirin e furnizimit me biokarburante, duke rezultuar në krijimin e një profili përdoruesi.

5. Regjistrimi në bazën e të dhënave do të kërkojë paraqitjen e informacionit të mëposhtëm:

- a) Emrin ligjor të entitetit;
- b) Numrin unik të identifikimit tatimor (NIPT) dhe zyra e regjistruar;
- c) kodin e aktivitetit (kodi NACE, siç është regjistruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit – QKB);
- ç) personin përgjegjës të caktuar dhe të paktën dy persona kontakti;
- d) për një operator ekonomik, të dhënat për skemën vullnetare të përdorur për të demonstruar qëndrueshmërinë dhe kursimet e emetimeve të gazeve serrë dhe numrin përkatës të pjesëmarrësit në skemën vullnetare.

6. Pas regjistrimit me sukses, baza e të dhënave do të gjenerojë automatikisht një numër unik regjistrimi të bazës së të dhënave për çdo entitet të regjistruar.

7. Regjistrimi në databazë do të jetë i detyrueshëm për pjesëmarrësit e mëposhtëm në zinxhirin e furnizimit të lëndëve djegëse të lëngëta dhe të gazta, të pranueshme për t'u llogaritur ndaj pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit (lëndët djegëse të biomasës së ngurtë nuk janë brenda objektit të regjistrimit të detyrueshëm në databazë):

- a) Operatorët ekonomikë, duke përfshirë:
 - i. prodhuesit e lëndës së parë;
 - ii. tregtarë të lëndës së parë;
 - iii. grumbulluesit e mbetjeve dhe të mbetjeve të mbetura;
 - iv. operatorët e instalimeve, që përpunojnë lëndë të para në lëndë djegëse përfundimtare ose produkte të ndërmjetme;
 - v. operatorët e objekteve të magazinimit dhe tregtarët në posedim fizik të lëndës së parë ose lëndëve djegëse;
 - vi. furnizuesit e karburantit që vendosin karburantin përfundimtar në treg për qëllimet e aneksit 6, të këtij vendimi;

b) Organet e vlerësimit të përputhshmërisë, përfshirë audituesit që veprojnë në emër të një organi të vlerësimit të përputhshmërisë;

c) Skema vullnetare të njohura nga sekretariati i komunitetit të energjisë, sipas pikës 4, të nenit 30, të direktivës (EU) 2018/2001, siç është përshtatur dhe miratuar nga komuniteti i energjisë.

8. Pas autentifikimit, përdoruesit duhet të kenë akses në llogaritë e tyre, në përputhje me rolet e

caktuara për ta në zinxhirin e furnizimit me biokarburante, siç përcaktohet në pikat 9 deri në 11, të këtij neni.

9. Operatorët ekonomikë do të paraqesin elektronikisht:

a) certifikatat e qëndrueshmërisë dhe të dhënat shoqëruese, duke përfshirë identitetin e organit të certifikimit, skemën vullnetare, datën e lëshimit të certifikatës, periudhën e vlefshmërisë dhe numrin e identifikimit të certifikatës;

b) për çdo ngarkesë të prodhuar ose të tregtuar të biokarburanteve, biolëngjeve, lëndëve djegëse nga biomasa, RFNBO-së ose lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar: të dhëna për lëndët e para (origjina dhe sasi të nga pika e parë e grumbullimit); karakteristikat e qëndrueshmërisë dhe vlerat e kursimeve të emetimeve të gazeve serrë; prova e qëndrueshmërisë; veprimtaritë e përpunimit e të konvertimit dhe të gjitha të dhënat e transaksioneve, që lidhen me blerjen ose shitjen e lëndëve të para ose të lëndëve djegëse;

c) të gjitha informacionet e përcaktuara në shtojcën II, të aneksit 3, të këtij vendimi (të dhënat që do të transmetohen përgjatë gjithë zinxhirit të furnizimit dhe të dhënat e transaksionit).

10. Organet e certifikimit:

a) do të vërtetojnë regjistrimin e operatorëve ekonomikë;

b) do të vërtetojnë të dhënat e certifikatës të futura nga operatorët ekonomikë;

c) do të konfirmojnë saktësinë e të dhënave të paraqitura nga operatorët ekonomikë duke i verifikuar ato përkundrejt sistemit të bilancit masiv, të përcaktuar sipas nenit 10, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe të vënë në funksionim, sipas nenit 3, të aneksit 3, të këtij vendimi, si dhe përkundrejt dokumentacionit të provës së qëndrueshmërisë.

11. Skemat vullnetare:

a) do të vlefshmërojnë regjistrimin e organeve të certifikimit;

b) do të vërtetojnë certifikatat e lëshuara nga organet e certifikimit për operatorët ekonomikë përkatës.

12. Administratori i DfB-së do t'u japë akses autoriteteve mbikëqyrëse, të përcaktuara sipas neneve 7 dhe 8, të aneksit 3, të këtij vendimi (autoriteti mbikëqyrës për operatorët ekonomikë dhe autoriteti mbikëqyrës për organet e vlerësimit të përputhshmërisë, përkatësisht), me qëllim të mbikëqyrjes periodike, duke përfshirë verifikimin e

informacionit, proceseve dhe dokumentacionit mbështetës të paraqitur në databazë.

13. Me kërkesë të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, administratori i DfB-së duhet të japë informacion që konfirmon se një dërgesë biokarburanti, biolëngu, karburanti biomase, RFNBO ose karburanti të ricikluar të karbonit, për të cilin kërkohet lëshimi i certifikatave të Karburantit të Rinovueshëm për Transport (RTF) sipas aneksit 6 të këtij vendimi – përputhet me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë të përcaktuara sipas Nenit 9 të Aneksit 1 të këtij Vendimi.

Neni 5

Procesverbal i verifikimit

1. Procesverbali i verifikimit (në vijim procesverbali) krijohet si pjesë përbërëse e bazës së të dhënave. Procesverbali përmban:

a) listën e organizmave të akredituara të certifikimit, që kryejnë verifikimin e pajtueshmërisë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9, të aneksit 1, të këtij vendimi;

b) listën e subjekteve të verifikimit.

2. Regjistri dhe certifikatat e qëndrueshmërisë të lëshuara nga organet e certifikimit do të mirëmbahen si pjesë përbërëse e bazës së të dhënave. Regjistri do të plotësohet automatikisht, duke nxjerrë të dhënat përkatëse, që tashmë përmbahen në bazën e të dhënave.

3. Të dhënat e nxjerra nga baza e të dhënave, sipas pikës 2, të këtij neni, do të përfshijnë:

a) numrin e regjistrimit të databazës;

b) emrin e operatorit ekonomik dhe të organit për vlerësimin e përputhshmërisë;

c) NIPT-in (numri unik i identifikimit tatimor);

ç) selinë e regjistruar dhe veprimtaria (me kodin e veprimtarisë NACE) e entitetit që do të verifikohet;

d) skemën vullnetare, sipas së cilës organi për vlerësimin e përputhshmërisë vepron; dhe

dh) raportet e paraqitura në procesin e verifikimit.

Neni 6

Heqja nga baza e të dhënave dhe regjistri i verifikimit

1. Kur një operator ekonomik pushon së marrë pjesë në zinxhirin e vlerës së biokarburanteve të qëndrueshme, sepse certifikata e tij skadon pa lëshimin e një certifikate zëvendësuese të vlefshme, operatori ekonomik duhet të njoftojë administratorin e DfB-së, të paktën 15 ditë përpara datës së përfundimit të certifikatës.

2. Kur një certifikatë është e skaduar, e pezulluar ose e tërhequr, profili i operatorit ekonomik në bazën e të dhënave dhe regjistri pezullohen automatikisht, dhe operatori ekonomik hiqet përkohësisht nga regjistri, që nga data e skadimit, pezullimit ose tërheqjes së certifikatës.

3. Operatori ekonomik hiqet përgjithmonë nga baza e të dhënave dhe nga regjistri, vetëm me kërkesë të operatorit ekonomik.

4. Pezullimi ose heqja e profilit të një operatori ekonomik nuk do të ndikojë në ruajtjen e regjistrave historikë. Të gjitha të dhënat dhe regjistrat e paraqitur përpara pezullimit ose heqjes do të mbeten të ruajtura në bazën e të dhënave, për qëllime auditimi dhe mbikëqyrjeje.

5. Operatorët ekonomikë, që janë hequr nga baza e të dhënave dhe nga regjistri, nuk do të lëshojnë dëshmi të qëndrueshmërisë dhe nuk do të pretendojnë certifikata të lëndës së rinovueshme djegëse për transport (RTF), sipas aneksit 6, të këtij vendimi.

6. Kur një organ certifikimi ndërpret ose humbet marrëdhënien e tij kontraktore me një skemë vullnetare të njohur për kryerjen e auditimeve të pavarura, organi i certifikimit njofton administratorin e DfB-së brenda 10 ditëve nga data e ndërprerjes së kontratës.

7. Administratori i DfB-së do të heqë ose do të pezullojë regjistrimin e organit të certifikimit në bazën e të dhënave pas marrjes së një njoftimi, sipas pikës 6, të këtij neni, pa cenuar vlefshmërinë e certifikatave të lëshuara përpara një përfundimi të tillë.

Neni 7

Afatet për paraqitjen e të dhënave

1. Informacioni lidhur me biokarburantet, biolëngjet, lëndët djegëse të biomasës, RFNBO-ja

dhe lëndët djegëse të karbonit të ricikluar, të hedhura në treg gjatë një viti të caktuar raportimi, duhet t'i dorëzohet bazës së të dhënave, jo më vonë se 31 janari i vitit kalendarik pasues. Informacioni i dorëzuar pas asaj date nuk do të merret në konsideratë për qëllimet e vlerësimit të pajtueshmërisë, sipas aneksit 6, të këtij vendimi, ose për qëllimet e raportimit kombëtar, pranë sekretariatit të komunitetit të energjisë.

2. Operatorët ekonomikë dhe organet e certifikimit njoftojnë administratorin e DfB-së për çdo ndryshim të informacionit të paraqitur më parë, në përputhje me nenet 3 dhe 4, të këtij aneksi, brenda 15 ditëve nga data në të cilën ndodhin ndryshime të tilla.

Neni 8

Dispozitë kalimtare

Operatorët ekonomikë, organet e certifikimit dhe skemat vullnetare regjistrohen në bazën e të dhënave, brenda 30 ditëve nga data e krijimit të saj nga administratori i DfB-së. Administratori i DfB-së njofton zyrtarisht secilin të regjistruar pas regjistrimit të suksesshëm. Krijimi i bazës së të dhënave njoftohet nga administratori i DfB-së në faqen e tij zyrtare të internetit, të paktën 30 ditë përpara afatit të regjistrimit.

ANEKS 6

PJESA E DETYRUESHME E ENERGJISË
NGA BURIME TË RINOVUESHME NË
SEKTORIN E TRANSPORTIT DHE
KARBURANTIT I RINOVUESHËM I
TRANSPORTIT (RTF) CERTIFIKATAT

Neni 1

Objekti dhe fusha e zbatimit

1. Ky aneks përcakton, në zbatim të nenit 5, të aneksit 1, të këtij vendimi, dhe në zbatim të neneve 4 dhe 5, pika 2, të ligjit nr. 46/2025:

a) detyrimet e furnizuesve të karburantit (Subjektet e detyruara) në lidhje me arritjen e pjesës së energjisë nga burimet e rinovueshme të konsumuar në transport dhe mënyra e përmbushjes së këtyre detyrimeve;

b) vendosjen në treg të lëndëve djegëse dhe energjisë elektrike nga burime të rinovueshme për funksionimin e automjeteve motorike dhe

certifikata e karburantit të rinovueshëm për transport (RTF) si njësia e pajtueshmërisë me detyrimin;

c) krijimin dhe administrimin e regjistrit të karburantit të rinovueshëm për transportin (Regjistri RTF);

ç) procedurat e raportimit (raporti i entitetit të detyruar) për përcaktimin e përmbushjes së detyrimit;

d) monitorimin e sasisë dhe përputhshmërisë së lëndëve djegëse të rinovueshme për transport të vendosura në treg;

dh) regjistrimin e entiteteve të detyruara dhe furnizuesve RES-T në regjistrin RTF, dhe procedura për fshirjen e tyre.

2. Qëllimi i këtij aneksi është të krijojë një kuadër transparent dhe efikas që përcakton detyrime të qarta për palët e interesuara përkatëse dhe një sistem raportimi dhe monitorimi, të kushtëzuar nga pajtueshmëria e energjisë nga burime të rinovueshme e hedhur në treg për transport me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi dhe të operacionalizuara sipas aneksit 3 të këtij vendimi.

3. Ky aneks nuk zbatohet për lëndët djegëse të vendosura në treg për qëllimet e krijimit të rezervave të detyrueshme të naftës dhe produkteve të naftës, as për rezervat ushtarake, në përputhje me pikën 3, të nenit 1, të ligjit nr. 46/2025.

Neni 2

Përkufizime specifike për këtë aneks

1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2 të aneksit 1 të këtij vendimi zbatohen në të gjithë këtë aneks. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 3 të ligjit nr. 24/2023, në nenin 3 të ligjit nr. 46/2025, dhe në nenin 3 të ligjit nr. 43/2015 "Për sektorin e energjisë elektrike", i ndryshuar, zbatohen në të gjithë këtë aneks. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2 të aneksit 2 të këtij vendimi dhe në nenin 2 të aneksit 3 të këtij vendimi zbatohen në të gjithë këtë aneks kur termat e përkufizuar aty përdoren në këtë aneks.

2. Përveç kësaj, për qëllimet e këtij aneksi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

a) "Biokarburante të avancuara" nënkupton biokarburantet e prodhuara nga lënda e parë e renditur në pjesën A të shtojcës I, të aneksit 2 të këtij

vendimi (që korrespondon me shtojcë III, pjesa A, të aneksit 1 të këtij vendimi);

b) “Energjia RES-T” nënkupton energjinë nga burimet e rinovueshme të përdorur në konsumin përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit, duke përfshirë biokarburantet, biolëngjet, lëndët djegëse nga biomasa, lëndët djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs), lëndët djegëse nga karboni i ricikluar, dhe energjinë elektrike të rinovueshme të furnizuar për transportin rrugor, hekurudhor, ajror dhe detar, të llogaritur në përputhje me metodologjinë e përcaktuar sipas aneksit 2 të këtij vendimi;

c) “Vlera e energjisë” nënkupton vlerën kalorifike të poshtme të lëndës djegëse, të përcaktuar në përputhje me shtojcën III të aneksit 2, të këtij vendimi;

ç) “Plani Kombëtar i Energjisë dhe Klimës” ose “NECP” do të thotë dokumenti kombëtar i planifikimit i miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave nr. 872, datë 29 dhjetor 2021 (PKEK 2020–2030), siç mund të rishikohet, në përputhje me nenin 14, pika 4, të ligjit nr. 155/2020 “Për ndryshimet klimatike”, dhe me ligjin nr. 24/2023, dhe siç i është njoftuar Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë;

d) “Subjekti i detyruar” personi juridik, i pajisur me licencën “Tregti me shumicë e naftës, gazit, nënprodukteve përfshirë ato bio, si dhe karburanteve, me kodin VIII.1.A” që kryen vendosjen në treg të sasisë minimale të biokarburanteve dhe karburanteve të tjera vjetore të rinovueshme, bëhet “Subjekt i detyrueshëm” kur kryen operacionet e detyrimeve të akcizës.

dh) “Raporti i subjektit të detyruar” nënkupton raportin vjetor të përmendur në nenin 5 të këtij aneksi;

e) “Dëshmi e qëndrueshmërisë” ose “PoS” ka kuptimin e dhënë në nenin 2 të aneksit 3 të këtij vendimi;

ë) “Certifikatë RTF” ose “Certifikatë karburanti të rinovueshëm për transport” nënkupton një certifikatë të lëshuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë sipas nenit 4 të këtij aneksi për një furnizues RES-T në lidhje me 1 megaxhaul (MJ) Energji RES-T të hedhur në treg për transport, të përdorur nga një entitet i detyruar për të demonstruar pajtueshmërinë me detyrimin e tij sipas nenit 3 të këtij aneksi;

f) “Regjistri RTF” ose “Regjistri i karburantit të transportit të rinovueshëm” nënkupton regjistrin e krijuar dhe të administruar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë sipas nenit 8 të këtij aneksi, që regjistron regjistrimin e subjekteve të detyruara dhe furnizuesve RES-T, certifikatat RTF të lëshuara dhe të mbajtura, si dhe transaksionet përkatëse;

g) “Furnizuesi i RES-T” nënkupton një entitet që furnizon energji RES-T dhe që ka të drejtë, pas aplikimit, për lëshimin e certifikatave RTF sipas nenit 4 të këtij aneksi;

gj) “NIPT” nënkupton numrin unik të identifikimit tatimor (Numri i identifikimit për personin e tatueshëm) që i caktohet një personi juridik ose fizik të regjistruar për qëllime tatimore në Republikën e Shqipërisë, siç përcaktohet në nenin 2 të aneksit 5 të këtij vendimi;

h) “Kodi NACE” nënkupton kodin e aktivitetit që i caktohet një operatori ekonomik gjatë regjistrimit në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB), siç përcaktohet në nenin 2 të aneksit 5 të këtij vendimi;

i) “DPD” nënkupton Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave (Drejtoria e Përgjithshme e Doganave) nën Ministrinë e Financave.

Neni 3

Detyrimi për të vendosur energjinë e rinovueshme në treg për transportin

1. Në zbatim të nenit 4 të ligjit nr. 46/2025, furnizuesit e karburanteve që vendosin në treg në Republikën e Shqipërisë karburante motorike dhe energji elektrike për përdorim në sektorin e transportit duhet të sigurojnë që pjesa e energjisë nga burimet e rinovueshme në pjesën përfundimtare të energjisë në sektorin e transportit të rritet progresivisht në përputhje me trajektoren e përcaktuar në pikën 2 të këtij neni dhe me metodologjinë e llogaritjes, të përcaktuar sipas këtij vendimi.

2.. Në zbatim të nenit 4 të ligjit nr. 46/2025 dhe nenit 5 të aneksit 1 të këtij vendimi, secili entitet i detyruar duhet të vendosë në treg, për çdo vit kalendarik, një vlerë energjetike të energjisë RES-T e cila do të përcaktohet me urdhër ministri, sic përcaktohet në pikën r, të nenit 5, të ligjit nr. 46/2025 për biokarburantet në transport, llogaritur në përputhje me aneksin I të këtij aneksi,

3. Çdo entitet i detyruar do të përmbushë detyrimin sipas pikës 1 të këtij neni përmes paraqitjes së numrit përkatës të certifikatave RTF – sipas kategorisë, kur nënobjektiva specifike për kategori përcaktohen sipas nenit 5, pika 5, i aneksit 1 të këtij vendimi – të mbajtura në llogarinë e entitetit të detyruar në regjistrin RTF deri në afatin për paraqitjen e raportit të entitetit të detyruar.

4. Në zbatim të pikës të nenit 10, të ligjit nr. 46/2025, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD), e cila mban regjistrin e paguesve të akcizës sipas ligjit nr. 61/2012, i paraqet Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë të dhënat e kërkuara për identifikimin e subjekteve të detyruara dhe për përcaktimin dhe monitorimin e përmbushjes së detyrimit sipas pikës 1, të këtij neni. Paraqitja bëhet çdo vit, jo më vonë se data 31 mars e çdo viti kalendarik, në lidhje me karburantin e vendosur në treg në vitin kalendarik paraardhës, dhe më shpesh kur është e nevojshme ose kur kërkohet nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë.

5. Në përmbushje të detyrimit sipas pikës 1 të këtij neni, do të merret parasysh vetëm energjia RES-T për të cilën entiteti i detyruar ka demonstruar përputhshmërinë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi, nëpërmjet paraqitjes së një dëshmie të qëndrueshmërisë, në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi.

6. Pjesa minimale vjetore, nënobjektivat dhe kontributet specifike, sipas kategorive të përmendura në nenin 5, pikat 2 dhe 3, të aneksit 1 të këtij vendimi, përfshirë çdo nivel më të lartë të miratuar në përputhje me angazhimet e Republikës së Shqipërisë sipas Traktatit të Komunitetit të Energjisë, caktohen me urdhër të ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, në përputhje me nenin 5, pika 5, të aneksit 1, të këtij vendimi, jo më vonë se 30 shtatori i vitit kalendarik që i paraprin vitit të zbatimit.

Neni 4

Certifikatat e karburantit të rinovueshëm për transport (RTF)

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me kërkesë të një furnizuesi RES-T dhe në varësi të përputhshmërisë me të gjitha kërkesat e parashikuara në këtë aneks dhe në anekset 1, 2, 3 dhe

5 të këtij vendimi, i lëshon një ose më shumë certifikata RTF furnizuesit RES-T. Çdo certifikatë RTF përfaqëson 1 megaxhaul (MJ) Energjie RES-T dhe përcakton:

- a) llojin e karburantit;
- b) llojin e lëndës së parë të përdorur për prodhimin e karburantit në fjalë;
- c) mënyrën e transportit në të cilën u konsumua karburanti.

2. Certifikatat RTF do të lëshohen në kategoritë e mëposhtme, që korrespondojnë me kategorizimin e lëndëve të para dhe karburanteve të përcaktuara sipas nenit 5, të aneksit 1, të këtij vendimi dhe shtojcës I, të aneksit 2, të këtij vendimi:

a) **Kategoria 1:** biokarburantet e prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, që i nënshtrohen kufirit të përcaktuar sipas nenit 6, të aneksit 1, të këtij vendimi;

b) **Kategoria 2:** biokarburantet dhe biogazi për transport të prodhuara nga lëndët e para të listuara në pjesët A dhe B të shtojcës I, të aneksit 2, të këtij vendimi, në varësi (për sa i përket lëndëve të para të pjesës B) të kufirit maksimal prej 1.7 për qind të përcaktuar sipas nenit 5, pika 2, shkronja “c”, të aneksit 1;

c) **Kategoria 3:** energjia elektrike nga burime të rinovueshme e konsumuar në sektorin e transportit, e përcaktuar në përputhje me nenin 3, pika 3, shkronja “g”, dhe nenin 4, të aneksit 2, të këtij vendimi;

d) **Kategoria 4:** lëndë djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike (RFNBOs), lëndë djegëse nga karboni i ricikluar, dhe lëndë të tjera djegëse të rinovueshme të konsumuara në sektorin e transportit.

3. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë lëshon një certifikatë RTF për një furnizues RES-T duke regjistruar kredinë e certifikatës në llogarinë e furnizuesit RES-T në regjistrin RTF.

4. Një aplikim për një certifikatë RTF duhet të bëhet në periudha gjashtëmujore, në një formë të tillë dhe me një informacion dhe dokumentacion të tillë (duke përfshirë provën e qëndrueshmërisë dhe çdo dokument tjetër mbështetës të përcaktuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë në faqen e saj zyrtare të internetit) siç do të përcaktojë Ministria. Aplikimi duhet të bëhet jo më vonë se një muaj përpara afatit për paraqitjen e raportit të subjektit të detyruar sipas nenit 5, të këtij aneksi.

5. Me kërkesë të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, administratori i bazës së të dhënave, i caktuar sipas nenit 4 të aneksit 5 të këtij vendimi, do të japë informacion që konfirmon se ngarkesa e biokarburanteve për të cilën kërkohet lëshimi i certifikatave RTF është në përputhje me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi, siç regjistrohet në bazën e të dhënave të biokarburanteve.

6. Një certifikatë RTF përbën një akt administrativ dhe për këtë arsye i nënshtrohet ligjit nr.44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”. Një certifikatë RTF do të jetë e vlefshme nga data kur lëshohet deri në fund të vitit kalendarik që pason vitin kalendarik në të cilin furnizuesi RES-T e vendosi karburantin përkatës në treg.

7. Kur Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë e parashikon kështu, një certifikatë RTF mund t'i caktohet ose t'i transferohet nga një furnizues RES-T një entiteti të detyruar, ose nga një entitet i detyruar te një tjetër, sipas kushteve dhe afateve që ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë mund të përcaktojë.

8. Kur një transferues i lejuar propozon të transferojë një ose më shumë certifikata RTF te një marrës i lejuar, transferuesi duhet të njoftojë Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë për informacionin e mëposhtëm:

a) emrin dhe numrin e llogarisë në regjistrin RTF të të transferuarit të propozuar;

b) numrin dhe datën e çdo certifikate RTF në fjalë;

c) datën e propozuar të transferimit, e cila nuk duhet të jetë më vonë se një muaj para përfundimit të afatit për dorëzimin e raportit të entitetit të detyruar në vitin e fundit kalendarik gjatë të cilit certifikata RTF mund të dorëzohet për të përmbushur detyrimin e një entiteti të detyruar;

ç) çështje të tjera të tilla siç mund të përcaktojë Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë.

9. Nëse transferimi i propozuar përputhet me të gjitha kushtet e zbatueshme, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë do të pranojë transferimin e propozuar, do të njoftojë pranimin me shkrim për transferuesin dhe marrësin e propozuar brenda 10 ditëve pune dhe do të kryejë transferimin në datën e propozuar të transferimit duke regjistruar një debitim në llogarinë e

transferuesit dhe një kreditim përkatës në llogarinë e marrësit, në regjistrin RTF.

10. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë mund të revokojë një certifikatë RTF kur, sipas mendimit të saj:

a) certifikata RTF është marrë me mashtrim ose paraqitje të rreme; ose

b) çdo informacion i dhënë ose dokumentacion i dhënë në lidhje me aplikimin për ose transferimin e certifikatës RTF ishte i rremë ose mashtrues në një aspekt thelbësor.

11. Revokimi sipas pikës 10 të këtij neni do t'i nënshtrohet procedurës për revokimin e akteve administrative, të përcaktuara sipas ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”.

Neni 5

Raport i entitetit të detyruar

1. Çdo entitet i detyruar duhet të përgatisë një raport vjetor mbi arritjen e pjesës së tij minimale për vitin e mëparshëm kalendarik (në vijim, “Raporti i entitetit të detyruar”). Raporti i entitetit të detyruar duhet të përfshijë, të paktën:

a) sasinë e benzinës motorike, karburantit diezel dhe gazit natyror të vendosur në treg për transport në vitin raportues;

b) sasinë, llojet dhe origjinën e biokarburanteve dhe biogazit të vendosura në treg në Republikën e Shqipërisë për transport;

c) sasinë, llojet dhe origjinën e lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar të hedhura në treg në Republikën e Shqipërisë për transport;

ç) sasinë, llojet dhe origjinën e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme me origjinë jobiologjike të vendosura në treg në Republikën e Shqipërisë për transport;

d) sasinë e energjisë elektrike të vendosur në treg në Republikën e Shqipërisë për transport;

dh) numrin e certifikatave RTF të mbajtura nga subjekti i detyruar për sasinë e energjisë RES-T të përdorur për të përmbushur detyrimin e subjektit të detyruar sipas nenit 3, pika 1, të këtij aneksi për vitin raportues.

2. Raporti i subjektit të detyruar paraqitet në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë deri më 28 shkurt të vitit kalendarik aktual, në lidhje me vitin kalendarik paraardhës. Raporti paraqitet si në formë elektronike ashtu edhe në formë të shkruar, duke

përdorur formularin 1, të përcaktuar në shtojcën III, të këtij aneksi.

Neni 6

Përcaktimi i përmbushjes së detyrimit; pasojat e mospërputhjes

1. Në mbështetje të: i. certifikatave RTF të mbajtura nga një entitet i detyruar në regjistrin RTF deri në afatin për paraqitjen e raportit të entitetit të detyruar; dhe ii. raportit të entitetit të detyruar të paraqitur nga entiteti i detyruar për vitin kalendarik paraardhës, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë do të përcaktojë, duke përdorur metodologjinë e përcaktuar në aneksin II të këtij aneksi, nëse entiteti i detyruar e ka përmbushur detyrimin e tij sipas nenit 3, pika 1, të këtij aneksi.

2. Kur një subjekt i detyruar nuk ka paraqitur raportin e subjektit të detyruar brenda afatit të përcaktuar, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, mbi bazën e informacionit të marrë nga burime përkatëse, përfshirë të dhënat e paraqitura nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave sipas nenit 3, pika 3, të këtij aneksi, dhe të dhënat e mbajtura në Bazën e të Dhënave të Biokarburanteve sipas aneksit 5, të këtij vendimi, do të nxjerrë raportin e subjektit të detyruar.

3. Subjekti i detyruar ka përmbushur detyrimin e tij për të vendosur energji RES-T në treg kur:

a) vlera e energjisë RES-T e hedhur në treg nga subjekti i detyruar, e llogaritur në përputhje me shtojcën II të këtij aneksi (E”_OBV), është e barabartë ose më e madhe se vlera e energjisë RES-T që subjekti i detyruar kërkohet të hedhë në treg sipas nenit 3, pika 1, të këtij aneksi, e llogaritur në përputhje me shtojcën I të këtij aneksi (E_OBV); dhe

b) Subjekti i detyruar mban numrin e certifikatave RTF të kategorisë përkatëse, kur nënobjektivat specifikë, sipas kategorive, përcaktohen sipas nenit 5, pika 5, të aneksit 1 të këtij vendimi dhe sipas urdhrit të ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë të miratuar në zbatim të tij.

4. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë do të anulojë nga regjistri RTF çdo certifikatë RTF të paraqitur dhe të mbështetur nga një entitet i detyruar për të hequr detyrimin e tij sipas nenit 3, pika 1, të këtij aneksi. Një entitet i detyruar do të bartë në vitin kalendarik pasues çdo numër certifikatash RTF që nuk janë anuluar në këtë mënyrë dhe mund t'i

përdorë ato certifikata të bartura për të përmbushur detyrimin e tij në vitin kalendarik pasues, në varësi të periudhës së vlefshmërisë të përcaktuar në nenin 4, pika 6, të këtij aneksi.

5. Kur, pas rakordimit ndërmjet i. numrit të certifikatave RTF të mbajtura nga subjekti i detyruar në regjistrin RTF në afatin për paraqitjen e raportit të subjektit të detyruar; dhe ii. raportit të subjektit të detyruar të paraqitur nga subjekti i detyruar për vitin kalendarik pararendës, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë përcakton se subjekti i detyruar nuk ka përmbushur detyrimin e tij sipas nenit 3, pika 1, të këtij aneksi, ministria nxjerr një vendim që përcakton vlerën përkatëse të energjisë së munguar dhe e regjistron mungesën në regjistrin RTF.

6. Mosrespektimi nga një entitet i detyruar i detyrimit sipas pikës 1, të nenit 3, të këtij aneksi përbën një kundërvajtje administrative sipas nenit 14 të ligjit nr. 46/2025. Sanksionet administrative të zbatueshme për një mosrespektim të tillë, përfshirë gjokat administrative nga 50 000 lekë deri në 2,000,000 lekë, janë ato të përcaktuara nga neni 14 i ligjit nr. 46/2025. Procedura për vendosjen e sanksionit ndjek ligjin nr. 10279/2010, “Për kundërvajtjet administrative”. Asnjë tarifë, penaltet ose barrë fiskale shtesë nuk vendoset sipas këtij aneksi.

7. Vendimi që përcakton mungesën sipas pikës 5, të këtij neni përbën një akt administrativ dhe i nënshtrohet ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë”.

Neni 7

Monitorimi i sasive dhe pajtueshmëria

1. Monitorimi i sasisë së energjisë së vendosur në treg për transport nga një subjekt i detyruar ose një furnizues RES-T do të kryhet nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, qoftë drejtpërdrejt ose duke emëruar ekspertë të pavarur me kapacitetin e nevojshëm teknik dhe profesional.

2. Autoriteti monitorues i përmendur në pikën 1 të këtij neni do të ketë të drejtën të kryejë vizita në vend dhe inspektime për të verifikuar saktësinë e të dhënave të dhëna nga subjekti i detyruar ose furnizuesi RES-T, në koordinim, sipas rastit, me Inspektoratin Shtetëror që vepron sipas nenit 12, të ligjit nr.46/2025 dhe me autoritetet mbikëqyrëse të përcaktuara sipas aneksit 3 të këtij vendimi.

3. Regjistrime të plota dhe të sakta lidhur me certifikatat RTF duhet të mbahen nga subjekti i detyruar dhe furnizuesi RES-T për të paktën pesë vjet dhe duhet t'i vihen në dispozicion autoritetit monitorues me kërkesë.

Neni 8

Regjistri i karburantit të rinovueshëm për transport (Regjistri RTF)

1. Regjistri RTF krijohet me këtë akt dhe administrohet dhe mirëmbahet nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, në zbatim të pikës 2, të nenit 5, të ligjit nr.46/2025.

2. Për çdo entitet të detyruar ose furnizues RES-T, një grup dokumentesh duhet të mbahet në regjistrin RTF nën të njëjtin numër regjistrimi nën të cilin është regjistruar entiteti. Grupi duhet të përfshijë:

a) aplikimin për regjistrimin e të dhënave në regjistrin RTF dhe dokumentet e bashkëlidhura atij aplikimi;

b) të gjitha vendimet dhe përfundimet e Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë në lidhje me subjektin e detyruar ose furnizuesin RES-T;

c) certifikatat RTF të regjistruara në llogarinë e mbajtur nga entiteti i detyruar ose furnizuesi RES-T dhe të gjitha dokumentet e bashkëlidhura aplikimeve për lëshimin e certifikatave RTF;

ç) raportin e subjektit të detyruar;

d) të gjitha dokumentet e tjera të paraqitura nga entiteti i detyruar ose furnizuesi RES-T;

dh) të gjitha dokumentet ose informacionet e tjera të marra ose të pranuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë në lidhje me subjektin e detyruar ose furnizuesin RES-T.

Neni 9

Numri i regjistrimit

Numri i regjistrimit është një numër identifikimi i caktuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë për një entitet të detyruar ose furnizues RES-T pas hyrjes së tij në regjistrin RTF. Ky numër është unik, i pandryshueshëm dhe i papërsëritshëm.

Neni 10

Informacion mbi entitetin e detyruar ose furnizuesin RES-T

Informacioni për entitetin e detyruar ose furnizuesin RES-T të regjistruar në regjistrin RTF duhet të përmbajë:

a) emrin ligjor të subjektit;

b) numrin unik të identifikimit tatimor (NIPT — numri i identifikimit për personin e tatueshëm), siç është regjistruar pranë Qendrës Kombëtare të Biznesit (QKB — Qendra Kombëtare e Biznesit);

c) kodin e veprimtarisë (kodi NACE, siç është regjistruar pranë QKB);

ç) numrin e regjistrimit të akcizës, i lëshuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD) sipas ligjit nr.61/2012, i ndryshuar;

d) numrin e licencës së magazinës së akcizës, sipas rastit;

dh) kodin e pajtueshmërisë së shënimit të karburantit, kur është e zbatueshme;

e) adresën e selisë së regjistruar;

ë) të dhënat e kontaktit të njësisë (adresa e *e-mail*-it, faqja e internetit);

f) të dhënat e kontaktit të personit përgjegjës (emri, roli, dokumenti i identifikimit dhe numri).

Neni 11

Aplikim për regjistrim

1. Një entitet i detyruar ose furnizues RES-T që aplikon për lëshimin e certifikatave RTF, sipas këtij aneksi, duhet të aplikojë për regjistrim në regjistrin RTF. Aplikimi duhet t'i paraqitet Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë në formë elektronike, duke përdorur formularin 2, të përcaktuar në shtojcën III të këtij aneksi.

2. Kur të dhënat për një entitet të detyruar ose furnizues RES-T kanë ndryshuar, entiteti i detyruar ose furnizuesi RES-T do të aplikojë menjëherë për regjistrimin e ndryshimit në regjistrin RTF. Aplikimi do t'i paraqitet Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë duke përdorur formularin 2 të përcaktuar në shtojcën iii të këtij aneksi.

Neni 12

Fshirja nga Regjistri RTF

Kur një entitet i detyruar ose furnizues RES-T fshihet nga regjistri i paguesve të akcizës i mbajtur

nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD), sipas ligjit nr.61/2012, entiteti do të aplikojë për fshirje nga regjistri RTF. Aplikimi do t'i paraqitet Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë duke përdorur formularin 2, të përcaktuar në shtojcën III të këtij aneksi.

Neni 13 Afati i aplikimit

Afati për paraqitjen e një aplikimi për regjistrim në, ose për regjistrimin e një ndryshimi në të dhënat e regjistruara në, ose për fshirjen nga regjistri RTF do të jetë 30 ditë nga ngjarja përkatëse (hyrja ose fshirja nga regjistri i paguesve të akcizës i mbajtur nga DPD, ose ndryshimi i të dhënave përkatëse të entitetit të detyruar ose furnizuesit RES-T).

Neni 14 Regjistrimi dhe fshirja ex officio

Kur një entitet i detyruar ose furnizues RES-T nuk paraqet një aplikim për regjistrim në regjistrin RTF, për regjistrimin e një ndryshimi të të dhënave, ose për fshirje nga regjistri RTF, regjistrimi, ndryshimi ose fshirja do të kryhet nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë *ex officio*, mbi bazën e gjendjes së të dhënave të regjistruara në regjistrin e paguesve të akcizës të mbajtur nga DPD. Entiteti i detyruar ose furnizuesi RES-T do të paraqesë, me kërkesë të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, të gjitha të dhënat përkatëse për regjistrim në regjistrin RTF.

Neni 15 Procedura e regjistrimit

1. Procedura e regjistrimit fillohet me një kërkesë për regjistrim në, për regjistrimin e ndryshimeve në, ose për fshirje nga regjistri RTF. Procedura e regjistrimit mund të fillohet gjithashtu *ex officio* me një vendim të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë sipas nenit 14, të këtij aneksi.

2. Para çdo regjistrimi të të dhënave në regjistrin RTF, do të verifikohet plotësia e të gjitha të dhënave në aplikimin për regjistrim, si dhe e dokumenteve të bashkëlidhura.

3. Kur verifikimi përcakton se aplikimit ose dokumenteve të bashkëlidhura u mungon informacioni, ose që disa nga të dhënat nuk

përputhen me të dhënat e përcaktuara, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë lëshon një konkluzion duke i kërkuar aplikantit të plotësojë të dhënat ose të paraqesë një aplikim të ri ose dokumente të reja.

4. Brenda 15 ditëve nga marrja e përfundimit të përmendur në pikën 3 të këtij neni, subjekti i detyruar ose furnizuesi RES-T duhet të përmbushë kërkesën për të plotësuar të dhënat dhe/ose për të paraqitur një aplikim të ri ose dokumentacionin e kërkuar.

5. Një aplikim ose dokumentacion i paplotë ose i pasaktë konsiderohet të mos jetë paraqitur.

Neni 16 Krijimi fillestar i regjistrit RTF

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë do të krijojë regjistrin RTF brenda 90 ditëve nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi.

2. Një entitet i detyruar që është i regjistruar në regjistrin e paguesve të akcizës që mbahet nga DPD-ja në datën e krijimit të regjistrit RTF do të aplikojë pranë Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë për regjistrim në regjistrin RTF brenda 30 ditëve nga data e krijimit të regjistrit RTF.

Shtojca I e aneksit 6 — Metodologjia për llogaritjen e detyrimit për të hedhur në treg energji nga burime të rinovueshme në sektorin e transportit

Vlera e energjisë (në MJ) e energjisë nga burimet e rinovueshme në konsumin përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit që çdo entitet i detyruar do të vendosë në treg do të llogaritet sipas formulës së mëposhtme:

$$E_OBV = U_OBV \times (E_MG-RR + E_D-RR + E_NG-RR) / (100 - U_OBV) \text{ (MJ)}$$

ku:

E_OBV — Vlera e energjisë nga burimet e rinovueshme në konsumin përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit që entiteti i detyruar do të vendosë në treg në vitin në shqyrtim (MJ);

U_OBV — pjesa e synuar kombëtare e energjisë RES-T për vitin në shqyrtim (në % të energjisë), siç përcaktohet sipas pikës 2, të nenit 5, të aneksit 1 të këtij vendimi (trajektore detyruese: 1 për qind nga viti 2026, duke u rritur në mënyrë progresive me të paktën 1 për qind në vit, duke arritur të paktën 7 për qind deri më 31 dhjetor 2030), siç përcaktohet në mënyrë të detajuar me urdhër të ministrit të

Infrastrukturës dhe Energjisë sipas pikës 5 të nenit 5, të aneksit 1 të këtij vendimi dhe pikës 5 të nenit 3, të këtij aneksi, në përputhje me Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës;

E_{MG-RR} — energjia nga benzina motorike që entiteti i detyruar e vendosi në treg për konsum në sektorin e transportit në vitin në shqyrtim (MJ);

E_{D-RR} — energjia nga karburanti dizel që subjekti i detyruar vendosi në treg për konsum në sektorin e transportit në vitin në shqyrtim (MJ);

E_{NG-RR} — energjia nga gazi natyror, duke përfshirë CNG dhe LNG, që subjekti i detyruar e vendosi në treg për konsum në sektorin e transportit në vitin në shqyrtim (MJ).

Përmbajtja energjetike e lëndëve djegëse për qëllimet e kësaj llogaritjeje përcaktohet në përputhje me shtojcën III të aneksit 2 të këtij vendimi.

Shtojca II e aneksit 6 — Metodologjia për llogaritjen e përmbushjes së detyrimit të entitetit të detyruar

Për çdo vit kalendarik në shqyrtim, vlera e energjisë e energjisë nga burimet e rinovueshme në konsumin përfundimtar të energjisë në sektorin e transportit që çdo entitet i detyruar ka hedhur në treg, llogaritet sipas formulës së mëposhtme:

$$E''_{OBV} = E''_{Igen-P} + 2 \times E''_{ADV-P} + 2 \times E''_{BFBB-P} + 4 \times E''_{EE-Road} + 1.5 \times E''_{EE-Rail} + E''_{REC-C-P} + 1.2 \times E''_{RES-A\&M} + E''_{RFNBO} \text{ (MJ)}$$

në të cilin:

E_{OBV} — energjia nga burimet e rinovueshme që entiteti i detyruar vendosi në treg për transport në vitin në shqyrtim (MJ);

E_{Igen-P} — energjia e biokarburanteve të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere që personi i detyruar vendosi në treg për transport në vitin në shqyrtim (MJ), siç dëshmohet nga numri i certifikatave RTF të kategorisë 1 të mbajtura nga personi i detyruar në regjistrin RTF, subjekt i kufirit të përcaktuar sipas nenit 6 të aneksit 1 të këtij vendimi;

E_{ADV-P} — energjia e biogazit për transport dhe biokarburantet e përparuara të prodhuara nga lënda e parë e renditur në pjesën a të shtojcës i të aneksit 2 të këtij vendimi, të cilat entiteti i detyruar i ka hedhur në treg për transport në vitin në shqyrtim (MJ), siç dëshmohet nga numri i certifikatave përkatëse RTF të kategorisë 2 të mbajtura nga entiteti i detyruar në regjistrin RTF, me shumëzuesin

2 që pasqyron nenin 5, pika 4, shkronja “a”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

E_{BFBB-P} — energjia e biokarburanteve dhe biogazit për transport të prodhuar nga lënda e parë e renditur në pjesën b të shtojcës I, të aneksit 2, të këtij vendimi, të cilën subjekti i detyruar e vendosi në treg për transport në vitin në shqyrtim (MJ), siç vërtetohet nga numri i certifikatave RTF të kategorisë 2 përkatëse të mbajtura nga subjekti i detyruar në regjistrin RTF, me shumëzuesin 2 që pasqyron shkronjën “b”, të pikës 4, të nenit 5, të aneksit 1, të këtij vendimi, subjekt i kufirit maksimal prej 1.7 për qind të përcaktuar sipas nenit 5, pika 3, shkronja “c”, të aneksit 1, të këtij vendimi;

E_{EE-Ruga} — energjia elektrike nga burimet e rinovueshme që subjekti i detyruar e vendosi në treg për konsum në transportin rrugor në vitin në shqyrtim (MJ), siç dëshmohet nga numri i certifikatave përkatëse RTF të kategorisë 3 të mbajtura nga subjekti i detyruar në regjistrin RTF, me shumëzuesin 4 që pasqyron shkronja “c”, e pikës 4, të nenit 5, të aneksit 1 të këtij vendimi;

e_{ee-hekurudhë} — energjia elektrike nga burimet e rinovueshme që subjekti i detyruar e vendosi në treg për konsum në transportin hekurudhor në vitin në shqyrtim (MJ), siç dëshmohet nga numri i certifikatave përkatëse RTF të kategorisë 3 të mbajtura nga subjekti i detyruar në regjistrin RTF, me shumëzuesin 1.5 që pasqyron nenin 5, pika 4, shkronja “ç”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

E_{REC-C-P} — energjia e lëndëve djegëse të karbonit të ricikluar që subjekti i detyruar e vendosi në treg për transport në vitin në shqyrtim (MJ), siç dëshmohet nga numri i certifikatave përkatëse RTF të kategorisë 4 të mbajtura nga subjekti i detyruar në regjistrin RTF;

E_{RES-A&M} — energjia nga burime të rinovueshme, me përjashtim të karburanteve të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, që entiteti i detyruar e ka hedhur në treg për konsum në sektorin e aviacionit dhe detar (MJ), siç dëshmohet nga numri përkatës i certifikatave RTF të kategorisë 2, kategorisë 3 ose kategorisë 4 të mbajtura nga entiteti i detyruar në regjistrin RTF, me shumëzuesin 1.2 që pasqyron nenin 5, pika 4, shkronja “d”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

E_{RFNBO} — energjia e lëndëve djegëse të rinovueshme të lëngshme dhe të gazta me origjinë jobiologjike (RFNBOs) që entiteti i detyruar vendosi në treg për transport në vitin në shqyrtim (MJ), siç

dëshmohej nga numri i certifikatave përkatëse RTF të kategorisë 4 të mbajtura nga entiteti i detyruar në regjistrin RTF.

Shumëzuesit e zbatuar në këtë formulë pasqyrojnë ata të përcaktuar sipas nenit 5, pika 4, të aneksit 1 të këtij vendimi, dhe zbatohen përveç nëse dhe derisa të ndryshohen në përputhje me nenin 5, pika 5, të aneksit 1, të këtij vendimi, për të pasqyruar çdo vendim të ardhshëm të Këshillit Ministror të Komunitetit të Energjisë që përshtat shumëzuesit (në veçanti, në lidhje me miratimin nga Komuniteti i Energjisë të dispozitave ekuivalente me direktivën (EU) 2023/2413).

Shtojca III e aneksit 6 — Formularët

Formulari 1 — Raporti i entitetit të detyruar — struktura e seksionit

§ 1. Të dhënat e Entitetit të Detyruar

— emri; NIPT (siç është regjistruar në QKB); numri i regjistrimit në regjistrin RTF; numri i regjistrimit të akcizës i lëshuar nga DPD-ja; adresa e selisë së regjistruar; personi përgjegjës.

§ 2. Të dhëna për sasitë vjetore të benzinës motorike, karburantit dizel dhe gazit natyror të hedhura në treg për transportin

— tabelë: lloji i karburantit / sasia / njësia e matjes / përmbajtja e energjisë (në përputhje me shtojcën iii, të aneksit 2, të këtij vendimi) / Vlera e energjisë (MJ).

§ 3. Të dhëna mbi sasitë dhe llojet vjetore të lëndëve djegëse të rinovueshme të hedhura në treg për transportin

— tabelë: lloj karburanti / kategori e lëndës së parë (duke iu referuar shtojcën I të aneksit 2 të këtij vendimi) / origjinë / sasi / njësi matëse / përmbajtje energjie / Vlerë energjie / numri i certifikatave RTF të marra, sipas kategorisë së certifikatës RTF (Kategoritë 1 deri në 4) dhe sipas mënyrës së transportit.

§ 4. Të dhëna mbi sasinë vjetore të energjisë elektrike të hedhur në treg për transportin

— tabelë: vëllimi i energjisë elektrike / pjesa nga burimet e rinovueshme (e përcaktuar në përputhje me nenin 3, pika 3, shkronja “gj”, e aneksit 2 të këtij vendimi) / origjina / numri i certifikatave RTF të kategorisë 3 të marra.

§ 5. Përmbledhje — Vlera e energjisë së energjisë nga burimet e rinovueshme të nxjerra në treg

— E_OBV (MJ/vit), e llogaritur në përputhje me Aneksin I të këtij Aneksi; E”_OBV (MJ/vit), e llogaritur në përputhje me shtojcën II të këtij aneksi; bilanci (pozitiv ose negativ).

§ Blloku i nënshkrimit

— person përgjegjës për saktësinë e të dhënave; përfaqësues ligjor i entitetit të detyruar.

Forma 2 — Kërkesë për regjistrim në regjistrin RTF — Struktura e seksionit

§ 1. Të dhëna mbi entitetin e detyruar ose furnizuesin RES-T

— informacion i plotë identifikues sipas nenit 10 të këtij aneksi (emri ligjor; NIPT siç është regjistruar pranë QKB; kodi i aktivitetit NACE; numri i regjistrimit të akcizës i lëshuar nga DPD-ja sipas ligjit nr.61/2012; numri i licencës së magazinës së akcizës (nëse zbatohet); kodi i përputhshmërisë së markimit të karburantit (nëse zbatohet); adresa e selisë së regjistruar; të dhënat e kontaktit; personi përgjegjës).

§ 2. Ndryshimet në të dhënat e subjektit të detyruar ose furnizuesit RES-T

— tabela: informacioni që po ndryshohet / data në të cilën ndodhi ndryshimi / data e paraqitjes së ndryshimit.

§ Blloku i nënshkrimit

— personi përgjegjës për saktësinë e të dhënave; përfaqësues ligjor.

ANEKS 7

KRITERET E QËNDRUESHMËRISË PËR BIOKARBURANTET, BIOLËNGJET DHE LËNDËT DJEGËSE NGA BIOMASA BUJQËSORE DHE PYJORE

Neni 1

Objekti dhe fusha e zbatimit

1. Ky aneks përcakton, në zbatim të nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi,;

a) shtesat operationale ndaj kriterëve thelbësorë të qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa bujqësore të përcaktuara në nenin 9, pikat 2 deri në 9, të aneksit 1 të këtij vendimi;

b) shtojcat operationale të kriterëve thelbësorë të qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa pyjore, të përcaktuara në nenin 9, pikat 10 deri në 12, të aneksit 1, të këtij vendimi, duke përfshirë kuadrin e vlerësimit të bazuar në rrezik dhe

rregullat operationale për dy nivelet e provave (niveli shtetëror dhe niveli i zonës së furnizimit pyjor), në përputhje rregulloren zbatuese të Komisionit për miratimin e udhëzimeve operationale lidhur me dokumentacionin dhe provat për vërtetimin e përmbushjes së kriterëve të qëndrueshmërisë për biomasën pyjore;

c) kriteret për identifikimin e lëndëve të para me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës (rrezik i lartë ILUC) për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqeve të prodhimit në toka me rezervë të lartë karboni, në përputhje rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2019/807;

d) kriteret thelbësore për certifikimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës (ILUC-risk i ulët) — duke përfshirë kërkesat për masat shtesë, lëndën e parë shtesë, dhe kuadrin Dynamic Yield Baseline;

e) kriteret dhe shtrirjet gjeografike të kullotave me biodiversitet të lartë, në përputhje me rregulloren e Komisionit (EU) Nr. 1307/2014.

2. Procesi i verifikimit dhe metodologjia e certifikimit për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, përfshirë procesin e auditimit, përmbajtjen e planit të menaxhimit, testin e atraktivitetit financiar dhe testin e barrierës jofinanciare, metodologjinë për përcaktimin e bazës referuese dinamike të prodhimit, dhe përmbajtjen minimale të certifikatës me rrezik të ulët ILUC, përcaktohen sipas nenit 17 dhe shtojcës IV të aneksit 3 të këtij vendimi.

Neni 2

Përkufizime specifike për këtë aneks

1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2 të aneksit 1, të këtij vendimi zbatohen në të gjithë këtë aneks. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 3 të ligjit nr.24/2023 dhe në nenin 3 të ligjit nr.46/2025 zbatohen në të gjithë këtë aneks në përputhje me nenin 2, pika 2, të aneksit 1. Përkufizimet e përcaktuara në nenin 2, të aneksit 3, të këtij vendimi zbatohen në të gjithë këtë aneks kur termat e përkufizuar aty përdoren në këtë aneks, në veçanti operator ekonomik, skemë vullnetare, organ certifikimi, zonë furnizimi, rigjenerim pyjor, kullotë, kultura ushqimore dhe foragjere, biokarburante, biolëngje dhe lëndë djegëse nga biomasa me rrezik

të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, pikë e parë grumbullimi, testi i tërheqshmërisë financiare dhe testi i barrierave jofinanciare.

2. Për qëllimet e këtij aneksi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

a) **“Kultura vajore”** nënkupton kultura bujqësore ushqimore dhe foragjere si farat e kolzës, palma, soja dhe luledielli, që nuk janë kultura të pasura me niseshte ose kultura sheqerore dhe që përdoren zakonisht si lëndë e parë për prodhimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa;

b) **“Tokë e papërdorur”** është sipërfaqja e tokës e cila, për një periudhë të pandërprerë prej të paktën pesë vitesh përpara fillimit të kultivimit të lëndës së parë të përdorur për prodhimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa, nuk është shfrytëzuar për kultivimin e kulturave ushqimore dhe foragjere, kulturave të tjera energjetike apo për prodhimin e sasive të konsiderueshme foragjere për kullotjen e kafshëve;

c) **“Tokë e braktisur”** është toka e papërdorur e cila është përdorur më parë për prodhimin e kulturave ushqimore dhe foragjere, por ku aktiviteti i kultivimit është ndërprerë për shkak të kufizimeve biofizike ose socioekonomike;

ç) **“Tokë e degraduar rëndë”** është toka, e cila, sipas vlerësimit të institucionit përgjegjës për tokën bujqësore, ka humbur në mënyrë të konsiderueshme kapacitetin prodhues dhe funksionet e saj agroekologjike si rezultat i erozionit, kripëzimit, ndotjes, aktivitetit minerar ose proceseve të tjera degradimi dhe nuk konsiderohet ekonomikisht e përshtatshme për shfrytëzim bujqësor;

d) **“Masë shtesë”** është çdo përmirësim i praktikave bujqësore që çon, në mënyrë të qëndrueshme, në rritjen e rendimentit të kulturave ushqimore dhe foragjere në tokat që tashmë përdoren për prodhimin e këtyre kulturave; si dhe çdo veprim që mundëson prodhimin e kulturave ushqimore dhe foragjere në toka të papërdorura, duke përfshirë tokat e braktisura, për prodhimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa;

dh) **“Lëndë e parë shtesë”** është sasia shtesë e një kulture ushqimore ose foragjere e prodhuar në një zonë të përcaktuar qartë, në krahasim me nivelin bazë dinamik të rendimentit dhe që është rezultat i drejtpërdrejtë i zbatimit të një mase shtesë;

e) **“Baza dinamike e rendimentit”** është rendimenti mesatar i zonës së përcaktuar ku është zbatuar një masë shtesë, i llogaritur mbi bazën e 3 viteve para vitit të zbatimit të masës, duke marrë parasysh rritjen mesatare të rendimentit të asaj lënde të parë gjatë dekadës së mëparshme dhe kurbat e rendimentit gjatë ciklit jetësor të kulturave shumëvjeçare, pa përfshirë luhatjet e rendimentit;

ë) **“Tokë me rezervë të lartë karboni”** është toka që në janar të vitit 2008 kishte një nga statuset e mëposhtme dhe që nuk e ruan më atë status:

i. ligatina, pra toka e mbuluar ose e ngopur me ujë në mënyrë të përhershme ose për një pjesë të konsiderueshme të vitit;

ii. sipërfaqe pyjore të vazhdueshme, pra toka me sipërfaqe mbi 1 (një) hektar, me pemë më të larta se 5 (pesë) metra dhe me mbulesë kurore mbi 30 %, ose me pemë që mund t'i arrijnë këto parametra në kushtet natyrore të vendndodhjes së tyre;

iii. tokë me mbulesë pyjore, me sipërfaqe mbi 1 (një) hektar, me pemë më të larta se 5 (pesë) metra dhe me mbulesë kurore ndërmjet 10 % dhe 30 %, ose me pemë që mund t'i arrijnë këto parametra në kushtet natyrore të vendndodhjes së tyre, përveç rasteve kur provohet se rezerva e karbonit e zonës para dhe pas konvertimit është e tillë që, pas zbatimit të metodologjisë përkatëse, plotësohen kushtet e përcaktuara në legjislacionin në fuqi.

f) **“F fermerë të vegjël”** janë fermerë që kryejnë në mënyrë të pavarur një veprimtari bujqësore në një fermë me një sipërfaqe bujqësore më të vogël se 2 hektarë për të cilën zotërojnë të drejtën e pronësisë, të drejtën e përdorimit ose çdo titull tjetër të barasvlefshëm që u jep atyre kontroll mbi tokën, dhe që nuk janë të punësuar nga një shoqëri tregtare, përveç një kooperative e së cilës ata janë anëtarë së bashku me fermerë të vegjël të tjerë, me kusht që një kooperativë e tillë të mos kontrollohet nga një palë e tretë;

g) **“Kultura shumëvjeçare “** janë kulturat që nuk i nënshtrohen rotacionit bujqësor, përveç kullotave të përhershme dhe livadheve të përhershme, që zënë tokën për një periudhë pesëvjeçare ose më shumë dhe japin prodhim për disa vite radhazi pa pasur nevojë për rimbjellje pas çdo korrijeje.

gj) **“Ndërhyrje njerëzore”** nënkupton kullotjen e menaxhuar, kositjen, prerjen, shfrytëzimin ose djegien;

h) **“Jo i degraduar”** do të thotë që nuk ka pësuar humbje afatgjatë të biodiversitetit si pasojë e faktorëve të tillë si mbikullotja, dëmtimi mekanik i bimësisë, erozioni i tokës ose përkeqësimi i cilësisë së saj.

i) **“Kullotë jonatyrore me biodiversitet shumë të lartë, e pasur me specie”** është një kullotë jo natyrore që përbën habitat me rëndësi të veçantë për ruajtjen e biodiversitetit dhe që plotëson të paktën një nga kushtet e mëposhtme:

i. shërben si habitat i rëndësishëm për specie të klasifikuara si në rrezik kritik për zhdukje, të rrezikuara ose të cenueshme, sipas listës së kuqe të specieve të kërcënuara të Unionit Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN), ose sipas listave të tjera me qëllim të ngjashëm të përcaktuara në legjislacionin shqiptar ose të njohura nga autoriteti kompetent i vendit të origjinës së lëndës së parë;

ii. shërben si habitat i rëndësishëm për specie endemike ose për specie me shpërndarje gjeografike të kufizuara;

iii. ka rëndësi të veçantë për ruajtjen e diversitetit gjenetik brenda një speciejë ose ndërmjet popullatave të saj;

iv. shërben si habitat i rëndësishëm për përqendrim të konsiderueshme në nivel global të specieve migratore ose të specieve që grumbullohen periodikisht;

v. përbën një ekosistem me rëndësi të veçantë në nivel kombëtar ose rajonal, i cili është unik, shumë i kërcënuar ose në rrezik të lartë degradimi.

PJESA A — Kriteret thelbësore të qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës nga biomasa bujqësore dhe pyjore

Neni 3

Kriteret e qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës nga biomasa bujqësore — shtesa operationale

1. Kriteret thelbësore të qëndrueshmërisë të zbatueshme për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa bujqësore përcaktohen në nenin 9, pikat 2 deri në 9, të aneksit 1, të këtij vendimi (në përputhje në përputhje me nenin 29(2) deri në (5) të direktivës (EU) 2018/2001). Plotësimet operationale të

përcaktuara në këtë nen zbatohen si shtese e këtyre kritereve thelbësore.

2. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga mbetje dhe mbeturina që rrjedhin jo nga pylltaria, por nga toka bujqësore, të përmendura në nenin 9, pika 5, të aneksit 1 të këtij vendimi, do të merren në konsideratë për qëllimet e përmendura në ligjin nr.24/2023 vetëm kur operatorët ekonomikë ose autoritetet kombëtare të vendit të origjinës kanë vendosur plane monitorimi ose menaxhimi për të trajtuar ndikimet në cilësinë e tokës dhe karbonin e tokës. Zbatimi i praktikave thelbësore të menaxhimit dhe monitorimit të tokës të përcaktuara në shtojcën iii të aneksit 3 të këtij vendimi do të konsiderohet se përmbush këtë kërkesë.

3. Informacioni rreth mënyrës se si ndikimet e përmendura në pikën 2 të këtij neni monitorohen dhe menaxhohen, do të raportohet përmes Bazës së të Dhënave të Biokarburanteve, e krijuar sipas aneksit 5 të këtij vendimi, dhe do të verifikohet përmes procesit të auditimit të krijuar sipas nenit 13 të aneksit 3 të këtij vendimi.

4. Për qëllimet e nenit 9, pika 6, shkronja “ç”, të aneksit 1 të këtij vendimi (kullotë me biodiversitet të lartë), kriteret dhe shtrirjet gjeografike të kullotës me biodiversitet të lartë përcaktohen në shtojcën I të këtij aneksi, në përputhje rregulloren e Komisionit (EU) nr.1307/2014. Auditimi i pajtueshmërisë kryhet në përputhje me nenin 16 të aneksit 3 të këtij vendimi.

5. Pikat 7 dhe 8 të nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi (në lidhje me tokën me rezervë të lartë karboni) nuk zbatohen kur, në kohën kur lënda e parë ku u sigurua, toka kishte të njëjtin status siç kishte në janar 2008.

6. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa bujqësore nuk duhet të prodhohen nga lëndë e parë e marrë nga toka që ishte torfnishtë në janar 2008, përveç nëse jepen prova se kultivimi dhe korra e asaj lënde të parë nuk përfshin kullimin e tokës që më parë nuk ishte kulluar. Ky rregull operacional plotëson nenin 9, pika 9, të aneksit 1 të këtij vendimi.

Neni 4

Kriteret e qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës nga biomasa pyjore — të përgjithshme

1. Kriteret thelbësore të qëndrueshmërisë të zbatueshme për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa pyjore përcaktohen në nenin 9, pika 10, të aneksit 1 të këtij vendimi (në përputhje me nenin 29(6) të direktivës (EU) 2018/2001), dhe kriteret e përdorimit të tokës, ndryshimit të përdorimit të tokës dhe pyjeve (LULUCF) përcaktohen në nenin 9, pika 12, të aneksit 1, të këtij vendimi (në përputhje me nenin 29(7) të direktivës (EU) 2018/2001).

2. Udhëzimi operacional për demonstrimin e përputhshmërisë me kriteret e përmendura në pikën 1 të këtij neni, duke përfshirë kuadrin e vlerësimit të bazuar në rrezik, kërkesat për prova në nivel vendi, kërkesat për prova në nivel të zonës së sigurimit të pyjeve, dhe rregullat operationale për ligjshmërinë e ndërhyrjeve të shfrytëzimit, rigjenerimin e pyjeve, mbrojtjen e zonave të përcaktuara, ruajtjen e cilësisë së tokës dhe biodiversitetit, kapacitetin afatgjatë prodhues të pyjeve, dhe kriteret LULUCF, përcaktohet në nenet 7 deri në 12 të këtij aneksi (Pjesa B e këtij aneksi), në përputhje me rregulloren zbatuese të Komisionit (EU) 2022/2448.

3. Verifikimi i pajtueshmërisë me kriteret e përmendura në pikën 1 të këtij neni kryhet në përputhje me kuadrin e verifikimit të përcaktuar sipas aneksit 3 të këtij vendimi, duke përfshirë rregullat për auditimin në grup të përcaktuara sipas nenit 12 të aneksit 3 të këtij vendimi (të cilat zbatohen

për operatorët e vegjël ekonomikë në zinxhirin e furnizimit me biomasë pyjore në përputhje me nenin 12, pika 3, të këtij aneksi).

Neni 5

Kriteret për përcaktimin e lëndëvetë para me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqeve të prodhimit në toka me rezervë të lartë karboni

[Transpozon rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2019/807 (Aneksi), siç është përshtatur dhe miratuar nga Komiteti i Energjisë.]

1. Në mënyrë që të konsiderohen për qëllimet e përmendura në ligjin nr.24/2023 dhe ligjin

nr.46/2025, dhe në veçanti për qëllimet e kufirit maksimal mbi kontributin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse të biomasës të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, të përcaktuara sipas nenit 6 të aneksit 1 të këtij vendimi, biokarburantet, biolëngjet ose lëndët djegëse të biomasës me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës (high ILUC-risk), të prodhuara nga kulturat ushqimore dhe foragjere, për të cilat vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqes së prodhimit në toka me rezervë të lartë karboni, certifikohen si biokarburante, biolëngje ose lëndë djegëse të biomasës me rrezik të ulët ILUC, në përputhje me nenin 6 të këtij aneksi të këtij vendimi.

2. Për qëllimin e përcaktimit të lëndës së parë me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës, për të cilën vërehet një zgjerim i konsiderueshëm i sipërfaqes së prodhimit në toka me rezervë të lartë karboni, do të zbatohen kriteret kumulative të mëposhtme:

a) zgjerimi mesatar vjetor i sipërfaqes globale të prodhimit të lëndës së parë që prej vitit 2008 është më i lartë se 1 për qind dhe prek më shumë se 100 000 hektarë;

b) pjesa e një zgjerimi të tillë në tokë me rezervë të lartë karboni është më e lartë se 10 për qind, në përputhje me formulën e mëposhtme:

$$x_{hcs} = x_f + (2.6 \times x_p) / PF$$

ku:

x_{hcs} — pjesa e zgjerimit në tokë me rezervë të lartë karboni;

x_f — Pjesa e zgjerimit të sipërfaqes së kultivimit në tokat e përcaktuara në nenin 9, pika 7, shkronjat “b” dhe “c”, të aneksit 1 të këtij vendimi;

x_p — pjesa e zgjerimit të sipërfaqeve të prodhimit në tokat e përcaktuara në nenin 9, pika 7, shkronja “a”, të aneksit 1 të këtij vendimi, duke përfshirë tokën torfike;

PF — faktor produktiviteti.

Faktori i produktivitetit PF do të jetë:

- 1.7 për misër;
- 2.5 për vaj palme;
- 3.2 për panxhar sheqeri;
- 2.2 për kallam sheqeri; dhe
- 1 për të gjitha kulturat e tjera.

3. Zbatimi i kriterëve kumulative në shkronjat “a” dhe “b” të pikës 2 të këtij neni do të bazohet në të dhënat e përcaktuara në shtojcën II të aneksit 1 të këtij vendimi (tabela mbi zgjerimin global të zonave

të prodhimit të lëndës së parë për biokarburante që nga viti 2008).

4. Lista e lëndëve të para të përcaktuara si me rrezik të lartë ILUC sipas këtij neni dhe trajektorja për reduktimin gradual të tyre në kontribut zero në pjesën e energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit sipas aneksit 2 të këtij vendimi, përcaktohen me urdhër të ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, në përputhje me nenin 6, pika 5, të aneksit 1 të këtij vendimi.

Neni 6

Kriteret e përgjithshme për certifikimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa me rrezik të ulët të ndryshimit të tërthortë të përdorimit të tokës

[Kriteret thelbësore — transpozon rregulloren e deleguar të Komisionit (EU) 2019/807. Procesi i verifikimit përcaktohet sipas nenit 17 dhe shtojcës IV të aneksit 3 të këtij vendimi.]

1. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa mund të certifikohen si lëndë djegëse me rrezik të ulët të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës (rrezik i ulët ILUC) vetëm kur plotësohen të gjitha kriteret e mëposhtme:

a) Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës përputhen me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të reduktimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi dhe të operacionalizuara sipas aneksit 3 të këtij vendimi;

b) Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa janë prodhuar nga lënda shtesë e parë e marrë nëpërmjet masave shtesë që përmbushin kriteret specifike, të përcaktuara në pikën 3 të këtij neni;

c) Provat e nevojshme për të identifikuar lëndën shtesë të parë dhe për të vërtetuar pretendimet lidhur me prodhimin e lëndës shtesë të parë mblidhen dhe dokumentohen plotësisht nga operatorët ekonomikë përkatës.

2. Provat e përmendura në shkronjën “c” të pikës 1 të këtij neni duhet të përfshijnë, të paktën, informacion mbi masat shtesë të marra për të prodhuar lëndë të para shtesë, zonat e përcaktuara në të cilat masat janë zbatuar, dhe rendimentin mesatar të arritur nga toka ku ato masa janë zbatuar gjatë periudhës 3-vjeçare që i paraprin menjëherë vitit kur u zbatua masa shtesë.

3. Biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa mund të certifikohen si lëndë djegëse me rrezik të ulët ILUC vetëm kur:

a) Masat shtesë të përdorura për të prodhuar lëndën shtesë të parë përmbushin të paktën një nga kushtet e mëposhtme:

i. ato janë financiarisht të aplikueshme, ose nuk përballen me asnjë pengesë për zbatimin e tyre, vetëm sepse biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga lënda shtesë bazë mund të llogariten drejt objektivave të energjisë së rinovueshme, të përcaktuar sipas Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës dhe sipas nenit 4 të ligjit nr.46/2025;

ii. ato lejojnë kultivimin e kulturave ushqimore dhe foragjere në tokë të braktisur ose në tokë të degraduar rëndë;

iii. ato zbatohen nga fermerë të vegjël;

b) masat shtesë merren jo më herët se 10 vjet përpara certifikimit të biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa si lëndë djegëse me rrezik të ulët ILUC.

4. Procesi i verifikimit për certifikimin e biokarburanteve, biolëngjeve dhe lëndëve djegëse nga biomasa me rrezik të ulët ILUC, duke përfshirë procesin e aplikimit, planin e menaxhimit, auditimin bazë në vend, përcaktimin e bazës dinamike të rendimentit, testin e atraktivitetit financiar dhe testin e pengesave jofinanciare, si dhe përmbajtjen minimale të certifikatës me rrezik të ulët ILUC përcaktohet në nenin 17, dhe shtojcën iv të aneksit 3, të këtij vendimi.

5. Për qëllimin e demonstrimit se një ngarkesë do të konsiderohet si biokarburant, biolëng ose lëndë djegëse nga biomasa me rrezik të ulët ILUC, operatorët ekonomikë do të përdorin sistemin e bilancit të masës të përcaktuar sipas nenit 10 të aneksit 1 të këtij vendimi dhe të zbatuar operacionalisht sipas nenit 3 të aneksit 3 të këtij vendimi. Skemat vullnetare të njohura sipas aneksit 3 të këtij vendimi mund të përdoren për të demonstruar përputhshmërinë me kriteret e përcaktuara në nenet 3 deri në 6 të këtij aneksi.

PJESA B — Udhëzime operacionale për biomasën pyjore

Neni 7

Kuadër vlerësimi i bazuar në rrezik — qasja e përgjithshme

1. Operatorët ekonomikë duhet të demonstrojnë përputhshmërinë me kriteret e qëndrueshmërisë për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse të biomasës të prodhuara nga biomasa pyjore të përcaktuara sipas nenit 9, pikat 10 deri në 12, të aneksit 1 të këtij vendimi, duke ofruar prova të audituara në përputhje me kuadrin e vlerësimit të bazuar në rrezik, të përcaktuar sipas kësaj Pjese.

2. Kuadri i vlerësimit të bazuar në rrezik përbëhet nga dy nivele:

a) **niveli i vendit** (i referuar gjithashtu si niveli A), ku jepen prova se vendi ose juridiksioni lokal në të cilin është korrur biomasa pyjore ka në fuqi ligje kombëtare ose lokale dhe sisteme monitorimi dhe zbatimi që trajtojnë kriteret e shfrytëzimit dhe kriteret e LULUCF, të përcaktuara përkatësisht në nenet 8 dhe 10 të këtij aneksi; ose, kur prova të tilla nuk janë të disponueshme,

b) **niveli i zonës së burimit pyjor** (quajtur gjithashtu si niveli B), ku ofrohen prova se sistemet e menaxhimit janë vendosur në nivelin e zonës së burimit pyjor për të trajtuar kriteret e shfrytëzimit dhe kriteret LULUCF, të përcaktuara përkatësisht në nenet 9 dhe 11 të këtij aneksi.

3. Provat në nivel vendi (Niveli A) dhe provat në nivel zone furnizimi pyjor (Niveli B) mund të kombinohen në lidhje me kriteret e ndryshme, në mënyrë të tillë që kriteret e shfrytëzimit të demonstrohen në një nivel dhe kriteret LULUCF në një nivel tjetër — ose në lidhje me zona të ndryshme furnizimi — me kusht që të gjitha kriteret të trajtohen nga provat kumulative dhe që provat kumulative të mbulojnë tërësinë e biomasës pyjore në fjalë.

4. Informacioni i audituar që vërteton pajtueshmërinë me kriteret e trajtuara në nivel vendi (Tier A) ose në nivel zone të furnizimit pyjor (Tier B) duhet të jetë i saktë, i përditësuar dhe i verifikueshëm. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, administratori i Bazës së të Dhënave sipas aneksit 5 të këtij vendimi, dhe autoritete të tjera kompetente të Republikës së Shqipërisë mund t'u japin informacion të përditësuar mbi elementet e

përmendura në këtë pjesë B operatorëve ekonomikë me qëllim minimizimin e barrës administrative, duke përfshirë nëpërmjet publikimit të vlerësimeve zyrtare në nivel vendi në faqen e saj të internetit.

5. Auditimi i provave të përmendura në këtë pjesë B do të kryhet nga organet e certifikimit në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi. Auditimi në grup mund të kryhet sipas kushteve të përcaktuara në nenin 12 të aneksit 3, sipas rastit, për të ndihmuar në lehtësimin e barrës administrative, në veçanti për operatorët e vegjël ekonomikë në zinxhirin e furnizimit me biomasë pyjore, në përputhje me nenin 12, pika 3, të këtij aneksi.

Neni 8

Prova në nivel vendi — kriteret e shfrytëzimit

1. Për qëllimin e demonstrimit të pajtueshmërisë me kriteret e korjes të përmendura në nenin 9, pika 10, shkronja “a”, të aneksit 1 të këtij vendimi, operatorët ekonomikë duhet të ofrojnë prova të sakta, të përditësuara dhe të verifikueshme se vendi ose juridiksioni lokal nga i cili e ka origjinën biomasë pyjore ka në fuqi ligje kombëtare ose lokale të zbatueshme në zonën e shfrytëzuar, si dhe sisteme monitorimi dhe zbatimi, që trajtojnë secilën nga çështjet e mëposhtme:

- a) Ligjshmërinë e ndërhyrjeve të shfrytëzimit;
- b) Rigjenerimin e pyjeve në zonat e shfrytëzuara;
- c) Mbrojtjen e zonave të përcaktuara nga e drejta ndërkombëtare ose kombëtare, ose nga autoriteti kompetent përkatës, për qëllime të mbrojtjes së natyrës, duke përfshirë në ligatina dhe toka torfe;
- ç) Ruajtjen e cilësisë së tokës dhe biodiversitetit gjatë shfrytëzimit, me qëllim minimizimin e ndikimeve negative; dhe
- d) Ruajtjen ose përmirësimin e kapacitetit afatgjatë prodhues të pyllit.

Rregulla specifike operacionale

2. **Ligjshmëria e ndërhyrjeve të shfrytëzimit.** Dëshmia e përputhshmërisë me shkronjën “a” të pikës 1 të këtij neni do të përfshijë, të paktën:

- a) ekzistencën në atë shtet ose juridiksionin lokal të legjislacionit kombëtar ose lokal që përcakton të drejtat e shfrytëzimit të pyjeve, që jep leje ose licenca shfrytëzimi, rregullon pagesën e rentave dhe tarifave pyjore dhe ndalon shfrytëzimin e paligjshëm;
- b) ekzistencën e sistemeve të monitorimit që verifikojnë lëshimin e lejeve të shfrytëzimit,

ligjshmërinë e veprimeve të mbajtësit të lejes dhe përputhshmërinë e vëllimeve të shfrytëzuara me kushtet e lejes;

c) ekzistencën e sistemeve të zbatimit që zbatojnë legjislacionin e përmendur në shkronjën “a”, me sanksione administrative ose penale për shfrytëzime të paligjshme dhe kapacitetin institucional për të zbatuar në mënyrë efektive këto sanksione.

Në rastin e biomasës pyjore me origjinë nga Bashkimi Evropian, detyrimet e operatorëve sipas rregullores (EU) nr.995/2010 (ose çdo instrument pasardhës me efekt të barasvlershëm) do të konsiderohen se përmbushin kërkesat për prova të kësaj pike.

3. **Rigjenerimi i pyllit.** Dëshmia e përputhshmërisë me shkronjën “b” të pikës 1 të këtij neni duhet të përfshijë, të paktën:

a) ekzistencën e legjislacionit kombëtar ose lokal që kërkon zëvendësimin e sipërfaqes pyjore pas heqjes nga fondi pyjor me anë të prerjes, zjarrit, stuhisë ose shkaqeve të tjetra, me mjete natyrore ose artificiale;

b) ekzistencën e sistemeve të monitorimit që verifikojnë rezultatet e rigjenerimit brenda një afati kohor të përcaktuar pas shfrytëzimit;

c) ekzistencën e sistemeve të zbatimit me sanksione administrative ose penale kur detyrimet për rigjenerim nuk përmbushen.

4. **Mbrojtja e zonave të caktuara.** Prova e pajtueshmërisë me shkronjën “c” të pikës 1 të këtij neni duhet të përfshijë, të paktën:

a) ekzistencën e legjislacionit kombëtar ose lokal që përcakton zonat për qëllime të mbrojtjes së natyrës, duke përfshirë zonat e përcaktuara sipas marrëveshjeve ndërkombëtare (siç janë sitet Natura 2000 aty ku zbatohen, ligatinat Ramsar, Rezervatet e Biosferës të UNESCO-s) dhe legjislacionit kombëtar (parqet kombëtare, rezervatet natyrore, zonat e mbrojtura duke përfshirë ato të klasifikuara sipas ligjit shqiptar nr.81/2017 “Për zonat e mbrojtura”, i ndryshuar, dhe çdo legjislacion pasues);

b) ekzistencën e sistemeve monitoruese që verifikojnë statusin e ruajtjes së zonave të caktuara dhe mungesën e shfrytëzimeve të papajtueshme me objektivat e ruajtjes së zonës; dhe

c) ekzistencën e sistemeve zbatuese me sanksione administrative ose penale kur shkelen detyrimet e ruajtjes.

5. **Cilësia e tokës dhe biodiversiteti.** Provat e përputhshmërisë me shkronjën “ç” të pikës 1 të këtij neni do të përfshijnë, të paktën:

a) ekzistencën e legjislacionit kombëtar ose lokal ose të udhëzimeve të nxjerra nga autoritetet kompetente për teknikat e shfrytëzimit dhe zgjedhjen e pajisjeve për të kufizuar ngjeshjen dhe erozionin e tokës;

b) dispozita mbi ruajtjen e drurit të rrëzuar (në fund të jetës së tij), elementeve të trashëgimisë së biodiversitetit, brezave mbrojtës bregorë dhe tipareve të habitatit për të mbrojtur biodiversitetin pyjor;

c) sisteme monitorimi që verifikojnë zbatimin e këtyre dispozitave dhe statusin e ruajtjes së biodiversitetit pyjor në zonat e shfrytëzuara dhe përreth; dhe

ç) sisteme zbatimi me sanksione administrative ose penale për shkelje.

6. **Kapacitet prodhimi afatgjatë.** Provat e përputhshmërisë me shkronjën “d” të pikës 1 të këtij neni do të përfshijnë, të paktën:

a) ekzistencën e sistemeve kombëtare ose lokale të planifikimit të menaxhimit të pyjeve ose e sistemeve të inventarizimit që përcaktojnë nivele të shfrytëzimit që nuk tejkalojnë prodhimin afatgjatë të qëndrueshëm;

b) sisteme monitorimi që verifikojnë se shfrytëzimi nuk e tejkalon ripërtëritjen dhe që sigurojnë se mbulesa pyjore dhe rezerva të ruhen ose të rriten në afat të gjatë; dhe

c) sistemet e zbatimit me sanksione administrative ose penale kur shfrytëzimi tejkalon nivelet e qëndrueshme.

Neni 9

Zona e furnizimit pyjor, niveli i provave — kriteret e shfrytëzimit

1. Kur provat e përmendura në nenin 8 të këtij aneksi nuk janë të disponueshme (ose janë të paplota në lidhje me një ose më shumë nga kriteret e shfrytëzimit), biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të prodhuara nga biomasa pyjore mund të merren në konsideratë për qëllimet e përmendura në ligjin nr.24/2023 dhe ligjin nr.46/2025 kur ekzistojnë sisteme menaxhimi në nivelin e zonës së furnizimit pyjor që trajtojnë secilën nga çështjet e mëposhtme, në përputhje me

nenin 9, pikën 10, shkronja “b”, të aneksit 1 të këtij vendimi:

a) Ligjshmërinë e ndërhyrjeve të shfrytëzimit;

b) Rigjenerimin pyjor të zonave të shfrytëzuara;

c) Mbrojtjen e zonave të përcaktuara nga e drejta ndërkombëtare ose kombëtare, ose nga autoriteti kompetent përkatës, për qëllime të mbrojtjes së natyrës, duke përfshirë ligatina dhe tokë torf, përveç nëse provohet se shfrytëzimi i asaj lënde të parë nuk ndërhyr me qëllimet e mbrojtjes së natyrës;

ç) Ruajtjen e cilësisë së tokës dhe biodiversitetit, me qëllim minimizimin e ndikimeve negative; dhe

d) Mirëmbajtjen ose përmirësimin e kapacitetit prodhues afatgjatë të pyllit.

2. Sistemet e menaxhimit të përmendura në pikën 1 të këtij neni do të përfshijnë, të paktën:

a) një plan menaxhimi të pyjeve i zbatueshëm për sipërfaqen pyjore, duke përfshirë një përshkrim të zonës, gjendjen e saj aktuale ekologjike, regjimin e planifikuar të ndërhyrjeve dhe shfrytëzimit të zbatuara, praktikave të planifikuara të rigjenerimit, masat e marra për të mbrojtur zonat e përcaktuara dhe për të ruajtur cilësinë e tokës dhe biodiversitetin, si dhe llogaritjen e prodhimit të qëndrueshëm afatgjatë;

b) procedura operative të dokumentuara për zbatimin e planit të menaxhimit;

c) regjistrat e ndërhyrjeve të shfrytëzimit, aktiviteteve të rigjenerimit dhe rezultateve të monitorimit, të mbajtura për një minimum prej pesë vjetësh;

ç) një sistem të brendshëm monitorimi që verifikon përputhshmërinë me planin e menaxhimit; dhe

d) dispozita për korrigjimin e çdo mospërputhjeje të konstatuar përmes monitorimit të brendshëm ose auditimit të jashtëm.

3. Auditimet e sistemeve të menaxhimit të përmendura në pikën 1 të këtij neni do të kryhen nga organet e certifikimit në përputhje me aneksin 3 të këtij vendimi. Auditimi do të verifikojë ekzistencën, zbatimin operacional dhe efektivitetin e sistemeve të menaxhimit në lidhje me secilin prej kriterëve të përmendura në pikën 1 të këtij neni.

Neni 10

Prova në nivel vendi — kriteret e LULUCF

1. Për qëllimin e demonstrimit të pajtueshmërisë me kriteret LULUCF, të përmendura në nenin 9,

pika 12, shkronja “a”, të aneksit 1 të këtij vendimi, operatorët ekonomikë duhet të ofrojnë prova të sakta, të përditësuara dhe të verifikueshme se vendi ose organizata rajonale e integritimit ekonomik nga e cila e ka origjinën biomasa pyjore:

a) është palë e Marrëveshjes së Parisit, dhe ose:

i. ka dorëzuar një kontribut kombëtar të përcaktuar (NDC) në Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike që mbulon emetimet dhe përthithjet e gazeve me efekt serrë nga bujqësia, pyjet dhe përdorimi i tokës, i cili siguron që ndryshimet në rezervën e karbonit të lidhura me shfrytëzimin e biomasës llogariten në kuadër të angazhimit shtetëror për të reduktuar ose kufizuar emetimet e gazeve serrë siç përcaktohet në NDC; ose

ii. ligje kombëtare në fuqi, në përputhje me nenin 5 të Marrëveshjes së Parisit, të zbatueshme në zonën e shfrytëzimit për të ruajtur dhe rritur rezervat dhe rezervuarët e karbonit, dhe ofron prova që emetimet e raportuara të sektorit LULUCF nuk tejkalojnë sasi të përthithura.

2. Dëshmia e pajtueshmërisë sipas pikës 1 të këtij neni duhet të përfshijë, të paktën:

a) tekstin e NDC dhe paraqitjen e inventarit të fundit kombëtar të gazeve me efekt serrë në KKKBNK, me të dhënat e sektorit LULUCF;

b) kur pajtueshmëria mbështetet në nënndarjen “ii”, të shkronjës “a”, të pikës 1, teksti i ligjeve përkatëse kombëtare dhe paraqitja e inventarit kombëtar (ose raportimi kombëtar i barasvlefshëm) që tregon se emetimet e sektorit LULUCF nuk i tejkalojnë përthithjet.

3. Republika e Shqipërisë ka ratifikuar Marrëveshjen e Parisit me ligjin nr.88/2016, “Për ratifikimin e Marrëveshjes së Parisit sipas Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike”. Shqipëria ka paraqitur NDC të përditësuara (më e fundit në 2021) në UNFCCC, duke mbuluar sektorin LULUCF. Kuadri kombëtar për ndryshimet klimatike përcaktohet në ligjin nr.155/2020 “Për ndryshimet klimatike”.

Neni 11

Zona e sigurimit të pyjeve, niveli i provave — kriteret LULUCF

1. Kur provat e përmendura në nenin 10 të këtij Aneksi nuk janë të disponueshme, biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa të

prodhuara nga biomasa pyjore mund të merren në konsideratë për qëllimet e përmendura në ligjin nr.24/2023 dhe ligjin nr.46/2025 kur ekzistojnë sisteme menaxhimi në nivel të zonës së furnizimit pyjor që sigurojnë se nivelet e rezervave të karbonit dhe thithësve në pyll ruhen ose forcohen në afat të gjatë, në përputhje me nenin 9, pika 12, shkronja “b”, të aneksit 1 të këtij vendimi.

2. Sistemet e menaxhimit të përmendura në pikën 1 të këtij neni do të përfshijnë, të paktën:

a) një vlerësim bazë të stokut të karbonit të zonës pyjore burimore, i bërë në kohën e auditimit të parë, duke përdorur metodologjinë e përcaktuar me urdhrin e përbashkët të ministrave sipas nenit 6, pika 5, të ligjit nr.46/2025, përcaktuar gjithashtu në aneksin 4 të këtij vendimi (që transpozon vendimin e Komisionit 2010/335/EU për llogaritjet e stokut të karbonit të tokës) kur është e nevojshme, ose metodologji ndërkombëtare ekuivalente për vlerësimin e karbonit pyjor;

b) një plan menaxhimi pyjor (i cili mund të jetë plani i përmendur në nenin 9, pika 2, shkronja “a”, të këtij aneksi) duke përfshirë një analizë sasiore të ndryshimit të stokut të karbonit të lidhur me ndërhyrjet e planifikuara të shfrytëzimit, duke demonstruar se nivelet e rezervës dhe përthithësve të karbonit mirëmbahen ose forcohen në afat të gjatë — i përkufizuar si një periudhë prej të paktën 20 vjetësh;

c) monitorim i vazhdueshëm i stokut të karbonit të zonës pyjore burimore, me rivlerësime periodike në intervale jo më të mëdha se 5 vjet; dhe

ç) dispozita për përshtatjen e ndërhyrjeve të shfrytëzimit kur rivlerësimet periodike tregojnë se nivelet e rezervave ose të përthithësve të karbonit janë në rënie.

3. Auditimet e sistemeve të menaxhimit të përmendura në pikën 1 të këtij neni do të kryhen nga Organet e Certifikimit në përputhje me Aneksin 3 të këtij Vendimi. Auditimi do të përfshijë verifikimin e vlerësimit bazë, zbatimin e planit të menaxhimit të pyjeve, dhe rezultatet e monitorimit të stokut të karbonit.

Neni 12

Auditimi i grupeve për operatorët e vegjël pyjorë, rregulla kalimtare

1. Auditimi i grupit sipas nenit 12 të aneksit 3 të këtij vendimi mund të zbatohet për operatorë ekonomikë të vegjël pyjorë (në veçanti pronarë të

vegjël, kooperativa pyjore, organizata prodhuesish dhe menaxherë grupi që veprojnë në emër të shumë pronarëve ose operatorëve pyjorë) në zinxhirin e furnizimit me biomasë pyjore, ku përmbushen kushtet e përcaktuara sipas nenit 12 të aneksit 3 të këtij vendimi.

2. Për qëllimet e auditimit të grupit në zinxhirin e furnizimit të biomasës pyjore, kushtet e “kriterëve të lidhura me tokën” dhe të “zonave në afërsi dhe me karakteristika të ngjashme” të përmendura në nenin 12, pika 1, shkronja “b”, të aneksit 3 të këtij vendimi, do të interpretohen në dritën e kontekstit të menaxhimit pyjor. Pyjet në të njëjtën zonë furnizimi ose në zona furnizimi ngjitur, me karakteristika të ngjashme klimatike, të tokës dhe të tipit të pyllit, do të konsiderohen se i përmbushin këto kushte.

3. Auditimi i palës së parë ose i palës së dytë mund të kryhet deri në pikën e parë të grumbullimit të biomasës pyjore, në përputhje me nenin 10, pikën 4, shkronja “a”, të aneksit 3 të këtij vendimi, por auditimi i përputhshmërisë me kriteret e kësaj pjese B (nenet 7 deri në 11 të këtij aneksi) kryhet gjithmonë nga një organ certifikimi që vepron sipas një skeme vullnetare të njohur.

4. Pa cenuar aneksin 8 të këtij vendimi (Dispozitat kalimtare dhe përfundimtare), biomasa pyjore e vendosur në treg gjatë periudhës kalimtare 24-mujore të përmendur në nenin 16, pika 2, të ligjit nr.46/2025 mund të konsiderohet për qëllimet e përmendura në ligjin nr.24/2023 dhe ligjin nr.46/2025 kur operatori ekonomik demonstroi përputhshmëri me kriteret thelbësore të nenit 9, pikat 10 dhe 12, të aneksit 1 të këtij vendimi me anë të provave ekuivalente me ato të përcaktuara sipas kësaj pjese B, edhe kur kuadri i vlerësimit të bazuar në rrezik i kësaj pjese B nuk është ende plotësisht funksional në nivelin e organit të certifikimit ose skemës vullnetare.

Shtojca I e aneksit 7 — Kriteret dhe shtrirjet gjeografike të kullotave me biodiversitet të lartë

PJESA A — Kriteret për kullotat natyrore me biodiversitet të lartë

1. Kullotë natyrore me biodiversitet të lartë do të thotë kullotë që:

a) pa ndërhyrje njerëzore do të mbetet kullotë; dhe

b) ruan përbërjen natyrore të specieve dhe karakteristikat dhe proceset ekologjike të saj; ose

c) ka vlerë të lartë biodiversiteti në përputhje me pikat 2 deri në 4 të kësaj pjese.

2. Një kullotë konsiderohet ‘natyrore’ për qëllimet e shkronjës “a”, të pikës 1, kur ajo ka karakteristikat e mëposhtme:

a) Kullota dominohet nga bimësi vendase, përfshirë bimë barishtore, shkurre dhe pemë deri në një prag të përcaktuar mbulese karakteristik për llojet e ekosistemeve vendase;

b) Nuk ka prova të krijimit të kohëve të fundit (pas vitit 2008) të shkaktuar nga njeriu, siç është mbjellja artificiale me specie jovendase, kullimi i ligatinës ose ndryshimi i konsiderueshëm i profilit të tokës;

c) Kullota është pjesë e një lloji ekosistemi të njohur karakteristik të rajonit gjeografik.

3. Për Republikën e Shqipërisë, kullotat natyrore me biodiversitet të lartë përfshijnë:

a) livadhe dhe stepa mesdhetare të zonave bregdetare dhe parabregdetare shqiptare (që korrespondojnë me tipin e habitatit EUNIS E1 — livadhe të thata);

b) Livadhe malore dhe kullota të Alpeve Shqiptare (Bjeshkët e Nemuna), vargmali Korab–Korabi, sistemi Sharr–Korab, dhe vargmale të tjera mbi afërsisht 1 200 m lartësi (lloji i habitatit EUNIS E4 — Kullota alpine dhe subalpine);

c) Kullota karstike të formacioneve gëlqerore të Shqipërisë (p.sh. pjesë të masivit të Tomorit, vargmali i Çikës, pllaja e Llogarasë);

ç) Kullota të lagështa dhe skaje të brezave me kallamishte të lagunave bregdetare shqiptare (Karavasta, Narta, Butrint), dhe të zonës bregliqenore të Liqenit të Shkodrës (tip habitatit EUNIS E3 — Kullota sezonalisht të lagështa dhe të lagështa);

d) Kullota të tjera dhe toka kullimore, të përcaktuara si ‘tokë bujqësore me vlerë të lartë natyrore’ (HNV) sipas politikës së përbashkët bujqësore ose sipas kuadrit kombëtar të mbështetjes bujqësore, kur ekziston një përcaktim i tillë.

4. Kullotat që janë lëruar ose ndryshe janë shndërruar mekanikisht pas 1 janarit 2008 nuk kualifikohen si kullota natyrore me biodiversitet të lartë, pavarësisht përbërjes së tyre origjinale të llojeve.

PJESA B — Kriteret për kullotat me biodiversitet të lartë jonatyrore

1. Kullotë me biodiversitet të lartë jonatyrore nënkupton kullotë që, ndonëse nuk plotëson kriteret “natyrore” të pjesës A, është me biodiversitet të lartë

për shkak të një ose më shumë prej karakteristikave të mëposhtme të menaxhimit:

a) Është menaxhuar me kullotje tradicionale ekstensive ose praktika të prodhimit të sanës gjatë një periudhe të gjatë (zakonisht më shumë se 25 vjet), pa u shndërruar në tokë bujqësore intensive ose në një lloj tjetër mbulese toke;

b) Ajo është pjesë e një siti Natura 2000 (në shtetet anëtare të EU-së) ose e një zone të mbrojtur ekuivalente (në vendet e treta), të përcaktuar sipas legjislacionit për mbrojtjen e natyrës që përfshin mbrojtjen e biodiversitetit si objektiv parësor;

c) Është konfirmuar nga një autoritet kompetent kombëtar (në Republikën e Shqipërisë: Agjencia Kombëtare e Pyjeve,) se ka vlerë të lartë biodiversiteti, në bazë të një vlerësimi të dokumentuar të pasurisë së specieve, pranisë së specieve të rralla ose të kërcënuara, ose të lidhshmërisë ekologjike brenda një rrjeti zonash të mbrojtura.

2. Për Republikën e Shqipërisë, kullota jo atyore me biodiversitet të lartë përfshin:

a) kullota brenda kufijve të Parqeve Kombëtare, Rezervave Strikte Natyrore dhe Rezervave të Menaxhuara Natyrore, të përcaktuara sipas ligjit nr.81/2017 “Për zonat e mbrojtura”;

b) kullotat brenda zonave tampon të Parqeve Kombëtare dhe Rezervateve Strikte të Natyrës, ku këto zona tampon janë përcaktuar dhe ku kullota në fjalë është konfirmuar nga Agjencia Kombëtare e Pyjeve si me vlerë të lartë biodiversiteti;

c) kullota të menaxhuara me praktika tradicionale të kullotjes ekstensive (më pak se 1 njësi blegtorale për hektar) gjatë një periudhe të pandërprerë prej më shumë se 25 vjetësh, ku një menaxhim i tillë dokumentohet në regjistrat e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MARD) ose në regjistrat e komunave lokale;

ç) kullota që bëjnë pjesë në rrjetin EMERALD të Konventës së Bernës të Këshillit të Europës (ekuivalenti shqiptar i rrjetit Natura 2000).

3. Përcaktimi i kullotës si jonatyore me biodiversitet të lartë mund të bëhet nga Agjencia Kombëtare e Pyjeve, pas konsultimit me Ministrinë e Mjedisit, në bazë të një vlerësimi të dokumentuar që merr parasysh kriteret e pikës 1.

PJESA C — Procedura për verifikimin e origjinës së biomasës nga kullota me biodiversitet të lartë

1. Kur një operator ekonomik dëshiron të përdorë biomasë që mund të jetë marrë nga tokë që është ose ka qenë kullotë me biodiversitet të lartë, operatori ekonomik duhet të demonstrojë, nëpërmjet sistemit të bilancit të masës dhe kuadrit të verifikimit të aneksit 3 të këtij vendimi, që:

a) biomasa është marrë nga toka që nuk ishte kullotë me biodiversitet të lartë në ose pas janarit 2008; ose

b) biomasa është marrë nga kullotë me biodiversitet të lartë, por korja ishte e nevojshme për të ruajtur statusin e biodiversitetit të kullotës (zakonisht për kullotë jo natyrore me biodiversitet të lartë nën menaxhim tradicional ekstensiv).

2. Pika e parë e grumbullimit do të regjistrojë për çdo dërgesë biomase që mund t'i nënshtrohet kriterëve të kullotave me biodiversitet të lartë, origjinën gjeografike të biomasës me saktësi të mjaftueshme për të mundësuar verifikimin sipas pikës 1, të kësaj pjese.

3. Auditimi i përputhshmërisë me kriteret e kullotave me biodiversitet të lartë kryhet nga organi i akredituar për vlerësimin e përputhshmërisë në përputhje me nenin 16 të aneksit 3 të këtij vendimi, me pjesëmarrjen e Agjencisë Kombëtare të Pyjeve kur auditimi lidhet me biomasën me origjinë shqiptare.

4. Hartat e kullotave natyrore dhe jonatyore me biodiversitet të lartë në Republikën e Shqipërisë do të përgatiten nga Agjencia Kombëtare e Pyjeve në konsultim me Ministrinë e Mjedisit dhe MARD dhe do të bëhen publike në faqen e internetit të Agjencisë Kombëtare të Pyjeve- për përdorim nga operatorë ekonomikë dhe organe për vlerësimin e përputhshmërisë. Hartat do të përditësohen të paktën çdo pesë vjet dhe do të përfshihen në specifikim teknik të Bazës së të Dhënave të Biokarburanteve (Aneksi 5 i këtij vendimi).

ANEKS 8

DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 1

Masat zbatuese — afatet

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe institucionet e tjera kompetente do të miratojnë ose do të nxjerrin masat zbatuese të mëposhtme brenda

afateve të treguara, të llogaritura nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi:

a) **Krijimi i bazës së të dhënave të biokarburanteve** — brenda 12 muajve. Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN), si administratori i bazës së të dhënave, i caktuar sipas pikës 1 të nenit 4, të aneksit 5 të këtij vendimi, krijon bazën e të dhënave si një platformë elektronike e bazuar në internet, i bën specifikimet e saj të disponueshme publikisht në faqen e saj të internetit të paktën 30 ditë para afatit të regjistrimit dhe shpall datën e nisjes operacionale;

b) **Krijimi i regjistrimit RTF** — brenda 90 ditëve, në përputhje me pikën 1 të nenit 16, të aneksit 6, të këtij vendimi. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë krijon Regjistrin e Karburantit të Rinovueshëm për Transport dhe i bën specifikimet e tij të disponueshme publikisht në faqen e saj të internetit;

c) **Përcaktimi i autoritetit mbikëqyrës për operatorët ekonomikë sipas nenit 7 të aneksit 3 të këtij vendimi** — brenda 60 ditëve. Ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë, me urdhër të miratuar pas konsultimit me Ministrinë e Mjedisit, cakton autoritetin mbikëqyrës përgjegjës për mbikëqyrjen e operatorëve ekonomikë;

ç) **Përcaktimi i autoritetit mbikëqyrës për organet e certifikimit sipas nenit 8, të aneksit 3, të këtij vendimi** — brenda 60 ditëve. Ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë, me urdhër të miratuar pas konsultimit me Ministrinë e Mjedisit, cakton autoritetin mbikëqyrës përgjegjës për mbikëqyrjen e organeve të certifikimit. Urdhri mund të caktojë të njëjtin organ për funksionet e mbikëqyrjes të përmendura në shkronjat “c” dhe “ç” të kësaj pike;

d) **Urdhër për listën e lëndëve të para me rrezik të lartë të ndryshimit indirekt të përdorimit të tokës dhe trajektoren për uljen graduale sipas pikës 5 të nenit 6, të aneksit 1, të këtij vendimi** — brenda 12 muajve. Ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë, me urdhër, përcakton listën e lëndëve të para të përcaktuara si me rrezik të lartë ILUC sipas nenit 5 të aneksit 7 të këtij vendimi dhe trajektoren për uljen graduale të kontributit të tyre në zero, në bazë të vlerësimit teknik se cilat lëndë të para përmbushin kriteret kumulative të pikës 2 të nenit 5, të aneksit 7, të këtij vendimi;

dh) **Memorandum mirëkuptimi ndërmjet MIE dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave (DPD)** — brenda 6 muajve. Në zbatim

të pikës 3, të nenit 10, të ligjit nr.46/2025 dhe pikës 3, të nenit 3, të aneksit 6, të këtij vendimi, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe Drejtoria e Përgjithshme e Doganave do të lidhin një memorandum mirëkuptimi që formalizon shkëmbimin e të dhënave (formatin e të dhënave, frekuencën, sigurinë, pikat e kontaktit) për identifikimin e subjekteve të detyruara dhe monitorimin e sasive të karburantit të hedhura në treg;

2. Mosmiratimi ose mospërcaktimi i masave zbatuese brenda afateve të përcaktuara në pikën 1, të këtij neni nuk do të cenojë fuqinë juridike të detyrimeve të përcaktuara sipas ligjit nr.24/2023, ligjit nr.46/2025 ose këtij vendimi. Kur masa zbatuese është parakusht për zbatimin operacional të një detyrimi specifik, do të zbatohet rregulli kalimtar i nenit 2 të këtij aneksi.

Neni 2

Periodha kalimtare për kuadrin e verifikimit të qëndrueshmërisë

1. Në zbatim të pikës 2, të nenit 16, të ligjit nr.46/2025, një periudhë kalimtare prej 12 muajsh nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi do të zbatohet për kuadrin e verifikimit të qëndrueshmërisë të përcaktuar sipas aneksit 3, të këtij vendimi.

2. Gjatë periudhës kalimtare të përmendur në pikën 1, të këtij neni:

a) trajektorja minimale detyruese e pjesës e përcaktuar sipas nenit 4 të ligjit nr.46/2025 dhe nenit 5 të aneksit 1 të këtij vendimi do të zbatohet plotësisht nga 1 janari 2026 (1 për qind), duke u rritur me të paktën 1 pikë përqindjeje në vit dhe duke arritur të paktën 7 për qind deri më 31 dhjetor 2030. Trajektorja përcaktohet nga legjislacioni parësor dhe nuk ndikohet nga periudha kalimtare e këtij Neni;

b) Subjektet e detyruara dhe furnizuesit RES-T mund të demonstrojnë përputhshmërinë me kriteret e qëndrueshmërisë dhe të kursimit të emetimeve të gazeve serrë, të përcaktuara sipas nenit 9 të aneksit 1 të këtij vendimi, duke u mbështetur në skema vullnetare tashmë të njohura nga Komisioni Evropian sipas pikës 4 të nenit 30, të Direktivës (EU) 2018/2001, në pritje të njohjes së këtyre skemave nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë për qëllimet e Komunitetit të Energjisë. Autoriteti mbikëqyrës, i përcaktuar sipas nenit 7 të aneksit 3 të

këtij vendimi do të pranojë, gjatë periudhës kalimtare, prova nga organet e certifikimit të akredituara sipas EN ISO/IEC 17065 nga Drejtoria e Përgjithshme e Akreditimit Shqiptar (DPA) ose nga një organ akreditimi i një shteti anëtar të EU, në përputhje me rregulloren (EC) nr.765/2008, edhe nëse kuadri i plotë i qeverisjes së skemës vullnetare i nenit 9 të aneksit 3 nuk është ende plotësisht operacional në nivel skeme;

c) për biokarburantet, biolëngjet dhe lëndët djegëse nga biomasa prej biomasës pyjore të vendosura në treg gjatë periudhës kalimtare, zbatohen rregullat e pikës 4 të nenit 12, të aneksit 7, të këtij vendimi (prova kalimtare për përputhshmërinë me nenin 9, pikat 10 dhe 12, të aneksit 1);

ç) Databaza e biokarburanteve e krijuar sipas aneksit 5 të këtij vendimi dhe regjistri RTF i krijuar sipas aneksit 6 të këtij vendimi do të bëhen operationale sipas afateve të përcaktuara në nenin 1 të këtij aneksi. Derisa databaza të bëhet operationale, subjektet e detyruara dhe furnizuesit RES-T do të mbajnë të dhënat e përmendura në shtojcën II të aneksit 3 të këtij vendimi në regjistrat e tyre dhe do t'ia paraqesin këto të dhëna Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë sipas kërkesës në një mënyrë në përputhje me strukturën e përcaktuar të databazës, në mënyrë që të mund të transferohen në databazë kur ajo të bëhet operationale.

3. Periudha kalimtare e këtij neni nuk zgjat, pezullon ose modifikon ndryshe afatet për paraqitjen e raportit të subjektit të detyruar sipas pikës 2 të nenit 5, të aneksit 6 të këtij vendimi (28 shkurt të çdo viti) ose afatet për paraqitjen e të dhënave nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD) sipas pikës 3 të nenit 3, të aneksit 6 (31 mars të çdo viti). Këto afate zbatohen nga viti i parë i pajtueshmërisë (viti i raportimit 2026, raporti i paraqitur deri më 28 shkurt 2027).

4. Periudha kalimtare e këtij neni nuk zbatohet për sanksionet administrative të përcaktuara sipas nenit 14 të ligjit nr.46/2025 (të cituara në pikën 6 të nenit 6, të aneksit 6 të këtij vendimi), të cilat zbatohen nga data e hyrjes në fuqi të ligjit nr.46/2025 në përputhje me dispozitat kalimtare të atij ligji.

Neni 3

Urdhri i parë vjetor për kuotën minimale — rregull kalimtar

1. Pika 5 e nenit 5, të aneksit 1 të këtij vendimi dhe pika 5 e nenit 3, të aneksit 6 të këtij vendimi kërkojnë që ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë të përcaktojë pjesën minimale vjetore, nënobjektivat dhe kontributet specifike për kategori me urdhër jo më vonë se 30 shtatori i vitit kalendarik që i paraprin vitit të zbatimit.

2. Me përjashtim nga pikës 1, të këtij neni, kur ky vendim hyn në fuqi pas 30 shtatorit të vitit kalendarik që i paraprin vitit të parë të zbatimit të trajektore (2026), urdhri për pjesën e parë minimale vjetore miratohet nga ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë brenda 30 ditëve nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi, duke u zbatuar për vitin e parë kalendarik përkatës.

3. Për çdo vit kalendarik pasues, urdhri vjetor i pjesës minimale do të miratohet në përputhje me afatin e rregullt të 30 shtatorit të përcaktuar sipas pikës 5 të nenit 5, të aneksit 1, të këtij vendimi dhe pikës 5 të nenit 3, të aneksit 6 të këtij vendimi.

Neni 4

Përshtatja e ardhshme e Komunitetit të Energjisë — përfshirja dinamike e instrumenteve pasuese të EU/EnC

1. Kur Këshilli Ministror i Komunitetit të Energjisë ose Gru

pi i Përhershëm i Nivelit të Lartë i Komunitetit të Energjisë miraton, pas datës së hyrjes në fuqi të këtij vendimi, një vendim që përshtat cilindo nga instrumentet e mëposhtme të EU për Komunitetin e Energjisë:

a) Direktiva (EU) 2023/2413 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të 18 tetorit 2023 që ndryshon direktivën (EU) 2018/2001 (e referuar zakonisht si “Direktiva për Energjinë e Rinovueshme III” ose “RED III”), ose çdo ndryshim pasues;

b) Rregullorja e deleguar e Komisionit (EU) 2023/1184 e 10 shkurtit 2023 që plotëson direktivën (EU) 2018/2001, duke përcaktuar një metodologji të Unionit për prodhimin e lëndëve djegëse të lëngshme dhe të gazta të rinovueshme për transport me origjinë jobiologjike;

c) Rregullorja zbatuese e Komisionit (EU) 2023/1640 e 4 gushtit 2023 mbi metodologjinë për të përcaktuar pjesën e biokarburantit dhe biogazit për transport të prodhuar nga biomasa që përpunohet me lëndë djegëse fosile në një proces të përbashkët;

ç) Çdo rregullore e deleguar e Komisionit, rregullore zbatuese e Komisionit ose vendim i Komisionit pasues përkatës për zbatimin e kuadrit të qëndrueshmërisë, metodologjisë së llogaritjes së GES, kuadrit të verifikimit, bazës së të dhënave të biokarburanteve ose pjesës së detyrueshme të energjisë së rinovueshme në sektorin e transportit;

Dispozitat përkatëse të këtij vendimi interpretohen dhe zbatohen në mënyrë të njëtrajtshme me instrumentin e përshtatur të Komunitetit të Energjisë dhe ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë mundet, me urdhër, të miratojë përshtatjet teknike të nevojshme për zbatimin operacional të instrumentit të përshtatur në Republikën e Shqipërisë, duke përfshirë, në veçanti:

i. përditësimin e shumëzuesve të përmendur në pikën 4 të nenit 5, të aneksit 1 të këtij vendimi dhe në shtojcën ii të aneksit 6 të këtij vendimi (veçanërisht kur Komuniteti i Energjisë përshtat shumëzuesit RED III për biokarburantet e avancuara, energjinë elektrike rrugore, energjinë elektrike hekurudhore, avionin/detarinë, dhe RFNBO-të);

ii. përditësimin e trajektores vjetore minimale të pjesës së përcaktuar sipas pikës 2 të nenit 5, të aneksit 1, të këtij vendimi, kur Këshilli i Ministrave i Komunitetit të Energjisë miraton një trajektore më ambicioze në përputhje me nenin 4, të ligjit nr.46/2025 dhe Planin Kombëtar të Energjisë dhe Klimës;

iii. përditësimin e rregullave dhe standardeve operationale për RFNBO-të, lëndët djegëse të karbonit të ricikluar, bashkëpërpunimin dhe qëndrueshmërinë e biomasës pyjore, në veçanti përditësimin e referencave të metodologjisë në nenin 4 të aneksit 2 të këtij vendimi (metodologjia RFNBO), nenin 5, të aneksit 2, (metodologjia e bashkëpërpunimit), aneksin vi të aneksit 4 të këtij vendimi (Reg 2023/1185), dhe nenet 7 deri në 12, të aneksit 7, të këtij vendimi (udhëzimi operacional për biomasën pyjore).

2. Kur përshtatja kërkon ndryshim thelbësor të rregullave detyruese të përcaktuara sipas këtij

vendimi që shkon përtej përshtatjes teknike me urdhër, ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë do t'i propozojë Këshillit të Ministrave një ndryshim të këtij vendimi brenda 6 muajve nga publikimi i vendimit përkatës të Komunitetit të Energjisë.

3. Në pritje të miratimit të urdhrat të përshtatjes teknike ose të ndryshimit të këtij vendimi të përmendur në pikën 2 të këtij neni, dispozitat e këtij vendimi vazhdojnë të zbatohen dhe operatorë ekonomikë mund, mbi bazë vullnetare, të demonstrojnë përputhshmërinë me instrumentin e përshtatur nga Komuniteti i Energjisë me mjete alternative, me kusht që mjetet alternative të ofrojnë të paktën të njëjtin nivel sigurie si ky vendim.

Neni 5

Shfuqizimi i dispozitave — Vendime të Këshillit të Ministrave

1. Vendimet e mëposhtme të Këshillit të Ministrave dhe aktet e tjera nënligjore të miratuara në zbatim të ligjit nr.9876/2008, “Për prodhimin, transportin dhe tregtimin e biokarburanteve dhe lëndëve të tjera djegëse të rinovueshme për transport”, nuk zbatohen në masën që dispozitat e tyre janë të papajtueshme me këtë vendim ose me ligjin nr.24/2023 ose ligjin nr.46/2025:

a) çdo Vendim i Këshillit të Ministrave që përcakton objektiva tregues ose detyrues për pjesën e biokarburanteve në transport, i miratuar sipas ligjit nr.9876/2008 (si p.sh. VKM-të që caktojnë objektivin tregues për vitin 2015, që rrjedh nga direktiva tashmë e shfuqizuar 2003/30/EC);

b) çdo vendim i Këshillit të Ministrave që përcakton detyrime për përzierje për tregtarët e karburanteve motorike, i miratuar sipas ligjit nr.9876/2008;

c) çdo vendim të Këshillit të Ministrave që përcakton standarde cilësie për biodizelin të miratuar sipas ligjit nr.9876/2008, në masën që bie ndesh me standardet e referuara në këtë vendim ose në kuadrin shqiptar të standardizimit (DPS — Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit) për EN 14214 (biodizel FAME) dhe EN 15940 (lëndë djegëse parafinike dizel);

ç) çdo urdhër i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë (ose Ministrisë pararendëse të tij) i miratuar sipas ligjit nr.9876/2008 ose çdo vendim i Këshillit të Ministrave të përmendur në shkronjat “a” deri në “ç” të kësaj pike.

2. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, brenda 90 ditëve nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi, publikon në faqen e saj zyrtare të internetit një listë të konsoliduar që identifikon vendimet e Këshillit të Ministrave, urdhrat e ministrit dhe çdo akt tjetër nënligjor të shfuqizuar sipas pikës 1 të këtij neni. Lista identifikon çdo akt sipas referencës së botimit të tij në “Fletoren zyrtare”. Publikimi i listës shërben për qëllime informuese dhe nuk ndikon në efektin juridik të shfuqizimit të përcaktuar nga pika 1 e këtij neni.

Neni 6

Rregull për konfliktin e ligjeve në pritje të shfuqizimit paralel të ligjit nr.9876, datë 14.2.2008

1. Ligji nr.9876, datë 14.2.2008, “Për prodhimin, transportin dhe tregtimin e biokarburanteve dhe karburanteve të tjera të rinovueshme për transport”, u miratua në kuadër të direktivës 2003/30/EC, tashmë e shfuqizuar, dhe dispozitat e tij materiale janë zëvendësuar në masë të madhe nga ligji nr.24/2023 dhe ligji nr.46/2025. Shfuqizimi formal ose ndryshimi gjithëpërfshirës i ligjit nr.9876, datë 14.2.2008, kërkon një nismë legjislative paralele të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe nuk është brenda objektivit të këtij vendimi.

2. Për periudhën nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi deri në datën e shfuqizimit formal ose ndryshimit tërësor të ligjit nr.9876, datë 14.2.2008, zbatohen rregullat e mëposhtme të konfliktit të ligjeve, në përputhje me parimin *lex posterior derogat priori* dhe me nenin 116 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë për hierarkinë e ligjeve:

a) dispozitat e ligjit nr.24/2023 dhe ligjit nr.46/2025 mbizotërojnë mbi dispozitat e papajtueshme të ligjit nr.9876/2008, si çështje e ligjit parësor ndaj ligjit dytësor, mbi bazën e *parimit lex posterior derogat priori*;

b) dispozitat e këtij vendimi, si instrumenti zbatues i ligjit nr.24/2023 dhe ligjit nr.46/2025 mbizotërojnë mbi çdo akt nënligjor të miratuar sipas ligjit nr.9876/2008 që nuk shfuqizohet sipas nenit 5 të këtij aneksi;

c) në rastet e dyshimit lidhur me zbatimin e një dispozite specifike të ligjit nr.9876/2008 ose të cilitdo prej akteve të tij zbatuese që nuk është shfuqizuar formalisht, operatorët ekonomikë zbatojnë dispozitat e këtij vendimi dhe të ligjeve

mëmë dhe Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë jep udhëzime sipas kërkesës.

Neni 7

Masat e bashkërendimit ndërinstitucional

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë është ministria kryesuese për zbatimin e këtij vendimi dhe koordinon veprimtaritë e zbatimit të institucioneve të përmendura në këtë nen.

2. Institucionet e mëposhtme bashkëpunojnë me Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë në zbatimin e këtij vendimi:

a) **Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MARD)**, në lidhje me konsultimin për çështjet e lëndës së parë bujqësore sipas nenit 9, pikat 2 deri në 9, të aneksit 1, dhe të nenit 3, të aneksit 7 (mbetjet dhe mbetjet e mbetura nga toka bujqësore, praktikat e menaxhimit të tokës, vlerësimi i tokës së degraduar rëndë, mbajtës të vegjël);

b) **Ministria e Financave**, në lidhje me marrëveshjet e shkëmbimit të të dhënave me Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave (DPD) sipas pikës 3 të nenit 3, të aneksit 6, të këtij vendimi, dhe në lidhje me çdo trajtim fiskal të biokarburanteve sipas ligjit nr.61/2012;

c) **Ministria e Drejtësisë**, në lidhje me përputhshmërinë e këtij vendimi me ligjin nr.44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë” (aktet administrative sipas neneve 4, 6 dhe 17 të aneksit 6 të këtij vendimi) dhe me ligjin nr.10279/2010, “Për kundërvajtjet administrative” (procedura e sanksioneve e referuar në pikën 6, të nenit 6, të aneksit 6 të këtij vendimi);

ç) **Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN)**, si administratori i bazës së të dhënave sipas nenit 4 të aneksit 5 të këtij vendimi, dhe si autoriteti mbikëqyrës që pritet të përcaktohet sipas neneve 7 dhe 8 të aneksit 3 të këtij vendimi;

d) **Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD)**, si burimi i të dhënave për pagesit e akcizës dhe për sasitë e karburantit të hedhura në treg sipas pikës 3 të nenit 3, të aneksit 6 të këtij vendimi;

dh) **Agjencia Kombëtare e Pyjeve**, në lidhje me zbatimin e nenit 16 të aneksit 3 të këtij vendimi (auditimi i kullotës natyrore dhe jonatyrore me biodiversitet të lartë) dhe shtojcës I, të aneksit 7, të këtij vendimi (kriteret dhe shtrirjet gjeografike të kullotës me biodiversitet të lartë në zonat e mbrojtura të përcaktuara sipas ligjit nr.81/2017);

e) **Drejtoria e Akreditimit e Shqipërisë (DPA)**, në lidhje me akreditimin e organeve të certifikimit sipas nenit 10, të aneksit 3, të këtij vendimi;

ë) **Drejtoria e Standardizimit Shqiptar (DPS)**, në lidhje me standardet e referuara në aneksin 3 të këtij vendimi (EN ISO/IEC 17065, EN ISO/IEC 17029, EN ISO 14065, ISO 19011) dhe në çdo standard të cilësisë së karburantit që lidhet me këtë vendim;

f) **Autoriteti Rregullator i Energjisë (ERE)**, në lidhje me çdo çështje që ka të bëjë me furnizimin me energji elektrike për transportin (Certifikatat RTF të kategorisë 3 sipas aneksit 6 të këtij vendimi) dhe koordinimin me kuadrin e garancive të origjinës sipas ligjit nr.24/2023;

g) **Qendra Kombëtare e Biznesit (QKB)**, si burimi i të dhënave të identifikimit të biznesit (NIPT, kodi NACE) të përdorura në Bazën e të Dhënave të Biokarburanteve dhe Regjistrin RTF.

3. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë mund të organizojë, me nismën e saj ose me kërkesë të cilitdo prej institucioneve të përmendura në pikën 2, të këtij neni, një mbledhje bashkërendimi ndërinstitucional për të trajtuar çështjet e zbatimit. Marrëveshjet e bashkërendimit mund të formalizohen përmes memorandumeve shtesë të Mmrekuptimit kur është e përshtatshme.

Neni 8

Raportimi i zbatimit

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë paraqet një raport vjetor zbatimi për këtë vendim te Këshilli i Ministrave dhe te Sekretariati i Komunitetit të Energjisë, deri më 30 qershor të çdo viti në lidhje me vitin kalendarik paraardhës.

2. Raporti vjetor i zbatimit do të përfshijë, së paku:

a) pjesën e energjisë nga burimet e rinovueshme në sektorin e transportit, e arritur në vitin raportues, e llogaritur në përputhje me aneksin 2 të këtij vendimi, dhe krahasimin me trajektoren detyruese të përcaktuar sipas nenit 4 të ligjit nr.46/2025 dhe nenit 5 të aneksit 1 të këtij vendimi;

b) numrin e subjekteve të detyruara, sasinë totale të lëndëve djegëse të hedhura në treg, sasinë totale të energjisë RES-T të hedhur në treg dhe numrin total të certifikatave RTF të lëshuara, sipas kategorisë;

c) numrin e konstatimeve të përputhshmërisë dhe mospërputhshmërisë sipas nenit 6 të aneksit 6 të këtij vendimi dhe numrin e sanksioneve administrative të vendosura sipas nenit 14 të ligjit nr.46/2025;

ç) statusin operacional të databazës së biokarburanteve dhe i regjistrin RTF, duke përfshirë numrin e përdoruesve të regjistruar, numrin e transaksioneve të regjistruara dhe çdo problem teknik ose institucional të identifikuar;

d) statusin e njohjes nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë të skemave vullnetare që operojnë në Republikën e Shqipërisë;

dh) statusin operacional të masave të koordinimit ndërinstitucional, duke përfshirë përfundimin dhe zbatimin e memorandumeve të mirëkuptimit, të përmendura në nenin 1 të këtij aneksi;

e) çdo boshllëk në zbatim dhe çdo rekomandim për përshtatje legjislative ose rregullatore.

3. Raporti vjetor i zbatimit publikohet në faqen zyrtare të internetit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

4. Raporti vjetor i zbatimit nuk zëvendëson dhe është shtesë ndaj çdo detyrimi raportimi të Republikës së Shqipërisë sipas Traktatit të Komunitetit të Energjisë, sipas ligjit nr.155/2020 (raportimi për klimën), sipas ligjit nr.24/2023 ose sipas ligjit nr.46/2025.

Neni 9

Hyrja në fuqi

1. Ky vendim hyn në fuqi pas botimit të tij në “Fletoren zyrtare”.

2. Të gjitha anekset, që i bashkëlidhen këtij vendimi dhe janë pjesë përbërëse të tij (Anekset 1 deri në 8), me të gjitha shtojcat e tyre, hyjnë në fuqi njëkohësisht.

3. Zbatimi i trajektores detyruese të përcaktuar sipas nenit, 5 të aneksit 1, të këtij vendimi për sa i përket vitit të parë kalendarik (2026, 1 për qind) i nënshtrohet datës se hyrjes në fuqi të këtij vendimi dhe miratimit të urdhrit të parë vjetor të pjesës minimale në përputhje me nenin 3 të këtij aneksi.

4. Periudha kalimtare prej 12 muajsh e përcaktuar sipas nenit 2, të këtij aneksi llogaritet nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi sipas pikës 1, të këtij neni.

VENDIM**Nr. 518, datë 30.6.2026**

**PËR DISA NDRYSHIME NË
VENDIMIN NR. 463, DATË 31.7.2025, TË
KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR
MIRATIMIN E SKEMËS SË VEÇANTË TË
GARANCISË SHTETËRORE TË HUAS
PËR GARANTIMIN E HUAMARRJES SË
SUBJEKTEVE NË SEKTORIN E
BUJQËSISË”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës; të nenit 38, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, dhe të nenit 57, të ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Financave, të ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe të ministrit të Ekonomisë dhe Inovacionit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Në vendimin nr. 463, datë 31.7.2025, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e skemës së veçantë të garancisë shtetërore të huas për garantimin e huamarrjes së subjekteve në sektorin e bujqësisë”, bëhen këto ndryshime:

a) Titulli i vendimit ndryshohet dhe zëvendësohet me “Për miratimin e skemës së veçantë të garancisë shtetërore të huas për garantimin e huamarrjes së ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme në të gjithë sektorët e ekonomisë, si dhe fermerëve të regjistruar dhe të pajisur me certifikatën e NIPT-it të fermerit në sektorin e bujqësisë”;

b) Pika 1 ndryshohet, si më poshtë vijon:

“1. Miratimin e linjës së garancisë shtetërore të huas, në vlerën 5 000 000 000 (pesë miliardë) lekë, për garantimin e huamarrjes së ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme, pavarësisht sektorit të veprimtarisë së tyre ekonomike, si dhe fermerëve të regjistruar e të pajisur me certifikatën e NIPT-it të fermerit, që ushtrojnë veprimtari në sektorin e bujqësisë.”;

c) Pika 3 ndryshohet, si më poshtë vijon:

“3. Marrëveshja e garancisë shtetërore me bankat tregtare të nivelit të dytë do të jetë sipas marrëveshjes tip, që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.”;

ç) Marrëveshja tip e garancisë shtetërore, bashkëlidhur vendimit, zëvendësohet me marrëveshjen tip, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Autorizohet ministri i Financave për nënshkrimin e marrëveshjeve të garancisë shtetërore me bankat tregtare të nivelit të dytë, të përfshira në skemë, në përputhje me ndryshimet e miratuara me këtë vendim.

3. Ngarkohen Ministria e Financave, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit për ndjekjen e procedurave të nevojshme për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

**Këshilli i Ministrave
Përfaqësuar nga
Ministria e Financave**

**Banka Raiffeisen sh.a.
Banka e Bashkuar e
Shqipërisë sh.a.
Banka Kombëtare Tregtare
sh.a.
Banka Tirana sh.a.
Banka Intesa Sanpaolo
Albania sh.a.
Banka Procredit sh.a.
Banka Amerikane e
Investimeve sh.a.
Banka e Parë e Investimeve,
Albania sh.a.
Banka Credins sh.a.
Banka OTP Albania sh.a.
Banka Union sh.a.**

**MARRËVESHJE GARANCIE
PËR GARANTIMIN E HUAMARRJES SË
SUBJEKTEVE MIKRO, TË VOGLA DHE TË
MESME NË TË GJITHË SEKTORËT E
EKONOMISË, SI DHE FERMERËVE TË
REGJISTRUAR DHE TË PAJISUR ME
CERTIFIKATËN E NIPT-it TË FERMERIT
NË SEKTORIN E BUJQËSISË**

MARRËVESHJE TIP

Deri në 5 miliardë lekë

Datë

PREAMBUL

Qëllimi i skemës është të lehtësojë aksesin në financim për subjektet mikro, të vogla dhe të mesme, si edhe për fermerët e regjistruar, duke

mbështetur zhvillimin e aktiviteteve ekonomike në sektorë me rëndësi strategjike për ekonominë. Gjithashtu, kjo skemë garancie mbështetet në programin e miratuar në marrëveshjen kuadër, ndërmjet Bankës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Zëvendësguvernatori i Dytë dhe Bankave, përfaqësuar nga drejtorët ekzekutivë, “Për pjesëmarrjen në programin e financimit të biznesit mikro, të vogël dhe të mesëm në Shqipëri”, lidhur më 14.2.2025, në Tiranë. Kjo marrëveshje kuadër është nënshkruar në zbatim të vendimit nr. 3, datë 15.1.2025, të Këshillit Mbikëqyrës, “Për miratimin e programit të biznesit mikro, të vogël dhe të mesëm në Shqipëri dhe dokumentacionit shoqërues”, i ndryshuar me vendimin nr. 69, datë 17.12.2025, i ndryshuar me vendimin nr. 20, datë 6.5.2026.

Kjo marrëveshje garancie (marrëveshja e garancisë), e lidhur ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, të përfaqësuar nga Ministria e Financave (MF) dhe Bankave (Huadhënësit), bëhet për të përcaktuar kushtet e pjesëmarrjes së huadhënësve në këtë skemë garancie të lëshuar nga Ministria e Financave si përfaqësuese e Këshillit të Ministrave, në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Ministrinë e Ekonomisë dhe Inovacionit, menaxhuar nga Agjencia e Menaxhimit të Garancive dhe Kredive të Pakthyer (AMGKP), Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit dhe Agjencia e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural (AZHBR).

Marrëveshja e garancisë nuk përbën detyrim të drejtpërdrejtë për shtetin (në këtë marrëveshje përfaqësuar nga MF-ja), por përfaqëson një detyrim të mundshëm të tij. Ky detyrim kthehet në detyrim të drejtpërdrejtë në rastin kur përfituesi i drejtpërdrejtë i huas (Huamarrësi) nuk ka arritur të paguajë, tërësisht apo pjesërisht, huan e garantuar (huaja), në përputhje me kushtet dhe afatet e përcaktuara në marrëveshjen e huas (marrëveshja e huas) dhe janë plotësuar kushtet e parashikuara shprehimisht në këtë marrëveshje.

Për sa më sipër, si edhe për të mundësuar realizimin e qëllimit të kësaj marrëveshjeje, palët bien dakord me kushtet, si më poshtë:

Neni 1 Baza ligjore

Kjo marrëveshje garancie është hartuar mbështetur, në:

- Nenet 34–43, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;

- Nenin 57, të ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;

- Ligjin nr. 7850, datë 29.7.1994, “Për Kodin Civil të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar;

- Ligjin nr. 55/2023, datë 29.12.2023, “Për menaxhimin e garancive dhe kredive shtetërore të pakthyer”;

- Ligjin nr. 87/2025, “Për buxhetin e vitit 2026”;

- Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 719, datë 31.10.2014, “Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë për Zhvillim Bujqësor dhe Rural”;

- Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 463, datë 31.7.2025, “Për miratimin e garancisë shtetërore të huas me bankat tregtare për garantimin e huamarrjes së subjekteve në sektorin e bujqësisë”;

- Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. ____, datë ____.____, “Për disa ndryshime dhe shtesa në Vendimin nr. 463, datë 31.7.2025 të Këshillit të Ministrave, “Miratimin e garancisë shtetërore të huas me bankat tregtare për garantimin e huamarrjes së subjekteve në sektorin e bujqësisë”;

- Marrëveshjen kuadër ndërmjet Bankës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Zëvendësguvernatori i Dytë dhe bankave, përfaqësuar nga drejtorët ekzekutivë, “Për pjesëmarrjen në programin e financimit të biznesit mikro, të vogël dhe të mesëm në Shqipëri”, lidhur më 14.2.2025, në Tiranë;

- Vendimin nr. 3, datë 15.1.2025, të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë “Për miratimin e programit të biznesit mikro, të vogël dhe të mesëm në Shqipëri dhe dokumentacionit shoqërues”;

- Vendimin nr. 69, datë 17.12.2025, të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë;

- Vendimin nr. 20, datë 6.5.2026, të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë.

Neni 2 Garancia

1. MF-ja merr përsipër të garantojë huadhënësit deri në vlerën 5 miliardë lekë (vlera e garancisë), sipas kushteve dhe kufizimeve të përcaktuara shprehimisht në këtë marrëveshje. Vlera e garancisë përfaqëson shumën maksimale të pagesave që do të kryhen nga MF-ja për të shlyer detyrimet e

papaguara ndaj huadhënësit që burojnë nga huat që do t'i nënshtrohen kësaj skeme garancie. Shpërndarja e garancisë do të respektojë vlerën totale prej 5 miliardë lekë, nga të cilat vlera prej së paku 1.5 miliardë lekë do jetë e dedikuar për sektorin e bujqësisë dhe pjesa e mbetur prej deri në 3.5 miliardë lekë për sektorët e tjerë të ekonomisë.

Në rast se vlera e garancisë rritet në të ardhmen, Ministria e Financave, pas miratimit nga Këshilli i Ministrave të rritjes së vlerës së garancisë dhe rritjes së vlerës së dedikuar për sektorin e bujqësisë, në rast se do të vendoset të rritet, do të njoftojë huadhënësit për vlerat e ndryshuara.

2. MF-ja merr përsipër të garantojë deri në vlerën e garancisë të cituar në pikën 1 të këtij neni, 70% të kryegjësë së çdo huaje që huadhënësit do t'u lëvrojnë huamarrësve sipas kushteve që pasojnë në këtë marrëveshje.

3. “Vlera e garantuar e huas” do të jetë shuma maksimale e garantuar nëpërmjet kësaj marrëveshjeje përkatësisht për secilën nga huat e lëvruara nga huadhënësit, në zbatim të kushteve të kësaj marrëveshjeje dhe e cila do të jetë e barabartë me prodhimin e kryegjësë së huas me përqindjen e kryegjësë të garantuar nga MF-ja sipas pikës 2 të këtij neni.

4. Në asnjë rast, MF-ja nuk merr përsipër garantimin e interesave, kamatëvonesave, penaliteteve apo çdo lloj detyrimi tjetër monetar, që mund të burojë nga huat që huadhënësit do t'i lëvrojnë huamarrësve.

5. Për qëllimin e mostejkalimit të vlerës së garancisë të cituar në pikën 1 të këtij neni, si dhe mundësimin e vlerës së dedikuar për sektorin e bujqësisë, huadhënësit do të raportojnë menjëherë pranë AMGKP-së me *email* në adresat e përcaktuara në nenin 8 të kësaj marrëveshjeje, për çdo aplikim të miratuar dhe shumën përkatëse. AMGKP-ja do t'i konfirmojë huadhënësit përkatës nëse aplikimi i miratuar nga huadhënësi nuk shkakton tejkalim të vlerës së garancisë, si dhe nuk shkakton tejkalim të vlerës prej 3.5 miliardë lekë të garancive të dhëna në përfitim të sektorëve të tjerë, dhe vetëm pas marrjes së këtij konfirmimi, huadhënësi mund të procedojë me lidhjen e kontratës përkatëse të kredisë, dhe njofton menjëherë AMGKP-në për nënshkrimin e Kontratës së Kredisë.

Neni 3

Kriteret e kualifikimit të huamarrësve dhe kriteret për përfitimin e huas

1. Huadhënësit do të japin hua të garantuar sipas kësaj marrëveshjeje subjekteve mikro, të vogla dhe të mesme, sipas tipit të sektorit, në bazë të klasifikimit NACE, si më poshtë dhe të detajuara sipas aneksit 2, si dhe për fermerët e regjistruar dhe të pajisur me certifikatën e NIPT-it të fermerit në sektorin e bujqësisë:

A01–A03: Bujqësia, pylltaria dhe peshkimi (sektor prioritar me kuotë të garantuar);

C10–C23: Industria ushqimore, tekstili, kimikate, metalurgjia dhe industria prodhuese;

C31–C33: Prodhimi i mobilieve dhe industritë e tjera përpunuese; riparimi dhe instalimi;

G45–G47: Tregtia me shumicë dhe pakicë; riparimi i automjeteve dhe motoçikletave;

H49–H53: Transporti rrugor, detar dhe ajror; magazinimi dhe aktivitetet postare;

I55–I56: Akomodimi; aktivitetet e shërbimit ushqimor dhe të pijes;

J58–J63: Botimi; prodhimi audiovizual; telekomunikacioni; teknologjia e informacionit;

M69–M75: Shërbimet juridike, kontabiliteti, konsulenca, shkencat dhe teknologjia;

N77–N82: Qiradhënia; aktivitetet e punësimit; turizmi; shërbime mbështetëse biznesi.

2. Subjektet do të dorëzojnë pranë huadhënësve:

a) Formularin e aplikimit;

b) Projekt propozimin;

c) Subjektet juridike duhet të dorëzojnë, ekstrakt të regjistrimit tregtar për të dhënat e subjektit, ndërsa fermerët duhet të dorëzojnë, certifikatë regjistrimi, vërtetim për llojin e aktivitetit bujqësor.

3. Huamarrësit duhet të plotësojnë kriteret, si më poshtë:

a) huamarrësi duhet të jetë subjekt i cili klasifikohet si pjesë e ndërmarrjeve mikro, të vogla apo të mesme, sipas ligjit nr. 43/2022, “Për zhvillimin e ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme”, pavarësisht sektorit të veprimtarisë, apo fermer i regjistruar dhe i pajisur me certifikatën e NIPT-it të fermerit në sektorin e bujqësisë;

b) huamarrësi duhet të jetë subjekt i regjistruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit, në përputhje me ligjin 9901, datë 14.4.2008, “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”, të ndryshuar dhe ligjin nr. 9723, datë 3.5.2007, “Për regjistrimin e biznesit”, dhe

struktura e kapitalit të zotërohet 100% nga subjekte jopublike, ose fermer i regjistruar dhe i pajisur me certifikatën e NIPT-it të fermerit;

c) huamarrësi nuk duhet të ketë detyrime tatimore të papaguara në momentin e aplikimit;

d) huamarrësi nuk duhet të ketë kredi me probleme, me statusin e kredisë 2, 3, 4, 5, 6, në momentin aktual në regjistrë kredie;

e) huamarrësi (aksionari, përfaqësuesi ligjor) nuk duhet të jenë gjykuar me vendim gjyqësor të formës së prerë për mashtrim, korrupsion, përfshirje në një organizatë kriminale apo për çdo lloj veprimtarie tjetër të paligjshme që dëmton interesat financiarë të fondeve publike;

f) huamarrësi nuk duhet të ketë detyrime në historik dhe në momentin aktual ndaj Ministrisë së Financave që rrjedhin nga skema të mëparshme të garancive shtetërore, miratuar me:

1. VKM-në nr. 277, datë 6.4.2020, “Për miratimin e garancisë shtetërore të huas me bankat e nivelit të dytë për pagat e tregtarëve ose shoqërive tregtare, aktiviteti i të cilave është prekur nga vendimet e Këshillit të Ministrave, në kuadër të menaxhimit të situatës së krijuar nga COVID-19, si edhe për përcaktimin e kushteve e të kriterëve të marrëveshjes së mirëkuptimit;

2. VKM-në nr. 387, datë 13.5.2020, “Për miratimin e garancisë shtetërore të huas me bankat tregtare për garantimin e huamarrjes së tregtarëve ose shoqërive tregtare për të mundësuar financimin e nevojshëm për rimëkëmbjen e aktivitetit tregtar të ndikuar nga situata e krijuar nga COVID-19, si edhe për përcaktimin e kushteve e të kriterëve të marrëveshjes së garancisë dhe marrëveshjes së mirëkuptimit;

3. VKM-në nr. 349, datë 26.5.2022, “Për miratimin e garancisë shtetërore të huas me bankat tregtare për garantimin e huamarrjes së subjekteve që tregtojnë me shumicë produkte ushqimore bazë për të mundësuar financimin e nevojshëm për mbajtjen e rezervave, me qëllim përballimin e situatës së veçantë të krijuar në treg, si edhe për përcaktimin e kushteve dhe kriterëve të marrëveshjes së garancisë dhe marrëveshjes së mirëkuptimit”;

4) VKM-në nr. 221, datë 9.4.2024, “Miratimin e garancisë shtetërore të huas me bankat tregtare për garantimin e huamarrjes së subjekteve të industrisë përpunuese, kategoria Nace 2, për investime në teknologji dhe inovacion, si dhe për blerje të lëndës

së parë, si edhe për përcaktimin e kushteve e të kriterëve të marrëveshjes së garancisë dhe marrëveshjes së mirëkuptimit”.

Huamarrësi dorëzon formularin e vetëdeklarimit për këtë qëllim pranë huadhënësit.

4. Qëllimi i përdorimit të fondeve të huas është për t'i mundësuar huamarrësit fondet e nevojshme për investime për asete fizike dhe teknologjike që rrisin kapacitetet prodhuese, cilësinë e prodhimit dhe eficiencën operacionale të tyre.

Në asnjë rast fondet e huas nuk do të financojnë veprimtari të jashtëligjshme, apo të rifinancojnë hua të tjera.

5. Huamarrësi duhet të nënshkruajë marrëveshjen e mirëkuptimit sipas formës dhe përmbajtjes së përcaktuar në aneksin 1, pjesë përbërëse e kësaj marrëveshjeje. Marrëveshja e mirëkuptimit duhet të jetë, gjithashtu, pjesë e Kontratës së Kredisë si aneks i saj, në momentin e nënshkrimit të Kontratës.

6. Huamarrësi duhet të nënshkruajë formularin e vetëdeklarimit që do t'i vendoset në dispozicion nga huadhënësit, nëpërmjet të cilit deklaron se fondet e huas do të përdoren vetëm për qëllimet e përcaktuara në pikën 1 dhe pikën 4 të këtij neni. Gjithashtu, në formularin e vetëdeklarimit, huamarrësi duhet të deklarojë kreditë e aprovuara dhe ato në proces aplikimi/aprovimi në emër të huamarrësit, të aprovuara apo në proces aprovimi brenda kësaj skeme garancie nga institucionet e tjera huadhënëse.

7. Afati i aplikimit pranë huadhënësve përfundon më 20.11.2027. Kreditë duhet të disbursohen jo më vonë se 20.12.2027.

8. Huamarrësi duhet të përmbushë kriteret financiare dhe ligjore të përcaktuara në aktet rregullative të bankës përkatëse në të cilën aplikohet për kredi.

9. MF-ja gëzon të drejtën që në çdo moment të rishikojë, shtojë ose heqë çdonjërin prej kriterëve të cituara në pikat e mësipërme të këtij neni, në dakordësi me huadhënësit, ku ndryshimi do të bëhet efektiv pas nënshkrimit të dokumentit ndryshues ndërmjet MF-së dhe huadhënësve. MF-ja gëzon të drejtën që në çdo moment të zgjatë afatin e parashikuar në pikën 7 të këtij neni, duke vendosur në dijeni paraprakisht huadhënësit. Ky ndryshim do të bëhet efektiv 10 ditë pune pas marrjes së njoftimit me shkrim të MF-së nga huadhënësit. Asnjë ndryshim i bërë në përputhje me këtë pikë nuk do të

ndikojë mbi huamarrësit, huaja e të cilëve është aprovuar përpara datës së bërjes efektive të këtij ndryshimi.

10. Me përjashtim të rasteve siç përcaktohet në pikën 9 të këtij neni, huadhënësit në asnjë rast nuk do të aprovojnë kërkesat për hua të huamarrësve, të cilët nuk plotësojnë kushtet e përcaktuara në pikat 1–7 të këtij neni.

Neni 4

Detyrimet e huadhënëseve

1. Huadhënësit angazhohen të përdorin formularë aplikimi që mundësojnë sigurimin e plotë të të gjithë informacionit të cituar në nenin 3 të kësaj marrëveshjeje, në përputhje me praktikën e tij bankare për këto produkte.

2. Huadhënësit mbajnë përgjegjësi për plotësimin e dokumenteve të aplikimit për hua dhe janë të detyruar të mbajnë kopje të këtyre dokumenteve në arkivat e veta.

3. Huadhënësit do t'i trajtojnë huat që do të jenë pjesë e kësaj marrëveshjeje me profesionalizëm dhe në përputhje me kriteret dhe procedurat e brendshme që ato aplikojnë gjatë aktivitetit të tyre të zakonshëm të kredithënies për produkte bankare tregtare të ngjashme, si edhe në përputhje me përmbajtjen e nenit 3 të kësaj marrëveshjeje.

4. Huadhënësit do të bëjnë vlerësimin e rrezikut kredit të huamarrësve, në përputhje me standardet dhe legjislacionin bankar.

5. Huadhënësit duhet të regjistrojnë huan menjëherë pas lëvrimit në regjistrin e kredive me një emërtim të veçantë në një fushë të posaçme që do të përcaktohet me këtë qëllim. Ky emërtim do të konvertohet në një kod specifik i cili do të përdoret për të identifikuar këto kredi në linjë me rastet e ngjashme.

6. Gjithashtu, huadhënësit në përputhje me nenin 3, pika 3 dhe pika 6, duhet t'i vendosin në dispozicion huamarrësit formularin e vetëdeklarimit, sipas formës dhe përmbajtjes që huadhënësi e gjykon të arsyeshme.

7. Huadhënësit nuk duhet të favorizojnë asnjë huamarrës mbi bazën e kriterëve të tij preferencialë.

8. Huadhënësit duhet të japin në dispozicion të AMGKP-së kopje të të gjitha dosjeve, ekstrakteve, dokumenteve, dhe të dhënave të regjistruara për të gjitha huat që i nënshtrohen kësaj marrëveshjeje garancie.

9. Huadhënësit duhet të shqyrtojnë dokumentacionin e nevojshëm dhe të aprovojnë huan, në përputhje me afatet dhe procedurat e brendshme, duke garantuar transferimin e fondeve në llogarinë e huamarrësit dhe përdorimin e huas për qëllimet e mbuluara nga garancia shtetërore.

10. Huadhënësit duhet të sigurojnë që të gjitha veprimet dhe vendimet e tij, në lidhje me huadhënien dhe menaxhimin e huave të jenë në përputhje me ligjet dhe rregulloret aktuale bankare dhe financiare të Republikës së Shqipërisë.

Neni 5

Termet dhe kushtet e huas

1. Vlera e huas e vendosur në dispozicion nga huadhënësit për huamarrësin mund të variojë, në përputhje me kërkesën e paraqitur nga huamarrësi, por në asnjë rast totali i kredive të dhëna për huamarrësin nga bankat, sipas kësaj marrëveshjeje garancie, nuk do të jetë më i lartë se rreth 175,000,000 (njëqind e shtatëdhjetë e pesë milionë) lekë.

2. Afati i huas duhet të jetë në diskrecion të huamarrësit, por ky afat nuk mund të jetë më shumë se 7 (shtatë) vite.

3. Huaja të jetë në formën e një produkti të kredisë bankare që të përmbajë një skedul të qartë të shlyerjes së huas, pra kreditë nuk mund të kenë formën e linjave të kredisë.

4. Huadhënësit, bazuar në vlerësimet e riskut të kreditit për secilin huamarrës gëzojnë të drejtën që të kërkojnë ose jo kolateral shtesë nga huamarrësi, por në asnjë rast masa e kërkuar e kolateralit duke përfshirë edhe vlerën e garantuar të huas sipas kësaj marrëveshjeje nuk duhet të tejkalojë mbulimin e përllogarit, sipas legjislacionit dhe rregullave të brendshme të huadhënësit.

5. Në rastet e parapagimit të huas, huadhënësit nuk duhet të aplikojnë komision, penalitet apo çfarëdo lloj mase tjetër që lidhet me parapagimin e huas.

6. Monedha e huas është monedha kombëtare lek.

7. Norma e interesit të kredive të kontraktuara dhe disbursuara do të jetë jo më e lartë se 2%. Tarifat e aplikueshme kundrejt huamarrësve për dhënien e kredisë nuk duhet të jenë në total më të larta se niveli maksimal prej 0.5%.

8. Periudha pa pagesë principali (grace) nuk do të jetë më pak se 12 muaj, me përjashtim të rasteve kur huamarrësi preferon një periudhë më të shkurtër.

9. Huadhënësit do ta ofrojnë kredinë duke aplikuar penalitete për pagesat e vonuara jo më të larta se penalitetet e përcaktuara në kushtet standarde përkatëse. Huadhënësit nuk do të aplikojnë penalitete për shlyerje të parakohshme të kredisë.

10. Termat dhe kushtet e huas do të përcaktohen në marrëveshjen e huas, e cila do të nënshkruhet ndërmjet huadhënësve dhe huamarrësve, në përputhje me përmbajtjen e kësaj marrëveshjeje. Termat dhe kushtet e përcaktuara në marrëveshjen e huas, të cilat bien në kundërshtim me këtë marrëveshje do të konsiderohen të pavlefshme për të përfituar nga garancia shtetërore dhe nuk do të prodhojnë asnjë efekt kundrejt MF-së.

11. Asnjë transferim i të drejtave apo detyrimeve të huadhënësve që burojnë nga kjo marrëveshje ose nga marrëveshja e huas nuk mund t'i transferohet palëve të treta pa marrë paraprakisht aprovimin me shkrim të MF-së.

12. Për çdo ndryshim, rinovim apo ristrukturim të marrëveshjes së huas, që mund të bëhet në marrëveshjen ndërmjet huadhënësve dhe huamarrësve brenda afatit të përcaktuar në pikën 2 të këtij neni, nuk është i nevojshëm miratimi i MF-së, me kusht që këto ndryshime nuk do të kenë asnjë efekt në të drejtat e huadhënësve kundrejt MF-së, sipas kushteve të përcaktuara në këtë Marrëveshje. Huadhënësit do të njoftojnë me shkrim AMGKP-së për çdo ndryshim, rinovim apo ristrukturim të marrëveshjes së huas brenda një afati prej 10 ditë pune nga nënshkrimi i dokumentit ndryshues.

13. Huadhënësit janë përgjegjës që totali i shumës së vlerës së garantuar të huave, të mos tejkalojë vlerën e garancisë të lëshuar nga MF-ja në favor të bankave, sipas nenit 2 të kësaj marrëveshjeje. Në asnjë rast, tejkalimi i vlerës së garancisë nuk do të përbëjë detyrim për MF-në.

14. Huaja do të quhet e përfunduar dhe nuk do të jetë më objekt i kësaj marrëveshjeje vetëm pasi të jetë paguar plotësisht nga huamarrësi, në përputhje me termat dhe kushtet e marrëveshjes së huas. Huadhënësit duhet të njoftojnë me shkrim AMGKP-në për të gjitha huat e përfunduara brenda një afati prej 10 (dhjetë) ditësh kalendarike nga data e përfundimit të tyre.

15. Huadhënësit duhet të njoftojnë me shkrim AMGKP-në për ndryshimin e administratorit të huamarrësit, në rastet e shitjes, dhurimit, transferimit të kuotave të shoqërisë, brenda një afati prej 10 ditë pune nga marrja e njoftimit nga huamarrësi. Huadhënësit mundësojnë përfshirjen në kontratën e kredisë të detyrimit të huamarrësit për dërgimin e këtij njoftimi.

Neni 6

Procedurat për kryerjen e pagesave të garancisë

1. Kur huamarrësi nuk ka mundur të kryejë pagesën e detyrimeve që mbulohen nga garancia (*pagesën e kryegjësë*), dhe kur huadhënësit brenda një periudhë jo më pak se 180 ditë kalendarike, nga dita e parë e lindjes së detyrimit nga huamarrësi sipas skedulit fillestar të shlyerjes së *kryegjësë* së përcaktuar në marrëveshjen e huas (pra nga kësti i parë që del me vonesë), kanë ndërmarrë të gjitha hapat e përcaktuara në procedurat dhe politikat e tij të brendshme për ndjekjen e huave të papaguara, atëherë huadhënësit rezervojnë të drejtën për t'i dërguar AMGKP-së kërkesën me shkrim për pagesën (kërkesa për pagesë) e garancisë. Shuma e garancisë duhet paguar në total 70% e kryegjësë së papaguar dhe jo vetëm e këstit/kësteve në vonesë.

2. Kërkesa për pagesë që huadhënësit do t'i drejtojnë AMGKP-së, duhet të përmbajë:

a) Vlerën e pagesës së përlllogaritur në përputhje me pikën 3, të nenit 2, kopje të marrëveshjes së huas, si edhe një përshkrim të detajuar të detyrimeve, duke përcaktuar në mënyrë analitike kryegjënë, interesat e akumuluar, penalitetet, dhe çdo detyrim tjetër në zbatim të marrëveshjes së huas dhe që është në ngarkim të huamarrësit, pavarësisht se MF-ja garanton vetëm kryegjënë në masën 70%;

b) Një përshkrim të të gjithë procedurave të ndjekura nga huadhënësit përgjatë periudhës 180 ditore, në përputhje me legjislacionin në fuqi, për të rikuperuar detyrimet nga huamarrësi, nga momenti i gjenerimit të detyrimit deri në momentin e dërgimit të kërkesës për pagesë.

Kërkesa për pagesë duhet të përmbajë një përshkrim të detajuar tek të gjitha veprimeve të kryera nga Banka, konkretisht si: tentativa për kontaktimin e huamarrësit, njoftimet drejtuar huamarrësit, procedura ligjore të ndërmarra nga Bankat si kërkesë drejtuar Gjykatës për lëshim

urdhri ekzekutimi, etj., nga Bankat për vjeljen e detyrimit, para thirrjes së garancisë, përgjatë periudhës 180-ditore;

c) Numrin e llogarisë bankare në të cilin do të kryhet pagesa nga MF-ja.

3. AMGKP-ja, pasi vëren se kërkesa për pagesë është në përputhje me pikat 1 dhe 2 të këtij neni, dhe kushtet që bëjnë të nevojshme paraqitjen e një kërkesë të tillë sipas përcaktimeve të marrëveshjes së huas, përcjell pranë MF-së, brenda 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pune nga data e marrjes së kërkesës për pagesë, njoftimin për pagesë. MF-ja autorizon transfertën e pagesës ose pagesave për huadhënësit brenda 10 (dhjetë) ditë pune nga data e marrjes së njoftimit për pagesë nga AMGKP-ja.

Nëse AMGKP-ja e vlerëson të arsyeshme, përpara njoftimit për kryerjen e pagesës dhe brenda afateve të përcaktuara në pikën 3, të këtij neni, mund të kërkojë informacion shtesë ose qartësime nga huadhënësit.

4. MF-ja nuk ka asnjë detyrim ndaj kërkesave për pagesë, të cilat mund të burojnë nga vjedhja, materializimi i risqeve operationale të huadhënësve ose për çdo arsye tjetër që nuk është në përputhje me këtë marrëveshje.

Neni 7

Rekuperimi post-pagesës së garancisë

1. Me kryerjen e pagesës së garancisë për ndonjë prej huave, MF-a merr në dorëzim menjëherë të gjitha të drejtat dhe mjetet ligjore, në masën e çdo pagese të kryer nga MF-ja, në kuadër të garancisë për këtë hua, që zotëronin huadhënësit ndaj huamarrësve, sipas përcaktimeve të marrëveshjes së huas. Këto të drejta dhe mjete ligjore i kalojnë MF-së, së bashku me të drejtat dhe mjetet ligjore që ka në bazë të marrëveshjes së mirëkuptimit.

2. MF-ja, nëpërmjet kësaj marrëveshjeje, autorizon huadhënësit që të ndjekin, në emër dhe për llogari të MF-së, të gjitha procedurat e rekuperimit dhe ekzekutimit të detyrimeve, në përputhje me procedurat ligjore dhe praktikat e sektorit bankar, për të gjithë shumën e detyrimit të huamarrësve. Në çdo rast, huadhënësit marrin përsipër të kryejnë të paktën të njëjtat procedura për rekuperimin e detyrimit, ashtu si për detyrimin e vetë huadhënësve. Huadhënësit janë të detyruar të njoftojnë menjëherë AMGKP-në për çdo veprim procedural të kryer gjatë procedurës së ekzekutimit

vullnetar ose të detyrueshëm, me qëllim që të mos cenohen të drejtat materiale apo procedurale të MF-së. Përfundimisht, palët, me marrëveshje të veçantë, mund të bien dakord që heqin dorë nga ndjekja e procedurave për ekzekutimin e detyrimit, në rastet kur vlerësojnë se kostot e këtyre procedurave tejkalojnë masën e të gjithë detyrimit.

3. Nëse pas 2 (dy) viteve nga data e kryerjes së pagesës së garancisë, huadhënësit nuk kanë mundur të rekuperojnë detyrimet e huamarrësve, MF-ja zotëron të drejtën që të ndjekë vetë procedurat ligjore për rekuperimin e detyrimeve në masën e çdo pagese të kryer nga MF-ja, në kuadër të garancisë për këtë hua, në përputhje me të drejtat dhe mjetet ligjore që ka në bazë të marrëveshjes së mirëkuptimit.

4. Nëse pas pagesës së garancisë nga MF-ja për ndonjë prej huave, huadhënësit, brenda afatit të përcaktuar në pikën 3 të këtij neni, rekuperojnë një pjesë ose të gjithë detyrimin e huas (duke përfshirë edhe rekuperimin nëpërmjet ekzekutimit të kolateralit, nëse ka një të tillë) që paraprakisht është paguar nga garancia, huadhënësit brenda një afati prej 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pune duhet të njoftojnë me shkrim MF-në dhe AMGKP-në, në lidhje me vlerën e rekuperuar, procedurat e rekuperimit, shpenzimet e rekuperimit, si dhe vlerën e interesave dhe kamatave ligjore që duhet të paguhet dhe çdo detaj tjetër që gjykojnë të arsyeshëm në lidhje me rekuperimin.

Menjëherë pas marrjes së njoftimit, MF-ja udhëzon me shkrim huadhënësit në lidhje me detajet e pagesës. Afati për kryerjen e pagesës nga huadhënësit në favor të MF-së do të jetë, si më poshtë:

a) Në rastin kur rekuperimi është në formën e mjeteve monetare (*cash*), pagesa do të kryhet jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pune nga data e marrjes së instruksioneve me detajet e pagesës nga MF-ja, pasi huadhënësit të kenë zbritur më parë detyrimin e kredisë, për pjesën e pambuluar me GARANCI, si dhe çdo shpenzim të akumuluar për rikuperim;

b) Në rastin kur rekuperimi nuk është në formën e mjeteve monetare, pagesa do të kryhet jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pune nga data e konvertimit të rekuperimit në mjete monetare (*cash*). Konvertimi i rekuperimit në mjete monetare (*cash*) do të kryhet në përputhje me procedurat dhe politikat e huadhënësve për këtë qëllim.

5. Vlera që huadhënësit paguajnë në favor të MF-së, në rast të rekuperimit të detyrimit të Huamarrësve nga huadhënësve pas pagesës së garancisë, është e barabartë me vlerën e rekuperuar pasi t'i jenë zbritur shpenzimet për rekuperimin e huas, dhe ku vlera e mbetur pasi janë zbritur interesat e papaguara, kamatat ligjore sipas K. Pr. Civile, si dhe shpenzimet ligjore e përmbartimore të kryera nga huadhënësit, të ndahet ndërmjet huadhënësit dhe MF-së në raportet përkatësisht prej 30% për huadhënësit dhe 70% për MF-në, me përjashtim të rastit kur rekuperimi është mundësuar nga kolateral i vënë për kredinë sipas nenit 5, pika 4 të kësaj marrëveshjeje. Në këtë rast, huadhënësit paguajnë në favor të MF-së vlerën e mbetur pasi ka mbajtur plotësisht detyrimet e huamarrësve kundrejt huadhënësve.

6. Në rast se huamarrësit, përveç detyrimit që buron nga huaja nën këtë marrëveshje garancie kanë edhe detyrime të tjera ndaj huadhënësve, atëherë ndjekja e detyrimit që buron nga kjo hua ndiqet njëkohësisht me ndjekjen e detyrimeve të tjera, pa asnjë lloj diskriminimi nga huadhënësit, pa cenuar rankimin e kredive dhe kushtet e huave dhe garancive respektive, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 8

Raportimi dhe monitorimi

1. Huadhënësit do të raportojnë në formë elektronike pranë AMGKP-së, jo më vonë se 10 (dhjetë) ditë kalendarike nga mbyllja e secilit muaj, për huat e aprovuara prej tyre në muajin paraardhës, duke përcjellë shumën e disbursuar, skedulën e amortizimit të huave, marrëveshjen e mirëkuptimit origjinale, si edhe kopje të dokumenteve shoqëruese që vërtetojnë kriteret e kualifikimit të huamarrësve dhe kriteret për përfitimin e huas sipas nenit 3 të kësaj marrëveshjeje.

2. Huadhënësit, gjithashtu, do të raportojnë në formë elektronike dhe shkresore në bazë mujore pranë AMGKP-së, jo më vonë se 10 (dhjetë) ditë kalendarike nga mbyllja e secilit muaj, ecurinë e shlyerjes së huas, duke përfshirë në raportim informacion, në lidhje me pagesat e kryera të huas nga huamarrësi dhe vlerën e mbetur të huas.

3. Huadhënësit angazhohen të raportojnë në mënyrë periodike (çdo muaj) pranë AZHBR-së, të dhënat e detajuara mbi aplikantët (fermerë dhe

subjekte), si dhe përfituesit në kuadër të skemës së garancisë shtetërore për pjesën e rezervuar për sektorin e bujqësisë, si dhe pranë Ministrisë së Ekonomisë dhe Inovacionit. Raportimi do të përfshijë informacionin mbi numrin e kredive të dhëna, llojin e investimit, shumën e financimit, statusin e kredive dhe çdo element tjetër të nevojshëm për vlerësimin e ecurisë së skemës.

4. Raportimet në lidhje me këtë nen, si dhe komunikimet për nenet e tjera të kësaj Marrëveshjeje duhet të bëhen në formë elektronike ose me shkrim, sipas rasteve të përcaktuara në nenet përkatëse. Ato duhet të dërgohen në adresat e mëposhtme:

Për Ministrinë e Financave:

[Adresa]

Në vëmendje të:

Faks:

Për Ministrinë e Ekonomisë dhe Inovacionit:

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

Për AZHBR-në:

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

Për AMGKP-në:

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

Për:

- Banka Raiffeisen sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka e Bashkuar e Shqipërisë sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka Kombëtare Tregtare sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka Tirana sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka Intesa Sanpaolo Albania sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka Procredit sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka Amerikane e Investimeve sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka e Parë e Investimeve, Albania sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka Credins sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

Email-i:

Faks:

- Banka OTP Albania sh.a.

[Adresa]

Në vëmendje të:

E-mail:

Faks:

- Banka Union sh.a.

[Adresa]

Faqe | 13318

Neni 9

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Çdo mosmarrëveshje, kundërshti apo pretendim që lind nga ose në lidhje me këtë marrëveshje, apo shkelja, zgjidhja ose pavlefshmëria e saj, do të zgjidhet me mirëkuptim nga palët. Nëse palët nuk arrijnë t'i zgjidhin ato me mirëkuptim, zgjidhja e tyre do t'i nënshtrohet juridiksionit të gjykatës administrative shqiptare.

Neni 10

Vlefshmëria e dispozitave

Nëse ndonjëra nga dispozitat e kësaj marrëveshjeje është apo bëhet e pavlefshme ose në rast se ka ndonjë boshllëk në ndonjë prej dispozitave të kësaj marrëveshjeje, kjo nuk do të ndikojë në vlefshmërinë e dispozitave të tjera të kësaj marrëveshjeje.

Neni 11

Hyrja në fuqi dhe efektiviteti

Kjo marrëveshje garancie do të hyjë në fuqi, pas nënshkrimit nga palët dhe do të bëhet efektive pas disbursimit të huas ndërmjet huadhënësve dhe huamarrësve.

Neni 12

Nënshkrimi

Palët nënshkruajnë këtë marrëveshje në () kopje origjinale të barasvlershme në gjuhën shqipe (një kopje për MF-në dhe nga një kopje për secilin nga huadhënësit), në Tiranë, Shqipëri, në datat e përcaktuara në krye të kësaj marrëveshjeje.

Neni 13

Përfundimi dhe pezullimi i marrëveshjes

1. Kjo marrëveshje garancie do të quhet e përfunduar kur të gjitha detyrimet ndërmjet palëve, të cilat burojnë nga marrëveshja e huas dhe kjo marrëveshje të jenë përmbushur plotësisht, në rast

se nuk do të kërkohet përfundimi përpara kohe i saj nga ana MF-së ose huadhënësve.

2. MF-ja mund të pezullojë marrëveshjen e garancisë në çdo kohë, duke e njoftuar me shkrim huadhënësit, në rast se MF-ja vërteton se huadhënësit kanë kryer një shkelje të kësaj marrëveshjeje, ose është përfshirë në një mashttrim i cili ka ndikim të drejtpërdrejtë tek MF-ja;

3. Përfundimi apo pezullimi i kësaj marrëveshjeje nuk do të ketë efekt mbi huat që janë disbursuar, në përputhje me kushtet e marrëveshjes deri në datën e hyrjes në fuqi të përfundimit apo pezullimit. Huat e disbursuara në përputhje me kushtet e marrëveshjes së garancisë do vijojnë të jenë të garantuara nga kjo garanci shtetërore deri në përmbushjen e plotë të detyrimeve të huamarrësve.

KËSHILLI I MINISTRAVE
PËRFAQËSUAR NGA
MINISTRIA E FINANCAVE
Petrit Malaj

- **Banka Raiffeisen sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka e Bashkuar e Shqipërisë sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Kombëtare Tregtare sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Tirana sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Intesa Sanpaolo Albania sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Procredit sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Amerikane e Investimeve sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka e Parë e Investimeve Albania sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Credins sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka OTP Albania sh.a.**
ADMINISTRATOR

- **Banka Union sh.a.**
ADMINISTRATOR

Aneks 1

MARRËVESHJE MIRËKUPTIMI (FORMAT TIP)

Bazuar në nenin 38, të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar dhe nenin 676, të ligjit nr. 7850, datë 29.7.1994, “Për Kodin Civil të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar:

[Emërtimi i huamarrësit] bie dakord të nënshkruaj këtë marrëveshje mirëkuptimi në datën _____.____.2026, për përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve që lindin nga lëshimi i garancisë shtetërore të huas, sipas marrëveshjes së garancisë nr._____, datë _____.____.2026.

Në rast kompensimi të humbjeve nga MF-ja për pagesa që burojnë nga marrëveshja e huas, sipas marrëveshjes së garancisë cituar në paragrafin e mësipërm [Emërtimi i huamarrësit] në zbatim të ligjit nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, dhe të marrëveshjes së mirëkuptimit, është i detyruar t’i kthejë Ministrisë së Financave shumën që kjo e fundit i ka paguar huadhënësit, në kuadër të garancisë shtetërore të huas, përfshirë dhe të gjitha kostot që mund të lidhen me të.

Në rast të kundërt [Emërtimi i huamarrësit] është në dijeni dhe pranon shprehimisht se MF-ja ka të drejtën për të ndërmarrë të gjitha masat e përcaktuara në ligjin nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, si edhe në ligje të tjera në fuqi, dhe në marrëveshjen e mirëkuptimit, për të përfituar nga [Emërtimi i huamarrësit] çdo pagesë të bërë sipas garancisë, duke përfshirë edhe kostot që lidhen me të, si dhe kthimin e çdo kompensimi të kryer sipas marrëveshjes së garancisë; si dhe që marrëveshja e mirëkuptimit përbën akt në kuptimin e nenit 510, pika “d”, të Kodit të Procedurës Civile,

duke u siguruar që të përmbushë elementet e kërkuara nga dispozita e sipërcituar.

[Emërtimi i huamarrësisë]

Nënshkrimi

Aneks 2

SEKTORËT DHE INVESTIMET E MBËSHTETURA

1. Sektorët dhe investimet e mbështetura

Investimet e pranueshme kufizohen në investime teknologjike, eficiencë energjetike, certifikime, standarde ndërkombëtare, digjitalizim dhe logjistike:

a) Makineri dhe pajisje prodhuese: linja prodhimi, makineri CNC, pajisje ambalazhimi, pajisje frigoriferike dhe zinxhiri ftohës (*cold - chain*), pajisje kontrolli cilësie;

b) Digjitalizim i proceseve: ERP, software prodhimi dhe magazinimi, CRM, sisteme gjurmimi, tregti elektronike, zgjidhje *cloud* dhe sigurinë kibernetike;

c) Certifikime dhe standarde ndërkombëtare: HACCP, ISO, GlobalG.A.P., CE markimi, pajisje laborator dhe testimi, sisteme menaxhimi të cilësisë;

d) Eficiencë energjetike dhe konkurrueshmëri e gjelbër: panele diellore për konsum vetjak, motorë efikasë, sisteme ngrohje-ftohje me eficiencë të lartë, rikuperim energjie, pajisje me konsum të reduktuar;

e) Logjistikë, magazinim dhe infrastrukturë funksionale: magazina, dhoma frigoriferike (*cold-storage*), sisteme shpërndarjeje, automjete komerciale, platforma logjistike, pajisje ngritëse dhe automatizim depoje.

- Investim në tokë: i pranueshëm kur toka është pjesë integrale e projektit investues (sektor bujqësor dhe agro-përpunim).

- Subjektet e pranueshme: NVM sipas ligjit nr. 43/2022, fermerë me NIPT – fermer; përfshirja e fermerëve të paregjistruar në QKB.

2. Klasifikimi NACE:

Huadhënësit do të japin hua të garantuar subjekteve mikro, të vogla dhe të mesme, sipas tipit të sektorit, në bazë të klasifikimit NACE, si më poshtë:

- A01–A03: Bujqësia, pylltaria dhe peshkimi (sektor prioritar me kuotë të garantuar);

- C10–C23: Industria ushqimore, tekstili, kimikate, metalurgjia dhe industria prodhuese;

- C31–C33: Prodhimi i mobilieve dhe industritë e tjera përpunuese; riparimi dhe instalimi;

- G45–G47: Tregtia me shumicë dhe pakicë; riparimi i automjeteve dhe motoçikletave;

- H49–H53: Transporti rrugor, detar dhe ajror; magazinimi dhe aktivitetet postare;

- I55–I56: Akomodimi; aktivitetet e shërbimit ushqimor dhe të pijes;

- J58–J63: Botimi; prodhimi audiovizual; telekomunikacioni; teknologjia e informacionit;

- M69–M75: Shërbimet juridike, kontabiliteti, konsulenca, shkencat dhe teknologjia;

- N77–N82: Qiradhënia; aktivitetet e punësimit; turizmi; shërbime mbështetëse biznesi.

VENDIM

Nr. 57, datë 25.5.2026

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Fiona Papajorgji	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Asim Vokshi	anëtar,

me sekretare Farisja Idrizaj, në datën 20.5.2026 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 37 (E) 2025 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Erion Veliaj

SUBJEKT I INTERESUAR:

Prokuroria e Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar, përfaqësuar nga prokurorët Altin Dumani dhe Ols Dado, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 7, datë 9.2.2025, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, vlefësuar përmes vendimit nr. 14, datë 12.2.2025, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar; nr. 13, datë 13.3.2025, të Gjykatës së Posaçme të Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar; nr. 00-

2025-1153 (176), datë 8.7.2025, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Shpenzimet gjyqësore në ngarkim të subjektit të interesuar.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 17, 33, 35, 42, 49, 57 dhe 145 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 5 dhe 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).

GYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Asim Vokshi, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkuarit Erion Veliaj (*kërkuari*), i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (*Prokuroria e Posaçme*), që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuari Erion Veliaj është zgjedhur kryetar i Bashkisë së Tiranës për herë të parë në zgjedhjet për qeverisjen vendore të vitit 2015. Ai është rizgjedhur në të njëjtën detyrë edhe dy herë të tjera në zgjedhjet vendore të viteve 2019 dhe 2023. Kërkuari ka kandiduar dhe është zgjedhur si përfaqësues i subjektit politik të shumicës qeverisëse, Partisë Socialiste.

2. Në Prokurorinë e Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (*Prokuroria e Posaçme*), një shtetas i vetidentifikuar si N.A. ka paraqitur një akt në formën e një kallëzimi penal me shkrim, në të cilin referoheshin disa fakte komprometuese për shtetasin E.V., kryetar i Bashkisë së Tiranës. Të dhënat e përmendura në këtë akt janë verifikuar nga hetuesit e Byrosë Kombëtare të Hetimit (*BKH*), të cilët, në vijim, i kanë përcjellë Prokurorisë së Posaçme një informacion/material për referimin e veprës penale. Mbi bazën e këtij materiali referues, në datën 8.2.2024, Prokuroria e Posaçme ka regjistruar procedimin penal nr. 27 (*procedimi penal nr. 27/2024*)

për veprën penale “Korrupsioni pasiv i funksionarëve të lartë shtetërorë ose i të zgjedhurve vendorë”, të parashikuar nga neni 260 i Kodit Penal (*KP*).

3. Pas hetimeve të kryera, Prokuroria e Posaçme ka pretenduar se provat e grumbulluara krijojnë dyshimin e arsyeshëm se fondet publike të dala nga institucioni i Bashkisë së Tiranës me nënshkrimin e titullarit të tij (kërkuarit): i) kanë kaluar drejtpërdrejt te bashkëshortja e tij dhe rrethi i saj familjar; ii) kanë kaluar nëpërmjet sponsorizimeve dhe huapërdorjes pa kundërshtim të pasurive të paluajtshme në zona të shtrenjta të kryeqytetit, prej subjekteve tregtare, të cilat, nga ana e tyre, kanë përfituar fonde publike nga Bashkia e Tiranës, tek bashkëshortja e kërkuarit, organizata jofitimprurëse (*OJF*), shoqëri me përgjegjësi të kufizuara dhe persona fizikë të kontrolluar prej saj; iii) kanë kaluar si pasuri të paluajtshme në vlerë të konsiderueshme, të dhëna si përfitim i parregullt nga persona konkretë, të cilët zotërojnë dhe administrojnë subjekte tregtare të lidhura ngushtë me Bashkinë e Tiranës nëpërmjet përfitimit të fondeve publike, si edhe lejeve të ndërtimit, tek familja e kryetarit të saj; iv) janë shpenzuar për blerje me vlera të mëdha nga familjarët e kryetarit të Bashkisë së Tiranës, duke u kamufluar këto blerje përmes personave të tjerë. Po sipas Prokurorisë së Posaçme, faktet dhe provat krijojnë dyshimin e arsyeshëm se bëhet fjalë për një sistem të organizuar korrupsioni dhe shpërdorimi të fondeve publike, të udhëhequr nga kryetari i Bashkisë së Tiranës dhe bashkëshortja e tij dhe se në qendër të kësaj skeme korrupsioni dhe pastrimi të produkteve që burojnë nga kjo vepër, dyshohet se është kërkuari, nënshkrimi i të cilit ka qenë përcaktues për shpërndarjen e fondeve publike, prej të cilave ai dhe familjarët e ngushtë të tij dyshohet se kanë përfituar drejtpërsëdrejti në mënyrë të parregullt.

4. Në datën 27.12.2024, pasi janë konstatuar elemente që lidhen edhe me vepra të tjera penale, në regjistrin e njoftimit të veprave penale janë shënuar edhe veprat penale sipas neneve 245, 287, paragrafi i dytë dhe 257/a, paragrafi i dytë, të KP-së dhe në vijim, në datat 16.1.2025 dhe 24.1.2025, edhe veprat penale të parashikuara nga nenet 305/b dhe 301 të KP-së.

5. Në datën 24.1.2025 Prokuroria e Posaçme ka regjistruar në regjistrin e njoftimeve të veprave penale emrin e kërkuarit, si i dyshuar për kryerjen e veprave penale “Korrupsioni pasiv i funksionarëve

të lartë shtetërorë ose i të zgjedhurve vendorë”, në bashkëpunim dhe “Pastrimi i produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale, në bashkëpunim dhe më shumë se një herë, të parashikuara përkatësisht nga nenet 260 e 25 dhe 287, paragrafi i dytë, të KP-së. Po në atë datë, Prokuroria e Posaçme i është drejtuar Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar (GJKKO-ja e Shkallës së Parë) për caktimin e masës së sigurimit personal ndaj kërkuesit.

6. Me vendimin nr. 7 akti, datë 9.2.2025 (*vendimi nr. 7/2025*), GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka caktuar ndaj kërkuesit masën e sigurimit “Arresti në burg”, të parashikuar nga neni 238 i Kodit të Procedurës Penale (KPP), si i dyshuar për veprat penale të parashikuara nga nenet 260 e 25 dhe 287, paragrafi i dytë, të KP-së. Sipas asaj gjykate, nga të dhënat konkrete të grumbulluara deri në këtë fazë të hetimit paraprak, ekziston dyshimi i arsyeshëm i bazuar në prova se kërkuesi ka kryer veprat penale për të cilat është proceduar penalisht. Kërkuesi dhe bashkëshortja e tij dyshohen se kanë kryer në bashkëpunim veprime të kundërligjshme që konsistojnë në marrjen e përfitimeve të parregullta në disa episode të veçanta, në formë shumash monetare dhe pasurish të paluajtshme nga shtetas ose subjekte tregtare, të cilat kanë pasur interesa të drejtpërdrejta financiarë në Bashkinë e Tiranës.

7. Më konkretisht, dyshohet se kërkuesi dhe bashkëshortja e tij kanë përfituar: pasurinë e paluajtshme vilë e ndodhur në Qerret nga shoqëria “A” sh.p.k. (me administrator personin nën hetim G.S.), e cila ka përfituar fonde publike pasi është shpallur fituese në procedura prokurimi ku kërkuesi ka qenë titullar i autoritetit kontraktor, pasuri që dyshohet të jetë fshehur dhe të mos jetë deklaruar në Inspektoratin e Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesit; shpenzimet e udhëtimit jashtë shtetit në muajin dhjetor 2016 dhe disa sponsorizime për eventet e organizuara nga një OJF që dyshohet se kontrollohet nga bashkëshortja e kërkuesit, të financuar prej shoqërisë “K.” sh.p.k. (me administrator personin nën hetim F.B.), e cila ka përfituar disa leje ndërtimi nga Bashkia e Tiranës; përfitimet e shumave monetare nga shoqëria “F.” sh.p.k. (me administrator personin nën hetim Sh.F.), e cila ka përfituar disa leje ndërtimi nga Bashkia e Tiranës dhe është shpallur edhe fituese e disa procedurave të prokurimit publik, përmes një OJF-

je që dyshohet se kontrollohet nga bashkëshortja e kërkuesit, shuma që janë faturuar fillimisht si shërbime konsulence ligjore për dy persona fizikë, pjesë e shoqërisë me administratore bashkëshorten e kërkuesit; financimet e OJF-ve që dyshohet se kontrollohen *de facto* nga bashkëshortja e kërkuesit, për organizimin e eventeve të ndryshme, nga shoqëria “P.” sh.p.k. (me përfaqësues personin nën hetim M.P.), e cila ka marrë leje ndërtimi nga Bashkia e Tiranës; përfitime financiare përmes blerjeve të disa veprave të artit nga një shoqëri që dyshohet se kontrollohet nga bashkëshortja e kërkuesit, me diferencë nga çmimi i blerjes fillestare të tyre, nga shoqëria “G.” sh.p.k. (me administrator personin nën hetim S.K.), e cila ka fituar disa procedura prokurimi të zhvilluara nga entet në varësi të Bashkisë së Tiranës dhe ka marrë edhe leje ndërtimi nga kjo e fundit. Skema e përfitimeve në formën e sponsorizimit të eventeve artistike është dyshuar se ka pasur në bazë të saj jo vetëm krijimin e një numri të konsiderueshëm OJF-sh, disa nga familjarë të bashkëshortes së kërkuesit, dhe shoqërish tregtare, si dhe shfrytëzimin e tyre, por edhe marrjen e përfitimeve të parregullta nga subjekte tregtare që operojnë në mënyrë të pavarur në treg. Sipas gjykatës, të ardhurat e gjeneruara dyshohet se janë në vlerën prej rreth 110.000.000 lekë, çka tregon për një rrezikshmëri të theksuar të shfaqjes së veprës penale në rastin konkret.

8. Masa e sigurimit është ekzekutuar në datën 10.2.2025. Pas kësaj, Prokuroria e Posaçme i është drejtuar gjykatës me kërkesë për marrjen në pyetje të kërkuesit dhe verifikimin e kushteve e të kritereve të zbatimit të masës së sigurimit. Me vendimin nr. 14, datë 12.2.2025 (*vendimi nr. 14/2025*), GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka vendosur vazhdimin e zbatimit të masës së sigurimit “Arresti në burg” për kërkuesin të caktuar me vendimin nr. 7/2025 të po asaj gjykate, duke vlerësuar se nuk janë zbutur nevojat e sigurimit, pasi rrethanat e faktit nuk kanë ndryshuar për sa kohë gjykata ndodhej përpara të njëjtave veprime, sjellje dhe fakte të cilat janë vlerësuar njëherë prej saj. Sipas asaj gjykate, ekziston rreziku i marrjes ose vërtetësisë së provës nëse kërkuesi vijon të mos i nënshtrohet kufizimit të lirisë, i cili është real dhe i vazhdueshëm, duke pasur në konsideratë: ambientin ku ai jeton; funksionin publik që ushtron; njohjet e shumta; lidhjet dhe ndikimin e fortë nga ushtrimi i funksionit, rëndësi që shtohet nisur nga territori që mbulon dhe fondet publike që

administron Bashkia e Tiranës; sjelljen e shfaqur nga kërkuesi, i cili u ka dërguar mesazhe me natyrë intimiduese hetuesve të BKH-së, ku u kërkon të ndalojnë me thirrjen e bashkëshortes së tij për të dhënë deklaramë; pranisë së një prej vartësve të kërkuesit gjatë takimeve të bashkëshortes me personat e thirrur nga organi procedues dhe gjatë kontrollit të ushtruar nga hetuesit e BKH-së; sjelljen e bashkëshortes së kërkuesit veçanërisht pas kontroleve të ushtruara sipas vendimit të GJKKO-së të Shkallës së Parë. Në vlerësimin e saj, nëse kërkuesi do të lihej pa masë sigurimi ai mund të largohej për të pamundësuar ose penguar qëllimisht zhvillimin normal të procedimit penal, duke pasur parasysh pasojat e veprës dhe marzhin e dënimit të veprave penale që ai dyshohet se ka konsumuar. Po kështu, ajo gjykatë ka vlerësuar se, duke mbajtur në konsideratë mekanizmin që kërkuesi dyshohet se ka ideuar së bashku me bashkëshorten, i vënë në funksion dhe zbatuar për një kohë të gjatë, sa më tepër të qëndrojnë i lirë, aq më i madh është rreziku që të kryejë krime të rënda, të të njëjtit lloj me ato për të cilat po procedohet. Ajo gjykatë ka mbajtur parasysh faktin se kërkuesi vijon të ushtrorë funksione publike dhe ekziston rreziku që ai të abuzojë me detyrën, sikundër edhe pasojat që kanë ardhur në rastin konkret, që kanë të bëjnë me gjenerimin e të ardhurave që dyshohet se vijnë nga burime të paligjshme. Kundër vendimeve të mësipërme ka paraqitur ankim edhe kërkuesi.

9. Gjykata e Posaçme e Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar (*GJKKO-ja e Apelit*), me vendimin nr. 13(87-2025-85), datë 13.3.2025, ka miratuar vendimin nr. 7/2025 të GJKKO-së së Shkallës së Parë, i verifikuar me vendimin nr. 14/2025 të po asaj gjykate, me cilin është caktuar ndaj kërkuesit masa e sigurimit personal “Arresti në burg”. Sipas asaj gjykate, ekziston një dyshim i arsyeshëm i bazuar në prova se kërkuesi ka konsumuar veprat penale që i janë atribuar, pasi, nga të dhënat e grumbulluara në raport me hetimet e kryera deri në atë moment të procedimit, evidentohet se në të paktën nëntë raste, me veprimet e tij, ka konsumuar elementet e veprës penale të parashikuar nga neni 260 i KP-së, në bashkëpunim me bashkëshorten, shtetasen A.X., si dhe të veprës penale të parashikuar nga neni 287, paragrafi i dytë, i KP-së në më shumë se një rast, në bashkëpunim me personat e tjerë nën hetim. Ajo gjykatë ka gjetur të drejtë vlerësimin e GJKKO-së së Shkallës së Parë

se asnjë masë tjetër sigurimi nuk do të ishte e përshtatshme për të garantuar nevojat e sigurimit, duke vlerësuar se: kërkuesi dyshohet të ketë konsumuar dy vepra penale, të dyja me rrezikshmëri të lartë shoqërore, ku vepra e parë penale dyshohet se është konsumuar në prani të dy rrethanave rënduese; ai paraqet rrezikshmëri të theksuar shoqërore, duke iu referuar edhe sjelljes së tij pas zbatimit të vendimeve për caktimin e masës, që ka qenë kërcënuese dhe intimiduese ndaj gjykatës dhe prokurorisë; ekzistojnë të tria kushtet e veçanta të nenit 228, pika 3, të KPP-së për caktimin e masës më të rëndë të sigurimit, që janë rreziku i helmimit të provave, rreziku i ikjes, si dhe ai i kryerjes së veprave penale të të njëjtit lloj me atë për të cilën po procedohet. Po sipas asaj gjykate, masa e sigurimit “Garancia pasurore”, sipas nenit 236 të KPP-së, është e papërshtatshme, pasi nuk kënaq shkallën e nevojave të sigurimit, si dhe nuk përputhet me natyrën e veprave që dyshohet të ketë kryer kërkuesi.

10. GJKKO-ja e Apelit ka gjetur të pabazuara edhe shkaqet e ngritura në ankim, të cilat kanë të bëjnë me: fillimin e procedimit penal mbi një kallëzim anonim; se çdo e dhënë e siguruar përtej afatit 15-ditor për regjistrimin e procedimit penal nuk mund të shërbejë si element prove; regjistrimin e emrit të kërkuesit si person të cilit i atribuohet vepra penale rreth 11 muaj pas regjistrimit të procedimit penal, çka ka cenuar të drejtën për t’u mbrojtur dhe i ka dhënë organit të akuzës afate hetimore në mënyrë të padrejtë, duke e vendosur kërkuesin në kushte të disfavorshme; cenimin e së drejtës së mbrojtjes nga GJKKO-ja e Shkallës së Parë, pasi nuk i ka dhënë kohën e mjaftueshme për t’u njohur me volumet hetimore gjatë seancës për marrjen në pyetje, në kundërshtim me nenin 248 të KPP-së; depozitimin e vendimit të gjykatës tej afatit 48-orësh sipas nenit 248, pika 2, të KPP-së, duke i mohuar mundësinë e kundërshtimit të vendimit në një gjykatë më të lartë. Kundër këtij vendimi ka paraqitur rekurs edhe kërkuesi.

11. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2025-1153(176), datë 8.7.2025, në dhomën e këshillimit, bazuar në nenin 441, pika 1, shkronja “e”, të KPP-së, ka lënë në fuqi vendimin e GJKKO-së së Apelit, duke vlerësuar se ai është rrjedhojë e zbatimit të drejtë të ligjit penal (material dhe procedural). Sipas atij kolegj, gjykata e apelit ka argumentuar mjaftueshëm si në lidhje me ekzistencën e kushteve të përgjithshme dhe të

veçanta për caktimin e masës së sigurimit, ashtu edhe në lidhje me përshtatshmërinë dhe proporcionalitetin e llojit të masës, duke analizuar dhe mbajtur në konsideratë kushtet dhe kriteret për caktimin e masave të sigurimit personal, në raport me rrethanat e faktit dhe provat e marra deri në këtë fazë të hetimit; pasojat e ardhura që dyshohet të kenë një shtrirje të gjatë kohore; rrezikshmërinë e kërkuesit, i cili dyshohet t'i ketë kryer veprat penale duke shpërdoruar funksionin publik; rrezikshmërinë e veprave penale për të cilat ai është proceduar; vendin dhe rrethanat në të cilat dyshohet se janë kryer faktet penale; rrethanat lidhur me natyrën, llojin, mjetet, kohën, vendin e mënyrën e kryerjes së veprave penale; shkallën e dyshuar të fajësisë dhe motivet; rrethanat e tjera individuale, familjare e sociale të kërkuesit. Sipas atij kolegji, gjykatat kanë argumentuar se ka shkaqe të mjaftueshme për të besuar se lënia e lirë e kërkuesit mund të vërë në rrezik marrjen e provave ose të ndikojë në vërtetësinë e provave të tjera, veçanërisht përmes ndikimit mbi dëshmitarët ose personat e tjerë bashkëpunëtorë në kryerjen e veprimtarive të cilësuara të kundërligjshme, fakt që lidhet edhe me rrezikun potencial për të kryer një vepër tjetër penale. Në rastin konkret, sipas Kolegjit Penal, verifikohet të paktën rreziku i ndikimit mbi vërtetësinë e marrjes së provave, ku nga aktet e përfshira në fashikullin përkatës konstatohen përpjekjet e vazhdueshme të kërkuesit për të ndikuar mbi dëshmitarët dhe për të dëmtuar provat, fakte që me të drejtë janë analizuar nga gjykata e apelit për të verifikuar kushtet e veçanta të caktimit të masës së sigurimit, e cila vlerësohet e përshtatshme dhe proporcionale në raport me nevojat e sigurimit.

12. Lidhur me pretendimin se GJKKO-ja e Apelit, në shkelje të përcaktimeve të nenit 425, pikat 1 dhe 3, të KPP-së, ka dhënë mendim se bashkëpunimi mes kërkuesit dhe të hetuarve A.X. dhe E.A. ka tiparet e një bashkëpunimi të posaçëm, të grupit të strukturuar kriminal, sipas Kolegjit Penal pabazueshmëria e këtij pretendimi merr përgjigje në vendimin e po kësaj gjykate, pasi vlerësimi i shfaqur në formën e një “bindjeje” nuk është konsideruar dhe nuk ka ndikuar në rëndimin e situatës procedurale të kërkuesit për caktimin e llojit të masës së sigurimit. Kolegji Penal ka vlerësuar se gjykatat e faktit kanë respektuar nenin 248 të KPP-së, duke garantuar të drejtën e kërkuesit për t'u dëgjuar dhe për të paraqitur arsyet e kundërshtitë të tij, si dhe

kontradiktoritetin edhe në këtë fazë të procedimit penal. Sipas atij kolegji, në marrjen në pyetje janë verifikuar kushtet e kriteret e parashikuara në nenet 228 dhe 229 të KPP-së. Kolegji Penal ka gjetur të pabazuara edhe pretendimet për: pabazueshmërinë /paprovueshmërinë e akuzës dhe moskzistencën e “dyshimit të arsyeshëm”; cenimin e së drejtës për mbrojtje efektive, për shkak të mosdhënies së kohës së mjaftueshme për t'u njohur me dosjen hetimore; cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë dhe të *reformatio in peius*; marrjen nga gjykata e apelit të provave të paraqitura rishtazi nga prokurorët e çështjes; mënyrën sesi është regjistruar procedimi penal e lidhur me të drejtën për t'u mbrojtur gjatë hetimeve paraprake; unifikimin e praktikës gjyqësore nga Gjykata e Lartë; standardin e arsytimit nga gjykatat e zakonshme lidhur me parimet e proporcionalitetit dhe të përshtatshmërisë së masës së sigurimit personal; mënyrën e trajtimit nga gjykatat e zakonshme të pretendimeve të ngritura përpara tyre.

13. Rezulton, gjithashtu, se mbi propozimin e këshillit bashkiak, me vendimin nr. 539, datë 25.9.2025 Këshilli i Ministrave (*VKM nr. 539/2025*) ka vendosur shkarkimin nga detyra të kryetarit të Bashkisë së Tiranës, zotit Erion Veliaj (kërkuesit) për shkak të mosparaqitjes së tij në detyrë. Pas njoftimit nga Këshilli i Ministrave për krijimin e vakancave për kryetarë në gjashtë bashki të vendit, përfshirë Bashkinë e Tiranës, Presidenti i Republikës ka nxjerrë dekretin nr. 350, datë 1.10.2025, “Për caktimin e datës së zgjedhjeve të pjesshme vendore për kryetar bashkie, për disa njësi të qeverisjes vendore”. Në datat 29.9.2025 dhe 2.10.2025 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimit për shkarkimin e tij nga detyra, ashtu edhe të dekretit për caktimin e zgjedhjeve për Bashkinë e Tiranës. Me vendimin nr. 66, datë 3.11.2025 (*vendimi nr. 66/2025*), Gjykata ka vendosur shfuqizimin, si të papajtueshme me Kushtetutën, të VKM-së nr. 539/2025 dhe të dekretit të Presidentit të Republikës për pjesën që ka caktuar datën e zgjedhjeve vendore në Bashkinë e Tiranës.

14. Në datën 21.11.2025 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual për kundërshtimin e vendimeve gjyqësore që kanë caktuar ndaj tij masën e sigurimit personal “Arresti në burg”, i cili është regjistruar në datën 25.11.2025.

Në datën 11.12.2025 kërkuesi ka paraqitur kërkesë për përshpejtimin e gjykimit, duke parashtruar se vijimi i paraburgimit bie ndesh me vetë efektet e vendimit nr. 66/2025 të Gjykatës, pasi funksioni i kryetarit të bashkisë nuk mund të ushtrohet nga ambientet e paraburgimit dhe humbja e ditëve të mandatit është e pariparueshme, si dhe se dëmtohet besimi i publikut e parimi i stabilitetit të institucioneve vendore.

15. Kolegji i Gjykatës, me vendimin e datës 13.1.2026 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila, me vendimin e datës 26.1.2026, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë dokumentesh, si dhe pranimin e kërkesës së kërkuesit për përshpejtimin e gjykimit.

16. Me vendimin nr. 118, datë 1.2.2026, GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka vendosur rrëzimin e kërkesës së kërkuesit për zëvendësimin e masës së sigurimit “Arresti në burg” të caktuar ndaj tij, me një masë më të lehtë, si të pambështetur në ligj e në prova. Kjo çështje, referuar të dhënave të faqes zyrtare të Gjykatës së Lartë, është regjistruar në datën 6.5.2026 mbi rekursin e kërkuesit dhe deri në kohën e marrjes së këtij vendimi ishte në pritje për t’u shqyrtuar nga ajo gjykatë.

17. Me vendimin nr. 141, datë 9.2.2026, GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka pranuar kërkesën e Prokurorisë së Posaçme duke dërguar për gjykim procedimin penal nr. 27/2024, me të pandehur edhe kërkuesin, të akuzuar për veprat penale të parashikuara nga nenet 260 e 25 të KP-së, në bashkëpunim, më shumë se një herë, 287, paragrafi i dytë, të KP-së, në bashkëpunim, më shumë se një herë, 324/a, paragrafi i dytë, të KP-së, më shumë se një herë, 257/a, paragrafi i dytë dhe 248 të KP-së.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

18. Kërkuesi, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar:

18.1. *Liria personale*, sipas neneve 27 dhe 28 të Kushtetutës dhe 5 të KEDNJ-së, në drejtim të:

18.1.1. *Mosrespektimit të parimit të proporcionalitetit* në caktimin e masës kufizuese të lirisë, duke pasur parasysh se ndikimi në këtë rast është i dyfishtë, pasi, nga njëra anë, prek të drejtat individuale të kërkuesit dhe, nga ana tjetër, ndikon edhe në të drejtat e zgjedhësve. Në kuptim të kushteve, kritereve dhe

nevojave të sigurimit, në raport me nevojat konkrete për mbarëvajtjen e procedimit penal, masa më proporcionale do të ishte “Garancia pasurore”, pasi ajo përmbushte qëllimin e synuar. Gjykatat nuk kanë analizuar masën në raport me të drejtën për t’u zgjedhur, sipas nenit 45 të Kushtetutës, pasi masa e kundërshtuar e pengon kërkuesin në ushtrimin e funksionit të besuar nga qytetarët e Tiranës, si dhe bie ndesh me *parimin e autonomisë vendore* e të drejtën e qytetarëve për t’u qeverisur. Kërkuesi ka më shumë se një vit që pengohet në ushtrimin e detyrës publike, duke sjellë masa pasojat e shkarkimit dhe pezullimit *de facto*, ndërkohë që gjykatat nuk kanë arritur të tregojnë se çfarë prove konkrete rrezikohet, si mund të ndërhyhet mbi të, kush do të urdhërohej nga kërkuesi dhe as përmes cilës hallkë administrative. Në situatën kur vendimi nr. 66/2025 i Gjykatës ka afirmuar mandatin e kërkuesit si kryetar i bashkisë, masa ka prodhuar efektet e një shkarkimi *de facto*, duke bllokuar funksionimin e një organi që duhet të jetë aktiv dhe efektiv deri në fund të mandatit. Nga ana tjetër, pezullimi *de facto* në ushtrimin e detyrës ka sjellë impakt në menaxhimin e qytetit dhe ka vështirësuar jetën e banorëve, ndërhyrje që shkon përtej qëllimit të procedimit penal dhe prek thelbin e përfaqësimit politik, duke deformuar raportin midis pushtetit gjyqësor dhe atij vendor, për sa kohë nuk ka një vendim të formës së prerë që ndalon ushtrimin e funksionit nga kërkuesi. Në kuptim të nenit 242 të KPP-së, masa e sigurimit që cenon aftësinë për të ushtruar mandatin është e ndaluar për funksionarët e zgjedhur, pasi shkel proporcionalitetin, dëmton vazhdimësinë e demokracisë vendore dhe cenon vetë sovranitetin e popullit. Edhe në drejtim të *lirisë së lëvizjes* dhe *së drejtës për t’u zgjedhur* nuk janë analizuar kriteret për caktimin e masës sipas nenit 228, pika 3, të KPP-së në raport me nevojat konkrete për mbarëvajtjen e procedimit penal. Referuar prapësimeve të Prokurorisë së Posaçme, për sa kohë kërkuesi vijon të jetë kryetar i bashkisë paraburgimi duhet të vazhdojë për të neutralizuar funksionin e tij publik. Po sipas Prokurorisë së Posaçme, vendimi për dërgimin e çështjes në gjyq përbën provë të ekzistencës së dyshimit të arsyeshëm, ndërkohë që ai vendim nuk përbën verifikim të bazueshmërisë së akuzës dhe ekzistencës së fajësisë.

18.2. *E drejta për proces të rregullt*, sipas neneve 42 të Kushtetutës dhe 6 të KEDNJ-së, në drejtim të:

18.2.1. *Së drejtës për mbrojtje efektive*, pasi pas ekzekutimit të vendimit nr. 7/2025 mbrojtjes iu vu në dispozicion kopja e tij prej 365 faqesh, i cili përmbante detaje teknike për nëntë fakte penale në ngarkim të të hetuarve. Në datën 11.2.2025 mbrojtja paraqiti kërkesë për t'u njohur me aktet e fashikullit gjyqësor dhe në seancën e datës 12.2.2025, për verifikimin e kushteve të zbatimit të masës, mbi kërkesën e mbrojtjes, gjykata i la kohë deri në orën 13:30 për njohjen me aktet, kohë që ishte tërësisht e pamjaftueshme në raport me volumin e tyre (66 volume me afro 400 faqe secili). Me rifillimin e seancës gjyqësore (ora 13:30), mbrojtja parashtroi se ishte njohur pjesërisht me aktet dhe se kjo mënyrë e të proceduarit i kishte pamundësuar paraqitjen e provave për faktet penale objekt hetimi. Provat e dorëzuara në seancën gjyqësore të asaj date vetëm citohen nga gjykata, por nuk analizohen dhe nuk u jepet përgjigje pretendimeve të mbrojtjes. Po kështu, qëndrimi i kërkuarit në kafaz sigurie ka kufizuar mundësinë për të komunikuar lehtësisht me mbrojtësit. Në gjykatën e apelit kërkesa e mbrojtjes për qëndrimin e kërkuarit pranë avokatit u rrëzua me justifikimin se mungonte infrastruktura e përshtatshme. Kjo ka cenuar edhe *dinjtëtin e kërkuarit* për shkak të mossigurimit të kushteve dinjitoze për ushtrimin efektiv të të drejtave të tij, duke përbërë trajtim degradues e poshtërues, por edhe sepse fotot e tij pas hekurave janë publikuar në media, çka ka dëmtuar reputacionin e kërkuarit. Po kështu, në kundërshtim me *parimin e prezumimit të pafajësisë* ekspozimi i kërkuarit në kafaz/kabinë gjatë seancave gjyqësore ka krijuar imazh negativ të tij si person i rrezikshëm dhe një perceptim të gabuar për fajësinë, duke paragykuar vetë atë proces, për më tepër kur kërkuari nuk është akuzuar për një vepër penale të dhunshme, ka karakter të mirë, pozitiv të lartë në shoqëri etj.

18.2.2. *Parimit "reformatio in peius"*, për shkak të pranimet nga gjykata e apelit të provave të reja të kërkuara nga prokuroria në seancën e datës 11.3.2025. Lejimi i paraqitjes së tyre nga pala që nuk ka paraqitur ankim bie ndesh me nenin 425, pika 3, të KPP-së, si dhe e ka vendosur mbrojtjen në kushtet e pamjaftueshmërisë së kohës për t'u njohur me to dhe për t'u konsultuar me kërkuarin.

18.2.3. *Pavlefshmërisë së veprimeve hetimore dhe papërdorshmërisë së provave*, pasi regjistrimi i procedimit penal nr. 27/2024 është bërë mbi akte të papërdorshme, çka sjell pavlefshmërinë e të gjitha

akteve pasuese (parimi i "frutit të pemës së ndaluar"). Shkeljet kanë të bëjnë me: faktin se prokuroria shpalli përfundimin e hetimeve dhe caktoi afatin 10-ditor sipas nenit 327 të KPP-së, duke vënë në dispozicion një dosje prej 160 fashikujsh me materiale voluminoze, çka e bëri të pamundur ushtrimin efektiv të mbrojtjes, ndërkohë që kërkesa për shtyrje u refuzua; regjistrimin e një kallëzimi të falsifikuar, njëfaqësh, i firmosur nga një person që nuk ekziston dhe që nuk plotëson as elementet e hipoteticitetit dhe specificitetit; faktin se prokuroria nuk ka kryer veprime hetimore për identifikimin e kallëzuesit; duke mos shënuar emrin e kërkuarit deri më 24.1.2025 prokuroria ka përfituar padrejtësisht nga afatet hetimore, duke shkelur nenet 323-325 të KPP-së; faktin se mungesa e një vendimi mosfillimi brenda 15 ditëve krijonte detyrimin ligjor që ditën e 16-të të regjistrohej procedimi penal; faktin se çdo veprim hetimor i Policisë Gjyqësore para regjistrimit dhe pa delegim të posaçëm është juridikisht nul, pasi nga data e kallëzimit anonim deri në atë të regjistrimit të procedimit penal, hetuesit e BKH-së kanë kryer veprime që përbëjnë akte tipike procedurale përpara regjistrimit të çështjes, jashtë kompetencës së tyre dhe pa akt delegimi; si dhe me faktin se prokuroria është mbështetur në deklarime vetinkriminuese të disa shtetasve (shtetasit F.B. për motivet e udhëtimit të datës 3.12.2016 në Rotterdam; shtetasit A.V.), çka deformon qëllimin e nenit 37 të KPP-së etj.

18.2.4. *Standardit të arsytimit të vendimit*, pasi gjykatat nuk kanë argumentuar ekzistencën e kushteve që lejojnë caktimin e masës ekstreme dhe, në këndvështrim të parimit të proporcionalitetit e nevojshmërisë, përse ajo ishte e vetmja që mund të shmangte rrezikun e pretenduar. Ato nuk pranuan kërkesën për caktimin e masës "Garancia pasurore", duke presupozuar se pasuritë e kërkuarit janë "të papastra", për shkak të natyrës së akuzës. GJKKO-ja e Shkallës së Parë nuk ka arsyetuar mbi fakte konkrete ose prova reale, por mbi perceptime për karakterin, qëllimin ose mundësinë e një sjelljeje të ardhshme. Në lidhje me mesazhet e dërguara nga kërkuari hetuesve të BKH-së është supozuar sesi mund të sillej ai me dëshmitarët potencialë, pa u identifikuar asnjë fakt për ndërhyrje reale në hetim ose përpjekje për intimidim të dëshmitarëve. Për sa i përket vlerësimit se "nuk është shfaqur pendesë", nuk ekziston asnjë normë ligjore që e njeh si kriter për caktimin e masës së sigurimit. Përdorimi i sjelljes

si tregues për “rrezikun e përsëritjes së veprës” bie ndesh me parimin e proporcionalitetit, pasi ky vlerësim duhet të mbështetet në fakte objektive, si dhe me nenin 32 të Kushtetutës, parimin e barazisë së armëve dhe të drejtën për mbrojtje efektive. Arsyetimi se “mekanizimi që personat nën hetim kanë ideuar duket i vështirë të ndalet edhe prej tyre” përbën spekulim dhe nuk mbështetet në rrethana konkrete.

18.2.5. GJKKO-ja e Apelit e ka lidhur rrezikshmërinë me dispozitat e posaçme që zbatohen ndaj kërkuesit si subjekt i posaçëm, duke mos identifikuar llojin e provave që rrezikohen dhe as mënyrën e supozuar të “dëmtimit” të tyre edhe pse gjatë kohës që kërkuesi ka qenë në detyrë nuk ka ndërhyrë në hetime, nuk ka ndaluar asnjë zyrtar të dëshmojë, nuk ka shkatërruar asnjë dokument dhe nuk ka përdorur asnjë instrument institucional për të penguar drejtësinë. Për sa i përket arsyetimit për rrezikun e ikjes bazuar në mundësitë financiare dhe lëvizjet jashtë vendit, edhe pse kërkuesi ka pasur njohuri për hetimet, nuk është larguar asnjëherë, por ka udhëtuar lirisht jashtë vendit dhe është kthyer, duke qëndruar në dispozicion të drejtësisë. Sipas GJKKO-së së Apelit, bashkëpunimi me të hetuarit e tjerë ka tiparet e një bashkëpunimi të posaçëm, atij të grupit të strukturuar kriminal, duke qenë se përmbushen kriteret e personave të nevojshëm për këtë formë bashkëpunimi etj. Pavarësisht se ajo gjykatë nuk e merr në konsideratë këtë formë bashkëpunimi në këtë fazë të procesit, pasqyrimi i bindjes së saj për të shtuar akuza të reja ndaj personave nën hetim përbën cenim të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, parimit të prezumimit të pafajësisë dhe përbën rëndim të pozitës së kërkuesit në veçanti, pasi, në thelb, ka rënduar nevojat e sigurimit. Gjykata e Lartë është mjaftuar me vlerësimin e gjykatave më të ulëta. Ndonëse për “mungesën e pendesës” ka konstatuar se vlerësimi i gjykatës nuk ishte korrekt, Kolegji Penal nuk ka gjetur shkelje të prezumimit të pafajësisë, duke mos riparuar cenimin. Interpretimi se “regjistrimi i emrit në regjistrin e veprave penale është diskrecion i prokurorit” është në kundërshtim me vendimin unifikues nr. 3, datë 27.9.2022 të asaj gjykate dhe jurisprudencën kushtetuese, që përcaktojnë se nuk ka një diskrecion të pakufizuar të prokurorit në këtë drejtim. Ky interpretim bie ndesh edhe me parimin e sigurisë juridike dhe krijon në praktikë një zonë procedurale të pambrojtur për

personin e kallëzuar. Për rrjedhojë, është cenuar edhe e drejta e aksesit në atë gjykatë.

18.2.6. Parimit të prezumimit të pafajësisë, pasi gjykatat e kanë paragjykuar kërkuesin për rrethin shoqëror, statusin dhe pozicionin e tij. Argumentet për mungesën e pendesës, personalitetin, rrezikun e ikjes ose të ndërhyrjes në prova, për “përfitimet e parregullta”, “pasurimin personal” dhe “shpërfilljen ndaj fondeve publike” etj., shprehin bindje të formuar për fajësinë e kërkuesit. Gjykatat kanë përdorur gjuhën e akuzës si arsyetim gjyqësor, duke transferuar barrën e provës te kërkuesi. Ato kanë zëvendësuar analizën e vlerësimit të personalizuar të rrezikut, të lidhur me sjelljen, karakterin, lidhjet familjare, gjendjen ekonomike dhe lidhjet me vendbanimin, me një përfundim abstrakt të nxjerrë nga “pozita e zyrtarit”. Duke u trajtuar komunikimi publik i kërkuesit si provë e “fushatës denigruese dhe intimidimit”, janë nxjerrë përfundime për qëllimin dhe fajësinë e tij, duke i dhënë peshë penale një akti që përbën shprehje të mendimit.

18.3. Liria e shprehjes, e sanksionuar në nenin 22 të Kushtetutës, pasi kërkuesi është ndëshkuar për komunikimin me oficerin e BKH-së, për shkak të toneve ose fjalive simbolike që përmbante mesazhi i tij, si dhe për shkak të komunikimeve të përfutuara nga përgjimet e marra si prova në gjykimin në apel. Sjellja e tij nuk përbën provë për rrezik në marrjen ose vërtetësinë e provave, ndërsa arsyetimi i gjykatës krijon një efekt frikësues (*chilling effect*), pasi, në thelb, kriminalizon gjuhën dhe mendimin, ndërkohë që deklaratat publike, reagimet politike ose komunikimet me tone kritike bëjnë pjesë në diskursin publik të mbrojtur nga dispozita kushtetuese.

18.4. Parimi i barazisë përpara ligjit, i sanksionuar në nenin 18 të Kushtetutës, pasi gjykatat e kanë vënë kërkuesin në pozita diskriminuese në raport me subjektet e tjera të procesit penal, sepse e trajtojnë detyrën shtetërore jo si përgjegjësi, por si barrë penale. Edhe duke mos pranuar kërkesën për caktimin e masës “Garancia pasurore” gjykatat kanë krijuar një standard të dyfishtë ligjor, pasi për qytetarët e zakonshëm ajo është mjet i ligjshëm, kurse për zyrtarin e lartë është konsideruar e papërshtatshme për shkak të statusit të tij.

19. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar si vijon:

19.1. Pretendimi për cenimin e lirisë personale në drejtim të proporcionalitetit të masës është i pabazuar. Dyshimi i arsyeshëm është bazuar në provat financiare dokumentare, deklaratimet e dëshmitarëve, materialet mbështetëse të ndërthurura, aktet e ekspertimit etj. Çështja ka kaluar në gjyq, çka provon se ekziston dyshimi i arsyeshëm i bazuar në prova se kërkuesi ka kryer veprat penale për të cilat është akuzuar. Kurse rreziku i pengimit të drejtësisë është argumentuar me tentativat e kërkuesit dhe të rrethit të tij të afërt për ndikim të dëshmitarët dhe për shkatërrimin, fshehjen ose fabrikimin e provave dhe akteve shkresore. Është provuar se kërkuesi ka kapacitet real për ndikim në hetimin paraprak, pasi disponon burime financiare të konsiderueshme, rrjete ndikimi të fuqishme me kapacitet të plotë funksional, si edhe aftësi për koordinim veprimesh edhe pas arrestimit dhe izolimit. Fakti që kërkuesi është në detyrë fuqizon arsyet për ndikim të dëshmitarët. Ndërrhyrjet procedurale që kanë ndodhur pas arrestimit të kërkuesit janë argumentuar nga gjykatat mbi bazën e provave të mbledhura dhe të paraqitura në seancë gjyqësore nga organi procedues. Çështja penale është ndërtuar në një pjesë të konsiderueshme mbi këto dëshmi dhe duke qenë se këta shtetas duhet të dëshmojnë në seancë gjyqësore, rreziku për integritetin e dëshmimeve është real dhe i prekshëm, duke pasur në konsideratë sjelljen e deritanishme të kërkuesit. Po kështu, kryetari i bashkisë ka akses në dokumentacionin administrativ, arkiva, sisteme elektronike dhe personel teknik. Faktet dëshmojnë për një mekanizëm të mirorganizuar për të ushtruar ndikim mbi autoritetet gjyqësore, për të udhëzuar dëshmitarët, për të orkestruar dhe ekzekutuar një fushatë mediatike që synon dëmtimin e mbarëvajtjes së drejtësisë dhe punës së funksionarëve të saj, për të udhëzuar persona të caktuar me qëllim shtrembërimin e deklaratave në seancë gjyqësore të përfaqësuesve të akuzës, për të fabrikuar prova shkresore për justifikimin *post factum* të origjinës së paligjshme të pasurive etj. Argumentet e gjykatave nuk janë abstrakte, por mbështeten në një *modus operandi* të ndërtuar dhe vënë në zbatim për marrjen e përfitimeve të parregullta. Gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë shteruese për shkaqet “e rëndësishme” dhe “të mjaftueshme” për caktimin dhe vazhdimin e paraburgimit, siç është rreziku i helmimit të provave dhe se masat alternative janë të pamjaftueshme dhe të papërshtatshme. “Garancia

pasurore” jo vetëm nuk kënaq shkallën e nevojave të sigurimit, por nuk përputhet as me natyrën e veprave penale për të cilat është akuzuar kërkuesi, që lidhen me përfitimin e parregullt të pasurive gjatë ushtrimit të detyrës dhe fshehjen e burimit të tyre.

19.2. Të pabazuara janë edhe pretendimet për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor. Për pretendimin për të drejtën për mbrojtje efektive është arsyetuar mjaftueshëm për pabazueshmërinë e tij, duke u vlerësuar se edhe pse koha për t’u njohur me aktet ka qenë e pamjaftueshme në shkallë të parë, për shkak të volumit të tyre, kjo e drejtë është garantuar plotësisht në shkallë të dytë. Neni 248, pika 1, i KPP-së parashikon afate të shkurtra (3 ditë) për verifikimin e kushteve të masës së sigurimit nëpërmjet marrjes në pyetje të personit të arrestuar, afate që janë garanci në favor të individit. Mbrojtësit e kërkuesit e kanë marrë dosjen hetimore të plotë, në formë elektronike, që më 24.7.2025 (përfundimi i hetimeve) dhe gjatë seancave kanë pranuar se kanë qenë në gjendje ta studiojnë atë. Ata kanë qenë aktivë gjatë procesit dhe kanë realizuar mbrojtje efektive, kanë paraqitur prova, kanë debatuar për provat e akuzës, kanë ushtuar të drejtën e ankimit në gjykatat më të larta, si dhe kanë paraqitur ankim kushtetues, duke dëshmuar njohje të plotë me aktet e hetimit paraprak. Prokuroria ka treguar gjatë hetimit kujdesin e duhur, duke e përfunduar atë brenda afatit 6-mujor për të gjitha akuzat, kujdes i vërtetuar edhe nga gjykatat. Me përfundimin e hetimeve mbrojtësit kanë marrë një kopje të akteve, kanë kërkuar kryerjen e veprimeve shtesë dhe në seancat paraprake kërkuesi është përfaqësuar nga mbrojtësit, të cilët kanë qenë aktivë dhe efektivë, duke paraqitur kërkesa, parashtrime etj., si dhe kanë pranuar aksesin dhe njohjen e plotë me aktet. Edhe pretendimi për regjistrimin e emrit të kërkuesit në regjistrin e veprave penale është arsyetuar në mënyrë shteruese në vendimet e gjykatës së apelit dhe të Gjykatës së Lartë.

19.3. I pabazuar është edhe pretendimi për cenimin e parimit *reformatio in peius*, pasi disponimi i gjykatës së apelit është në përputhje me parashikimet e neneve 248, pika 4, 426/a, pika 5 dhe 427, pikat 1, 2 dhe 3, të KPP-së. Si personat nën hetim, ashtu edhe prokurorët, kanë kërkuar marrjen e provave të reja, një pjesë e të cilave ishte bashkëlidhur ankimit dhe apelit kundërshtues, ndërsa një pjesë janë prezantuar rishtazi në seancë. Qëndrimi i gjykatës së apelit është gjetur i drejtë edhe nga Gjykata e Lartë.

Kurse pretendimet për shkelje procedurale me pasojë pavlefshmërinë dhe papërdorshmërinë e provave dhe mosrespektimin e ligjit procedural penal nuk mund të jenë objekt i këtij gjykimi dhe kërkuksi ka ende mjete efektive në dispozicion.

19.4. I pabazuar është edhe pretendimi për *standardin e arsytimit*, pasi gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë shteruese për përshtatshmërinë e masës në raport me nevojat e sigurimit, rëndësinë e faktit penal, rrezikshmërinë e autorit dhe sanksionin penal, si dhe për ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm. Ato kanë dhënë përgjigje për nevojën, domosdoshmërinë dhe ashpërsinë e masës në kontekstin e rrethanave të çështjes konkrete dhe në përputhje me parashikimet e KPP-së. Gjykatat kanë arsyetuar për shkaqet “e rëndësishme” dhe “të mjaftueshme” për caktimin e vijimit e zbatimit të masës, siç është rreziku i helmimit të provave, ku rol përcaktues luan edhe tipologjia e tyre. Ky procedim penal ka ndërthurje mes provave “të ftohta” dhe “të gjalla”, ndaj helmimi i tyre është një rrezik eminent edhe gjatë gjykimit në themel. Gjykatat kanë arsyetuar për “rrezikun e ikjes” dhe “rrezikun e përsëritjes së veprës” nëse do të caktohej një masë tjetër. Duke analizuar dyshimin e arsyeshëm, që mbetet i pandryshuar, arsyet “relevante” dhe “të mjaftueshme”, shtoj edhe faktet e reja që kanë rezultuar nga hetimi për manipulimin e provave dhe sjelljen e kërkuksit, faktori “kohë e kaluar nga zbatimi i masës së sigurimit”, në kuptim edhe të jurisprudencës së GJEDNJ-së, nuk mund të shërbejë si justifikim për ndryshimin e masës. Për më tepër, vonesat në gjykimin paraprak i atribuohen sjelljeve të kërkuksit, të mbrojtësve dhe bashkëtepandehurve të tjerë. Gjykatat kanë arsyetuar edhe se masa “Garancia pasurore” nuk kënaq shkallën e nevojave të sigurimit e as nuk përputhet me natyrën e veprave penale. Kërkuksi, mbi bazën e deformimeve dhe shpëputjes mekanike të togfjalëshave nga arsyetimi i vendimeve gjyqësore ka ndërtuar një linjë mbrojtjeje që duket se kërkon të implikojë dhe komprometojë ndjekjen penale. Për sa i përket arsyetimit të GJKKO-së së Apelit për formën e bashkëpunimit të personave në hetim, një formë e tillë bashkëpunimi nuk u është atribuuar ende atyre, për rrjedhojë nuk merret në konsideratë nga gjykata në caktimin e llojit dhe masës së sigurimit. Kurse rekomandimet e Komisionit të Venecias dhe opinionet e ekspertëve në dokumentin

e Këshillit të Evropës nuk kanë efekt në çështjen konkrete.

19.5. Të pabazuara janë edhe pretendimet në drejtim të *proporcionalitetit* në raport me *të drejtën për t'u zgjedhur* dhe *parimin e autonomisë vendore*. Pretendimi se arrestimi ka sjellë “shkarkim” *de facto* nuk u përgjigjet rrethanave konkrete, por as nuk mund të përbëjë argument për rishikimin ose shfuqizimin e masës. Vlerësimi i ligjshmërisë dhe proporcionalitetit të masës lidhet vetëm me kriteret e kushtet ligjore dhe nuk kushtëzohet nga statusi institucional i kërkuksit. Nenet 61 e 62 të ligjit nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore” parashikojnë rastet e mbarimit të mandatit, ku nuk përfshihet arrestimi në zbatim të një mase sigurimi, ndaj kjo nuk prodhon efektin e ndërprerjes së mandatit as tërthorazi. Nëse zbatimi i masës krijon pamundësi për ushtrimin e përditshëm të detyrës, kjo nuk përbën shkarkim nga pikëpamja juridike. Rendi juridik parashikon mekanizma të vazhdimësisë institucionale edhe kur titullari ndodhet përkohësisht në pamundësi për të ushtruar kompetencat e tij. Një interpretim i ndryshëm do të krijonte një formë imuniteti procedural për funksionarët publikë, që nuk është parashikuar nga Kushtetuta e ligji.

19.6. I pabazuar është edhe pretendimi se masa ka sjellë krijimin e një “norme të re pezullimi” dhe “pengesë faktike për ushtrimin e funksionit publik”. Legjislacioni procedural penal dallon masat që kufizojnë lirinë personale nga ato që kufizojnë ose pezullojnë ushtrimin e një detyre a shërbimi publik. Masa e parashikuar nga neni 238 i KPP-së ka për objekt kufizimin e lirisë së individit për qëllime të procedimit penal, ndërsa pezullimi nga ushtrimi i një detyre ose shërbimi publik përbën një masë me natyrë dhe objekt të ndryshëm. Ndaj kërkuksit nuk është caktuar një masë sipas neneve 240-242 të KPP-së, për rrjedhojë nuk pranohet se masa e kundërshtuar ka sjellë *de facto* pezullimin nga detyra, pasi ajo nuk prodhon efekte juridike mbi statusin e funksionarit publik.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuksit

20. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “I” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të

Kushtetutës, si dhe nenit 71 të Ligjit Organik të Gjykatës, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të Ligjit Organik të Gjykatës, që lidhen me afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, shterimin e mjeteve juridike efektive, si dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

21. Duke pasur parasysh natyrën kumulative të kriterëve të legjitimitetit dhe jurisprudencën e saj, Gjykata vëren se kriteret *ratione personae* dhe *ratione temporis* janë të përmbushura. Në lidhje me to nuk rezulton të ketë çështje që kërkojnë analizë të mëtejshme, ndërsa as subjektet e interesuara nuk kanë ngritur ndonjë prapësim.

22. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, Gjykata thekson, *së pari*, se vendimet objekt kërkesë konsiderohen përfundimtare për qëllimet e nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, për sa kohë kanë kufizuar lirinë personale të kërkuarit, si edhe në situatën që janë bërë objekt i ankimit të veçantë dhe janë shqyrtuar nga gjykatat më të larta (*shih vendimet nr. 81, datë 21.11.2024; nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 17, datë 13.3.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). *Së dyti*, për sa kohë ky kriter nënkupton edhe që të gjitha pretendimet që ngrihen në Gjykatë të jenë paraqitur më parë në gjykatat e zakonshme, të paktën në substancë (*shih vendimet nr. 40, datë 14.5.2024; nr. 38, datë 12.7.2023; nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata, referuar akteve të dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të këtij gjykimi, konstaton se kërkuari i është drejtuar asaj pas përfundimit të procesit gjyqësor në të gjitha shkallët e juridiksionit të zakonshëm gjyqësor. Për sa u përket pretendimeve të parashtruara në ankimin kushtetues dhe argumenteve mbi të cilat janë mbështetur ato, rezulton se ai për cenimin e *parimit të barazisë përpara ligjit* nuk është ngritur më parë në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, as në formë, as në përmbajtje. Për rrjedhojë ky pretendim nuk mund të merret në shqyrtim.

23. Po kështu, Gjykata vëren se kërkuari, në mbështetje të pretendimeve për cenimin e të drejtave dhe lirive kushtetuese, ka parashtruar edhe

disa argumente që lidhen me rrethana faktike dhe zhvillime procedurale të ndodhura pas procesit gjyqësor të kundërshtuar, të tilla si përfundimi i hetimeve, dërgimi i çështjes në gjyq apo kohëzgjatja e mëtejshme e paraburgimit. Megjithatë, objekt i këtij gjykimi janë vendimet gjyqësore që kanë caktuar, vleftësuar dhe lënë në fuqi masën fillestare të sigurimit personal ndaj kërkuarit. Për rrjedhojë, kontrolli kushtetues në këtë çështje kufizohet në vlerësimin nëse, në këtë proces, gjykatat e zakonshme kanë respektuar garancitë kushtetuese të zbatueshme për atë moment të procedimit penal. Në këtë kuptim, edhe kur lidhen me të njëjtat pretendime kushtetuese, argumentet që mbështeten në rrethana faktike dhe zhvillime procedurale të mëvonshme, të cilat nuk kanë qenë pjesë e procesit gjyqësor të kundërshtuar dhe nuk janë shqyrtuar më parë nga gjykatat e zakonshme, nuk mund të paraqiten drejtpërdrejt për herë të parë në këtë gjykim kushtetues. Për ato kërkuari duhet të shterojë më parë mjetet juridike përpara gjykatave të juridiksionit të zakonshëm.

24. Kërkuari ka ngritur pretendime edhe për mosrespektimin e ligjit procedural penal dhe shkelje procedurale me pasojë pavlefshmërinë dhe papërdorshmërinë e provave, pasi regjistrimi i procedimit penal nr. 27/2024 është bërë mbi akte të papërdorshme, çka sjell pavlefshmërinë e të gjitha akteve pasuese apo se prokuroria është mbështetur në deklarime vetinkriminuese të disa shtetasve, çka deformon qëllimin e nenit 37 të KPP-së. Gjykata ka theksuar se në këtë fazë të procedimit penal gjykatat bazohen në ato të dhëna, informacione ose fakte objekt prove mbi të cilat organi që procedon mbështet kërkesën për caktimin e masës së sigurimit dhe të cilat, po në konsideratë të kësaj faze, duhet të krijojnë dyshimin e arsyeshëm se personi nën hetim mund të ketë kryer veprën penale. Dyshimi i arsyeshëm nuk është imagjinar edhe pse bazuar në këto të dhëna, informacione apo fakte objekt prove nuk mund të pohohet me bindje të palëkundur vlefshmëria e akuzës. Për rrjedhojë, të dhënat, informacionet apo faktet objekt prove në këtë fazë të procedimit penal nuk kërkohet që të jenë në të njëjtën nivel provueshmërie me ato mbi të cilat bazohet vendimi i themelit që ka të bëjë me (pa)fajësinë e të pandehurit dhe gjatë të cilit do të formësohen edhe provat që kanë të bëjnë me të provuarit e akuzës penale. Në këtë drejtim, Gjykata ka theksuar dallimin midis konceptit të provave të

cilat shërbejnë për vërtetimin e fajësisë përtej çdo dyshimi të arsyeshëm dhe atyre të dhënave, informacioneve ose fakteve, objekt prove, të cilat shërbejnë për krijimin e dyshimit të arsyeshëm se personi nën hetim mund të ketë kryer veprën penale. Provat formësohen në procesin penal të themelit në përputhje me parimin e kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve dhe garancitë e tjera të një procesi të drejtë që qëndrojnë në themel të procesit gjyqësor penal, ndërsa në verifikimin e këtyre lloj çështjesh (për masat e arrestit) Gjykata verifikon nëse të dhënat, informacionet ose faktet që ishin në dispozicion të organeve proceduese në kohën kur është vendosur masa e sigurimit personal ishin ose jo të tilla që, në tërësinë e tyre, formonin dyshimin e arsyeshëm për të justifikuar në rastin konkret kufizimin e lirisë (*shih vendimin nr. 86, datë 30.12.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këndvështrim të këtyre standardeve, si dhe duke mbajtur në konsideratë se gjykimi në themel i çështjes penale është momenti në të cilin formësohen dhe debatohen provat, Gjykata vlerëson se këto pretendime nuk janë të tilla që të përcaktojnë në mënyrë definitive këtë fazë të procesit penal, pra që të vënë në dyshim formimin e atij dyshimi të arsyeshëm që justifikon kufizimin e lirisë. Për sa kohë që këto pretendime kanë të bëjnë, në thelb, me çështje të vlefshmërisë dhe përdorshmërisë së akteve dhe provave të mbledhura gjatë fazës së hetimeve paraprake dhe që përbëjnë pjesë të fashikullit të gjykimit, ato janë të tilla që duhet të parashtrohen përpara gjykatave të zakonshme gjatë procesit të themelit. Për rrjedhojë, në lidhje me këto pretendime kërkuesi ka mjete efektive në dispozicion për kundërshtimin e tyre, ndaj ato nuk mund të merren në shqyrtim.

25. Për sa i përket pretendimit të kërkuesit në drejtim të nenit 242 të KPP-së, se masa e arrestit ka sjellë edhe pezullimin e tij *de facto* nga ushtrimi i funksionit të zgjedhur, gjë e cila ndalohet për këta funksionarë, Gjykata vëren se, në mënyrën se si është parashtruar, ky pretendim nuk lidhet me një çështje të pavarur të zbatimit të kësaj dispozite. Në thelb, ai ka të bëjë me proporcionalitetin e masës kufizuese të caktuar ndaj kërkuesit, në drejtim të së drejtës për liri personale, të vlerësuar edhe në raport me efektet që kjo masë pretendohet se ka sjellë mbi ushtrimin e mandatit të tij si funksionar i zgjedhur. Kurse për sa u përket pretendimeve të tjera të kërkuesit, ato janë parashtruar më parë, në formë ose substancë, edhe në rekursin drejtuar Gjykatës së

Lartë, ndërsa, në lidhje me pretendimet për procesin gjyqësor në atë gjykatë, kërkuesi nuk ka mjete të tjera juridike në dispozicion përveç ankimit kushtetues.

26. Në lidhje me kriterin e legjitimitetit *ratione materiae*, sipas nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës dhe nenit 71/a të Ligjit Organik të Gjykatës, ai verifikohet në drejtim të përmbajtjes dhe natyrës së pretendimeve të parashtruara në ankimin kushtetues individual. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e *lirisë personale* për shkak të mungesës të kushteve, kriterëve e nevojave të sigurimit në rastin konkret, pretendim ky i lidhur edhe me mungesën e arsytimit nga gjykatat e zakonshme në këtë drejtim. Sipas kërkuesit, vendimet gjyqësore nuk arsyetojnë në drejtim të përshtatshmërisë së masës së arrestit në raport me masat e tjera të sigurimit, konkretisht me masën “Garancia pasurore” dhe as në drejtim të proporcionalitetit të saj, duke pasur parasysh pasojat e masës së sigurimit në ushtrimin prej tij të funksionit të besuar nga qytetarët, si dhe në të drejtën e qytetarëve të Tiranës për t’u qeverisur nga kryetari i zgjedhur i bashkisë. Kjo, për më tepër, në situatën kur me vendimin nr. 66/2025 Gjykata ka shfuqizuar VKM nr. 539/2025 për shkarkimin e kërkuesit nga detyra, duke afirmuar mandatin e tij. Për rrjedhojë, masa kufizuese e lirisë i ka cenuar edhe *lirinë e lëvizjes* dhe *të drejtën për t’u zgjedhur* për shkak se ka prodhuar efektet e një shkarkimi *de facto*, duke bllokuar funksionimin e një organi që duhet të jetë aktiv dhe efektiv, si dhe ka sjellë pezullimin *de facto* nga detyra, pasojë që ndalohet nga neni 242 i KPP-së për funksionarët e zgjedhur, edhe pse nuk ka një vendim të formës së prerë që ndalon ushtrimin e funksionit nga kërkuesi. Po kështu, është pretenduar edhe cenimi i *lirisë së shprehjes*, pasi kërkuesi është ndëshkuar për komunikimin e tij me mesazhe me oficerin e BKH-së, si dhe për shkak të shkrimeve e postimeve publike që, sipas të dhënave të përfutuara nga provat e marra rishtazi në apel, janë konsideruar si “fushatë denigrimi e intimidimi” ndaj autoriteteve të hetimit, të nxitura nga kërkuesi, ndërkohë që ato bëjnë pjesë në diskursin publik të mbrojtur nga neni 22 i Kushtetutës.

27. Kërkuesi ka ngritur pretendime edhe në drejtim të *së drejtës për proces të rregullt*, në disa aspekte të saj. Konkretisht, ai ka pretenduar cenimin e *së drejtës për mbrojtje efektive* dhe të *parimit të barazisë së armëve*, për shkak të kohës së kufizuar, të pamjaftueshme, që iu la mbrojtjes për njohjen me

aktet voluminoze të procedimit penal, e cila ishte e pamjaftueshme. si edhe për shkak të mbajtjes së tij në kafaz sigurie/kabinë xhami, duke i kufizuar mundësinë për të komunikuar lehtësisht me mbrojtësit e zgjedhur. Sipas tij, është cenuar edhe *parimi "reformatio in peius"* për shkak të pranimit për shqyrtim nga gjykata e apelit të provave të kërkuara nga prokuroria, edhe pse kjo palë nuk kishte paraqitur ankim të vlefshëm që të legjitimonte paraqitjen e provave të reja. Kjo, sipas kërkuarit, i ka cenuar edhe *të drejtën e mbrojtjes* dhe *parimin e barazisë së armëve* për shkak të pamjaftueshmërisë së kohës për t'u njohur me këto prova dhe për të debatuar mbi to.

28. Po kështu, kërkuari ka pretenduar edhe cenimin e *standardit të arsyetimit të vendimit*, për shkak të caktimit të një mase ekstreme sigurimi personal që i ka pamundësuar edhe ushtrimin e detyrës, pa u argumentuar nga gjykatat ekzistenca e kushteve që lejojnë caktimin e saj dhe pa u argumentuar se përse kjo masë ishte e vetmja që mund të shmangte rrezikun e pretenduar. Për shkak të mënyrës sesi Gjykata e Lartë ka trajtuar dhe u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuarit ai ka pretenduar edhe cenimin e *së drejtës së aksesit* në atë gjykatë. Sipas tij, është cenuar edhe *parimi i prezumimit të pafajësisë*, pasi gjykatat e kanë paragjykuar kërkuarin për rrethin shoqëror, statusin dhe funksionin. Sipas tij, GJKKO-ja e Apelit ka arsyetuar se bashkëpunimi me të hetuarit e tjerë ka tiparet e një bashkëpunimi të posaçëm. Pavarësisht se ajo gjykatë nuk e merr në konsideratë këtë formë bashkëpunimi në këtë fazë të procesit, pasqyrimi i bindjes së saj për të shtuar akuza të reja ndaj personave nën hetim përbën cenim të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, parimit të prezumimit të pafajësisë dhe përbën rëndim veçanërisht të pozitës së kërkuarit. Argumentet e gjykatave, vijon kërkuari, si dhe gjuha e përdorur në vendim, përbëjnë gjykim vlerësues të fajësisë përpara se ajo të provohet, duke shprehur një bindje të formuar për fajësinë e kërkuarit, pra duke transferuar barrën e provës nga akuza tek i pandehuri. Ai ka pretenduar se ky parim është cenuar edhe për shkak të vlerësimit në drejtim të rrezikut të marrjes ose vërtetësisë së provave të komunikimeve publike të tij, duke u nxjerrë përfundime për qëllimin dhe fajësinë e kërkuarit nga sjellje (komunikimi i tij me hetues të BKH dhe komunikimi përmes postimeve publike) që përbëjnë shprehje të lirë të mendimit. Po në drejtim të këtij

parimi, kërkuari ka parashtruar edhe se mbajtja e tij në kafaz/kabinë xhami gjatë procesit gjyqësor ka paragjykuar fajësinë e tij, pasi krijon imazh negativ të tij si person i rrezikshëm dhe një perceptim të gabuar për fajësinë, për më tepër kur ai nuk është akuzuar për një vepër penale të dhunshme, ka karakter të mirë, pozitë të lartë në shoqëri etj. Për shkak të mbajtjes së tij të izoluar gjatë seancave gjyqësore dhe publikimit të fotove të tij në media, kërkuari ka pretenduar edhe cenimin e *dinjtetit* të tij, duke pretenduar se kjo përbën një sjellje poshtëruese dhe degraduese dhe se gjykatat nuk kanë siguruar kushte dinjitoze për ushtrimin efektiv të të drejtave të tij.

29. Gjykata ka theksuar se liria personale ka dy aspekte: atë substancial, që garantohet nga neni 27 i Kushtetutës dhe atë procedural, që garantohet nga neni 28 i lidhur me nenin 42 të Kushtetutës. Në rastet e kontrollit të vendimeve që caktojnë masat e sigurimit personal, ajo i trajton pretendimet e parashtruara në ankimin kushtetues në drejtim të të drejtave substanciale, ndërsa pretendimet që kanë të bëjnë me të drejtën për proces të rregullt ligjor trajtohen si aspekte procedurale të së drejtës substanciale të pretenduar të cenuar. Në këtë kuptim, Gjykata edhe në jurisprudencën e saj është shprehur se ajo ndalet në aspekte të veçanta të së drejtës për proces të rregullt ligjor, për sa ato mund të ndikojnë drejtpërdrejt në të drejtën substanciale në vetvete. Kjo sepse garancitë që ofron e drejta për proces të rregullt ligjor, e parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, gjejnë zbatim edhe në proceset gjyqësore që vendosin për kufizimin e lirisë personale sipas përcaktimeve të kuadrit ligjor në fuqi të lidhura me garancitë e parashikuara nga neni 28 i Kushtetutës dhe neni 5 i KEDNJ-së. Kushtet, kriteret dhe procedurat për caktimin, zbatimin, rivlerësimin, zëvendësimin dhe kontrollin gjyqësor për masat e sigurimit, veçanërisht atyre të arrestit, janë drejtpërdrejt të lidhura me respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut dhe se këto procedura duhet të sigurojnë garancitë e duhura (*shih vendimet nr. 81, datë 21.11.2024; nr. 40, datë 14.5.2024; nr. 19, datë 4.4.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Gjykata, bazuar në natyrën dhe thelbin e pretendimeve të parashtruara nga kërkuari, vlerëson që ta shqyrtojë çështjen në themel në drejtim të pretendimeve për *lirinë personale* në aspektin procedural dhe atë substancial. Më konkretisht, në aspektin procedural do të shqyrtohen pretendimet për: i) *të drejtën e mbrojtjes* të lidhur me argumentet për

kohën e pamjaftueshme në dispozicion për njohjen me aktet e dosjes dhe me qëndrimin e kërkuarit në kafaz/kabinën e xhamit gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit **për aq sa kjo rrethanë pretendohet se ka ndikuar në ushtrimin efektiv të mbrojtjes**; ii) *parimin reformatio in peius (mosrëndimit të pozitës)* të lidhur me argumentin për marrjen e provave të reja në GJKKO-në e Apelit, të paraqitura nga Prokuroria e Posaçme. Në aspektin substancial do të shqyrtohen pretendimet për: i) *mungesën e dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova* për caktimin e masës së sigurimit personal ndaj kërkuarit të lidhur edhe me *parimin e prezumimit të pafajësisë* për shkak të gjuhës së përdorur në arsyetimin e vendimeve të gjykatave, duke vlerësuar në këtë drejtim nëse arsyetimi konkret i gjykatave ka mbetur brenda kufijve të dyshimit procedural apo nëse është përdorur një gjuhë që shpreh bindje për fajësinë e kërkuarit. Po në këtë drejtim, Gjykata do të trajtojë edhe pretendimin për vlerësimin e GJKKO-së së Apelit për bashkëpunimin e posaçëm mes personave nën hetim, për sa kohë që, pavarësisht se kërkuari e ka parashtruar në drejtim të prezumimit të pafajësisë, së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe mosrëndimit të pozitës, ai ka të bëjë, në thelb, me mënyrën e vlerësimit nga ajo gjykatë të nevojave të sigurimit në rastin konkret; ii) *proporcionalitetit të masës* të lidhur edhe me *të drejtën për t'u zgjedhur*. Në drejtim të proporcionalitetit të masës do të shqyrtohet nga Gjykata edhe pretendimi për lirinë e shprehjes, për sa kohë që ai, në thelb, është i lidhur me analizën nga gjykatat të rrezikut të prishjes së provave. Për sa i përket pretendimit për cenimin e dinjitetit për shkak të qëndrimit të kërkuarit në kafaz/kabinën e xhamit gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit, nisur nga natyra dhe argumentet e parashtruara në mbështetje të tij, ai do të trajtohet në vijim si një pretendim i mëvetshëm, në kuptim të nenit 25 të Kushtetutës dhe nenit 3 të KEDNJ-së.

31. Për sa i përket pretendimit për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë, për shkak të imazhit negativ si person i rrezikshëm, që krijohet nga mbajtja e kërkuarit të izoluar gjatë seancave gjyqësore, Gjykata, për nga mënyra sesi është parashtruar ai, do ta shqyrtojë atë jo si pretendim të mëvetshëm por të lidhur me pretendimin për cenimin e dinjitetit të kërkuarit. Në të njëjtën mënyrë, edhe pretendimi për cenimin e *standardit të arsyetimit të vendimeve gjyqësore* dhe, i lidhur me të, *të së drejtës së aksesit në gjykatë*, për sa kohë që kanë të bëjnë me mënyrën sesi gjykatat e zakonshme kanë trajtuar

dhe u kanë dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuarit ose me mungesën e marrjes së një përgjigjeje të arsyetuar në lidhje me pretendimet e parashtruara përpara tyre, do të vlerësohen në vijim në kuadrin e trajtimit të secilit aspekt të lirisë personale, duke verifikuar edhe mënyrën sesi gjykatat e zakonshme kanë vepruar dhe kanë arsyetuar në rastin konkret.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për lirinë personale në aspektin procedural

B.1.1. Për të drejtën e mbrojtjes

32. Gjykata vlerëson të theksojë, fillimisht, se të drejtat dhe garancitë e personit të cilit i hiqet liria janë parashikuar në nenet 28 dhe 31 të Kushtetutës dhe ato janë në funksion edhe të së drejtës së mbrojtjes, si garanci themelore edhe për realizimin e së drejtës për proces të rregullt, në përputhje me nenin 42 të Kushtetutës, i cili gjen zbatim edhe në proceset gjyqësore që vendosin për kufizimin e lirisë personale, por për aq sa janë të pajtueshme me natyrën e posaçme, urgjencën dhe objektin e këtyre procedurave, pra se garancitë sipas kësaj dispozite nuk zbatohen në të njëjtën shtrirje dhe intensitet sikurse në proceset gjyqësore që vendosin për (pa)fajësinë e individit. Neni 28 i Kushtetutës garanton, mes të tjerash, të drejtat: për t'u njoftuar menjëherë për shkaqet e masës dhe akuzën; për të komunikuar menjëherë me avokatin dhe për t'u dhënë mundësia për realizimin e të drejtave; për t'u dërguar brenda 48 orëve, në rastet e heqjes së lirisë, sipas nenit 27, paragrafi 2, nënparagrafi “c”, të Kushtetutës, përpara gjyqtarit, i cili vendos paraburgimin ose lirinë jo më vonë se 48 orë nga çasti i marrjes së dokumenteve për shqyrtim; për t'u ankuar kundër vendimit të gjyqtarit; për t'u gjykuar brenda një afati të arsyeshëm ose për t'u proceduar i lirë përkundrejt një garancie pasurore sipas ligjit; e trajtimit njerëzor dhe të respektimit të dinjitetit. Pika 2 e kësaj dispozite synon garantimin e së drejtës së personit të cilit i është kufizuar liria personale për t'u dërguar nga gjykata në lidhje me pretendimet e tij, si dhe për t'u mbrojtur ndaj çdo kufizimi të padrejtë e arbitrar të kësaj lirie. Kurse neni 31 i Kushtetutës garanton, mes të tjerash, të drejtën për të pasur kohën dhe lehtësitë e mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen (shkronja “b”), ashtu edhe të drejtën për t'u mbrojtur vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi ligjor të zgjedhur prej tij, si dhe për të komunikuar lirisht dhe privatisht me të (shkronja “ç”).

33. Në kuptim të nenit 5, pika 4, të KEDNJ-së, që përbën edhe *habeas corpus*-in e KEDNJ-së, një person i arrestuar ose i ndaluar ka të drejtën e shqyrtimit gjyqësor të ligjshmërisë së masës, nën dritën jo vetëm të kërkesave ligjore kombëtare, por edhe të KEDNJ-së, parimeve të përgjithshme të shprehura në të dhe qëllimit të kufizimeve të lejuara nga paragrafi 1 i nenit 5 të saj. Shqyrtimi duhet të shtrihet mbi ato kritere të cilat janë thelbësore për vlerësimin e ligjshmërisë, sipas llojit të masës së caktuar, si dhe duhet të garantojë parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, duke i dhënë mundësi efektive për të kundërshtuar dyshimet ose akuzat. Mundësia që një i ndaluar të dëgjohet personalisht ose nëpërmjet një përfaqësuesi është një nga garancitë themelore të procesit, i cili duhet të jetë kontradiktor dhe të garantojë “barazinë e armëve” ndërmjet palëve (*shih vendimet nr. 86, datë 30.12.2024; nr. 83, datë 5.12.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Gjykata, bazuar në standardet e mësipërme dhe duke pasur parasysh natyrën e pretendimeve të kërkuarit çmon që të analizojë pretendimin e kërkuarit për sigurimin e një mbrojtjeje efektive gjatë procesit gjyqësor të caktimit të masës së arrestit veçmas për secilin aspekt, konkretisht: i) në drejtim të kohës për t’u njohur me aktet e dosjes; ii) në drejtim të së drejtës për të komunikuar lirisht me mbrojtësit, për shkak të qëndrimit në kafaz/kabinën e xhamit.

B.1.1.1. Për kohën për t’u njohur me aktet e dosjes

35. Sipas kërkuarit, pas ekzekutimit të vendimit nr. 7/2025 të GJKKO-së së Shkallës së Parë në datën 10.2.2025, mbrojtjes i është vënë në dispozicion një kopje e vendimit gjyqësor prej 365 faqesh, në përmbajtje të të cilit ka detaje teknike për nëntë fakte penale në ngarkim të të hetuarve. Sipas tij, në seancën e datës 12.2.2025 në gjykatën e shkallës së parë, mbi kërkesën e mbrojtjes për t’u njohur me aktet e hetimit, gjykata u ka lënë kohë deri në orën 13:30, tërësisht e pamjaftueshme në raport me volumin e akteve, çka i ka pamundësuar paraqitjen e provave në mbështetje të pretendimeve. Ndërkohë, edhe provat e paraqitura në atë seancë nga kërkuari vetëm janë cituar nga gjykata, por nuk janë analizuar dhe nuk u është dhënë përgjigje atyre. Po sipas kërkuarit, GJKKO-ja e Apelit ka lejuar pranimin e provave të reja të paraqitura nga Prokuroria e Posaçme, çka e ka vendosur atë edhe në kushtet e

pamjaftueshmërisë së kohës së nevojshme për t’u njohur dhe konsultuar me ato prova.

36. Sipas subjektit të interesuar, Prokurorisë së Posaçme, edhe pse në shkallë të parë koha për t’u njohur me aktet ka qenë e pamjaftueshme për shkak të volumit të tyre, kjo e drejtë është garantuar në shkallë të dytë, ku kërkuari është njohur me aktet dhe ka pasur të gjitha mundësitë për të paraqitur pretendimet dhe kundërshtimet për hetimet e kryera dhe vlerësimet e organit të akuzës. Sipas subjektit të interesuar, mbrojtësit e kërkuarit kanë qenë aktivë gjatë gjithë procesit, kanë përfaqësuar atë dhe kanë realizuar mbrojtje efektive, duke paraqitur prova gjatë seancës së verifikimit të kushteve të masës dhe në gjykatën e apelit. Ata kanë marrë pjesë dhe kanë debatuar për provat e mbledhura nga autoriteti procedues, kanë kundërshtuar të gjitha vendimet në gjykatat më të larta, si dhe kanë paraqitur ankim kushtetues, duke dëshmuar njohje të plotë me aktet e hetimit paraprak.

37. Bazuar në parashikimet e neneve 28 dhe 42 të Kushtetutës, neni 248 i KPP-së parashikon marrjen në pyetje nga gjykata të personit ndaj të cilit është vendosur masa e arrestit në burg ose në shtëpi, jo më vonë se tri ditë nga zbatimi i asaj mase. Gjykata ka vlerësuar se ndonëse procedurat gjyqësore që lidhen me masat e sigurimit, veçanërisht ato të arrestit, duhet të sigurojnë për individin garancitë e parashikuara nga neni 42 i Kushtetutës, këto garanci nuk mund të zbatohen të plota në këtë fazë të procesit. Kufizimi i disa prej këtyre garancive, veçanërisht në drejtim të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, diktohet nga natyra urgjente e kontrollit gjyqësor të heqjes së lirisë dhe afatet e shkurtra dhe prekluzive të parashikuara nga KPP-ja për shqyrtimin e kërkesës për caktimin e masave të sigurimit. Në këtë fazë të procesit, debati mbi provat është i ndryshëm nga ai në procesin e themelit, pasi qëllimi i saj është të verifikojë ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm dhe të nevojave të sigurimit që lejojnë caktimin ose vazhdimin e një mase kufizuese të lirisë (*shih vendimin nr. 86, datë 30.12.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

38. Për sa i përket aksesit dhe njohjes me aktet e dosjes, Gjykata ka theksuar se edhe pse e drejta për të disponuar provat përkatëse nuk është një e drejtë absolute, me qëllim garantimin e së drejtës së mbrojtjes, aksesit në dokumentacion nënkupton të gjitha aktet mbi të cilat është bazuar dyshimi i arsyeshëm që ka justifikuar caktimin e masës së

sigurimit. Ky akses përfshin si standard minimal njohjen me këto akte dhe mbajtjen e shënimeve mbi përmbajtjen e këtyre akteve edhe në rastet përjashtimore kur aksesit përmes marrjes së kopjeve të këtyre akteve është kufizuar për ruajtjen e sekretit të hetimit (*shih vendimin nr. 86, datë 30.12.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

39. Bazuar në sa më sipër, Gjykata, duke pasur parasysh përmbajtjen e neneve 28 dhe 42 të Kushtetutës, vëren se në procedurat që lidhen me kontrollin gjyqësor të heqjes së lirisë duhet të ruhet një ekuilibër i drejtë ndërmjet kërkesës për shpejtësinë e këtij kontrolli dhe së drejtës për mbrojtje efektive. Afatet e shkurtra që karakterizojnë këtë procedurë nuk përbëjnë thjesht një kufizim objektiv të mundësive të mbrojtjes, por janë, në vetvete, garanci për lirinë personale, pasi synojnë të sigurojnë kontrollin e menjëhershëm gjyqësor të heqjes së lirisë dhe parandalimin e çdo kufizimi arbitrar të saj. Megjithatë, kjo garanci duhet të jetë në ekuilibër të drejtë me të drejtën e të arrestuarit për mbrojtje efektive, e cila kërkon që ai dhe mbrojtësi i tij të kenë akses të mjaftueshëm në aktet thelbësore të procedimit penal dhe kohë të arsyeshme për t'i shqyrtuar ato, edhe kur janë voluminoze, në funksion të kundërshtimit të masës së caktuar. Për rrjedhojë, gjykata e zakonshme duhet të sigurojë akses efektiv në aktet e procedimit dhe kohë të arsyeshme për shqyrtimin e tyre, për aq sa kjo është e pajtueshme me natyrën urgjente dhe afatet kushtetuese dhe ligjore të kontrollit gjyqësor të heqjes së lirisë. Gjykata vëren se aksesit në dokumentacion ka natyrë funksionale, pasi shërben për garantimin efektiv të së drejtës së mbrojtjes përpara gjykatës që vlerëson ligjshmërinë dhe nevojën e kufizimit të lirisë personale. Në këtë kuptim, pretendimi për cenim të së drejtës së mbrojtjes për shkak të mungesës së aksesit në çdo dokument ose akt të procedimit penal nuk mund të merret në konsideratë nëse individit nuk provon se si dhe në çfarë mase mungesa e aksesit e ka penguar ushtrimin e së drejtës së mbrojtjes, deri në cenimin e vetë thelbit të saj.

40. Në këtë këndvështrim, Gjykata do të verifikojë nëse gjatë kësaj faze të procedurës kërkesit dhe mbrojtësve të tij u është garantuar koha e mjaftueshme për t'u njohur me aktet e dosjes në funksion të përgatitjes së mbrojtjes së tij dhe në funksion të paraqitjes së pretendimeve dhe argumenteve për kundërshtimin e masës së

sigurimit. Ky pretendim duhet të vlerësohet në kontekstin e natyrës urgjente të kontrollit gjyqësor të heqjes së lirisë sipas nenit 248 të KPP-së, afateve të shkurtra që e karakterizojnë atë, si dhe të garancive të ofruara në tërësinë e procesit të kontrollit gjyqësor të masës.

41. Gjykata, bazuar në aktet e dosjes gjyqësore të administruar, si dhe aktet bashkëlidhur ankimit kushtetues, vëren se me vendimin nr. 7/2025 GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka caktuar ndaj kërkesit masën e sigurimit “Arresti në burg”, të parashikuar nga neni 238 i KPP-së. Kjo masë është ekzekutuar në datën 10.2.2025 dhe Prokuroria e Posaçme i është drejtuar gjykatës për verifikimin e kushteve e të kriterëve të zbatimit të masës së sigurimit. Në datën 11.2.2025 avokati i kërkesit ka paraqitur kërkesë për t'u njohur me aktet e fashikullit hetimor. Në datën 12.2.2025, në orën 09:05, ka filluar në GJKKO-në e Shkallës së Parë seanca gjyqësore për marrjen në pyetje të personave të arrestuar nën hetim dhe verifikimin e kushteve të zbatimit të masës së sigurimit. Mbrojtësi i kërkesit ka paraqitur si kërkesë paraprake njohjen me aktet e fashikullit hetimor, referuar edhe kërkesës së paraqitur një ditë më parë, duke kërkuar nga gjykata që t'i lihej në dispozicion afati maksimal i mundshëm. Kësaj kërkesë gjykata i është përgjigjur se numri i fashikujve është 66 dhe se kjo seancë ka qëllim të identifikojë personat ndaj të cilëve është caktuar masa në mungesë, ndërkohë që vendimi i arsyetuar i gjykatës për caktimin e saj u është vënë në dispozicion palëve. Sipas gjykatës, është prokuroria që ka detyrimin ligjor për të vënë në dispozicion aktet e prodhuara prej saj dhe se për shkak të numrit të fashikujve ato nuk mund të konsultoheshin brenda ditës, pasi afatet procedurale për shqyrtimin e kërkesës për vleftësimin e masës janë të ngutshme. Pyetjes së gjykatës nëse ishte njohur me vendimin për caktimin e masës, avokati i kërkesit i është përgjigjur pozitivisht, por ka parashtruar se ai vendim nuk jepte të dhëna për mënyrën sesi janë marrë provat dhe burimin e tyre. Përfaqësuesi i Prokurorisë së Posaçme në lidhje me këtë kërkesë paraprake është shprehur se pranë këtij institucioni nuk është paraqitur ndonjë kërkesë për vënien në dispozicion të akteve të fashikujve hetimorë, të cilat prokuroria ishte e gatshme t'i vinte në dispozicion në çdo moment edhe në version të skanuar. Po ashtu, ai është shprehur që mbrojtësve t'u lihen në dispozicion disa orë për këtë qëllim,

duke pasur parasysh afatet procedurale që duhet të respektohen për shkak të natyrës së këtij gjykimi.

42. GJKKO-ja e Shkallës së Parë, në kushtet kur kjo kërkesë është mbështetur edhe nga përfaqësuesit e të pandehurve të tjerë, në orën 09:28 ka vendosur që t'u lërë atyre kohë deri në orën 13:30 për njohjen, në sallën e gjyqit, me aktet e fashikujve hetimorë, afat për të cilin nuk rezulton të ketë pasur ndonjë kundërshtim. Për rrjedhojë, seanca është ndërprerë dhe është riçelur në orën 13:33. Me rifillimin e seancës gjyqësore avokati i kërkuesit është shprehur se është njohur pjesërisht me aktet, për shkak të volumit të madh të tyre, por edhe për shkak të afateve procedurale është shprehur se do të vijonte me parashtrimet e tij. Në vijim, mbrojtësi i kërkuesit ka parashtruar përpara gjykatës argumentet e tij dhe ka paraqitur prova në mbështetje të pretendimeve, të cilat janë administruar nga gjykata. Po kështu, gjykata ka dëgjuar edhe vetë kërkuesin, i cili ka parashtruar qëndrimin e tij. Në përfundim, mbrojtësi i kërkuesit ka kërkuar caktimin e një mase sigurimi të përshtatshme, më të butë se ajo e arrestit. GJKKO-ja e Shkallës së Parë në përfundim të seancës, me vendimin nr. 14/2025, ka vendosur vazhdimin e masës së sigurimit "Arresti në burg" të caktuar ndaj kërkuesit me vendimin nr. 7/2025 të po asaj gjykate.

43. Mbi ankimin edhe të kërkuesit, çështja është shqyrtuar në GJKKO-në e Apelit. Në seancën gjyqësore të datës 11.3.2025, pas hapjes së shqyrtimit gjyqësor, avokatët e kërkuesit kanë paraqitur parashtrimet e tyre, bashkë me provat përkatëse, të cilat janë administruar dhe janë bërë pjesë e fashikullit gjyqësor. Përfaqësuesi i Prokurorisë së Posaçme ka paraqitur parashtrimet dhe provat të cilat, sipas tij, përforconin ekzistencën e nevojave të sigurimit dhe justifikonin masën e caktuar, çka është kundërshtuar nga mbrojtja me pretendimin se kjo palë ka paraqitur vetëm apel kundërshtues. Ajo gjykatë, bazuar në nenet 248, pika 4, 426/a, pika 5 dhe 427, pikat 1, 2 dhe 3, të KPP-së, ka vlerësuar se gjatë seancës së marrjes në pyetje mund të merren prova me përjashtim të provës me dëshmitarë dhe se ajo mund të pranojë provat që i bashkëlidhen ankimit ose prova të reja, duke vendosur administrimin e tyre. Në këto kushte, për shkak të paraqitjes së provave voluminoze nga ana e prokurorisë, seanca është shtyrë ditën e nesërme. Në seancën e datës 12.3.2025 mbrojtësi i kërkuesit ka paraqitur kundërshtime për provat e prokurorisë,

duke parashtruar se koha kishte qenë e pamjaftueshme dhe duke kërkuar shtyrjen e gjykimit për një afat 10-ditor, sipas nenit 427 të KPP-së, dispozitë për të cilën gjykata është përgjigjur se zbatohet në gjykimin në themel. Në përfundim të seancës gjyqësore, pas dëgjimit të palëve, përfshirë kërkuesin, seanca është shtyrë për ditën e nesërme për shkak të pamundësisë së shpalljes së vendimit, duke pasur parasysh provat e reja të paraqitura, numrin e ankimeve, kompleksitetin e çështjes, si dhe parashtrimet dhe pretendimet e palëve. Në seancën e datës 13.3.2025 GJKKO-ja e Apelit ka shpallur vendimin, duke vendosur miratimin e vendimit të GJKKO-së së Shkallës së Parë për kërkuesin.

44. Në lidhje me këtë pretendim të kërkuesit, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka gjetur të drejtë vlerësimin e GJKKO-së së Apelit. Sipas atij kolegji, edhe nëse gjatë gjykimit në gjykatën e shkallës së parë koha për t'u njohur me aktet ka qenë e pamjaftueshme për shkak të volumit të madh të tyre, kërkuesi është njohur me aktet e dosjes hetimore dhe gjatë gjykimit (kontrollit) të masës së sigurimit në gjykatën e apelit, duke pasur të gjitha mundësitë, siç ka vepruar, për të paraqitur çdo pretendim dhe kundërshtim në lidhje me hetimet e kryera dhe vlerësimet e organit të akuzës. Natyra urgjente e këtij gjykimi, në këtë fazë të procesit, ka orientuar ligjvënësin që të përcaktojë afate të shkurtra për organet proceduese, të cilat duhen respektuar rigorozisht, me qëllimin e vetëm, atë të garantimit/moscenimit të lirisë së personit nga veprimet arbitrare të organeve shtetërore. Në vlerësimin e Kolegjit Penal, garantimi i një të drejte më të madhe, siç është liria personale, mund të sjellë përkohësisht cedim në garantimin e plotë të një të drejte tjetër procedurale në një moment apo fazë të caktuar të procesit, e cila është e kurueshme dhe garantohet në një fazë të mëvonshme të tij, siç dhe ka ndodhur në rastin konkret, gjatë shqyrtimit të çështjes në GJKKO-në e Apelit, ku kërkuesit i është dhënë hapësira e nevojshme për t'u mbrojtur dhe për të ushtruar të drejtat e tij procedurale.

45. Bazuar në sa më sipër, rezulton se masa e sigurimit është caktuar ndaj kërkuesit në datën 9.2.2025 dhe është ekzekutuar në datën 10.2.2025, moment në të cilin atij i është dorëzuar kopja e vendimit gjyqësor për caktimin e masës së sigurimit. Ky vendim tregonte shkaqet e caktimit të masës dhe aktet kryesore ku bazoheshin ato shkaqe, dhe në zbatim të nenit 248 të KPP-së, brenda afatit ligjor 3-

ditor nga zbatimi i masës, është proceduar me marrjen në pyetje të kërkuesit, si person nën hetim dhe verifikimin e kushteve të zbatimit të masës së sigurimit “Arresti në burg” ndaj tij. Në seancën gjyqësore të datës 12.2.2025 GJKKO-ja e Shkallës së Parë u ka lënë mbrojtësve disa orë kohë për t’u njohur me aktet e fashikullit hetimor duke mbajtur në konsideratë se në datën 13.2.2025, ora 14:00, përfundonte afati ligjor për shqyrtimin e masës. Ky afat nuk rezulton të jetë kundërshtuar, ndërkohë që kërkesa është mbështetur në nevojën për t’u njohur me mënyrën e marrjes së provave dhe burimin e tyre. Po kështu, rezulton se mbrojtja kishte përgatitur paraprakisht parashtrimet e saj dhe provat mbështetëse për kundërshtimin e vendimit për caktimin e masës. Rezulton, gjithashtu, se përpara asaj gjykate kërkuesit i është dhënë mundësia të parashtrorë qëndrimin e tij në lidhje me masën dhe të kundërshtojë qëndrimin e prokurorisë.

46. Në datën 4.3.2025, mbi ankimin edhe të kërkuesit, çështja është regjistruar në GJKKO-në e Apelit dhe është shqyrtuar nga ajo gjykatë në seancat gjyqësore të datave 11-13.3.2025. Në këto seanca kanë marrë pjesë kërkuesi dhe mbrojtësit e tij dhe ata janë dëgjuar dhe kanë paraqitur parashtrimet dhe provat në mbështetje të ankimit, të cilat janë administruar nga ajo gjykatë.

47. Gjykata, në kuptim të ruajtjes së ekuilibrit që duhet të ekzistojë ndërmjet shpejtësisë së kontrollit gjyqësor të heqjes së lirisë dhe së drejtës për mbrojtje efektive, vëren se në rastin konkret bëhet fjalë për një çështje me akte voluminoze, duke pasur parasysh numrin e personave nën hetim dhe natyrën e veprave penale për të cilat ata dyshohen. Këto akte dhe të dhënat e përfutuara prej tyre kanë gjetur pasqyrim edhe në vendimin e GJKKO-së së Shkallës së Parë për caktimin e masës së sigurimit ndaj kërkuesit, për sa kohë përbëjnë elementet thelbësore të arsyetimit të asaj gjykate. Kërkuesi dhe mbrojtësit e tij janë vënë në dijeni të këtyre shkaqeve me njoftimin e vendimit të caktimit të masës së sigurimit, duke pasur që nga ky moment mundësinë për të kërkuar njohjen me aktet e hetimit dhe pajisjen me kopje të tyre. Në vijim, me kërkesën e tyre në seancë gjyqësore, gjykata u ka dhënë afat shtesë me qëllim konsultimin me aktet. Duke pasur parasysh urgjencën që shoqëron këto procedura, si dhe afatet e shkurtra kushtetuese dhe ligjore brenda të cilave duhet të realizohet kontrolli gjyqësor i heqjes së lirisë, Gjykata vlerëson se kufizimet që, për

këtë shkak, mund të lindin në drejtim të disa garancive të nenit 42 të Kushtetutës, nuk kanë cenuar, në rastin konkret, ekuilibrin e drejtë ndërmjet kësaj garancie dhe së drejtës së kërkuesit për mbrojtje efektive.

48. Megjithëse koha e lënë nga GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka qenë e kufizuar në raport me volumin e akteve, Gjykata vëren se nuk rezulton që mbrojtja të jetë vënë në pamundësi reale për të parashtruar kundërshtimet e saj, për të paraqitur prova dhe për të ushtruar ankimin ndaj masës. Bazuar në aktet e dosjes gjyqësore të administruar rezulton se kërkuesi është dëgjuar si në shkallë të parë, ashtu edhe në gjykatën e apelit, si personalisht ashtu edhe përmes mbrojtësve të tij, duke parashtruar pretendime në lidhje me mungesën e kriterëve dhe kushteve për zbatimin e masës së sigurimit, si dhe për papërshtatshmërinë e saj. Gjykata, duke pasur parasysh se e drejta e mbrojtjes efektive është në funksion edhe të së drejtës së ankimit efektiv në gjykatë, vëren se kërkuesi, përmes mbrojtësve të tij, e ka ushtruar këtë të drejtë, çka është konsideruar se përbën një element rikuperues të kufizimit objektiv në tërësinë e kësaj procedure (*shih vendimin nr. 86, datë 30.12.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

49. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkuesit, nëpërmjet mbrojtësve të tij, brenda afateve kushtetuese dhe ligjore për kontrollin gjyqësor të heqjes së lirisë, i është siguruar akses efektiv në aktet e procedimit dhe kohë e arsyeshme për shqyrtimin e tyre, për aq sa lejonte natyra urgjente e procedurës dhe pa cenuar thelbin e së drejtës së mbrojtjes. Në këtë mënyrë, është ruajtur ekuilibri i drejtë ndërmjet shpejtësisë së kontrollit gjyqësor të heqjes së lirisë dhe së drejtës për mbrojtje efektive.

50. Po kështu, për sa i përket pretendimit të kërkuesit për cenimin e së drejtës së mbrojtjes për shkak të mospasjes së kohës së mjaftueshme për t’u njohur dhe për të debatuar në lidhje me provat e paraqitura nga Prokuroria e Posaçme në GJKKO-në e Apelit, Gjykata vlerëson se ai është, gjithashtu, i pabazuar. Mbrojtësit e kërkuesit janë njohur me apelin kundërshtues të Prokurorisë së Posaçme dhe aktet bashkëlidhur atij, si dhe me provat e paraqitura rishtazi nga organi i akuzës përpara asaj gjykate. Në këtë mënyrë, ata kanë pasur mundësinë të kundërshtojnë si administrimin e tyre nga gjykata dhe mënyrën e zbatimit të dispozitave procedurale penale të zbatueshme në këtë drejtim, ashtu edhe të

debatojnë në lidhje me përmbajtjen e tyre. Për më tepër, kërkuesi ka pasur mundësi t'i parashtrojë këto pretendime edhe në Gjykatën e Lartë, e cila i ka gjetur të pabazuara, duke dhënë argumentet e saj në këtë drejtim.

51. Për rrjedhojë, pretendimi për cenimin e së drejtës së mbrojtjes në drejtim të kohës për t'u njohur me aktet dhe provat është i pabazuar.

B.1.1.2. Për të drejtën për të komunikuar lirisht me mbrojtësin

52. Sipas kërkuesit, në gjykimin në shkallë të parë dhe në apel ai ka qëndruar i izoluar në kafaz sigurie/kabinë xhami, duke i kufizuar ndjeshëm mundësinë për të komunikuar lehtësisht me mbrojtësit e zgjedhur. Ai ka pretenduar se në seancën e datës 11.3.2025, në gjykatën e apelit, mbrojtja ka kërkuar largimin e tij nga kabina e xhamit dhe lejimin e kërkuesit që të qëndronte pranë mbrojtësve, kërkesë që është rrëzuar me justifikimin se kjo ishte praktikë në ato gjykata dhe se mungonte infrastruktura e përshtatshme.

53. *Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme*, nuk ka paraqitur prapësime në lidhje me këtë pretendim të kërkuesit.

54. Gjykata vëren se sipas GJEDNJ-së, një masë izolimi në sallën e gjyqit mund të ndikojë në drejtësinë e procesit gjyqësor, duke cenuar të drejtën e të pandehurit për të marrë pjesë efektivisht në të (shih *Svinarenko dhe Shadnev kundër Rusisë [DHM]*, datë 17.7.2014, § 134). Shqetësimet për sigurinë në një seancë gjyqësore penale mund të justifikojnë, veçanërisht në një çështje me shtrirje të gjerë ose delikate, përdorimin e rregullimeve të veçanta, përfshirë kabinat prej xhami. Megjithatë, duke pasur parasysh rëndësinë që ka e drejta e mbrojtjes, çdo masë që kufizon pjesëmarrjen e të pandehurit në proces ose vendos kufizime në marrëdhënien e tij me mbrojtësit duhet të vendoset vetëm në masën e nevojshme dhe të jetë në përpjesëtim me rreziqet në një rast specifik. GJEDNJ-ja ka konsideruar shkelje pamundësinë e aplikantit për të pasur shkëmbime konfidenciale me avokatin e tij gjatë procesit për shkak të vendosjes së tij në një kabinë xhami, si dhe dështimin e gjykatës për të vlerësuar ndikimin e këtyre rregullave të sallës së gjyqit në të drejtën e mbrojtjes (shih *Yaroslav Belousov kundër Rusisë*, datë 4.10.2016, §§ 150, 151-154).

55. Sipas GJEDNJ-së, në kuptim të së drejtës së mbrojtjes "lehtësitë" që i ofrohen një të pandehuri përfshijnë edhe mundësinë për t'u konsultuar me

avokatin e tij (shih *Campbell dhe Fell kundër Mbretërisë së Bashkuar*, datë 28.6.1984, § 99; *Goddi kundër Italisë*, datë 7.12.1984, § 31), i cili është thelbësor për përgatitjen e mbrojtjes (shih *Bonzi kundër Zvicrës*, vendimi i Komisionit, datë 12.7.1978; *Can kundër Austrisë*, raport i Komisionit, datë 12.7.1984, § 52). Kështu, në kuptim të së drejtës për të pasur kohën dhe lehtësitë e përshtatshme për përgatitjen e mbrojtjes, GJEDNJ-ja ka vlerësuar se mund të ngrihet një çështje sipas nenit 6, pika 3, shkronja "b", të KEDNJ-së, nëse vendosja e një të pandehuri në një kabinë xhami gjatë seancës dëgjimore pengon konsultimin e tij efektiv me një avokat (shih *Yaroslav Belousov kundër Rusisë*, datë 4.10.2016, §§ 148-153).

56. Gjykata, në këndvështrim të këtyre standardeve, si dhe duke ritheksuar se garancitë që ofron e drejta për proces të rregullt ligjor, gjejnë zbatim edhe në proceset gjyqësore që vendosin për kufizimin e lirisë personale, do të vlerësojnë nëse qëndrimi i kërkuesit i izoluar në një kabinë xhami gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit ka sjellë pamundësinë e tij për të komunikuar me mbrojtësit, me qëllim garantimin e një mbrojtjeje efektive.

57. Gjykata, bazuar në aktet e dosjes gjyqësore të administruar, vëren se në seancën gjyqësore të datës 12.2.2025 në GJKKO-në e Shkallës së Parë, gjatë vlefësimi të masës, kërkuesi është njohur me të drejtën për t'u pyetur dhe është ftuar të konsultohet me avokatin nëse do të japë shpjegime, për të cilën kërkuesi është përgjigjur se është konsultuar dhe se mezi pret të japë deklaratën e tij pasi të flasë mbrojtësi. Gjatë atij procesi nuk rezulton të ketë pasur pretendime nga kërkuesi ose mbrojtja në lidhje me qëndrimin e kërkuesit të izoluar ose në drejtim të pamundësisë për të komunikuar me mbrojtësin. Në gjykimin në GJKKO-në e Apelit, në seancën e datës 11.3.2025, gjatë parashtrimit të kërkesave paraprake, njëri nga mbrojtësit e kërkuesit ka kërkuar që ai të qëndronte pranë tyre, bazuar edhe në jurisprudencën e GJEDNJ-së, duke e konsideruar këtë si trajtim çnjerëzor, për sa kohë ai prezumohet i pafajshëm deri në dhënien e një vendimi gjyqësor të formës së prerë për fajësinë e tij. Përfaqësuesi i Prokurorisë së Posaçme është shprehur përpara gjykatës se kjo nuk ishte kërkesë paraprake dhe se një praktikë e tillë ndiqej edhe në vendet anëtare të Bashkimit Evropian, pa ndikuar në pjesëmarrjen aktive në proces. Në përgjigje të kësaj kërkesë të mbrojtjes, gjykata e apelit është shprehur se kjo është praktikë e ndjekur nga GJKKO-të e

Shkallës së Parë e të Apelit dhe lidhej me infrastrukturën e gjykatës, prandaj gjykimi do të vijojë në këto kushte për personat me masë sigurimi “Arresti në burg”.

58. Gjykata, duke e vlerësuar këtë pretendim, në kuadër të kësaj nënçështjeje vetëm në drejtim të garantimit të së drejtës së mbrojtjes efektive, vëren se nuk rezulton që gjatë procesit kërkuesi të jetë vënë në pamundësi për të komunikuar ose për t’u konsultuar me mbrojtësit e zgjedhur, me qëllim realizimin e një mbrojtjeje efektive në procesin penal. Po ashtu, nuk rezulton që ai të ketë ngritur një shqetësim të tillë konkret për pamundësinë e komunikimit me mbrojtësit. Pretendimi i mbrojtësve është paraqitur kryesisht në drejtim të trajtimit çnjerëzor dhe cenimit të dinjitetit, i lidhur edhe me prezumimin e pafajësisë, çështje që do të trajtohet në vijim si pretendim i mëvetshëm. Kërkuesi ka kërkuar dhe është lejuar nga gjykata, si në shkallë të parë ashtu edhe në apel, që të deklarojë dhe parashtojë qëndrimin e tij në lidhje me verifikimin e kriterëve ligjore që justifikojnë masën kufizuese të lirisë të caktuar ndaj tij. Po kështu, gjykata e apelit ka marrë në shqyrtim edhe kërkesën për qëndrimin e kërkuesit pranë mbrojtësit të tij gjatë zhvillimit të seancës gjyqësore, duke parashtruar edhe arsyet se përse kjo kërkesë nuk mund të pranohej. Nga aktet e dosjes gjyqësore nuk rezulton ndonjë rast konkret kur kërkuesit t’i jetë refuzuar konsultimi, kur ai nuk ka dëgjuar mbrojtësin, nuk ka mundur t’u japë udhëzime ose i është mohuar e drejta për të pasur një pushim ose kohë për t’u konsultuar me ta. Për rrjedhojë, nuk rezulton që mënyra e vendosjes së kërkuesit në sallën e gjykimit ta ketë vënë atë në pamundësi reale për të dhënë udhëzime, për t’u konsultuar me mbrojtësin, pra për të ushtruar efektivisht të drejtën e mbrojtjes.

59. Gjykata, duke pasur parasysh se procesi i gjykimit kushtetues është i natyrës argumentuese, çka nënkupton se u takon palëve të parashtrorjës argumentet faktike dhe ligjore mbi të cilat mbështesin pretendimet e tyre (*shih vendimet nr. 57, datë 25.7.2017; nr. 42, datë 25.5.2017; nr. 45, datë 29.6.2015, të Gjykatës Kushtetuese*), vlerëson se për sa kohë që nuk konstatohet, në këndvështrimin kushtetues, se në ç’mënyrë kjo formë e zhvillimit të seancës gjyqësore e ka vënë kërkuesin në pamundësi objektive për të komunikuar lirisht me mbrojtësin gjatë seancës apo për t’u konsultuar me të me qëllim

ushtrimin e një mbrojtjeje efektive, edhe ky pretendim konsiderohet i pabazuar. Gjykata çmon të theksojë se kërkuesi ka qenë i pranishëm në seancat e zhvilluara, është lejuar të deklarojë dhe të parashtojë qëndrimin e tij dhe nuk rezulton të ketë treguar ndonjë pengesë konkrete që e ka bërë komunikimin me mbrojtësit objektivisht të pamundur ose joefektiv.

60. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së mbrojtjes edhe për këtë argument është i pabazuar.

B.1.2. Për parimin reformatio in peius (mosrëndimi i pozitës)

61. Sipas kërkuesit, ky parim është cenuar për shkak të pranimit për shqyrtim nga gjykata e apelit të provave të reja të kërkuara nga prokuroria në seancën e datës 11.3.2025, që konsistonin në disa komunikime mes kërkuesit dhe personave të tjerë, të përgjuara me autorizimin e GJKKO-së në periudhën shkurt-mars të vitit 2025, pas vendosjes në paraburgim të kërkuesit, edhe pse kjo është kundërshtuar nga mbrojtja. Sipas tij, lejimi i paraqitjes së këtyre provave të reja nga pala që nuk kishte ushtruar ankim, bie ndesh edhe me nenin 425, pika 3, të KPP-së.

62. Sipas subjektit të interesuar, Prokurorisë së Posaçme, ky pretendim është i pabazuar, pasi gjykata e apelit ka arsyetuar se disponimi i saj është në përputhje me parashikimet e KPP-së, ndërkohë që si personat nën hetim, ashtu edhe prokurorët kanë kërkuar marrjen e provave të reja, një pjesë e të cilave bashkëlidhur ankimit dhe apelit kundërshtues dhe një pjesë u kërkuar rishtazi në seancë. Për sa u përket provave bashkëlidhur mjetit origjinal/apelit dhe mjetit të prejardhur/apelit kundërshtues, gjykata e apelit ka zbatuar pikën 1 të nenit 427 të KPP-së, ndërsa për provat e reja, parashikimet e pikës 2 të këtij neni. Sipas këtij subjekti, qëndrimi i gjykatës së apelit është gjetur i drejtë edhe nga Gjykata e Lartë.

63. Parimi *reformatio in peius* (i mosrëndimit të pozitës të të pandehurit) parashikohet në legjislacionin procedural penal dhe konkretisht në nenin 425, pika 3, të KPP-së, sipas të cilit: “Kur apeluar është vetëm i pandehuri, gjykata nuk mund të caktojë një dënim më të rëndë ... dhe as t’i japë faktit një cilësim juridik më të rëndë”. Ky parim është i lidhur me garancinë e aksesit në gjykatë si element i procesit të rregullt dhe zbatimi i tij është një garanci më shumë për të gjykuarin, me qëllim që ai të realizojë në mënyrë efektive të drejtën për t’u drejtuar me ankim

gjykatës. Ekzistenca e këtij parimi u jep mundësi të gjykuarve që të mos heqin dorë nga garancitë që ofron Kushtetuta vetëm nga frika se mund të dëmtohen rëndë interesat e tyre (*shih vendimin nr. 15, datë 22.7.2008, të Gjykatës Kushtetuese*). Ndalimi i *reformatio in peius* (mosrëndimi i pozitës) është, gjithashtu, një çështje e *favor defensionis* (garanci në favor të mbrojtjes) dhe për këtë arsye konsiderohet i lidhur ngushtë me parimin e mbrojtjes në procesin penal.

64. Pas shqyrtimit të këtij pretendimi, në përfundim të diskutimeve, vlerësimet e gjyqtarëve u ndanë dhe Gjykata nuk arriti numrin e kërkuar të votave për vendimmarrje në lidhje me (pa)bazueshmërinë e tij në themel, sipas parashikimeve të nenit 133, pika 2, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 2, të Ligjit Organik të Gjykatës.

65. *Sipas një qëndrimi*², disponimi i gjykatës së apelit për marrjen e provave të reja në atë gjykim, të paraqitura nga prokuroria si subjekt joapelues, është në përputhje me nenin 248, pika 4, të KPP-së, që parashikon se gjatë seancës së marrjes në pyetje të personit, palët kanë të drejtë të paraqesin prova, me përjashtim të atyre me dëshmitarë. Kjo dispozitë është e zbatueshme në të njëjtën mënyrë edhe gjatë seancës që zhvillohet në gjykatën e apelit, pasi edhe gjykata e apelit, njësoj si ajo e shkallës së parë, është gjykatë që shqyrton çështjen si për aspektet ligjore, ashtu edhe për ato faktike, që lidhen me kushtet dhe kriteret për caktimin e masave të sigurimit. Sipas nenit 249, pika 6, të KPP-së gjykata e apelit mund të vendosë, ndër të tjera, edhe miratimin e vendimit për arsye të ndryshme nga ato që janë parashtruar ose nga ato që tregohen në pjesën arsyetuese të vendimit të ankimuar. Kjo nënkupton se, për sa kohë mund të miratohet vendimi edhe për arsye të tjera ligjore ose faktike, të papërmendura nga gjykata e shkallës së parë, kjo mund të bëhet edhe për të njëjtat arsye që ka dhënë shkalla e parë, veçse të para në dritën e rrethanave (provave) të reja të dala gjatë gjykimit në apel. Nga ana tjetër, sipas neneve 425, pika 3 dhe 244, pika 3, të KPP-së, parimi i mosrëndimit të pozitës të të pandehurit në rastin e masave të sigurimit ka të bëjë vetëm me pamundësinë e gjykatës që të caktojë një masë sigurimi më të rëndë se ajo e kërkuar nga prokurori, por jo edhe për arsyet ligjore apo faktike mbi të cilat mbështetet arsyetimi i

gjykatës së apelit për miratimin e masës së sigurimit të caktuar nga gjykata e shkallës së parë.

66. Në rastin konkret, prokuroria kishte kërkuar caktimin e masës së sigurimit “Arresti në burg” dhe gjykata e kishte pranuar atë duke dhënë edhe arsyet përkatëse, një ndër të cilat ishte rreziku i “helmimit” të provave. Meqë në ankim personi nën hetim kishte ngritur pretendime para gjykatës së apelit në lidhje me këtë element, prokuroria, si paraqitëse e një apeli kundërshtues, ka prapësuar duke kërkuar marrjen e provave të dala pas seancës në shkallë të parë, që lidhen me disa komunikime të personit nën hetim, që provonin se mundësia e “helmimit” të provave ishte e vërtetë dhe jo thjesht një hipotezë. Në këtë kontekst, marrja e provave dokumentare të sjella në apel nga prokuroria në mbështetje të qëndrimit të vet, është realizuar konform parashikimeve të KPP-së dhe nuk ka sjellë rëndim të pozitës për kërkuesin. Ato lidheshin me nevojat e sigurimit të trajtuara në shkallë të parë, ndonëse për arsye faktike të ndryshme nga ato të parashtruara dhe treguara në pjesën arsyetuese të atij vendimi, pasi faktet (përgjimi i komunikimit të personit nën hetim) janë dokumentuar në periudhën kohore pas vendimmarrjes së gjykatës së shkallës së parë dhe para shqyrtimit të ankimit në apel. Neni 249, pika 6, i KPP-së ia nje shprehimisht të drejtën gjykatës së apelit që të vendosë në lidhje me ankimin edhe duke u bazuar në arsye (të cilat nga ana e tyre bazohen në fakte të caktuara) të ndryshme nga ato që janë parashtruar ose nga ato që tregohen në pjesën arsyetuese të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, ndaj pretendimi për rëndimin e pozitës së kërkuesit është i pabazuar.

67. Gjykata ka pranuar se ekzistenca e shkaqeve që lejojnë kufizimin e lirisë duhet të argumentohet nën dritën e rrethanave të çështjes, historikut dhe personalitetit të të dyshuarit, duke parashtruar argumente thelbësore dhe arsyetimi i gjykatave në këtë drejtim nuk mund të jetë abstrakt, i përgjithshëm ose stereotip (*shih vendimin nr. 19, datë 21.3.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Bazuar në këto standarde, me qëllim vlerësimin dhe verifikimin e individualizuar të ekzistencës së shkaqeve të heqjes së lirisë dhe të nevojave të sigurimit, nuk ka asnjë ndalim procedural për palët që kur vijnë në dijeni të rrethanave që mund të ndikojnë në vlerësimin e

² Votuan sipas këtij qëndrimi gjyqtarët Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Marjana Semini dhe Asim Vokshi.

gjykatës që po shqyrton çështjen në apel, ta informojnë atë duke paraqitur edhe provat e lejueshme mbi të cilat bazohet një pretendim i tillë. Për më tepër, ky pretendim ka gjetur përgjigje të arsyetuar edhe nga Gjykata e Lartë, e cila ka vlerësuar se secila nga palët në proces ka kërkuar marrjen e provave të reja, si bashkëlidhur ankimeve, ashtu edhe në seancë, për marrjen e të cilave gjykata e apelit ka vepruar në zbatim të parashikimeve të pikave 1 dhe 2 të nenit 427 të KPP-së. Ky arsyetim i gjykatave në lidhje me mënyrën e interpretimit dhe zbatimit të dispozitave procedurale nuk është alogjik ose i paarsyeshëm, pra nuk vë në dyshim vetë thelbin e së drejtës për gjykim të drejtë. Për rrjedhojë, sipas këtij qëndrimi, pretendimi i kërkuarit në këtë drejtim është i pabazuar.

68. *Sipas një qëndrimi tjetër*³, gjykata e apelit ka marrë provat e paraqitura rishtazi nga Prokuroria e Posaçme në seancë gjyqësore, edhe pse ky subjekt nuk kishte paraqitur ankim ndaj vendimit të shkallës së parë por ka paraqitur vetëm ankim kundërshtues ndaj atij të paraqitur nga personat nën hetim. Fakti i pranimit të provave të paraqitura rishtazi nga organi i akuzës, si pala që nuk kishte investuar gjykatën e apelit për të shqyrtuar ligjshmërinë e vendimit të gjykatës së shkallës së parë, në dukje mund të mos vërë në dyshim vetë thelbin e parimit *reformatio in peius*, për sa kohë që masa e arrestit për kërkuarin është lënë në fuqi, pra nuk është ndryshuar me efekt përkeqësues. Megjithatë rezulton se është mbi bazën e këtyre provave të reja, me të cilat kërkuari është njohur gjatë atij procesi, pavarësisht kohës së lënë në dispozicion për këtë qëllim, që gjykata e apelit ka vlerësuar, në drejtim të ekzistencës së kushteve dhe kritereve për caktimin dhe vazhdimin e masës së sigurimit, disa elemente të rëndësishme siç janë ato për rrezikun e kërkuarit, rrezikun e ndikimit të tij në prova apo edhe bashkëpunimin e tij me personat e tjerë në hetim. Është mbi bazën e këtyre provave të marra rishtazi që GJKKO-ja e Apelit ka arritur në përfundimin se nevojat e sigurimit jo vetëm që vijojnë të jenë në të njëjtën masë, por, për më tepër, ka një rrezik të shtuar veçanërisht në drejtim të ndikimit dhe helmimit të provave, për shkak të dyshimit se kërkuari mund të ndikojë mbi personat që kishin dijeni për rrethanat e çështjes. Për rrjedhojë, të dhënat e rezultuara nga këto prova janë

marrë parasysh si faktorë në vlerësimin e rrezikut të ndikimit negativ të kërkuarit në proces.

69. Në lidhje me këtë pretendim të kërkuarit konstatohet se ai është analizuar nga Gjykata e Lartë, e cila e ka gjetur të pabazuar, duke vlerësuar se e drejta e palëve për të paraqitur prova edhe në gjykimin në apel (përveç provës me dëshmitarë) është e garantuar nga pikat 3 dhe 4 të nenit 248 të KPP-së, pra se kjo e drejtë mund të ushtrohet edhe gjatë debatit gjyqësor për verifikimin e kushteve dhe kritereve të masës së sigurimit në atë shkallë gjykimi. Nga ana tjetër, në analizë të përmbajtjes së nenit 423 të KPP-së, sipas Gjykatës së Lartë ligji procedural penal nuk ndalon në mënyrë të shprehur ushtrimin e kësaj të drejte të palëve gjatë gjykimit të masave të sigurimit personal, duke mbajtur ajo në konsideratë edhe natyrën e këtyre lloj procesesh, që karakterizohen nga natyra dinamike e hetimeve paraprake dhe urgjenca e gjykimit.

70. Sipas këtij qëndrimi, edhe pse Gjykata e Lartë e ka marrë në shqyrtim këtë pretendim të kërkuarit duke e rrëzuar atë, vlerësimi i saj ka qenë formal, duke mos ushtruar ajo gjykatë funksionin e saj në interpretimin përfundimtar të dispozitave ligjore nga gjykatat e zakonshme dhe raportin mes tyre, pra duke mos i dhënë përgjigje shteruese raportit mes nenit 248 të KPP-së dhe dispozitave të përgjithshme që janë të zbatueshme në gjykimin në apel. Kjo duke pasur parasysh këtu edhe qasjen e vetë gjykatës së apelit, e cila për këtë aspekt të procesit gjyqësor të gjykimit të masave të sigurimit ka gjetur se janë të zbatueshme disa dispozita të KPP-së që rregullojnë gjykimin e themelit (nenet 426/a, pika 5 dhe 427, pikat 1, 2 dhe 3), kurse për aspekte të tjera, siç ishte kërkesa e mbrojtjes për shtyrje të seancës, ka gjetur se këto dispozita (neni 427, pika 5, i KPP-së) nuk janë zbatueshme. Për rrjedhojë, çështja në shqyrtim kishte të bënte me ushtrimin nga Gjykata e Lartë të funksionit të saj kushtetues si gjykatë e ligjit dhe mbartte nevojën për të sqaruar në mënyrë përfundimtare mënyrën e zbatimit të dispozitave të KPP-së që rregullojnë gjykimin e themelit në gjykatën e apelit edhe ndaj masave të sigurimit, në raport me regjimin e posaçëm të nenit 248 të KPP-së. Në këto kushte, sipas këtij qëndrimi kërkuarit i është cenuar edhe e drejta për të pasur një vendim të arsyetuar nga Gjykata e Lartë.

³ Votuan sipas këtij qëndrimi gjyqtarët Sonila Bejtja, Sandër Beci dhe Genti Ibrahim.

71. Sipas qëndrimit tjetër⁴, pretendimi i kërkuarit për cenimin e parimit *reformatio in peius* nuk lidhet thjesht me faktin se gjykata e apelit ka arsyetuar për nevojat e sigurimit, por me pranimin për shqyrtim të provave të reja të paraqitura nga Prokuroria e Posaçme në gjykimin në apel. Sipas kërkuarit, këto prova nuk duhet të ishin marrë nga gjykata e apelit, pasi prokuroria nuk kishte ushtruar ankim që të legjitimonte paraqitjen e tyre, ndërsa pranimi dhe përdorimi i këtyre provave ka sjellë përkeqësimin e pozitës së tij procedurale.

72. Në këtë drejtim, sipas këtij qëndrimi, duhej mbajtur parasysh se parimi *reformatio in peius* është, në radhë të parë, parim i së drejtës procedurale penale. Ai nuk parashikohet shprehimisht si parim i mëvetshëm në Kushtetutë ose në KEDNJ. Megjithatë, në përmbajtjen e tij substanciale, ky parim lidhet ngushtë me të drejtën e ankimit, si e drejtë kushtetuese, dhe me efektivitetin e ushtrimit të saj. Qëllimi i tij është të garantojë që personi që ushtron ankim të mos dekurajohet nga frika se, vetëm për shkak të vënies në lëvizje të gjykatës më të lartë, pozita e tij mund të rëndohet në mungesë të një ankimi të vlefshëm nga pala tjetër. Në këtë kuptim, sipas këtij qëndrimi, ndonëse pretendimi i kërkuarit nuk paraqitet si rast tipik i *reformatio in peius*, për sa kohë masa e sigurimit nuk është rënduar formalisht, ai lidhet me logjikën mbrojtëse të këtij parimi dhe me efektivitetin e ankimit ndaj masës së sigurimit. Kjo pasi kërkuari pretendon se, në kuadër të gjykimit të vënë në lëvizje nga ankimi i tij dhe apeli kundërshtues i prokurorisë, gjykata e apelit ka pranuar dhe përdorur prova të reja të paraqitura nga organi i akuzës, të cilat, sipas tij, kanë përkeqësuar pozitën e tij procedurale. Për pasojë, ky pretendim, në thelb, ngre çështje që lidhen me kufijtë e shqyrtimit në apel, bazën ligjore për pranimin e provave të reja në këtë fazë, si dhe garancitë e mbrojtjes efektive, kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve.

73. Gjykata e Lartë, në shqyrtimin e këtij pretendimi të ngritur në rekursin e kërkuarit, ka arsyetuar se neni 248, pikat 3 dhe 4, i KPP-së u njeh palëve, pra edhe organit të prokurorisë, të drejtën për të paraqitur prova gjatë debatit gjyqësor për verifikimin e kushteve dhe kriterëve të masës së sigurimit, me përjashtim të provave me dëshmitarë, dhe se kjo mundësi nuk përjashtohet as në gjykimin

në shkallë të dytë. Po ashtu, ajo i është referuar nenit 423 të KPP-së për apelin kundërshtues, duke vlerësuar se edhe pse në lëndën e masave të sigurimit ligji procedural nuk e parashikon në mënyrë të drejtpërdrejtë këtë mjet, ai nuk e ndalon ushtrimin e tij. Mbi këtë bazë, Gjykata e Lartë ka vlerësuar se, për shkak të natyrës dinamike të hetimeve paraprake dhe urgjencës që karakterizon gjykimin në lëndën e masave të sigurimit, palët mund të paraqesin prova edhe përpara gjykatës së apelit, pavarësisht nëse kanë ushtruar ose jo ankim ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë.

74. Megjithatë, sipas këtij qëndrimi, ky arsyetim nuk i jep përgjigje të plotë dimensionit kushtetues të pretendimit të kërkuarit. Gjykata e Lartë duhej të kishte vlerësuar, së pari, nëse marrja e provave të reja nga gjykata e apelit kishte bazë të qartë ligjore, pavarësisht natyrës së apelit kundërshtues dhe raportit ndërmjet nenit 248 të KPP-së dhe dispozitave të përgjithshme për gjykimin në apel. Së dyti, nëse pranimi i këtyre provave konsiderohej i lejueshëm, ajo duhej të kishte vlerësuar nëse mbrojtjes së kërkuarit i ishte dhënë mundësi reale dhe efektive për t'u njohur, për t'u konsultuar dhe për t'i kundërshtuar ato, veçanërisht nëse këto prova ishin përdorur në mënyrë përcaktuese për lënien në fuqi të masës së arrestit. Kjo ka qenë veçanërisht e nevojshme për sa kohë, në pranimin e provave të paraqitura nga prokuroria, gjykata e apelit u ishte referuar edhe neneve 426/a, pika 5 dhe 427, pikat 1, 2 dhe 3, të KPP-së, ndërkohë që kërkesën e mbrojtjes për shtyrjen e seancës, me qëllim njohjen me këto prova, e kishte rrëzuar me arsyetimin se neni 427, pika 5, i KPP-së zbatohet në gjykimin e çështjes në themel (*shih paragrafin 43 të vendimit*).

75. Për rrjedhojë, sipas këtij qëndrimi, Gjykata e Lartë duhej të kishte sqaruar nëse dhe në çfarë mase dispozitat e KPP-së për ankimin dhe shqyrtimin në apel, të cilat për nga vendosja sistematike duket se lidhen me gjykimin e çështjes në themel, janë të zbatueshme edhe në gjykimin e masës së sigurimit, ose nëse pranimi i provave të reja mbështetet vetëm në regjimin e posaçëm të nenit 248 të KPP-së. Po ashtu, ajo duhej të kishte vlerësuar nëse përdorimi i këtyre dispozitave vetëm për pranimin e provave, por jo edhe për garantimin e kohës së nevojshme të mbrojtjes për t'u njohur me to, ishte i pajtueshëm me parimet e kontradiktoritetit, barazisë së armëve

⁴ Votoi sipas këtij qëndrimi gjyqtari Ilir Toska.

dhe mbrojtjes efektive. Në këtë kuadër, Gjykata e Lartë duhej të kishte vlerësuar nëse pranimit dhe përdorimi i provave të reja të paraqitura nga prokuroria në apel, pas vendosjes së kërkuarit në paraburgim dhe në kushtet kur prokuroria nuk kishte ushtruar ankim fillestar ose të pavarur, ka sjellë ose jo përkeqësim të pozitës së tij procedurale në kuptim të garancive të mbrojtjes. Ajo duhej të kishte vlerësuar, gjithashtu, nëse mbrojtjes i ishte garantuar mundësi reale dhe efektive për t'u njohur, për t'u konsultuar dhe për të debatuar për këto prova, veçanërisht në kushtet kur kërkesa për shtyrjen e seancës për këtë qëllim ishte rrëzuar.

76. Për sa më sipër, sipas këtij qëndrimi, duke mos i dhënë përgjigje të plotë dhe të mjaftueshme këtij pretendimi thelbësor të kërkuarit, Gjykata e Lartë ka cenuar të drejtën e aksesit në gjykatë të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor. Për këtë arsye, në respektim edhe të parimit të subsidiaritetit, vendimi i saj duhej të shfuqizohej dhe çështja t'i dërgohej asaj për shqyrtim, me qëllim që pretendimi i kërkuarit të vlerësohej në përputhje me standardet kushtetuese të aksesit, arsytimit të vendimit gjyqësor dhe garancive të mbrojtjes në procesin penal.

77. Për sa më sipër, në kushtet kur nuk u formua shumica prej 5 gjyqtarësh, ky pretendim, në kuptim të nenit 73, pika 4, të Ligjit Organik të Gjykatës, konsiderohet i rrëzuar.

B.2. Për lirinë personale në aspektin substancial

78. Gjykata ka theksuar se kushtet, kriteret dhe procedurat për caktimin, zbatimin, rivlerësimin, zëvendësimin dhe kontrollin gjyqësor për masat e sigurimit, veçanërisht atyre të arrestit, janë drejtpërdrejt të lidhura me respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, konkretisht me lirinë personale (*shih vendimet nr. 51, datë 18.10.2023; nr. 19, datë 4.4.2023; nr. 40, datë 18.7.2012, të Gjykatës Kushtetuese*). Sipas GJEDNJ-së, nëse gjykatat e brendshme nuk japin arsyet e duhura ose japin vendime stereotipe të përsëritura që nuk japin përgjigje për argumentet e kërkuarit, kjo mund të passjellë cenimin e garancive të nenit 5, paragrafi 4, të KEDNJ-së. Për këtë arsye, ajo gjykatë (GJEDNJ-ja) duhet të sigurohet që argumentet e gjykatave të brendshme *pro* dhe *kundër* liritë nuk duhet të jenë “të përgjithshme dhe abstrakte”, por të përmbajnë referenca për fakte specifike dhe rrethanat personale që justifikojnë masën e sigurimit (*shih vendimin nr. 86, datë 30.12.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë,

për të vlerësuar nëse masa e sigurimit plotëson kriteret kushtetuese, Gjykata verifikon nëse gjykatat e juridiksionit të zakonshëm në vendimet e tyre kanë arsyetuar për ekzistencën e kushteve dhe kriterëve të nevojshme për kufizimin e lirisë personale.

79. Gjykata, sikurse u theksua më sipër, duke pasur parasysh natyrën e pretendimeve të kërkuarit për cenimin e lirisë personale në aspektin substancial, vlerëson t'i shqyrtojë ato në vijim në dy aspekte: i) në drejtim të dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova të lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë, në kuptim të mënyrës sesi ky standard është arsyetuar në raport me këtë parim; ii) në drejtim të proporcionalitetit të masës së sigurimit, të lidhur edhe me ndikimin e saj në të drejtën për t'u zgjedhur.

B.2.1. Për dyshimin e arsyeshëm të bazuar në prova të lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë

80. Sipas kërkuarit, gjykatat nuk kanë analizuar kriteret për caktimin e masës së sigurimit, në kuptim të nenit 228, pika 3, të KPP-së, në raport me nevojat konkrete për mbarëvajtjen e procedimit penal dhe argumentet e tyre përbëjnë gjykim vlerësues për fajësinë përpara se ajo të provohet, për më tepër kur ai nuk është akuzuar për një vepër penale të dhunshme, ka karakter të mirë, pozitë të lartë në shoqëri etj. Gjykatat kanë zëvendësuar, sipas kërkuarit, analizën e individualizuar të rrezikut, të lidhur me sjelljen e personit, karakterin, lidhjet familjare, gjendjen ekonomike dhe lidhjet me vendin e banimit, me një përfundim abstrakt të nxjerrë nga “pozita e zyrtarit”. Po sipas tij, përdorimi i gjuhës së fajësisë në një fazë paraprake ka shndërruar analizën e rrezikut në një akt dënimi të parakohshëm dhe ka transferuar barrën e provës te kërkuari, duke iu kërkuar të provojë se nuk është i prirur të përsërisë një krim të paprovuar ende. Vlerësimi i GJKKO-së së Apelit se bashkëpunimi me të hetuarit e tjerë ka tiparet e një bashkëpunimi të posaçëm, atij të grupit të strukturuar kriminal, pavarësisht se nuk merret në konsideratë në këtë fazë të procesit, përbën pasqyrim të bindjes së asaj gjykate dhe rëndim të nevojave të sigurimit. Gjykatat, vijon kërkuari, i kanë kufizuar lirinë pa ligj, e kanë trajtuar fajtor pa dënim, kanë parashikuar rrezikun mbi baza imagjinare dhe kanë përdorur gjuhën e akuzës si arsyetim gjyqësor. Sipas tij, kur gjykata flet për “ambientin ku banon”, “përfitimet e parregullta të titullarit të Bashkisë”, “pasurimin personal”, “shpërfilljen ndaj fondeve publike” etj., ajo shpreh një bindje të formuar për

fajësinë, gjuhë që i atribuon atij sjellje dhe qëllime kriminale pa vendim gjyqësor të formës së prerë. Kërkuesi ka pretenduar se gjykatat nuk kanë verifikuar në mënyrë konkrete ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova, por janë mbështetur në supozime të organit procedues, në vlerësime të përgjithshme për statusin dhe pozicionin e tij publik. Kërkuesi ka kundërshtuar edhe bazueshmërinë faktike të episodeve konkrete mbi të cilat është ndërtuar dyshimi për kryerjen e veprave penale, duke pretenduar se gjykatat e zakonshme nuk kanë analizuar provat për rolin e tij në projektet artistiko-kulturore, për udhëtimin në Rotterdam, për pasurinë në Qerret dhe për të dhënat e tabulateve telefonike. Këto rrethana, sipas tij, tregojnë se dyshimi i arsyeshëm nuk mbështetet në një bazë objektive faktike, por në interpretime të njëanshme dhe të papërshtatshme për të justifikuar masën ekstreme të arrestit në burg.

81. *Sipas subjektit të interesuar, Prokurorisë së Posaçme*, gjykatat kanë konkluduar se dyshimi i arsyeshëm bazohet në provat financiare dokumentare, deklaratimet e dëshmitarëve, materialet mbështetëse të ndërthurura, aktet e ekspertimit etj. Çështja penale ndaj kërkuesit ka kaluar tashmë në gjyq, çka provon, më së paku, ekzistencën, edhe aktualisht, të dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova se ai ka kryer veprat penale për të cilat është akuzuar. Sipas këtij subjekti, gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë shteruese për ekzistencën e “dyshimit të arsyeshëm”, si dhe shkaqet e “rëndësishme” dhe “të mjaftueshme” për justifikimin e kufizimit të lirisë personale të kërkuesit dhe argumentet e tyre nuk janë abstrakte, por të mbështetura në një *modus operandi* që kërkuesi dhe bashkëshortja e tij veçanërisht kanë ndërtuar dhe vënë në zbatim me qëllim marrjen e përfitimeve të parregullta. Ndërhyrjet procedurale që kanë ndodhur pas arrestimit të kërkuesit nuk janë argumentuar nga gjykatat në mënyrë abstrakte, por mbi bazën e provave të mbledhura dhe të paraqitura në seancë gjyqësore nga organi procedues. Sipas subjektit të interesuar, kërkuesi emërtun si kategori ekstra ligjore ato pjesë të vendimeve të gjykatave të cilat i përkasin arsyetimit të tyre dhe që shërbejnë për të arritur në përfundimin se plotësohen kushtet e ligjit procedural penal pasi ekzistojnë rrethanat: (i) që tregojnë për rrezikun e marrjes ose vërtetësisë së provës, i cili duhet të bazohet në rrethana fakti dhe të tregohen posaçërisht në arsyetimin e vendimit; (ii) që dëshmojnë për rrezikun e largimit; (iii) të

personalitetit të kërkuesit që tregojnë se ka rrezik që ai të kryej krime të rënda ose e të njëjtit lloj me atë të cilin procedohet; (iv) ato rënduese sipas 50 të KP-së, që merren parasysh në caktimin e masës sipas nenit 229, pika 2, të KPP-së. Kërkuesi, mbi bazën e deformimeve dhe shkëputjes mekanike të togfjalëshave nga arsyetimi i vendimeve gjyqësore ka ndërtuar një linjë mbrojtjeje që duket se kërkon të implikojë dhe komprometojnë ndjekjen penale. Po sipas subjektit të interesuar, sjellja e kërkuesit, që dëshmon për intimidim drejtpërdrejt të oficerit të BKH-së, tregon se për të adresuar pakënaqësitë për veprimet e një punonjësi shtetëror kërkuesi nuk ka zgjedhur rrugën institucionale, por kontaktin personal intimidues, e veshur kjo me lirinë e shprehjes. Për sa i përket arsyetimit të GJKKO-së së Apelit për formën e bashkëpunimit të personave në hetim, subjekti i interesuar ka prapësuar se një formë e tillë bashkëpunimi nuk u është atribuuar ende atyre, për rrjedhojë nuk merret në konsideratë nga gjykata në caktimin e llojit dhe masës së sigurimit.

82. Neni 27 i Kushtetutës parashikon se askujt nuk mund t'i hiqet liria, përveçse në rastet dhe sipas procedurave të parashikuara me ligj (paragrafi 1), ndërsa liria e personit mund të kufizohet kur ka dyshime të arsyeshme se ka kryer një vepër penale (paragrafi 2, shkronja “c”). Qëllimi kryesor i kësaj dispozite është të parandalojë heqjen arbitrare ose të pajustificuar të lirisë, pasi e drejta për lirinë personale është e një rëndësie jetike për një “shoqëri demokratike”. Kërkesa “dyshime të arsyeshme” për kryerjen e veprës penale që justifikon kufizimin e lirisë personale të individit, nënkupton ekzistencën e fakteve ose të informacioneve që arrijnë të bindin edhe një vëzhgues të jashtëm se personi i dyshuar mund të ketë kryer veprën penale, të cilat nuk është e nevojshme të jenë në të njëjtin nivel si ato për të cilat nevojitet ngritja e akuzës ose justifikimi i dënimit penal, që i përkasin një shkalle të mëvonshme të procesit të hetimit penal (*shih vendimin nr. 7, datë 28.1.2026, të Gjykatës Kushtetuese*).

83. Po sipas Gjykatës, në zbatim të delegimit të nenit 27 të Kushtetutës, rastet dhe procedurat e kufizimit të lirisë personale për shkak të veprave penale janë parashikuar nga KPP-ja, ku në rastin e caktimit të masës së sigurimit, neni 228, pika 1, i saj, në përputhje me nenin 27, pika 2, shkronja “c”, të Kushtetutës, përcakton si kusht të domosdoshëm (*sine qua non*) ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova se individ i ka kryer një vepër penale

(shih vendimet nr. 86, datë 20.12.2024; nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 19, datë 4.4.2023, të Gjykatës Kushtetuese).

84. Mosbërja e një hetimi të vërtetë nga ana e autoriteteve për faktet e çështjes, për të verifikuar nëse kufizimi i lirisë është bërë mbi bazën e një dyshimi të arsyeshëm, do të përbente cenim të nenit 27 të Kushtetutës. Për të vlerësuar nëse është respektuar standardi i dyshimit të arsyeshëm që kërkohet për arrestimin e një individi, mbahet në konsideratë konteksti i përgjithshëm i fakteve të çështjes, duke përfshirë këtu edhe statusin/personalitetin e kërkuesit, kronologjinë e ngjarjeve, mënyrën në të cilën është kryer hetimi dhe sjelljen e autoriteteve (shih vendimet nr. 7, datë 28.1.2026; nr. 19, datë 21.3.2024, të Gjykatës Kushtetuese).

85. Ndërsa në lidhje me parimin e prezumimit të pafajësisë, si një nga elementet përbërëse të procesit të rregullt ligjor, Gjykata ka theksuar se gjykatat e zakonshme nuk duhet ta fillojnë procesin me bindjen se i pandehuri ka kryer krimin për të cilin akuzohet, barra e provës i takon palës akuzuese dhe çdo dyshim duhet të shkojë në favor të të pandehurit. Gjykatat duhet ta mbështesin vendimin në prova të drejtpërdrejta dhe të tërthorta që duhet të provohen nga akuzat. Ato janë të detyruara të përcaktojnë faktet e çështjes, të rëndësishme për vlerësimin e përgjegjësisë ligjore të të akuzuarit, sa më qartë dhe saktë të jetë e mundur dhe nuk mund t'i paraqesin ato thjesht si aludime ose dyshime (shih vendimet nr. 38, datë 12.7.2023; nr. 10, datë 12.4.2022; nr. 12, datë 24.4.2018, të Gjykatës Kushtetuese). Prezumimi i pafajësisë, i sanksionuar në nenin 30 të Kushtetutës dhe nenin 6, pika 2, të KEDNJ-së, është njëkohësisht një parim themelor i procesit penal dhe një e drejtë kushtetuese e konventore individuale për çdo individ, për të mos u paragjykuar si fajtor përpara dhënies së një vendimi gjyqësor përfundimtar në gjykimin për themelin e çështjes. Në reflektim të këtyre parimeve, neni 4, pika 1, i KPP-së parashikon se i pandehuri prezumohet i pafajshëm gjersa nuk vërtetohet fajësia e tij me vendim gjyqësor të formës së prerë dhe se çdo dyshim për akuzën çmohet në favor të të pandehurit. Sipas pikës 2 të këtij neni, gjykata jep vendim fajësie kur i pandehuri rezulton fajtor për faktin penal që i atribuohet përtej çdo dyshimi të arsyeshëm.

86. Për sa i përket së drejtës për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet

individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës, Gjykata ka vlerësuar se arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë dhe funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (shih vendimet nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 21, datë 26.9.2022; nr. 67, datë 10.11.2017, të Gjykatës Kushtetuese). Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërtënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë dhe duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (shih vendimet nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 79, datë 14.12.2017; nr. 3, datë 26.1.2015, të Gjykatës Kushtetuese). Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (shih vendimet nr. 48, datë 22.9.2025; nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 12, datë 19.3.2015, të Gjykatës Kushtetuese).

87. Gjithsesi, zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes dhe natyrës së vendimit, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e tyre (shih vendimet nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 21, datë 26.9.2022; nr. 6, datë 16.2.2021, të Gjykatës Kushtetuese). Gjykata ka theksuar se ajo nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt dhe për këtë arsye vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm nuk vihen në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen si arbitrare ose haptazi të paarsyeshme (shih vendimet nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 4, datë 31.1.2024; nr. 30, datë 29.5.2023, të Gjykatës Kushtetuese). Po kështu, Gjykata ka theksuar se Gjykata e Lartë, në kuadër të parimit të subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në shqyrtimin e pretendimeve të natyrës kushtetuese të ngritura në rekurs dhe të mbajë një qëndrim të shprehur për to (shih vendimin nr. 11, datë 16.4.2018, të Gjykatës Kushtetuese).

88. Referuar thelbit të argumenteve të parashtruara në ankimin kushtetues individual, Gjykata do të analizojë faktin nëse gjykatat e zakonshme, nëpërmjet arsyetimit të vendimit, kanë respektuar kriterin kushtetues të dyshimit të

arsyeshëm si kusht *sine qua non* për justifikimin e kufizimit të lirisë personale të kërkuesit. Gjykata, bazuar në natyrën e pretendimeve të kërkuesit, do të vlerësojë nëse të dhënat, informacionet ose faktet që ishin në dispozicion të autoriteteve proceduese në kohën kur ndaj kërkuesit u vendos masa e sigurimit personal ishin ose jo të tilla që, në tërësinë e tyre, formojnë dyshimin e arsyeshëm për të justifikuar në rastin konkret kufizimin e lirisë së tij me masën “Arresti në burg”. Gjykata thekson, gjithashtu, se garantitë e nenit 27, pika 2, të Kushtetutës duhet të gëzohen të plota nga subjekti i procedimit penal pikërisht në kohën e caktimit të masave të sigurimit personal dhe çdo qëndrim i ndryshëm do të çonte në heqjen arbitrare ose të pajustificuar të lirisë personale. Nga ky vlerësim i Gjykatës do t’i jepet përgjigje edhe pretendimit të kërkuesit se gjykatat, përmes gjuhës së përdorur në vendimet e tyre, kanë paragjykuar fajësinë e tij përpara se ajo të vendoset me një vendim të formës së prerë.

89. Gjykata vëren se në datën 24.1.2025 Prokuroria e Posaçme ka kërkuar caktimin e masave të sigurimit personal me karakter shtrëngues, ndër të tjera, edhe ndaj kërkuesit si person nën hetim. GJKKO-ja e Shkallës së Parë, me vendimin nr. 7/2025, ka vendosur caktimin ndaj kërkuesit të masës “Arresti në burg”, të parashikuar nga neni 238 i KPP-së. Sipas asaj gjykate, nga analiza e provave dhe fakteve ekziston dyshimi i arsyeshëm se kërkuesi dhe familjarët e tij kanë përfutur, në mënyrë të parregullt, për shkak të funksionit të tij, pasuri dhe të ardhura nga disa individë dhe shoqëri tregtare të cilat kanë përfutur leje zhvillimi e ndërtimi dhe kontrata publike nga Bashkia e Tiranës, konkretisht një vilë në një resort turistik, shpenzimet e udhëtimit në Rotterdam, Holandë, financime të OJF-ve dhe personave fizikë që dyshohet se kontrollohen efektivisht nga bashkëshortja e kërkuesit, të cilat kalojnë në buxhetin e familjes në mënyrë indirekte sipas një skeme të organizuar prej tyre etj. Gjykata ka pasqyruar në vendim edhe provat dhe aktet e mbledhura gjatë fazës së hetimit, të paraqitura nga akuza, mbi të cilat ka bazuar qëndrimin e saj. Pas verifikimit të kushteve e të kriterëve të zbatimit të masave, me vendimin nr. 14/2025, GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka konfirmuar masën e sigurimit të caktuar për kërkuesin, duke vlerësuar se nuk janë zbutur nevojat e sigurimit, pasi rrethanat e faktit nuk kanë ndryshuar, sepse janë po ato veprime, sjellje dhe fakte që janë vlerësuar njëherë prej saj dhe se

vazhdimi i zbatimit të masës “Arresti në burg” është i lidhur me garantimin e interesit publik për ushtrimin e ndjekjes penale.

90. GJKKO-ja e Apelit, pasi ka marrë në shqyrtim shkaqet e ankimit dhe përmbajtjen e vendimeve objekt ankimi, ka miratuar për kërkuesin vendimin e GJKKO-së së Shkallës të Parë nr. 7/2025, i verifikuar me vendimin e po asaj gjykate nr. 14/2025, duke vlerësuar se ekziston dyshimi i arsyeshëm i bazuar në prova se ai ka konsumuar veprat penale që i atribuohen nga organi i akuzës, pasi nga të dhënat e grumbulluara në raport me hetimet e kryera deri në këtë moment të procedimit, evidentohet përgjegjësia e kërkuesit në disa episode të veçanta (*shih paragrafin 7 të vendimit*), ku me veprimet e tij ka konsumuar elementet e veprës penale të parashikuar nga neni 260 i KP-së, të kryer në bashkëpunim me bashkëshorten. Kurse Kolegji Penal i ka gjetur të pabazuara shkaqet e rekursit, duke vlerësuar se gjykatat e faktit kanë argumentuar ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm referuar fakteve, rrethanave, provave e në tërësi akteve të verifikuara deri në këtë fazë të procedimit penal, në raport me të gjithë të hetuarit, përfshirë edhe kërkuesin.

91. Në këndvështrim të sa më sipër, Gjykata vëren se kufizimi i lirisë personale të kërkuesit është vendosur me vendim gjyqësor dhe mbi bazën e dyshimit se ai mund të ketë kryer veprat penale për të cilat procedohet. Nga arsyetimi i vendimeve të gjykatave të zakonshme rezulton se dyshimi i arsyeshëm nuk është mbështetur në vlerësime të përgjithshme ose abstrakte, por në të dhëna, informacione dhe akte konkrete të administruara në atë fazë të procedimit, të cilat, në tërësinë e tyre, janë vlerësuar si të mjaftueshme për të krijuar një lidhje objektive midis kërkuesit dhe veprave penale për të cilat dyshohet. Gjykata nuk zëvendëson gjykatat e zakonshme në çmuarjen e provave dhe as nuk shprehet për fajësinë ose pafajësinë e kërkuesit, por verifikon nëse përfundimi i tyre për ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm është haptazi i paarsyeshëm ose arbitrar. Në rastin konkret, pavarësisht pretendimeve të kërkuesit për mënyrën e krijimit dhe përdorimit të bazës provuese, nuk rezulton që gjykatat e zakonshme të kenë vendosur masën e sigurimit në mungesë të çdo baze faktike ose mbi dyshime thjesht hipotetike. Gjykata vlerëson se në çështjen penale ndaj kërkuesit duket se ka informacione që do të bindnin një vëzhgues të

paanshëm se ai mund të ketë kryer veprat penale për të cilat është i dyshuar, ndaj nuk mund të konkludohet se ai është arrestuar në mungesë të dyshimit të arsyeshëm, në kuptim të nenit 27, paragrafi 2, shkronja “c”, të Kushtetutës dhe nenit 5, pika 1, shkronja “c”, të KEDNJ-së. Arsyetimi i gjykatave të zakonshme në këtë drejtim nuk është abstrakt, por ato gjykata kanë shpjeguar në mënyrë konkrete dhe të mjaftueshme praninë e kriterëve dhe kushteve që lejojnë kufizimin e lirisë personale.

92. Për sa u takon pretendimeve të kërkuesit për cenimin e prezumimit të pafajësisë në procesin e caktimit të masës së sigurimit, Gjykata vëren se ato janë ngritur në dy drejtime: *së pari*, në drejtim të përdorimit të një gjuhe fajësuese (paragjykyese për fajësinë e të pandehurit) në arsyetimin e gjykatave për përmbushjen e kushteve dhe kriterëve që justifikojnë kufizimin e lirisë dhe, *së dyti*, në drejtim të arsyetimit të gjykatave lidhur me sjelljet/veprimet e kërkuesit pas caktimit dhe konfirmimit të masës së sigurimit “Arresti në burg”, të cilat, gjithnjë sipas arsyetimit të gjykatave, përforcojnë argumentet në favor të kufizimit të lirisë.

93. Në lidhje me *drejtimin e parë* të pretendimeve të kërkuesit, Gjykata vëren se, sipas GJEDNJ-së, prezumimi i pafajësisë quhet se është shkelur edhe nëse, pa u përcaktuar ende fajësia e një të akuzuarit, një vendim gjyqësor (paraprak) lidhur me të (të akuzuarin) reflekton mendimin se ai është fajtor. Dallim duhet bërë mes një deklarimi se personi është thjesht i dyshuar apo se ai e ka kryer veprën penale në fjalë, ndaj, në këtë drejtim, GJEDNJ-ja ka theksuar rëndësinë e zgjedhjes së fjalëve nga zyrtarët publikë në deklarimet e tyre. Mjafton, edhe në mungesë të ndonjë konstatimi formal, që të ketë një arsyetim që sugjeron se gjykata e konsideron të akuzuarin si fajtor (*shih Gutsanovi kundër Bullgarisë, datë 15.10.2013, § 202-203*). Për më tepër, mungesa e qëllimit për të shkelur prezumimin e pafajësisë nuk mund të përjashtojë një shkelje të nenit 6, pika 2, të Konventës (*shih Avaz Zeynalov kundër Azerbajxhanit, 22.4.2021, § 69*). Megjithatë, është e rëndësishme të merret parasysh kuptimi i vërtetë i deklarimeve dhe jo forma/përmbajtja e tyre literale (*shih Lavents kundër Letonisë, datë 28.11.2002, § 126*). Po sipas GJEDNJ-së, gjykatat më të larta mund të korrigjojnë deklarimet e gjykatave më të ulëta, duke rregulluar formulimin e tyre, në mënyrë që të përjashtojnë çdo sugjerim paragjykyes të fajësisë (*shih Benghezal kundër Francës, datë 24.3.2022, § 36*).

94. Përkundrejt këtij pretendimi të kërkuesit dhe argumenteve të sjella prej tij, nga njëra anë, dhe kuadrin kushtetues, konventor dhe ligjor, të sipërpërmendur, nga ana tjetër, Gjykata do të verifikojë gjuhën e përdorur nga gjykatat e posaçme, në arsyetimin që ato kanë bërë për të treguar ekzistencën e kushteve dhe kriterëve që, sipas tyre, justifikojnë kufizimin e lirisë së kërkuesit në fazën e hetimeve paraprake. Thënë ndryshe, Gjykata do të verifikojë nëse në rastin konkret mënyra sesi kanë arsyetuar gjykatat e posaçme lidhur me ekzistencën e kushteve dhe kriterëve kushtetuese e ligjore që justifikojnë kufizimin e lirisë personale të kërkuesit në fazën e hetimit paraprak reflekton, në një mënyrë apo një tjetër, paragjykim lidhur me fajësinë e kërkuesit.

95. Gjykata vëren se në ilustrim dhe argumentim të pretendimit të tij kërkuesi ka nxjerrë në pah disa fragmente nga vendimet e gjykatave, të cilat arsyetojnë si më poshtë: “... (nga kërkuesi) nuk është shfaqur asnjë pendesë për veprimet e kryera në shkelje të ligjit...”; “... në kundërshtim me provat evidente këta shtetas (lexo kërkuesi dhe bashkëshortja) kanë mohuar çdo përgjegjësi...”; “...mekanizmin që personat nën hetim kanë ideuar, vënë në funksion dhe zbatuar për një kohë të gjatë...”; “... mënyra si është vepruar për kryerjen e veprave penale ... shpërfillja prej titullarit të bashkisë ndaj fondeve publike ..., të cilat ... kanë përfunduar ... në pasurimin personal të tij ...” “...përfitimet e parregullta të titullarit të bashkisë, të marra drejtpërdrejt apo tërthorazi... kanë vijuar pa u ndaluar...”; “... argumentet ... edhe për mungesë dijenie, si dhe mungesë memorie... dëshmojnë më së paku për një qasje aspak bashkëpunuese...”; “...duke pasur në konsideratë ambientin ku jetojnë... ekziston rreziku real që disa prova të mos merren apo të merren në një formë “të helmuar”; “... nuk është një gjendje e cila mund të neutralizohet nëpërmjet izolimit të përkohshëm të personit nën hetim...”; “... rreziku i helmimit të provave të gjalla do të jetë gjithnjë i pranishëm...”; “...prirjen normale dhe natyrore të çdokujt për gëzimin e lirisë personale...” etj.

96. Gjykata thekson se, në parim, arsyetimi i vendimeve gjyqësore që synon të vërtetojë ekzistencën e kushteve dhe kriterëve të cilat justifikojnë kufizimin e lirisë së individit gjatë fazës të hetimit paraprak, në vetvete, nuk përbën cenim të së drejtës për të mos u prezumuar fajtor për veprat

penale në ngarkim të tij. Megjithatë, ky pohim nuk do të thotë se parimi i prezumimit të pafajësisë nuk zbatohet në këtë fazë të procesit penal dhe se ai (parimi) nuk mund të cenohet nga përdorimi i një gjuhe të tillë në vendimin e gjykatës së masës së sigurimit që duket paragjyqese në raport me fajësinë e të pandehurit. Duke iu referuar fjalëve dhe fjalive të cituara nga kërkuesi në ankimin kushtetues individual, Gjykata vëren se kjo gjuhë e përdorur nuk duket të jetë plotësisht në linjë me standardet kushtetuese e konventore të sipërpërmendura, për sa kohë që ajo (gjuha), në pamje të parë, në leximin e një vëzhguesi të jashtëm, duket sikur nënkupton se kërkuesi është fajtor për veprat penale që i atribuohen. Megjithatë, Gjykata, referuar përmbajtjes së vendimeve gjyqësore që kanë caktuar e konfirmuar vendosjen e masës së sigurimit ndaj kërkuesit, vëren se këto fjalë e fjali janë veçuar dhe interpretuar nga kërkuesi në mënyrë të izoluar, duke prodhuar kështu një rezultat që në dukje, nuk përputhet me prezumimin e pafajësisë.

97. Përtej kuptimit literal të disa fjalëve e fjalive, duke mbajtur parasysh faktin se vendimet e kundërshtuara janë tejet voluminoze (*vendimi nr. 7/2025 i GJKKO-së së Shkallës së Parë 368 faqe; vendimi nr. 14/2025 i GJKKO-së së Shkallës së Parë 356 faqe; vendimi i GJKKO-së së Apelit 114 faqe; vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë 78 faqe*), si dhe duke i vendosur pasazhet e kontestuara në kontekstin e gjerë të vendimeve dhe të kësaj faze të procesit, Gjykata vlerëson se pavarësisht dyshimeve në dukje, në tërësinë e tyre arsyetimet e gjykatave të masës së sigurimit janë qartësisht të fokusuara te vërtetimi i ekzistencës së dyshimit të arsyeshëm të bazuar mbi prova se i akuzuari (kërkuesi) mund t'i ketë kryer veprat penale të cilat i atribuohen nga organi i akuzës, si dhe te vërtetimi i kushteve dhe kritereve të tjera të parashikuara nga ligji për kufizimin e lirisë në këtë fazë të procesit penal. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se shprehjet gjuhësore të përdorura në tekstin e vendimit gjyqësor nuk mjaftojnë, në këndvështrimin kushtetues, për të vënë në dyshim garantimin e prezumimit të pafajësisë së kërkuesit nga mënyra e arsyetimit të vendimeve për caktimin dhe konfirmimin e masës së sigurimit.

98. Në lidhje me *drejtimin e dytë* të pretendimeve të kërkuesit, që u referohet arsyetimeve të gjykatave lidhur me rrezikshmërinë e tij, duke marrë shkas nga komunikimet e kërkuesit me një hetues të BKH-së,

nga postimet dhe deklaratat publike të kërkuesit, si dhe bashkëpunimi me të hetuarit e tjerë, veprime që janë konsideruar se kanë tiparet e një bashkëpunimi të posaçëm, atij të grupit të strukturuar kriminal, Gjykata vëren se këto arsyetime janë shtuar nga GJKKO-ja e Apelit, që ka shqyrtuar ankimin e kërkuesit, pra pas caktimit fillestar të masës së sigurimit “Arresti në burg”. Gjykata vëren se, si mënyra e komunikimit të kërkuesit (me oficerin e BKH-së dhe publikisht) ashtu edhe veprimet që konsiderohet se përbëjnë bashkëpunim të posaçëm mes disa të hetuarve, janë vlerësuar nga gjykata e apelit në këndvështrim të analizës së saj për verifikimin e ekzistencës së kushteve dhe kritereve të tjera që lejojnë kufizimin e lirisë personale, duke u konsideruar ato si rrethana që provojnë rrezikun për ndërhyrje në procesin gjyqësor dhe atë të veprave penale, për rrjedhojë justifikojnë vazhdimin e zbatimit të masës së sigurimit personal. Gjykata vëren se pavarësisht deklarimeve të GJKKO-së së Apelit në këtë drejtim, ato nuk janë të tilla që të përbëjnë shprehje/deklarim të fajësisë së kërkuesit përpara se ajo të vendoset me vendim të formës së prerë. Për më tepër edhe Kolegji Penal, si gjykata më e lartë, në vlerësimin e këtij pretendimi ka arsyetuar se ai ka marrë përgjegjësi në vendimin e vetë gjykatës së apelit, e cila i ka parashtruar këto rrethana në këndvështrim të rrezikshmërisë së shfaqjes së veprave penale, duke u shprehur se një formë e tillë bashkëpunimi nuk i është atribuuar ende personave në hetim, për rrjedhojë, nuk merret në konsideratë në këtë moment të procedurës, pra në caktimin e llojit të masës së sigurimit, pasi në të kundërt do të cenohej parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit. Madje, sipas Kolegjit Penal, për njërin nga këta persona nën hetim që dyshohet të ketë marrë pjesë në këtë formë bashkëpunimi, gjykata e apelit ka caktuar një masë më të butë sigurimi (*shih paragrafin 33 të vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*). Në këto kushte, Gjykata vlerëson se arsyetimi i gjykatave të zakonshme nuk reflekton qëndrimin se kërkuesi është fajtor dhe se qëllimi e mënyra e vlerësimit të këtyre rrethanave nga GJKKO-ja e Apelit, duke marrë në konsideratë përmbajtjen dhe thelbin e arsyetimit të saj, duket se përjashton çdo sugjerim paragjyqes të fajësisë.

99. Për sa më sipër, pretendimi i kërkuesit për cenimin e dyshimit të arsyeshëm të lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë është i pabazuar.

B.2.2. Për parimin e proporcionalitetit të lidhur edhe me të drejtën për t'u zgjedhur

100. Sipas kërkesës, gjykatat e zakonshme nuk kanë argumentuar ekzistencën e kushteve që lejojnë caktimin e masës së kundërshtuar dhe, në këndvështrim të nevojshmërisë, përse ajo ishte e vetmja që mund të shmangte rreziqet e pretenduara për mbarrëvajtjen e procedimit penal. Sipas tij, masa proporcionale do të ishte “Garancia pasurore”, pasi ajo do të përmbushte qëllimin e synuar pa sjellë të njëjtën ndërhyrje në të drejtat kushtetuese. Po ashtu, kërkuesi ka pretenduar se gjykatat e zakonshme nuk kanë individualizuar rreziqet që justifikojnë vendosjen e masës “Arresti në burg”, pra çfarë prove konkrete rrezikohej dhe as mënyrën e supozuar të dëmtimit të saj, duke u mbështetur në një prezumim të përgjithshëm dhe abstrakt. Në këtë drejtim, ai ka parashtruar se nuk ka ndërhyrje në hetim, nuk ka ndaluar asnjë zyrtar të dëshmojë, nuk ka shkatërruar dokumente dhe nuk ka përdorur ndonjë instrument institucional për të penguar drejtësinë, duke ekzistuar kështu një provë pozitive për mungesën e një rreziku të tillë. Arsyetimi i gjykatave për rrezikun e ndërhyrjes në prova ose të ndikimit të dëshmitarët, sipas kërkesës, është mbështetur në perceptime për pozitën, karakterin, qëllimin ose mundësinë e një sjelljeje të ardhshme, pa u mbështetur në fakte konkrete për ndërhyrje reale në hetim ose përpjekje për intimidim të dëshmitarëve. Për sa i përket rrezikut të ikjes, sipas kërkesës, gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë abstrakte dhe jo mbi veprime konkrete që tregonin synimin e tij për t’iu shmangur drejtësisë. Sipas tij, edhe pse ka pasur dijeni për hetimin, ai nuk është larguar për t’iu shmangur procedimit penal, por ka qëndruar në dispozicion të drejtësisë. Po sipas kërkesës, ekzistenca e rrezikut për kryerjen e veprave penale të tjera ose të të njëjtës lloji, është mbështetur në vlerësime spekulative për sjelljen e tij të ardhshme.

101. Kërkuesi ka pretenduar, gjithashtu, se përshtatshmërinë e masës gjykatat e zakonshme e kanë justifikuar me rrezikshmërinë e tij, duke e lidhur këtë me statusin si subjekt i posaçëm dhe me funksionin publik që ushtronte, pa e individualizuar në raport me sjelljen e tij konkrete dhe pa treguar sesi ky status bënte të domosdoshëm caktimin e kësaj mase. Po sipas kërkesës, gjykatat nuk kanë analizuar proporcionalitetin e masës në raport me të drejtën për t’u zgjedhur, të garantuar nga neni 45 i

Kushtetutës, pasi masa e pengon në ushtrimin e funksionit të kryetarit të bashkisë, duke sjellë ndikim jo vetëm mbi të drejtat e tij individuale, por edhe mbi interesin e zgjedhësve për t’u qeverisur nga përfaqësuesi i zgjedhur prej tyre. Në këtë kuptim, sipas tij, gjykatat duhet të kishin kryer një balancim ndërmjet nevojave konkrete të procedimit penal, nga njëra anë, dhe pasojave të masës mbi ushtrimin efektiv të funksionit publik të fituar përmes zgjedhjeve të drejtpërdrejta, parimit të autonomisë vendore dhe përfaqësimit demokratik, nga ana tjetër.

102. *Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme*, ka prapësuar se ky pretendim është i pabazuar, pasi gjykatat e zakonshme kanë argumentuar jo në mënyrë abstrakte, por mbi bazën e provave të mbledhura nga autoriteti procedues dhe të paraqitura në seancë gjyqësore, për ekzistencën e kushteve dhe kriterëve që lejojnë caktimin e masës së sigurimit. Rreziku i pengimit të drejtësisë është argumentuar me tentativat e kërkesës dhe të rrethit të tij të afërt për ndikim të dëshmitarët, si dhe për shkatërrimin, fshehjen ose fabrikimin e provave dhe akteve shpresore. Sipas këtij subjekti, është provuar se kërkuesi ka kapacitet real për ndikim në hetimin paraprak, për shkak të burimeve financiare, rrjeteve të ndikimit dhe aftësisë për koordinim veprimesh edhe pas arrestimit dhe izolimit. Fakti që kërkuesi është në detyrë, si dhe aksesit i tij në dokumentacion administrativ, arkiva, sisteme elektronike dhe personel teknik, rrisin rrezikun e ndërhyrjes në prova dhe të ndikimit të dëshmitarët, nëse do të caktohej një masë më e butë. Faktet dëshmojnë për një mekanizëm të mirorganizuar për të ushtruar ndikim mbi autoritetet gjyqësore, për të udhëzuar dëshmitarët, për të orkestruar dhe ekzekutuar një fushatë mediatike që synon dëmtimin e mbarrëvajtjes së drejtësisë, si dhe për të fabrikuar prova shpresore për justifikimin *post factum* të origjinës së paligjshme të pasurive. Gjykatat, sipas këtij subjekti, kanë arsyetuar për shkaqet “e rëndësishme” dhe “të mjaftueshme” për caktimin dhe vijimin e masës, për rrezikun e helmimit të provave, të ikjes dhe të përsëritjes së veprës nëse do të caktohej një masë tjetër.

103. Po sipas subjektit të interesuar, gjykatat e zakonshme kanë dhënë përgjigje për nevojën, domosdoshmërinë dhe ashpërsinë e masës në kontekstin e rrethanave konkrete të çështjes dhe në përputhje me parashikimet e KPP-së. Masa

“Garancia pasurore” jo vetëm nuk kënaq shkallën e nevojave të sigurimit, por nuk përputhet as me natyrën e veprave penale për të cilat është akuzuar kërkuesi, që lidhen me përfitimin e parregullt të pasurive gjatë ushtrimit të detyrës dhe fshehjen e burimit të tyre. Po sipas këtij subjekti, vlerësimi i ligjshmërisë dhe proporcionalitetit të masës nuk kushtëzohet nga statusi institucional i kërkuesit. Arrestimi në kuadër të një mase sigurimi personal nuk përfshihet në rastet e mbarimit të mandatit sipas neneve 61 dhe 62 të ligjit nr. 139/2015, “Për vetëqeverisjen vendore”, ndaj nuk prodhon efektin e ndërprerjes së mandatit, as në mënyrë të tërthortë. Po ashtu, sipas Prokurorisë së Posaçme, masa e parashikuar nga neni 238 i KPP-së ka për objekt kufizimin e lirisë së individit për qëllime të procedimit penal, ndërsa pezullimi nga ushtrimi i një detyre ose shërbimi publik sipas nenit 242 të KPP-së është masë me natyrë dhe objekt të ndryshëm. Ndaj, nuk mund të pranohet se masa ka sjellë *de facto* pezullimin nga detyra ose ka prodhuar efekte juridike mbi statusin e kërkuesit si funksionar publik.

104. Gjykata, në jurisprudencën e saj në lidhje me caktimin e masave të sigurimit personal që kufizojnë lirinë personale, ka pohuar se ato duhet të jenë në përpjesëtim me qëllimin legjitim të ndjekur dhe se justifikimi i tyre nga gjykatat duhet të mbështetet në arsye “relevante dhe të mjaftueshme”. Me fjalë të tjera, kufizimi i lirisë personale është i justifikueshëm vetëm për atë që ai ndihmon në arritjen e qëllimit legjitim të synuar. Në drejtim të proporcionalitetit të ndërhyrjes, Gjykata analizon aspektet e nevojës, përshtatshmërisë dhe ashpërsisë së masës në raport me parashikimet e neneve 228, 229 e vijuese të KPP-së. Gjithashtu, në bazë të parimit të subsidiaritetit, Gjykata bazohet në arsyetimin e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, duke qenë se u takon atyre që, përveç zbatimit të ligjit material dhe procedural penal, të mbajnë parasysh edhe jurisprudencën e Gjykatës dhe të GJEDNJ-së në lidhje me parimin e proporcionalitetit (*shih vendimet nr. 7, datë 28.1.2026; nr. 1, datë 17.1.2025; nr. 81, datë 21.11.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

105. Gjykata vëren se KPP-ja, në nenin 228, pika 3, përcakton kushtet e veçanta, alternative, për vendosjen e masave të sigurimit personal dhe konkretisht: kur ekzistojnë shkaqe të rëndësishme që vënë në rrezik marrjen ose vërtetësinë e provës, bazuar në rrethana fakti që duhet të tregohen posaçërisht në arsyetimin e vendimit (shkronja “a”);

kur i pandehuri është larguar ose ekziston rreziku që ai të largohet (shkronja “b”); kur për shkak të rrethanave të faktit dhe personalitetit të të pandehurit ka rrezik që ai të kryejë krime të rënda ose të të njëjtit lloj me atë për të cilin procedohet (shkronja “c”). Neni 229 përcakton kriteret e përgjithshme për caktimin e masave të sigurimit personal, duke parashikuar se gjykata mban parasysh përshtatshmërinë e secilës masë me shkallën e nevojave të sigurimit që duhen marrë në rastin konkret (pika 1) dhe ato duhet të jenë në raport me rëndësinë e faktit dhe me sanksionin që parashikohet për veprën penale konkrete, duke mbajtur parasysh edhe vazhdimësinë, përsëritjen, si dhe rrethanat lehtësuese e rënduese të parashikuara nga KP-ja (pika 2). Kurse neni 230 përcakton kriteret e veçanta për caktimin e masës së arrestit në burg, duke parashikuar, ndër të tjera, se një masë e tillë mund të vendoset vetëm kur çdo masë tjetër është e papërshtatshme për shkak të rrezikshmërisë së veçantë të veprës dhe të të pandehurit (pika 1).

106. Gjykata vëren, gjithashtu, se në rastin konkret pretendimi për proporcionalitetin e masës lidhet jo vetëm me lirinë personale, por edhe me të drejtën për t’u zgjedhur, për sa kohë kërkuesi ka pretenduar se masa e kundërshtuar ka sjellë pasoja mbi ushtrimin efektiv të funksionit publik të kryetarit të bashkisë, të fituar në zgjedhjet vendore të vitit 2023. E drejta për t’u zgjedhur garantohet nga neni 45 i Kushtetutës, ndërsa sipas nenit 109, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës, organi ekzekutiv i bashkisë është kryetari, i cili zgjidhet drejtpërdrejt nga populli çdo katër vjet me zgjedhje të përgjithshme, të drejtpërdrejta dhe me votim të fshehtë. Gjykata ka theksuar se e drejta për t’u zgjedhur shtrihet jo vetëm mbi të drejtën për të kandiduar, por edhe mbi të drejtën për të ushtruar funksionin publik të besuar nga zgjedhësit (*shih vendimin nr. 19, datë 21.3.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

107. Gjykata mban parasysh edhe vlerësimet e Komisionit të Venecias, sipas të cilit ndikimi i paraburgimit të kryetarëve të bashkive në qeverisjen demokratike vendore është i dyfishtë: nga njëra anë, ai mund të prekë të drejtat individuale të tyre dhe, nga ana tjetër, të shtrihet përtej sferës individuale, duke prekur edhe të drejtat e votuesve, për sa kohë zgjedhja e shprehur prej tyre në zgjedhje demokratike mund të cenohet përmes zëvendësimit të kryetarit të zgjedhur me një kryetar që nuk përputhet me atë zgjedhje. Komisioni ka vënë në

dukje se ndërsa paraburgimi krijon, në shumicën e rasteve, një situatë *de facto* në të cilën kryetari i bashkisë nuk është në gjendje të ushtrojë mandatin e tij, pezullimi krijon një situatë *de jure* në të cilën ai pengohet nga ushtrimi i këtij mandati. Po sipas Komisionit të Venecias, si çështje parimi, kryetarët e bashkive janë përgjegjës për çdo veprimtari penale të mundshme në të njëjtën mënyrë si çdo qytetar tjetër dhe rregullat e zakonshme për paraburgimin janë të zbatueshme ndaj tyre. Megjithatë, paraburgimi dhe pezullimi i përkohshëm i përfaqësuesve vendorë të zgjedhur në mënyrë demokratike, përfshirë kryetarët e bashkive, duhet të trajtohen me kujdes të veçantë. Në këtë drejtim, edhe kur kryetarët e bashkive trajtohen si qytetarë të zakonshëm për qëllime të caktimit të masës së paraburgimit, duke pasur parasysh edhe jurisprudencën e GJEDNJ-së, duhet t'u kushtohet vëmendje e posaçme pasojave të mundshme mbi të drejtat që lidhen me ushtrimin efektiv të funksionit të zgjedhur dhe me pjesëmarrjen politike efektive. Komisioni ka theksuar, gjithashtu, rëndësinë e zbatimit të testit të proporcionalitetit si standard i përbashkët evropian në rastet kur masat e marra prekin ushtrimin e mandatis të zgjedhur. Sipas tij, kufizimet që zbatohen ndaj së drejtës për të ushtruar funksionin si person i zgjedhur duhet të shoqërohen me garanci të përshtatshme procedurale, duke përfshirë të drejtën për një vendim të arsyetuar dhe kontrollin gjyqësor ose administrativ të masës (*shih Raportin e Komisionit të Venecias CDL-AD(2025)045, datë 24.10.2025, "Për ndikimin e paraburgimit të kryetarëve të bashkive në ushtrimin e qeverisjes demokratike vendore"*).

108. Për sa më sipër, si dhe referuar thelbit të pretendimeve të parashtruara në ankimin kushtetues individual, Gjykata, pa rënë në përsëritje të fakteve në lidhje me proceset gjyqësore që çuan në caktimin e masës së sigurimit personal ndaj kërkuesit dhe konfirmimin e vijimit të zbatimit të saj, sikurse ato janë parashtruar më lart, çmon të evidentojë në vijim, në mënyrë të përmbledhur, arsyet e veçanta mbi të cilat gjykatat e posaçme kanë justifikuar paraburgimin e kërkuesit, përtej ekzistencës së dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova, për aq sa ato lidhen me pretendimin për proporcionalitetin e masës dhe me kontrollin e ushtruar nga Gjykata e Lartë mbi këto pretendime. Në këtë drejtim, Gjykata thekson se ekzistenca e dyshimit të arsyeshëm përbën kusht të domosdoshëm për caktimin e masës

së sigurimit, por nuk mjafton, në vetvete, për të justifikuar caktimin ose vijimin e masës më të rëndë të sigurimit personal. Për këtë arsye, në vijim do të evidentohet arsyetimi i gjykatave të posaçme për ekzistencën e shkaqeve të rëndësishme që vënë në rrezik marrjen ose vërtetësinë e provës, për rrezikun e largimit të kërkuesit, si dhe për rrezikun që, për shkak të rrethanave të faktit dhe personalitetit, ai të kryejë krime të tjera ose të të njëjtit lloj. Po ashtu, do të evidentohet arsyetimi i tyre për përshtatshmërinë, domosdoshmërinë dhe ashpërsinë e masës së arrestit në burg, si dhe për papërshtatshmërinë e masave më pak të rënda, për aq sa këto elemente lidhen me pretendimet e kërkuesit dhe kontrollin e ushtruar nga Gjykata e Lartë mbi to.

109. GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka vlerësuar se, përtej ekzistencës së dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova, në rastin konkret ekzistonte rrezik real dhe i vazhdueshëm për marrjen ose vërtetësinë e provave, nëse ndaj kërkuesit nuk do të zbatohesh një masë kufizuese e lirisë personale. Sipas asaj gjykate, ky rrezik lidhej me nevojën për të shmangur pengimin, ngadalësimin ose devijimin e procesit të të provuarit, duke mbajtur parasysh funksionin publik të kërkuesit si kryetar i Bashkisë së Tiranës, njohjet, lidhjet dhe ndikimin që buronte nga ushtrimi i këtij funksioni, si dhe rëndësinë e institucionit që ai drejtonte, për shkak të territorit që mbulon dhe fondeve publike që administron. Ajo gjykatë ka mbajtur parasysh, gjithashtu, sjelljen e kërkuesit ndaj hetuesve të BKH-së, të vlerësuar si intimiduese, praninë e vartësve të tij në kontakte me persona të thirrur nga organi procedues ose gjatë veprimeve hetimore, si dhe kontaktimet e pretenduara me deklarues të thirrur nga Prokuroria e Posaçme, të cilat, sipas saj, dëshmonin rrezikun që prova të mos merrej ose të merrej në formë të "helmuar". Po ashtu, duke qenë se një pjesë e hetimit lidhej me veprimtari të Bashkisë së Tiranës, gjykata ka vlerësuar se mundësia për të rrezikuar marrjen e provave nga ky institucion ishte e prekshme, për shkak të natyrës hierarkike të administratës dhe varësisë funksionale të personave që mund të kishin dijeni për rrethanat e çështjes. Në vijim, sipas asaj gjykate, duke pasur parasysh sanksionin e veprave penale dhe prirjen normale të çdo personi për të gëzuar lirinë personale, ekzistonte frika, mendimi dhe dyshimi i arsyeshëm se kërkuesi mund të largohej për të pamundësuar ose penguar zhvillimin normal të procedimit penal. Në këtë

drejtim, gjykata i është referuar edhe vendimit unifikues nr. 7, datë 14.10.2011 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke theksuar se rreziku i ikjes dhe rreziku për marrjen ose vërtetësinë e provës nuk kufizohen vetëm në fazën e hetimeve paraprake, por mund të ekzistojnë edhe gjatë gjykimit.

110. Në lidhje me rrezikun e kryerjes së veprave penale të tjera ose të të njëjtit lloj, GJKKO-ja e Shkallës së Parë ka vlerësuar se mekanizmi i dyshuar, i ideuar, i vënë në funksion dhe i zbatuar për një kohë të gjatë, dukej i vështirë të ndalej edhe prej vetë personave nën hetim. Sipas saj, sa më gjatë që këta persona të qëndronin të lirë, aq më i madh ishte rreziku për kryerjen e krimeve të rënda ose të të njëjtit lloj me ato për të cilat procedoheshin. Në këtë drejtim, gjykata ka mbajtur parasysh edhe faktin se kërkuesi vijonte të ushtronte funksione publike dhe se, për shkak të këtij funksioni, ekzistonte rreziku i abuzimit me detyrën. Në kuadër të vlerësimit të proporcionalitetit, gjykata ka mbajtur parasysh edhe rëndësinë e faktit penal, sanksionet e parashikuara nga ligji për veprat penale të dyshuara, rrethanat rënduese të pretenduara, mënyrën e dyshuar të kryerjes së veprave penale, vijimësinë e tyre, bashkëpunimin, vlerat e larta monetare të dyshuara si të përfituara, si dhe sjelljen e personave nën hetim pas marrjes dijeni për procedimin. Po ashtu, gjykata i është referuar praktikës së Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë për subjekte të posaçme dhe funksionarë publikë, duke çmuar se, në rrethanat konkrete, masa “Arresti në burg” ishte masa më e përshtatshme për të garantuar nevojat e procedimit penal, shmangien e largimit, parandalimin e përsëritjes së veprës dhe ekzekutimin e një dënimi të mundshëm.

111. GJKKO-ja e Apelit, ndërsa ka gjetur të drejtë vendimin e gjykatës së shkallës së parë për kërkuesin, ka theksuar se ndaj tij ekzistonin të tria kushtet e veçanta të parashikuara nga neni 228, pika 3, i KPP-së, konkretisht rreziku i marrjes ose vërtetësisë së provës, rreziku i ikjes dhe rreziku i kryerjes së veprave penale të tjera ose të të njëjtit lloj. Ajo gjykatë ka çmuar se asnjë masë tjetër e ndryshme nga “Arresti në burg” nuk do të ishte e përshtatshme për të garantuar nevojat e sigurimit, për shkak të rrezikshmërisë së veçantë të veprave penale të dyshuara dhe të autorit të tyre. Në këtë drejtim, GJKKO-ja e Apelit ka mbajtur parasysh se kërkuesi dyshohej për dy vepra penale me rrezikshmëri të

lartë shoqërore, të kryera, sipas akuzës, në bashkëpunim dhe më shumë se një herë, si dhe vlerat e larta monetare të dyshuara si të përfituara ose të pastruara. Ajo ka theksuar, po ashtu, se rrezikshmëria e kërkuesit përforcohej edhe nga sjellja e tij pas zbatimit të masës, e cila, sipas asaj gjykate, ishte kërcënuese dhe intimiduese ndaj gjykatës dhe prokurorisë dhe lidhej drejtpërdrejt me rrezikun për marrjen ose vërtetësinë e provës. Po sipas saj, duke qenë subjekt i posaçëm dhe i përfshirë në juridiksionin e gjykatave të posaçme, rrezikshmëria e kërkuesit vlerësohet në mënyrë implicite nga dispozitat që parashikojnë kryerjen e veprave penale nga zyrtarë të këtij niveli.

112. Lidhur me rrezikun e marrjes ose vërtetësisë së provave, GJKKO-ja e Apelit ka vlerësuar se provat e marra rishtazi në gjykimin në apel tregonin se kërkuesi kishte organizuar një fushatë denigrimi dhe intimidimi të drejtuar ndaj organeve proceduese, me potencial ndikimi edhe mbi personat e thirrur për të dhënë deklaramë. Në këtë kuadër, ajo gjykatë ka mbajtur parasysh komunikimet e përgjuara të kërkuesit, postimet në media dhe orientimet e tij për të ndikuar në qëndrimet publike ose në sjelljen e personave që kishin dijeni për rrethanat e çështjes. Në lidhje me rrezikun e ndikimit në procesin e drejtësisë, duke iu referuar jurisprudencës së GJEDNJ-së, ajo ka vlerësuar se pozita publike e një zyrtari të lartë dhe rrjetet e tij të ndikimit mund të merren parasysh si faktorë në vlerësimin e rrezikut të ndikimit negativ në proces. Sipas asaj gjykate, sa më i fuqishëm ose i lidhur të jetë personi, aq më i madh konsiderohet potenciali i tij për të minuar hetimin ose për të ushtruar tryzni të papërshtatshme, çka mund ta bëjë paraburgimin një masë të nevojshme për të ruajtur integritetin e procesit gjyqësor. Në rastin konkret, sipas GJKKO-së së Apelit, rreziku i helmimit të provave përforcohej nga fakti se kërkuesi vijonte të ishte në detyrën e kryetarit të Bashkisë së Tiranës dhe kishte pushtetin për të ndikuar mbi vartësit e tij, për të zhdukur ose deformuar përmbajtjen e dokumenteve të ndryshme që mund të shërbejnë si burime prove, si dhe për të ndikuar mbi persona të ndryshëm. Për këtë arsye, ajo ka vlerësuar se rreziku i helmimit të provave do të mjaftonte edhe i vetëm për të justifikuar masën “Arresti në burg”.

113. Në lidhje me rrezikun e ikjes, GJKKO-ja e Apelit ka vlerësuar se mundësitë financiare të kërkuesit, të marra në harmoni me lëvizjet e tij të

shumta jashtë vendit dhe me sanksionin e lartë të veprave penale të dyshuara, e bënë këtë rrezik eminent dhe në nivele të larta, konkluzion që nuk relativizohej as nga fakti se kërkuesi ishte kryefamiljar dhe prind i një fëmije të mitur. Ndërsa për rrezikun e kryerjes së veprave penale të tjera ose të të njëjtit lloj, ajo gjykatë ka mbajtur parasysh të dhënat që, sipas saj, tregonin se vepra penale e pastrimit të produkteve të veprës penale, sipas nenit 287 të KP-së, dyshohej të ishte kryer për një kohë të gjatë dhe në shumta të konsiderueshme, si dhe se ekzistonte mundësia e përpjekjeve për të fshehur origjinën e pasurive ose përfitimeve të dyshuara. Mbi këtë bazë, ajo ka vlerësuar se ekzistonte rreziku i recidivizmit në kryerjen e kësaj veprë penale. Në përfundim, GJKKO-ja e Apelit ka vlerësuar se masa “Garancia pasurore” ishte krejtësisht e papërshtatshme, pasi jo vetëm nuk kënaqte shkallën e nevojave të sigurimit, por nuk përputhej as me natyrën e veprave penale të dyshuara, të cilat lidhen me përfitimin e parregullt gjatë ushtrimit të detyrës dhe me fshehjen e burimit të këtyre përfitimeve.

114. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në shqyrtimin edhe të rekursit të kërkuesit, fillimisht ka evidentuar kufijtë e kontrollit të tij në çështjet që lidhen me masat e sigurimit personal. Sipas atij kolegji, Gjykata e Lartë nuk ka kompetencë të rivlerësojë elementet materiale dhe faktike të çështjes, nivelin e provave që mbështesin dyshimin e arsyeshëm, elementet që lidhen me personalitetin e të dyshuarit ose vlerësimin e nevojave të sigurimit në raport me pretendimet për zbutjen e tyre, pasi këto u përkasin gjykatave të faktit. Megjithatë, Kolegji Penal ka pranuar se kontrolli i ligjshmërisë i takon Gjykatës së Lartë, i cili, në rastin e masave të sigurimit, përfshin verifikimin nëse vendimi objekt rekursi përmban arsye juridikisht të rëndësishme, si dhe nëse argumentet e evidentuara janë në përputhje me qëllimin justifikues të caktimit ose vijimit të masës së sigurimit personal. Në këtë drejtim, Kolegji Penal ka theksuar se juridiksioni rishikues i Gjykatës së Lartë nënkupton shqyrtimin e rekurseve për shkelje të ligjit material dhe procedural, duke siguruar zbatimin uniform të ligjit ose zhvillimin e praktikës gjyqësore, si dhe se, në rastin konkret, pavarësisht ndryshimeve që ka pësuar KPP-ja, dispozitat që lidhen me kushtet dhe kriteret e masave të sigurimit nuk kanë pësuar ndryshime thelbësore, ndaj vendimi unifikues nr. 7, datë 14.10.2011 duhej mbajtur në konsideratë nga

gjykatat, për sa kohë në të janë arritur konkluzione të rëndësishme për zbatimin e secilit prej kushteve dhe kriterëve të parashikuara në nenet 228, 229 dhe 230 të KPP-së.

115. Duke iu kthyer rastit konkret, Kolegji Penal ka vlerësuar se GJKKO-ja e Apelit kishte analizuar dhe mbajtur në konsideratë kushtet dhe kriteret për caktimin e masave të sigurimit personal, në raport me rrethanat e faktit, provat e marra deri në atë fazë të procedimit, pasojat e dyshuara, rrezikshmërinë e veprave penale dhe të personave nën hetim, rolin dhe pozitën e secilit prej tyre, si dhe rrethanat individuale, familjare e sociale. Sipas tij, GJKKO-ja e Apelit kishte zbatuar parimet e përshtatshmërisë dhe proporcionalitetit, duke individualizuar masat për secilin prej të hetuarve dhe duke dhënë arsyet përse në rastin e kërkuesit masa “Arresti në burg” ishte masa më e përshtatshme në raport me nevojat e sigurimit, rëndësinë e faktit penal, rrezikshmërinë e autorit dhe sanksionin e parashikuar për veprat penale të dyshuara, në përputhje me rrethanat e çështjes dhe sipas rregullave specifike të KPP-së. Në veçanti, Kolegji Penal ka mbështetur arsyetimin e GJKKO-së së Apelit, për sa ajo ka arsyetuar në lidhje me: rrezikshmërinë e lartë shoqërore të veprave penale për të cilat dyshohej kërkuesi dhe vlerat kushtetuese që ato mbrojnë; rrethanat rënduese të pretenduara, përfshirë kryerjen në bashkëpunim dhe më shumë se një herë; vlerën e lartë të produktit të veprës penale të dyshuar si të pastruar; rrezikshmërinë e kërkuesit, të lidhur jo vetëm me natyrën e veprave penale, por edhe me sjelljen e tij pas zbatimit të masës së sigurimit; statusin e tij si subjekt i posaçëm dhe funksionar publik; si dhe ekzistencën e të tria kushteve të veçanta të parashikuara nga neni 228, pika 3, i KPP-së, përkatësisht rrezikun e helmimit të provave, rrezikun e ikjes dhe rrezikun e kryerjes së veprave penale të të njëjtit lloj me ato për të cilat procedohej. Po sipas Kolegjit Penal, gjykatat e posaçme u kishin dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuesit për nevojën, domosdoshmërinë dhe ashpërsinë e masës, si dhe për papërshtatshmërinë e masave më të buta, përfshirë “Arresti në shtëpi” dhe “Garancia pasurore”. Në përfundim, Kolegji Penal e ka vlerësuar si të drejtë dhe të argumentuar vendimmarrjen e GJKKO-së së Apelit, duke e gjetur atë në përputhje me ligjin procedural penal dhe standardet e një vendimi gjyqësor të arsyetuar.

116. Në analizë të sa më sipër, Gjykata vëren se Gjykata e Lartë ka përcaktuar drejt kufijtë e kontrollit të saj, duke theksuar se, në çështjet që lidhen me masat e sigurimit personal, kontrolli i ligjshmërisë përfshin verifikimin nëse vendimi objekt rekursi përmban arsye juridikisht të rëndësishme dhe nëse këto arsye janë në përputhje me qëllimin justifikues të caktimit ose vijimit të masës. Megjithatë, në zbatimin konkret të këtij standardi, ndonëse në rekurs ishin ngritur pretendime thelbësore për mungesën e proporcionalitetit të masës më të rëndë të sigurimit personal, Gjykata e Lartë është mjaftuar, në thelb, me miratimin e arsyetimit të GJKKO-së së Apelit, pa verifikuar, në raport me pretendimet konkrete të ngritura në rekurs, nëse ai arsyetim u kishte dhënë përgjigje të mjaftueshme pretendimeve të kërkuarit për nevojën e një arsyetimi të individualizuar, të lidhur me rrethanat konkrete të çështjes, si dhe për pamjaftueshmërinë e formulimeve të përgjithshme në justifikimin e masës më të rëndë të sigurimit personal.

117. Në veçanti, kërkuari kishte pretenduar se gjykatat e posaçme nuk kishin individualizuar rreziqet dhe nevojat e sigurimit, por ishin mbështetur në vlerësime të përgjithshme për statusin, funksionin publik, mundësitë financiare, lëvizjet jashtë vendit dhe rrezikshmërinë abstrakte të veprave penale, pa i lidhur ato me sjelljen e tij konkrete, provën konkrete që pretendohet se rrezikohet, veprimet konkrete që mund të tregojnë rrezik largimi, si dhe me nevojat aktuale të procedimit penal. Ai kishte pretenduar edhe mungesën e arsyetimit për domosdoshmërinë e masës më të rëndë sipas nenit 230, pika 1, të KPP-së, papërshtatshmërinë e masave më pak kufizuese, veçanërisht “Garancia pasurore”, si dhe proporcionalitetin e masës të lidhur edhe me të drejtën për t’u zgjedhur, në aspektin e ushtrimit efektiv të funksionit publik të kryetarit të bashkisë, të fituar përmes zgjedhjeve të drejtpërdrejta.

118. Gjykata vëren se përballë pretendimeve të kërkuarit se rreziqet ishin mbështetur në vlerësime të përgjithshme, Gjykata e Lartë nuk rezulton të ketë verifikuar nëse këto rrethana, të marra veçmas ose së bashku, ishin individualizuar mjaftueshëm në raport me sjelljen konkrete të kërkuarit dhe me nevojat aktuale të procedimit penal. Po ashtu, nuk rezulton që ajo gjykatë të ketë dhënë një përgjigje të veçantë për pretendimin se rreziku i përsëritjes së

veprës ishte mbështetur në parashikime për sjellje të ardhshme dhe jo në të dhëna konkrete që e bënë të domosdoshme masën më të rëndë të sigurimit personal. Arsyetimi i Gjykatës së Lartë nuk tregon se është verifikuar në mënyrë konkrete nëse gjykatat e posaçme kishin analizuar mundësinë që nevojat e sigurimit të garantoheshin përmes një mase më pak të rëndë ose përmes kufizimeve të tjera më pak intensive. Në veçanti, lidhur me “Garancinë pasurore”, pretendimi i kërkuarit lidhet me nevojën për të shpjeguar përse kjo masë, e vetme ose e kombinuar me kufizime të tjera, nuk mund të përmbushte qëllimet e procedimit penal. Në këtë kuptim, arsyetimi i Gjykatës së Lartë nuk tregon se ajo ka verifikuar në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e kërkuarit se masat alternative mund të kishin aftësinë të neutralizonin rreziqet konkrete të identifikuar.

119. Gjykata vëren, gjithashtu, se proporcionaliteti i masës ishte lidhur nga kërkuari edhe me pasojat mbi të drejtën për t’u zgjedhur, të garantuar nga neni 45 i Kushtetutës, në aspektin e ushtrimit efektiv të funksionit publik të fituar përmes zgjedhjeve të drejtpërdrejta. Në dritën e standardeve të mësipërme, edhe pse ky pretendim meritonte një përgjigje të posaçme nga Gjykata e Lartë në kuadër të kontrollit të proporcionalitetit, ai nuk rezulton të jetë trajtuar në mënyrë të veçantë. Ajo gjykatë është mjaftuar me pranimin e arsyetimit se statusi i kërkuarit si subjekt i posaçëm dhe funksionar publik përforconte rrezikshmërinë dhe potencialin për ndikim në procedim, pa dhënë një përgjigje të veçantë për pretendimin se masa e arrestit, për shkak të natyrës dhe intensitetit të saj, ndikonte edhe në ushtrimin efektiv të funksionit. Gjykata çmon të theksojë se ky përfundim nuk nënkupton se funksioni i kryetarit të bashkisë, në vetvete, e përjashton zbatimin e masave të sigurimit personal ose se interesi për ushtrimin e këtij funksioni ka përparësi absolute ndaj nevojave të procedimit penal. Megjithatë, kjo nuk e përjashtonte nevojën që Gjykata e Lartë t’i jepte përgjigje pretendimit se masa e kundërshtuar sillte pasoja edhe mbi ushtrimin efektiv të një funksioni publik të fituar përmes zgjedhjeve të drejtpërdrejta.

120. Në këto kushte, Gjykata çmon se, ndonëse Gjykata e Lartë ka evidentuar standardin e kontrollit të ligjshmërisë së vendimit objekt rekursi dhe ka mbështetur arsyetimin e gjykatave të posaçme për ekzistencën e rreziqeve dhe nevojave të sigurimit,

ajo nuk ka ushtruar një kontroll efektiv mbi pretendimet thelbësore të kërkuarit në lidhje me proporcionalitetin e masës “Arresti në burg”. Në veçanti, ajo nuk ka verifikuar nëse rreziqet dhe nevojat e sigurimit ishin individualizuar në mënyrë konkrete, nëse masa më e rëndë e caktuar ishte vërtet e domosdoshme, nëse masat më pak kufizuese ishin realisht të pamjaftueshme, si dhe pasojat e kësaj mase mbi të drejtën e kërkuarit për t’u zgjedhur. Në këtë kuptim, vendimi i Gjykatës së Lartë nuk përmbush standardin kushtetues të arsyetimit në kontrollin e proporcionalitetit të kufizimit të lirisë personale, të lidhur edhe me të drejtën për t’u zgjedhur.

121. Për sa më sipër, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuarit për cenimin e parimit të proporcionalitetit të lidhur edhe me të drejtën për t’u zgjedhur, në drejtëm të arsyetimit të vendimit nga Gjykata e Lartë, është i bazuar.

B.3. Për dinjitetin e kërkuarit të lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë

122. Sipas kërkuarit, qëndrimi në kafaz sigurie/kabinën e xhamit gjatë seancave gjyqësore ka cenuar edhe dinjitetin e tij, për shkak se autoritetet nuk kanë siguruar kushte dinjitoze për ushtrimin efektiv të të drejtave të personit nën hetim, duke përbërë kjo sjellje një trajtim degradues e poshtërues, por edhe sepse fotot e tij pas hekurave janë publikuar në media, çka ka dëmtuar edhe reputacionin e kërkuarit. Ekspozimi i tij në kafaz/kabinë xhami gjatë seancave gjyqësore, sipas kërkuarit, ka krijuar, gjithashtu, një imazh negativ si një person i rrezikshëm, si dhe një perceptim të gabuar për fajësinë, duke paragykuar edhe vetë procesin gjyqësor.

123. *Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme*, nuk ka paraqitur prapësime në lidhje me këto pretendime të kërkuarit.

124. Gjykata ka theksuar se nisur nga rëndësia që dinjiteti i njeriut ka në Kushtetutë, nga trajtimi i tij në aktet ndërkombëtare, si dhe në jurisprudencën kushtetuese, ai është vlera themelore nga e cila burojnë të gjitha të drejtat dhe liritë e njeriut. Në këtë kuptim, ai përbën bazën e katalogut të të drejtave të njeriut. Dinjiteti ka përparësi absolute dhe qëndron në themel të tërësisë së vlerave të shprehura nga Kushtetuta. Ai ka epërsi ndaj vlerave të tjera, pasi në vetvete përshkon të drejtat e njeriut dhe luan një rol vendimtar në interpretimin e të gjitha parimeve të

sistemit juridik dhe rendit kushtetues (*shih vendimin nr. 20, datë 20.4.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

125. Neni 25 i Kushtetutës parashikon se askush nuk mund t’i nënshtrohet torturës, dënimit apo trajtimit mizor, çnjerëzor ose poshtërues, që, sipas nenit 175, pika 1, të Kushtetutës, nuk mund të kufizohet as gjatë gjendjes së luftës ose gjendjes së jashtëzakonshme, çka do të thotë se ka karakter absolut. Gjykata, bazuar në nenin 25 të Kushtetutës, duke pohuar se çdo trajtim poshtërues është i ndaluar, ka evidentuar se është detyrë e shtetit të ofrojë për këdo mbrojtje nëpërmjet legjislacionit dhe masave të tjera që mund të konsiderohen të nevojshme kundër veprimeve të ndaluara, pavarësisht nëse shkaktohen nga njerëz që veprojnë në kapacitet zyrtar (*shih vendimin nr. 3, datë 11.2.2004, të Gjykatës Kushtetuese*). Sipas GJEDNJ-së, në interpretim të nenit 3 të KEDNJ-së, i cili ndalon në mënyrë absolute këtë trajtim, konsiderohet trajtim “poshtërues” kur poshtërohet ose përçmohet një individ, duke treguar mungesë respekti për dinjitetin e tij njerëzor, ose duke e zvogëluar atë, ose kur ngjall ndjenja frike, ankthi ose inferioritet të aftë për të thyer rezistencën morale dhe fizike të një individi. Mund të mjaftojë që viktimat të poshtërohet në sytë e tij, edhe nëse jo në sytë e të tjerëve (*shih Gëfgen kundër Gjermanisë [DHM], datë 1.6.2010, § 89; Ilaşcu dhe të tjerë kundër Moldavisë dhe Rusisë [DHM], datë 8.7.2004, § 425; M.S.S. kundër Belgjikës dhe Greqisë [DHM], datë 21.1.2011, § 220*).

126. Në një shoqëri demokratike ky lloj trajtimi nuk është kurrë përgjigjja e duhur ndaj problemeve me të cilat përballen autoritetet. Neni 25 i Kushtetutës kërkon që pretendimet e besueshme për trajtim poshtërues të trajtohen me prioritet dhe pa vonesa që mund të komprometojnë efektivitetin e mbrojtjes së garantuar. Duke pasur parasysh detyrën e përgjithshme të shtetit, parashikimi i nenit 3 të KEDNJ-së kërkon se duhet të ketë një formë hetimi zyrtar efektiv kur një individ bën një konstatim të besueshëm se ai ka pësuar trajtim që shkel këtë nen. Qëllimi thelbësor i një hetimi të tillë është të sigurojë zbatimin efektiv të ligjeve të brendshme që ndalojnë trajtimin poshtërues në çështje ku përfshihen agjentët ose autoritetet shtetërore, si dhe të garantojë llogaridhënien për keqtrajtimin e ndodhur nën përgjegjësinë e tyre (*shih Bouyid kundër Belgjikës [DHM], datë 28.9.2015, §§ 115-123*).

127. Sipas GJEDNJ-së, vendosja sistematike e pajustificuar e të pandehurve në kafaze ose kabina xhami mundet që, në varësi të rrethanave, të ngrejë një çështje të respektimit të të drejtave të tyre themelore (*shih Federici kundër Francës, datë 3.4.2025, § 69*). Në kuptim të nenit 3 të Konventës, që sanksionon një nga vlerat më themelore të një shoqërie demokratike, mbajtja e një personi në një kafaz metalik gjatë procesit gjyqësor, duke pasur parasysh natyrën objektivisht degraduese të kësaj mase, e cila është e papajtueshme me standardet e sjelljes së civilizuar që janë shenjë dalluese e një shoqërie demokratike, përbën në vetvete një fyerje ndaj dinjitetit njerëzor (*shih Svinarenko dhe Shadnev kundër Rusisë [DhM], datë 17.7.2014, § 138, Karachentsev kundër Rusisë, datë 17.4.2018, § 53*). Në të kundërt, vendosja e të pandehurve pas ndarjeve prej xhami ose në kabina prej xhami nuk përfshin në vetvete një element poshtërimi të mjaftueshëm për të arritur nivelin minimal të ashpërsisë. Ky nivel mund të arrihet, megjithatë, nëse rrethanat e izolimit në ndarjet ose kabinat prej xhami, në tërësi, do t'u shkaktonin atyre shqetësim ose vështirësi me një intensitet që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjes së natyrshme në paraburgim (*shih Yaroslav Belousov kundër Rusisë, datë 1.10.2016, § 125*).

128. GJEDNJ-ja vlerëson, në kuptim të nenit 3 të KEDNJ-së, nëse përdorimi i kafazeve metalike në sallën e gjyqit mund të justifikohet në rrethana të veçanta duke pasur parasysh kritere si: personaliteti i aplikantit (*shih Ramishvili dhe Kokbreidze kundër Gjeorgjisë, datë 27.1.2009, § 101*); natyra e veprave penale për të cilat ai akuzohet edhe pse vetëm ky faktor nuk konsiderohet i mjaftueshëm (*shih Piruzyan kundër Armenisë, datë 26.6.2012, § 71*); të dhënat e tij kriminale (*shih Khodorkovskij dhe Lebedev kundër Rusisë, datë 25.7.2013, §§ 485-486*); sjellja e personit (*shih Ashot Harutyunyan kundër Armenisë, datë 15.6.2010, § 127*); prova të tjera të rrezikut të sigurisë në sallën e gjyqit ose të arratisjes së aplikantit (*po aty*); faktorë të tjerë shtesë si prania e publikut dhe mbulimi mediatik i procedurave (*shih Sarban kundër Moldovës, datë 4.10.2005, § 89*).

129. Për sa i përket parimit të prezumimit të pafajësisë, Gjykata rithekson se ai ndalon fillimin e procesit me bindjen se i pandehuri ka kryer krimin për të cilin akuzohet, se barra e provës i takon palës akuzuese dhe çdo dyshim duhet të shkojë në favor të të pandehurit (*shih vendimet nr. 27, datë 29.4.2025; nr. 20, datë 3.4.2024; nr. 4, datë 21.2.2022, të Gjykatës*

Kushtetuese). Sipas GJEDNJ-së, fakti që trajtimi i pretenduar në kundërshtim me nenin 3 të Konventës ndodh në sallën e gjyqit, gjatë një procesi gjyqësor, vë në diskutim edhe parimin e prezumimit të pafajësisë në procedurat penale si një nga elementet e një gjykimi të drejtë (*shih Allen kundër Mbretërisë së Bashkuar [DHM], datë 12.7.2013, § 94*). Kjo në këndvështrim të besimit që gjykatat në një shoqëri demokratike duhet të frymëzojnë te publiku dhe veçanërisht në procedurat penale tek i akuzuari (*shih De Cubber kundër Belgjikës, datë 26.10.1984, § 26*). Sipas asaj gjykate, aplikantët duhet të kenë pasur një frikë të justifikuar objektivisht se ekspozimi në një kafaz gjatë seancave gjyqësore do t'u përconte gjyqtarëve që do merrnin vendim për përgjegjësinë penale dhe lirinë e tyre, një imazh negativ se ata janë të rrezikshëm në atë masë që kërkon një kufizim të tillë ekstrem fizik, duke dëmtuar kështu prezumimin e pafajësisë (*shih Svinarenko dhe Shadnev kundër Rusisë [DHM], datë 17.7.2014, § 133*).

130. Gjykata, siç ka evidentuar më sipër, nga aktet e dosjes gjyqësore (*shih paragrafin 57 të vendimit*) konstaton se pretendimi për qëndrimin e kërkuarit të izoluar në kabinën e xhamit është ngritur nga mbrojtësi i tij në gjykatën e apelit, duke e konsideruar si trajtim çnjerëzor dhe duke kërkuar dhënien fund të kësaj praktike edhe në kuptim të parimit të prezumimit të pafajësisë. Gjykata e apelit e ka gjetur të pabazuar këtë kërkesë, duke vlerësuar se bëhet fjalë për një praktikë të ndjekur nga GJKKO-të e Shkallës së Parë e të Apelit dhe ka të bëjë me infrastrukturën e gjykatës.

131. Në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë kërkuesi ka ngritur edhe këtë pretendim, duke parashtruar se gjykata e apelit nuk ka përmbushur detyrimin për të siguruar kushte dinjitoze për ushtrimin efektiv të të gjitha të drejtave procedurale të personit nën hetim, duke pasur parasysh, bazuar në praktikën e GJEDNJ-së, edhe se ekspozimi i personit në kafaz/kabinë gjatë seancave gjyqësore krijon imazh negativ të tij si person i rrezikshëm, si dhe një perceptim të gabuar rreth fajësisë së tij. Megjithatë, Kolegji Penal nuk e ka marrë në shqyrtim këtë pretendim, duke mos i dhënë kërkuarit përgjigje në lidhje me të.

132. Gjykata thekson se, në këndvështrim të standardeve që garantohen nga e drejta për proces të rregullt, standardi i arsytimit është i lidhur edhe me respektimin e së drejtës së aksesit në gjykim dhe së drejtës së ankimit efektiv. Në rastet kur kërkuesi

nuk merr përgjigje për pretendimet e tij me natyrë kushtetuese, i cenohet jo vetëm standardi i arsyetimit të vendimit, por edhe e drejta e aksesit, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, si dhe e drejta e ankimit në kuptimin substancial, e parashikuar në nenin 43 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 25, datë 5.3.2026; nr. 1, datë 26.1.2021; nr. 45, datë 3.7.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

133. Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për nga natyra e tij, për sa kohë ka të bëjë me dinjitetin të lidhur me trajtimin në sallën e gjyqit përpara gjykatës (autoriteteve publike) por edhe në sytë e vet publikut, si dhe me parimin e prezumimit të pafajësisë të lidhur me perceptimin në drejtim të fajësisë së tij, argumente këto me natyrë thellësisht kushtetuese, si dhe duke pasur parasysh se edhe rëndësinë që ka një çështje e tillë në përgjithësi dhe në rastin konkret edhe për shkak të interesit të lartë publik që mbart ky proces penal, duhej të ishte shqyrtuar nga Gjykata e Lartë, e cila duhej të kishte dhënë përgjigje të arsyetuar në këtë drejtim. Në kuptim të parimit të subsidiaritetit dhe natyrës së gjykimit të gjykatës së ligjit, Gjykata vlerëson të mos ndalet në shqyrtimin në themel të këtij pretendimi, për sa kohë çështja do të merret sërish në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, e cila duhet të vlerësojë shkaqet e rekursit të kërkuesit dhe të shprehet lidhur me to, si dhe të mbajë një qëndrim të shprehur dhe të arsyetuar për pretendimet me natyrë kushtetuese të ngritura në rekurs. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e dinjitetit dhe parimit të prezumimit të pafajësisë për shkak të qëndrimit në kafaz/kabinën e xhamit është i bazuar për shkak të mungesës së arsyetimit në këtë drejtim nga Gjykata e Lartë.

134. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuesit për cenimin e aspektit substancial të lirisë personale, në drejtim të *proporcionalitetit të masës së sigurimit personal* të lidhur edhe me *të drejtën për t'u zgjedhur* dhe me *dinjitetin* janë të bazuara, për sa i përket mungesës së arsyetimit në këtë drejtim nga Gjykata e Lartë, ndaj kërkesa pranohet pjesërisht.

C. Për shpenzimet gjyqësore

135. Për sa i përket pretendimit të kërkuesit për ngarkimin e shpenzimeve gjyqësore në ngarkim të subjektit të interesuar, Gjykata vëren se në nenin 28 të Ligjit të saj Organik janë parashikuar rregullat për shpenzimet gjyqësore, sipas të cilave, shpenzimet e procesit gjyqësor përpara saj u nënshtrohen

rregullave të parashikuara në ligjin për tarifat gjyqësore, procedurë që është konkretizuar edhe në nenin 14 të Rregullores për Procedurat Gjyqësore të Gjykatës. Çështja e shpenzimeve të përfaqësimit në gjykimin kushtetues të ankimit individual është pjesë e procesit të rregullt ligjor dhe refuzimi për mbulimin e tyre rrezikon të kufizojë në mënyrë të pajustificuar të drejtën e individit për akses në gjykatë, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës. Po kështu, referuar përmbajtjes së dispozitave si më sipër, *së pari*, disponimi për shpenzimet vihet në lëvizje vetëm me kërkesë formale nga ankuesi dhe, *së dyti*, një kërkesë e tillë mund të paraqitet së bashku me ankimin kushtetues individual deri kur deklarohet mbyllja e seancës plenare nga Gjykata. Individi ka të drejtën e mbulimit të shpenzimeve vetëm nëse vërteton se ato janë kryer, kanë qenë të nevojshme dhe në masë të arsyeshme, ndaj ai duhet të paraqesë edhe aktet që dokumentojnë në mënyrë reale dhe të nevojshme masën e shpenzimeve të kryera për qëllim të procesit kushtetues, të cilat në çdo rast duhet të jenë të arsyeshme dhe të shoqëruara me fatura tatimore të lëshuara sipas legjislacionit në fuqi.

136. Në kuptim të sa më sipër, Gjykata vëren se kërkuesi nuk ka argumentuar dhe justifikuar shpenzimet gjyqësore që lidhen me ushtrimin e ankimit kushtetues individual, ndaj kërkesa e tij në këtë drejtim është e pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72, 73, pika 4, e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin e pjesshëm të kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2025-1153 (176), datë 8.7.2025, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 25.5.2026.

Shpallur më 1.7.2026.

Kryetare: Fiona Papajorgji

Anëtarë: Genti Ibrahim, Ilir Toska, Sandër Beci

Anëtarë kundër: Asim Vokshi

Anëtarë pjesërisht kundër: Sonila Bejtja, Marsida Xhaferllari, Marjana Semini

MENDIM PARALEL

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuessit Erion Veliaj, për kundërshtimin e procesit gjyqësor të zhvilluar nga gjykatat e posaçme për caktimin dhe lejin e vazhdimin të masës së sigurimit personal “Arresti në burg” ndaj tij, ne, gjyqtarët Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja, Sandër Beci dhe Genti Ibrahim, në lidhje me pretendimin për cenimin e proporcionalitetit të masës të lidhur me të drejtën e kërkuessit për t’u zgjedhur, kemi votuar për pranimin e këtij pretendimi dhe, për këtë shkak, për shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë, sipas dispozitivit të këtij vendimi. Në vlerësimin tonë, ashtu siç është arsyetuar edhe në vendimin e Gjykatës, ndonëse kishte detyrimin kushtetues dhe ligjor për të marrë në shqyrtim këtë pretendim të kërkuessit dhe për t’i dhënë atij përgjigje të arsyetuar për shkak të natyrës së tij, Gjykata e Lartë ka dështuar të veprojë në përputhje me rolin dhe funksionin e saj.

2. Megjithatë, përveç këtij argumenti për pranimin e kërkesës, ne jemi edhe të qasjes që në rastin konkret Gjykata duhej të kishte gjetur shkelje edhe të vet parimit të proporcionalitetit të ndërhyrjes në lirinë personale të lidhur me të drejtën e kërkuessit për t’u zgjedhur. Për këto arsye, vlerësojmë të parashtrijmë në vijim, në mënyrë të përmbledhur, disa argumente ku mbështetim qasjen tonë.

3. Gjykata, në përputhje me kufijtë e juridiksionit të saj kushtetues për shqyrtimin e ankimeve kushtetuese individuale, me qëllim garantimin e mbrojtjes kushtetuese të të drejtave themelore, gjatë ushtrimit të kontrollit të vendimeve gjyqësore që vendosin kufizime të këtyre të drejtave, synon që t’i trajtojë pretendimet e parashtruara në ankimin kushtetues në drejtim të të drejtave substanciale, ndërsa pretendimet që kanë të bëjnë me të drejtën për proces të rregullt trajtohen si aspekte

procedurale të së drejtës substanciale të pretenduar të cenuar. Kjo do të thotë se, në vlerësimin tonë, edhe pse arsyetimi i gjykatave të zakonshme i shërben Gjykatës për të vlerësuar mënyrën dhe masën e trajtimit prej tyre të pretendimeve kushtetuese të ngritura në procesin gjyqësor, në rastin konkret masa “Arresti në burg”, e caktuar ndaj kërkuessit, në situatën që ai vijon të ushtrojë detyrën e kryetarit të Bashkisë së Tiranës, për shkak të shfuqizimit nga Gjykata të VKM-së për shkarkimin e tij nga detyra, e bën caktimin dhe vazhdimin e kësaj mase joproporcionale, në drejtim të ashpërsisë së saj, për shkak se kërkuessit i është pamundësuar ushtrimi i detyrës për një periudhë të konsiderueshme në raport me kohëzgjatjen e mandatit të fituar përmes zgjedhjeve vendore.

4. Për më tepër, kufizimi i lirisë personale të kërkuessit dhe qëndrimi i tij në paraburgim cenon jo vetëm të drejtat e tij kushtetuese si individ, por edhe të drejtat e zgjedhësve për t’u qeverisur nga organi i zgjedhur i njësisë së qeverisjes vendore, të cilit ata i kanë dhënë besimin përmes votës së tyre. Në këto kushte, ne jemi të qasjes se kërkesa ishte e bazuar në këtë drejtim edhe për shkak se masa e arrestit, për sa kohë ka sjellë pamundësinë e kërkuessit që të ushtrojë efektivisht detyrën e tij si kryetar i Bashkisë së Tiranës dhe për sa kohë që nuk rezulton se një masë tjetër nuk do garantonte në të njëjtën mënyrë interesin publik në mbarëvajtjen e procedimit penal, është joproporcionale, pasi tejkalon masën e nevojshme të ashpërsisë së pasojave në të drejtat kushtetuese.

5. Për sa më sipër, në vlerësimin tonë, pretendimi i kërkuessit se masa e sigurimit personal “Arresti në burg” është joproporcionale në raport me të drejtën e tij për t’u zgjedhur, është i bazuar, ndaj Gjykata duhej të kishte shfuqizuar vendimin e Gjykatës së Lartë edhe për shkak se nuk ka konstatuar këtë shkelje, duke dështuar në rolin e saj subsidiar të kontrollit të respektimit të të drejtave dhe lirive themelore të individit.

Kryetare: Fiona Papajorgji

Anëtarë: Genti Ibrahim, Sandër Beci, Sonila Bejtja

MENDIM PJESËRISHT PARALEL

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes nr. 37 (E) 2025 të Regjistrimit Themeltar, që i përket kërkuarit Erion Veliaj, me objekt: “*Shfuqizimi i vendimeve nr. 7, datë 9.2.2025, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, vlefshuar përmes vendimit nr. 14, datë 12.2.2025, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar; nr. 13, datë 13.3.2025, të Gjykatës së Posaçme të Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar; nr. 00-2025-1153 (176), datë 8.7.2025, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*”, edhe pse jam dakord me zgjidhjen e saj, pra për pranimin e pjesshëm të kërkesës, shfuqizimin e vendimit nr. 00-2025-1153 (176), datë 8.7.2025, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, për shkakun e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor në kontrollin e proporcionalitetit të kufizimit të lirisë personale, të lidhur edhe me të drejtën për t’u zgjedhur, si dhe për shkak të mungesës së arsytimit nga Gjykata e Lartë për pretendimin për cenimin e dinjitetit dhe të parimit të prezumimit të pafajësisë, për shkak të qëndrimit të kërkuarit në kafaz/kabinën e xhamit gjatë seancave gjyqësore, ndaj qëndrim të ndryshëm nga shumica për disa nga pretendimet e tjera të kërkuarit, edhe për të cilat, në vlerësimin tim, vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë duhej të ishte shfuqizuar po për shkak të mungesës së një përgjigjeje të plotë dhe të mjaftueshme ndaj pretendimeve me natyrë kushtetuese të ngritura në rekurs.

2. Konkretisht, qëndrimi im i ndryshëm lidhet me pretendimet e kërkuarit për të cilat vlerësoj se vendimi i Gjykatës së Lartë duhej shfuqizuar, gjithashtu, për shkak të mungesës së një përgjigjeje të plotë dhe të mjaftueshme ndaj tyre. Këto pretendime kanë të bëjnë me: (i) të drejtën e mbrojtjes në gjykimin në apel, në aspektin e kohës dhe mundësisë efektive për t’u njohur me provat e paraqitura në atë gjykim, si dhe të komunikimit efektiv me mbrojtësit; (ii) lirinë personale në aspektin e dyshimit të arsyeshëm të lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë.

3. Në lidhje me të drejtën e mbrojtjes, pretendimet e kërkuarit kishin të bënin me: (i) dhënien e kohës së nevojshme për njohjen efektive të akteve për përgatitjen e mbrojtjes si në gjykimin në shkallë të parë, ashtu edhe në gjykimin në apel;

(ii) të drejtën për të komunikuar lirisht me mbrojtësit, në kushtet e mbajtjes në kafaz/kabinën e xhamit, si në gjykimin në shkallë të parë, ashtu edhe në gjykimin në apel. Për sa i përket pretendimit të kërkuarit për cenimin e së drejtës së mbrojtjes për shkak të mosdhënies së kohës së nevojshme për njohjen efektive të akteve për përgatitjen e mbrojtjes në gjykimin në shkallë të parë, kam mbajtur të njëjtin qëndrim me shumicën për pabazueshmërinë e këtij pretendimi. Ndërsa për këtë pretendim në lidhje me gjykimin në apel, kam mbajtur qëndrimin se ai lidhej ngushtë me pretendimin tjetër të kërkuarit për cenimin e parimit *reformatio in peius* për shkak të pranimin të provave të reja të paraqitura nga Prokuroria e Posaçme në atë shkallë gjykimi. Për këtë të fundit, kam mbajtur qëndrimin se Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje të plotë dhe të mjaftueshme pretendimit të kërkuarit për kufijtë e shqyrtimit në apel, bazën ligjore të pranimin të provave të reja të paraqitura nga organi i akuzës dhe ndikimin e tyre mbi pozitën procedurale të kërkuarit. Ky pretendim, edhe pse nuk paraqitej si rast tipik i *reformatio in peius*, për sa kohë masa e sigurimit nuk ishte rënduar formalisht, lidhej me logjikën mbrojtëse të këtij parimi, me efektivitetin e ankimit ndaj masës së sigurimit, si dhe me garancitë e mbrojtjes efektive, kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve. Për këtë arsye, në vlerësimin tim, vendimi i Gjykatës së Lartë duhej të shfuqizohej edhe për këtë shkak (*shih paragrafët 71-76 të vendimit*).

4. Po të njëjtin qëndrim kam mbajtur edhe për argumentin tjetër të kërkuarit në lidhje me pretendimin për cenimin e së drejtës së mbrojtjes, pra atë për shkeljen e së drejtës për të komunikuar lirisht me mbrojtësit për shkak të mbajtjes në kafaz/kabinën e xhamit. Ky pretendim nuk kishte natyrë thjesht formale, por lidhej me mundësinë reale të kërkuarit për të ndjekur procesin, për të komunikuar në mënyrë efektive me mbrojtësit dhe për të kundërshtuar provat dhe argumentet e paraqitura në gjykim. Shumica ka vlerësuar se nuk rezultonte një pengesë konkrete e tillë që e kishte bërë komunikimin me mbrojtësit objektivisht të pamundur ose joefektiv (*shih paragrafin 58 të vendimit*). Megjithatë, në vlerësimin tim, për sa kohë kërkuari e kishte ngritur këtë pretendim në lidhje me mënyrën konkrete të zhvillimit të seancave, vendosjen fizike të tij në sallë, mundësinë reale për konsultim me mbrojtësit dhe natyrën e procedurës ku shqyrtohej kufizimi i lirisë personale, Gjykata e Lartë duhej të

kishte dhënë një përgjigje të veçantë, të plotë dhe të individualizuar ndaj tij. Në këtë kuptim, në respektim të parimit të subsidiaritetit, Gjykata nuk duhej të vlerësonte drejtpërdrejt bazueshmërinë në themel të këtij pretendimi, por duhej të konstatonte mungesën e arsytimit të mjaftueshëm të Gjykatës së Lartë dhe t'ia kthente asaj çështjen për shqyrtim edhe për këtë aspekt.

5. Edhe për pretendimin e kërkuarit për cenimin e lirisë personale në aspekt të dyshimit të arsyeshëm të lidhur me prezumimin e pafajësisë, kam mbajtur të njëjtin qëndrim, pra se Gjykata e Lartë, në cenim të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, nuk u ka dhënë përgjigje të mjaftueshme pretendimeve të kërkuarit në të gjitha dimensionet e ngritura prej tij. Në këtë drejtim, kam parasysh se kërkuari në rekurs ka pretenduar jo vetëm mungesën e dyshimit të arsyeshëm në mënyrë të përgjithshme, por edhe se ky dyshim, sipas tij, ishte mbështetur në akte procedurale të pavlefshme dhe prova të papërdorshme, në deklarime të kontestuara për shkak të natyrës së tyre vetinkriminuese, në të dhëna të interpretuara në mënyrë të njëanshme, si dhe në mosmarrjen në konsideratë të provave të paraqitura nga mbrojtja, të cilat, sipas kërkuarit, ishin të afta të zbehnin ose të rrëzonin dyshimin e arsyeshëm. Po kështu, kërkuari ka pretenduar se gjykatat e posaçme kishin përdorur formulime që, sipas tij, tejkalonin vlerësimin e nevojshëm për fazën e masës së sigurimit dhe krijonin perceptimin e paragjykimin të fajësisë. Në këto rrethana, në vlerësimin tim, Gjykata e Lartë nuk mund të mjaftohej me pranimin e përgjithshëm se gjykatat e posaçme kishin evidentuar ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova, por duhej t'u jepte përgjigje të mjaftueshme pretendimeve konkrete të kërkuarit për mënyrën e formimit të këtij dyshimi, për pavlefshmërinë e akteve dhe papërdorshmërinë e provave mbi të cilat dyshimi ishte mbështetur, si dhe për ndikimin e mundshëm të formulimeve të përdorura nga gjykatat mbi parimin e prezumimit të pafajësisë.

6. Konkretisht, për sa u përket pretendimeve për pavlefshmërinë e akteve dhe papërdorshmërinë e provave, ndryshe nga shumica, vlerësoj se ato nuk duheshin lënë jashtë shqyrtimit vetëm me arsytimin se mund të parashtroheshin në gjykimin e themelit dhe se nuk ishin të tilla që, në këtë fazë, të vinin në dyshim formimin e dyshimit të arsyeshëm (*shih paragrafin 24 të vendimit*). Është e vërtetë se

vlefshmëria e akteve dhe përdorshmëria e provave, në funksion të vërtetimit ose jo të përgjegjësisë penale, janë çështje që lidhen me procesin penal të themelit, ku provat formësohen dhe debatohen në përputhje me parimin e kontradiktoritetit dhe të barazisë së armëve. Megjithatë, në rastin konkret, kërkuari nuk i kishte ngritur këto pretendime vetëm si çështje që lidhen me përgjegjësinë penale në themel, por edhe si argumente që, sipas tij, vinin në dyshim vetë bazën provuese mbi të cilën ishte formuar dyshimi i arsyeshëm për caktimin dhe konfirmimin e masës “Arresti në burg”. Për këtë arsye, në vlerësimin tim, ato kërkonin shqyrtim për aq sa lidheshin me kushtin kushtetues të dyshimit të arsyeshëm për kufizimin e lirisë personale.

7. Në këtë drejtim, kërkuari në rekurs kishte pretenduar se, përpara regjistrimit të procedimit penal, hetuesit e BKH-së kishin zhvilluar për një periudhë disamujore një sërë veprimesh verifikimi, vëzhgimi, identifikimi dhe analizimi të të dhënave, të cilat, sipas tij, për nga kohëzgjatja, përmbajtja dhe efekti i tyre, tejkalonin verifikimet paraprake mbi njoftimin e faktit penal dhe përbënin veprime procedurale për mbledhjen e të dhënave ose provave. Për rrjedhojë, sipas kërkuarit, aktet e kryera përpara regjistrimit të procedimit penal ishin të pavlefshme, ndërsa provat e marra deri në atë moment ishin marrë në shkellje të ligjit dhe, si të tilla, të papërdorshme. Gjykata e Lartë e ka çmuar këtë pretendim të pabazuar, duke arsyetuar se veprimet e Policisë Gjyqësore përpara regjistrimit të procedimit penal kryhen në funksion të verifikimit të njoftimit mbi faktin e dyshuar penal, në kuptim të nenit 30 të KPP-së, kanë karakter verifikues, mund të kryhen lehtësisht, në kohë të shkurtër, nuk kërkojnë ekspertizë të posaçme dhe mbështeten mbi të dhëna të hapura e publike. Sipas saj, në rastin konkret, hetuesit e BKH-së kishin kryer verifikime mbi njoftimin e faktit të ardhur në dijeni, me qëllim sigurimin e elementeve të provës që konfirmonin ose jo vërtetësinë e fakteve të kallëzuara.

8. Megjithatë, në vlerësimin tim, kjo përgjigje nuk ishte e mjaftueshme për dimensionin kushtetues të pretendimit, i cili lidhej edhe me kuadrin procedural për fillimin e procedimit penal. Kërkuari nuk kishte kundërshtuar në mënyrë abstrakte mundësinë e Policisë Gjyqësore për të kryer veprime verifikuese përpara regjistrimit të procedimit penal, por kishte pretenduar se, në rastin konkret, për shkak të kohëzgjatjes, përmbajtjes dhe efektit të veprimeve të

kryera, ato nuk mund të konsideroheshin thjesht verifikime paraprake, por veprime procedurale me efekt provues, të cilat kërkonin ekzistencën e një procedimi penal të regjistruar. Në këtë kuptim, përgjigja e Gjykatës së Lartë nuk i jepte zgjidhje të plotë dallimit të ngritur nga kërkuesi ndërmjet veprimeve verifikuese të lejueshme përpara regjistrimit të procedimit penal dhe veprimeve procedurale për mbledhjen e të dhënave ose provave. Po kështu, ajo nuk i jepte përgjigje të mjaftueshme ndikimit që pretendimet për pavlefshmërinë e akteve dhe papërdorshmërinë e provave mund të kishin mbi vetë bazën provuese të dyshimit të arsyeshëm, si kusht kushtetues për kufizimin e lirisë personale në fazën e caktimit dhe të verifikimit të masës së sigurimit.

9. Në këtë kuptim, pa vënë në dyshim se vlefshmëria dhe përdorshmëria e akteve mund të jenë objekt shqyrtimi edhe në gjykimin e themelit, në vlerësimin tim, për aq sa këto argumente ishin ngritur për të kundërshtuar ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm në fazën e caktimit dhe të verifikimit të masës së sigurimit personal, ato nuk mund të trajtoheshin vetëm si pretendime që i përkisnin procesit të themelit. Kjo për arsye se kërkesa kushtetuese e dyshimit të arsyeshëm për kufizimin e lirisë nënkupton mbështetjen e tij në të dhëna, informacione ose fakte objekt prove që, në tërësinë e tyre, janë të afta të bindin një vëzhgues objektiv për mundësinë e kryerjes së veprës penale nga personi i dyshuar. Për rrjedhojë, edhe pse në këtë fazë nuk kërkohet i njëjti nivel provueshmërie si në gjykimin e themelit, për sa kohë kërkuesi kishte pretenduar se vetë të dhënat ose provat mbi të cilat ishte formuar dyshimi i arsyeshëm ishin marrë në shkelje të ligjit dhe ishin të papërdorshme, Gjykata e Lartë duhej të jepte një përgjigje më të individualizuar dhe më të plotë për këtë aspekt, pa qenë e nevojshme të zëvendësonte gjykatat e faktit në vlerësimin e provave ose të shprehej përfundimisht për përgjegjësinë penale në themel.

10. Ndërsa për sa u përket formulimeve të përdorura nga gjykatat e zakonshme, të cilat, sipas kërkuesit, kanë cenuar parimin e prezumimit të pafajësisë, shumica ka marrë përsipër ta vlerësojë bazueshmërinë në themel të këtij pretendimi duke çmuar se, ndonëse disa formulime nuk duken plotësisht në linjë me standardet kushtetuese dhe konventore, ato, të lexuara në kontekstin e përgjithshëm të vendimeve, nuk mjaftojnë për të

konstatuar cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë (*shih paragrafët 92-98 të vendimit*). Në vlerësimin tim, kjo qasje nuk merr parasysh mjaftueshëm faktin se Gjykata e Lartë nuk i kishte dhënë përgjigje të veçantë dhe të plotë dimensionit të këtij pretendimi, ashtu siç ishte ngritur në rekurs. Gjykata e Lartë ka pranuar se formulimi i gjykatave të posaçme për mungesë pendese nuk ishte korrekt, pasi edhe në këtë fazë të procesit i hetuari prezumohet i pafajshëm dhe ky parim duhet të garantohet efektivisht, megjithatë, sipas saj, ky arsyetim nuk ishte në atë shkallë sa të cenonte vlefshmërinë e disponimit përfundimtar të gjykatave të posaçme.

11. Në vlerësimin tim, kjo përgjigje nuk ishte e mjaftueshme, sepse pretendimi i kërkuesit nuk lidhej vetëm me një formulim të veçantë për mungesë pendese, por me mënyrën sesi gjykatat kishin arsyetuar dyshimin e arsyeshëm, rrezikshmërinë e kërkuesit, sjelljen e tij dhe të personave të tjerë, si dhe me përdorimin e formulimeve që, sipas kërkuesit, krijonin perceptimin e një qëndrimi të paracaktuar për fajësinë. Në këtë drejtim, kam parasysh se kërkuesi kishte pretenduar se gjykatat e posaçme kishin përdorur gjuhën e akuzës si arsyetim gjyqësor, kishin bërë vlerësime që tejkalonin kufijtë e dyshimit procedural dhe kishin mbështetur masën edhe në formulime që, sipas tij, shprehnin bindje për fajësinë ose mungesë bashkëpunimi të tij, përfshirë referencat për mungesë pendese, përfitime të parregullta, sjellje të ardhshme dhe rrezikshmëri të nxjerrë nga statusi publik. Për këtë arsye, në respektim të parimit të subsidiaritetit, Gjykata nuk duhej të vlerësonte drejtpërdrejt në themel nëse këto formulime, qoftë edhe të lexuara në tërësi, cenonin ose jo prezumimin e pafajësisë. Ajo duhej të konstatoonte se Gjykata e Lartë nuk kishte dhënë një përgjigje të plotë dhe të mjaftueshme ndaj këtij pretendimi me natyrë kushtetuese dhe, për këtë shkak, çështja duhej t'i kthehej asaj për shqyrtim edhe për këtë aspekt, me qëllim që të verifikohet nëse arsyetimi i gjykatave të posaçme kishte mbetur brenda kufijve të dyshimit procedural ose kishte kaluar në formulime që mund të perceptoheshin si paragjykim i fajësisë.

12. Për sa më sipër, edhe pse pajtohem me zgjidhjen e çështjes nga Gjykata, pra me pranimin e pjesshëm të kërkesës së kërkuesit dhe shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë për shkak të cenimit të standardit të arsyetimit të

vendimit gjyqësor në kontrollin e proporcionalitetit të kufizimit të lirisë personale, të lidhur edhe me të drejtën për t'u zgjedhur, si dhe për shkak të mungesës së arsytimit nga Gjykata e Lartë për pretendimin për cenimin e dinjitetit dhe të parimit të prezumimit të pafajësisë, për shkak të qëndrimit të kërkuarit në kafaz/kabinën e xhamit gjatë seancave gjyqësore, kam mbajtur qëndrimin se shfuqizimi i këtij vendimi duhej të mbështetej edhe në mungesën e përgjigjes së mjaftueshme ndaj pretendimeve të kërkuarit për cenimin e së drejtës së mbrojtjes në gjykimin në apel dhe dyshimit të arsyeshëm të lidhur me prezumimin e pafajësisë. Këto pretendime kanë natyrë kushtetuese dhe ishin ngritur në mënyrë të tillë që kërkonin një përgjigje të posaçme nga Gjykata e Lartë. Për rrjedhojë, në vlerësimin tim, çështja duhej t'i kthehej Gjykatës së Lartë për shqyrtim jo vetëm për shkaqet e pranuar nga Gjykata, por edhe për trajtimin e këtyre pretendimeve të kërkuarit.

Anëtar: Ilir Toska

MENDIM PJESËRISHT KUNDËR

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuarit Erion Veliaj, me objekt shfuqizimin e vendimeve gjyqësore të të tria shkallëve të gjykimin që kanë caktuar dhe kanë lejuar vazhdimin e ekzekutimit të masës së sigurimit personal “Arresti në burg” ndaj tij, unë, gjyqtarja Sonila Bejtja, kam mbajtur qëndrim të ndryshëm nga shumica për pretendimin për cenimin e lirisë personale në drejtim të standardit të dyshimit të arsyeshëm. Në qasjen time në këtë çështje, në të njëjtën linjë me qasjen e mbajtur në çështjen me kërkuar Ilir Metaj (*shih mendimin e pakicës në vendimin e Gjykatës nr. 48, datë 8.4.2026*), jam e qëndrimit se gjykatat e zakonshme nuk kanë arsyetuar në mënyrë të mjaftueshme dhe bindëse në drejtim të ekzistencës së provave që justifikojnë dyshimin se kërkuari mund të ketë kryer veprat penale për të cilat akuzohet.

2. Pa u ndalur në mënyrë të zgjeruar në standardet kushtetuese të zbatueshme, të cilat janë detajuar në mendimin tim në çështjen tjetër, të sipërcituar, ritheksoj se, në kuptim të nenit 27 të Kushtetutës, i cili synon të parandalojë heqjen arbitrarë ose të pajustificuar të lirisë, kërkesa “dyshime të arsyeshme” për kryerjen e veprës penale nënkupton ekzistencën e fakteve ose të

informacioneve që arrijnë të bindin edhe një vëzhgues të jashtëm se personi i dyshuar mund të ketë kryer veprën penale. Këto dyshime nuk është e nevojshme të jenë në të njëjtin nivel si ato për të cilat nevojitet ngritja e akuzës ose justifikimi i dënimit penal, që i përkasin një shkallë të mëvonshme të procesit të hetimit penal. Në zbatim të dispozitës kushtetuese, neni 228, pika 1, i KPP-së përcakton si kusht të domosdoshëm (*sine qua non*) për caktimin e masës së sigurimit personal, ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, të bazuar në prova se individ i ka kryer një veprë penale.

3. Në rastin konkret dyshohet se kërkuari, në bashkëpunim me persona të tjerë nën hetim, kanë kryer veprime aktive të kundërligjshme, të cilat konsistojnë në marrjen e përfitimeve të parregullta, në disa episode të veçanta, në formë shumash monetare, por edhe pasurish të paluajtshme nga shtetas ose subjekte tregtare, të cilat kanë pasur interesa të drejtpërdrejtë financiare me Bashkinë e Tiranës, ku ai është titullar. Sipas gjykatave, deri në këtë fazë të hetimit paraprak ekziston dyshimi i arsyeshëm i bazuar në prova se roli i kërkuarit ka qenë përcaktues në këto veprime të paligjshme që janë pjesë e një skemë korruptive, me qëllimin kriminal të përfitimit të parregullt që buron nga funksioni i tij. Faktet penale, sipas vendimeve gjyqësore, janë:

3.1. Kërkuari dhe bashkëshortja e tij kanë përfituar nga shoqëria “A.” sh.p.k. (me administrator G.S.) pasurinë “vilë”, të ndodhur në Qerret, për shkak të detyrës së kërkuarit si titullar i autoritetit kontraktor në procedurat e prokurimit që ka fituar kjo shoqëri. Kjo pasuri është fshehur dhe nuk është deklaruar në Inspektoratin e Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesit, pasi është rezultat i një përfitimi të parregullt, dhënë kërkuarit për shkak të detyrës.

3.2. Kërkuari ka përfituar shpenzimet e udhëtimit me bashkëshorten në dhjetor të vitit 2016 në Rotterdam, Holandë nga shoqëria “K.” sh.p.k. (me administrator F.B.), shoqëri që ka përfituar disa leje ndërtimi nga Bashkia e Tiranës. Po kështu, një OJF që dyshohet se kontrollohet nga bashkëshortja e kërkuarit, ka marrë sponsorizime për organizime eventesh të ndryshme nga kjo shoqëri.

3.3. Shoqëria “F.” sh.p.k. (me administrator Sh.F.), që ka përfituar disa leje ndërtimi dhe fonde publike nga Bashkia e Tiranës, është faturuar nga dy persona fizikë të kontrolluar nga bashkëshortja e

kërkuesit për shërbime konsulence ligjore, faturime që kanë qenë fiktive dhe të paracaktuara, pasi më pas këto shuma i kanë kaluar një OJF-je që dyshohet se kontrollohet nga bashkëshortja e kërkuesit.

3.4. Shoqëria “P.” sh.p.k. (me përfaqësues M.P.), e cila ka marrë leje ndërtimi nga Bashkia e Tiranës, dyshohet se ka kaluar përfitime të parregullta përmes OJF-ve që kontrollohen *de facto* nga bashkëshortja e kërkuesit, përmes shumave për sponsorizimin e eventeve të ndryshme kulturore.

3.5. Shoqëria “G.” sh.p.k. (me administrator S.K.), e cila ka fituar procedura prokurimi me entet në varësi të Bashkisë së Tiranës dhe ka marrë edhe leje ndërtimi nga Bashkia e Tiranës, ka blerë disa piktura nga një shoqëri (galeri arti) që dyshohet se kontrollohet nga bashkëshortja e kërkuesit, me një diferencë të lartë të çmimit me të cilin këto vepra arti janë blerë fillimisht nga galeria.

3.6. Përmes OJF-ve që dyshohet se kontrollohen *de facto* dhe *de jure* nga bashkëshortja e kërkuesit, këta të fundit kanë marrë përfitime të paligjshme në shuma të konsiderueshme, me qëllim pasurimin e tyre. Për rrjedhojë, ata janë akuzuar edhe se kanë kryer veprën penale të parashikuar nga neni 287, paragrafi i dytë, i KP-së, përmes integritetit në sistemin bankar të shumave monetare të siguruar si përfitime të parregullta, por edhe të fshehjes ose mbulimit të natyrës së vërtetë së pasurisë, në kushtet kur këto pasuri dihet se janë produkte të veprës penale, sipas nenit 260 të KP-së.

4. Shumica, pasi ka marrë në analizë vendimet e gjykatave të posaçme, objekt të ankimit kushtetues individual, ka arritur në përfundimin se kufizimi i lirisë personale të kërkuesit është vendosur me vendim gjyqësor dhe mbi bazën e dyshimit se ai mund të ketë kryer veprat penale për të cilat procedohet. Sipas saj, nga arsyetimi i vendimeve të gjykatave të zakonshme rezulton se dyshimi i arsyeshëm nuk është mbështetur në vlerësime të përgjithshme ose abstrakte, por në të dhëna, informacione dhe akte konkrete të administruara në atë fazë të procedimit, të cilat, në tërësinë e tyre, janë vlerësuar si të mjaftueshme për të krijuar një lidhje objektive midis kërkuesit dhe veprave penale për të cilat dyshohet. Po kështu, sipas shumicës, nuk rezulton që gjykatat e zakonshme të kenë vendosur masën e sigurimit në mungesë të çdo baze faktike ose mbi dyshime thjesht hipotetike dhe se në çështjen penale ndaj kërkuesit duket se ka informacione që do të bindnin një vëzhgues të

paanshëm se ai mund të ketë kryer veprat penale për të cilat është i dyshuar, ndaj nuk mund të konkludohet se ai është arrestuar në mungesë të dyshimit të arsyeshëm, në kuptim të nenit 27, paragrafi 2, shkronja “c”, të Kushtetutës dhe nenit 5, pika 1, shkronja “c”, të KEDNJ-së (*shih paragrafin 78 të vendimit*).

5. Në ndryshim nga shumica, duke pasur parasysh se, bazuar në jurisprudencën kushtetuese, kontrolli kushtetues për verifikimin e kushtetutshmërisë së masës kufizuese të lirisë personale ushtrohet përmes verifikimit të arsyetimit të vendimeve gjyqësore në drejtim të mënyrës sesi kanë vlerësuar dhe zbatuar kushtet dhe kriteret për caktimin e masës ekstreme “Arresti në burg”, si dhe referuar këtij arsyetimi në drejtim të atyre fakteve dhe provave të nevojshme për të justifikuar ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, si standardi kushtetues që duhet të respektohet në rastet përjashtimore të kufizimit të lirisë, unë kam mbajtur qëndrimin se gjykatat e zakonshme kanë dështuar në këtë drejtim. Kjo sepse, në rastin konkret, gjykatat e zakonshme nuk kanë arritur të justifikojnë kufizimin e lirisë personale të kërkuesit mbi dyshimin e arsyeshëm, për rrjedhojë ai është arrestuar në kundërshtim me nenin 27, paragrafi 2, të Kushtetutës.

6. Referuar vendimeve gjyqësore për veprimet që i atribuohen kërkuesit dhe qëllimit që ai ka pasur për të përfituar në mënyrë të paligjshme pasuri të luajtshme dhe paluajtshme, ato qartazi bazohen mbi fakte të përgjithshme, të pakonkretizuara, sidomos në drejtim të lidhjes së veprave penale individualisht me kërkuesin. Gjykatat janë bazuar në arsyetime *de plano*, të përgjithshme, që lidhen me faktin se shoqëritë në fjalë kanë përfituar nga Bashkia e Tiranës leje ndërtimi ose fonde publike përmes pjesëmarrjes në procedura prokurimi, pra, nga njëra anë, pranojnë se kjo marrëdhënie ka lindur për shkak të parashikimeve ligjore dhe ushtrimit nga kërkuesi të kompetencave të tij dhe, nga ana tjetër, nuk arrijnë të argumentojnë se përfitimi i këtyre lejeve ose kontratave publike ka qenë i parregullt dhe është bërë nga kërkuesi në kundërshtim me kriteret ligjore, për shkak të përfutimit të parregullt. Gjykatat e kanë bazuar të gjithë arsyetimin në sponsorizimet që shoqëritë në fjalë kanë bërë për disa OJF, me qëllim organizimin e eventeve kulturore apo edhe kalime shumash në forma të tjera, duke i lidhur këto të fundit me bashkëshorten e kërkuesit, e cila dyshohet

se ka kontrollin *de facto* të tyre, pa provuar këto dyshime përtej çdo dyshimi të arsyeshëm. Po kështu, qëndrimi i gjykatave bazohet edhe mbi interesimin dhe publicitetin që vetë kërkuesi u ka bërë disa eventeve kulturore, pa e lidhur dot këtë sjellje me paligjshmërinë e veprimeve të tij në drejtim të veprave penale për të cilat akuzohet. Në tërësinë e tyre vendimeve të gjykatave të zakonshme, edhe pse voluminoze, u mungon arsyetimi për lidhjen mes provave të administruara dhe sjelljeve/veprimeve konkrete që përbëjnë elemente të veprave penale. Kjo analizë, duke qenë kaq formaliste dhe e përgjithshme, bën që kontrolli i gjykatave për verifikimin e kushteve dhe kritereve që lejojnë kufizimin e lirisë personale të jetë tërësisht formal, thjesht duke renditur, listuar dhe evidentuar në mënyrë mekanike provat, por pa kryer ndonjë analizë të thelluar se në ç'mënyrë, për çdo rast, kërkuesi ka ndërhyrë, përmes ushtrimit të funksionit të tij si kryetar i Bashkisë së Tiranës, për përfitimin në mënyrë të parregullt të pasurive për vete dhe familjen e tij. Për rrjedhojë, gjykatat e zakonshme kanë dështuar të arsyetojnë në mënyrë të plotë dhe të mjaftueshme ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, si kërkesa e parë dhe e qenësishme për të lejuar në këndvështrimin kushtetues kufizimin e lirisë individuale.

7. Sipas GJEDNJ-së, “arsyeshmëria” e dyshimit mbi të cilin duhet të bazohet një arrestim përbën një pjesë thelbësore të mbrojtjes së përcaktuar në nenin 5, pika 1, shkronja “c”, të KEDNJ-së (*shih Selabattin Demirtaş kundër Turqisë* (nr. 2) [DbM], datë 22.11.2020, § 314; *Mehmet Hasan Altan kundër Turqisë*, datë 20.3.2018, § 124; *Fernandes Pedroso kundër Portugalisë*, datë 12.6.2018, § 87). Fakti që një dyshim mbahet me mirëbesim është i pamjaftueshëm në vetvete (*shih Sabuncu dhe të tjerë kundër Turqisë*, datë 10.11.2020, § 145). Po sipas GJEDNJ-së, një “dyshim i arsyeshëm” se është kryer një veprë penale supozon ekzistencën e fakteve ose informacionit që do të bindte një vëzhgues objektiv se personi në fjalë mund të ketë kryer një veprë penale (*shih Selabattin Demirtaş kundër Turqisë* (nr. 2) [DbM], datë 22.11.2020, § 314; *Ilgar Mammadov kundër Azerbajxhanit*, datë 22.5.2014, § 88). Dyshimet duhet të justifikohen me prova të verifikueshme dhe objektive ndërsa referencat e paqarta dhe të përgjithshme në vendimet dhe dokumentet e autoriteteve nuk mund të konsiderohen të mjaftueshme për të justifikuar “arsyeshmërinë” e një dyshimi, në mungesë të

ndonjë deklarate, informacioni ose ankese specifike (*shih Akçim kundër Turqisë*, datë 20.7.2021, §§ 156 dhe 175). Si rregull, sipas asaj gjykate, problemet me “arsyeshmërinë e dyshimit” lindin në nivelin e fakteve. Ndaj pyetja që shtrohet është nëse arrestimi dhe ndalimi janë bazuar në elemente të mjaftueshme objektive për të justifikuar një “dyshim të arsyeshëm” se faktet në fjalë kanë ndodhur në të vërtetë. Përveç kësaj, ekzistenca e një “dyshimi të arsyeshëm” kërkon edhe që në lidhje me faktet të arsyetohet në mënyrë të arsyeshme se ato bien në fushën e veprimit të dispozitave të ligjit penal (*shih Selabattin Demirtaş kundër Turqisë* (nr. 2) [DbM], datë 22.11.2020, § 317; *Sabuncu dhe të tjerë kundër Turqisë*, datë 10.11.2020, §§ 146-147).

8. Në kontekst të këtyre standardeve dhe referuar arsyetimit të gjykatave të zakonshme në vendimet objekt të ankimit kushtetues, ritheksoj se pavarësisht numrit të konsiderueshëm të akteve të mbledhura gjatë hetimeve, të referuara në vendime voluminoze të gjykatave të faktit, ato nuk kanë qenë në gjendje të argumentojnë se cilat janë ato të dhëna që i atribuohen kërkuesit dhe që konsiderohen të mjaftueshme dhe në gjendje të justifikojnë “arsyeshmërinë” e dyshimit se ai mund të ketë kryer veprat penale në fjalë. Në vlerësimin tim, i cili bazohet vetëm mbi sa është arsyetuar/argumentuar/parashtruar nga gjykatat e faktit e të ligjit dhe jo mbi ndonjë vlerësim ose analizë të vet këtyre provave e akteve, duke mos qenë ky as rasti konkret (ndonëse në jurisprudencën kushtetuese është pranuar se në disa raste vlerësimi i provave bën pjesë në juridiksionin kushtetues (*shih vendimin nr. 26, datë 29.4.2025, të Gjykatës Kushtetuese*), as qëllimi i analizës së çështjes në shqyrtim përpara Gjykatës, edhe në këtë rast, sikundër në shumë raste të tjera të ngjashme, gjykatat sërish nuk kanë mundur të tejkalojnë dhe dalin përtej formalizmit të tepruar që përshkon arsyetimin e këtyre lloj vendimesh për caktimin e masave të sigurimit, pa mundur ato të provojnë dhe arsyetojnë mbi provat e nevojshme mbi të cilat krijohet ajo bindje e arsyeshme se kërkuesi ka kryer ndonjë nga veprat penale për të cilat akuzohet. Në ndryshim nga çfarë pretendohet nga shumica, në referim të vendimeve gjyqësore, është e evidentueshme se ato nuk kanë mundur të dëshmojnë qoftë edhe në nivelin e indicieve minimale faktet penale që i janë ngarkuar kërkuesit.

9. Në situatën që vlerësimi i gjykatave të zakonshme ka qenë formal, i takonte gjykimit

kushtetues të bënte kontrollin efektiv të zbatueshmërisë të standardeve kushtetuese në rastin konkret. Në këtë pikë rritet se dyshimet duhet të lindin dhe të bazohen në prova dhe nuk duhet të prezumohen bazuar në natyrën/rëndësinë e veprave penale të dyshuara si të kryera ose në aludimet e paqartësitë e akuzës pasi kanë përfunduar hetimet. Kjo do të thotë se nëse provat mbi të cilat mbështetet fillimisht kërkesa për caktimin e masës së sigurimit e pas kësaj vendimet që kufizojnë lirinë përmes paraburgimit të personit të hetuar janë të mangëta/të paplota/të paqarta ose të paafta të lindin dyshimin e arsyeshëm, masa shndërrohet në haptazi arbitrar. Kjo shkelje konstatohet edhe në rastin e kërkuarit, për sa kohë gjykatat nuk kanë argumentuar mbi prova të plota/të mjaftueshme e bindëse që të japin të dhëna se dyshimet kanë bazë të arsyeshme për përfshirjen e tij në një veprimtari kriminale që legjitimon kufizimin e lirisë personale.

10. Parë nga kjo optikë, çmoj se të dhënat që referojnë gjykatat e zakonshme se përbëjnë elemente të mjaftueshme për të vendosur kufizimin e lirisë së kërkuarit nuk arrijnë të përmbushin as atë prag minimal që është i nevojshëm për të lindur dyshimin e një vëzhgues objektiv se ka pasur një veprë penale dhe se autor i saj mund të jetë kërkuari. Përkundrazi, rritet se veprimet e kërkuarit të analizuar nga gjykatat kanë të bëjnë me mënyrën e ushtrimit të funksionit të tij, gjatë të cilit ai ka nënshkruar edhe disa leje ndërtimi ose kontrata publike me shoqëri të ndryshme, përfshirë ato të referuara nga gjykatat, marrëdhënie të cilat nuk është provuar se kanë qenë të paligjshme ose se veprimet e kërkuarit janë kryer kundrejt premtimit ose shpërblimit. Për më tepër, gjykatat referojnë veprime të kryera mes këtyre shoqërive dhe disa OJF-ve, duke argumentuar se këto të fundit janë nën kontrollin *de facto* të bashkëshortes së kërkuarit, por pa evidentuar lidhjen mes këtyre marrëdhënieve të lindura dhe zhvilluara mes subjekte të së drejtës private.

11. Për sa më sipër, në vlerësimin tim është e dukshme se gjykatat kanë dështuar që të arsyetojnë, në përputhje me praktikën e Gjykatës dhe të GJEDNJ-së, në këtë aspekt, pra në këndvështrim të përmbushjes së garancisë kushtetuese sipas nenit 27, pika 2, shkronja “c”, të Kushtetutës, që lejon përjashtimisht kufizimin e lirisë personale të individit, duke mos ushtruar ato rolin subsidiar të kontrollit kushtetues të veprimeve të autoriteteve

publike dhe të ndalimit të arbitraritetit në ushtrimin e veprimtarisë së këtyre të fundit. Duke iu referuar standardit të përdorur në këto raste, në çështjen e kërkuarit arsyetimi i gjykatave nuk bind qoftë edhe një vëzhgues objektiv se ai mund të ketë kryer veprat penale për të cilat akuzohet.

12. Po kështu, unë kam mbajtur edhe qasjen (*shih mendimin paralel*) se Gjykata, përveç mungesës së dyshimit të arsyeshëm, duhej të konstatonte edhe cenimin e proporcionalitetit të masës, si shkelje e aspektit substancial të lirisë personale dhe jo të lidhur me mungesën e arsyetimit të vendimit të Gjykatës së Lartë.

13. Për sa më sipër, për sa kohë që kërkuari është arrestuar në mungesë të dyshimit të arsyeshëm për kryerjen e veprave penale për të cilat ai akuzohet, pasi gjykatat nuk janë bazuar në prova dhe fakte konkrete dhe të individualizuara, si dhe për sa kohë që vetë masa e arrestit është joproporcionale, duke i pamundësuar atij edhe ushtrimin e mandatit të fituar, pra duke i cenuar edhe të drejtën për t'u zgjedhur, unë kam votuar për pranimin e kërkesës dhe prishjen e vendimeve të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe të GJKKO-së së Apelit dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në GJKKO-në e Apelit, e cila, në përputhje me kompetencat e saj, duhet të riparojë shkeljet e konstatuara dhe të rivendosë të drejtat dhe liritë kushtetuese të cenuara kërkuarit.

Anëtarë: Sonila Bejtja

MENDIM PAKICE

1. Unë, gjyqtari Asim Vokshi, në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuarit Erion Veliaj, me objekt kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të posaçme dhe Gjykatës së Lartë që kanë caktuar, lejuar dhe miratuar vazhdimin e masës së sigurimit personal “Arresti në burg” ndaj tij, njësoj siç kam mbajtur qëndrimin në fazën e shqyrtimit paraprak të çështjes në Gjykatë (në janar të vitit 2026), se ankimi kushtetues i kërkuarit nuk ngrinte shkaqe të rëndësishme për të vënë në lëvizje juridiksionin kushtetues, vijoj të kem të njëjtën bindje edhe pas shqyrtimit të çështjes në themel. Për rrjedhojë, në vijim, do të parashtroj argumentet mbi të cilat bazohet qëndrimi im i mbetur në pakicë në këtë çështje, për sa i përket dispozitivit dhe arsyeve

të vendimit të Gjykatës me të cilin u shfuqizua vendimi i Gjykatës së Lartë.

2. Paraprakisht vlen të theksohet se, siç Gjykata bëri publike në njoftimin e datës 25.5.2026,⁵ shumica ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesës, duke shfuqizuar vendimin e Gjykatës së Lartë dhe kthyer çështjen për shqyrtim në atë gjykatë, duke dhënë njëkohësisht përgjigjen përkatëse të përmbledhur për secilin nga pretendimet e kërkuarit. Konkretisht, sipas atij njoftimi publik:

- Në aspektin procedural, Gjykata shqyrtoi pretendimet për cenimin e:

1. Së drejtës së mbrojtjes, për shkak të kohës së pamjaftueshme në dispozicion për njohjen me aktet e dosjes dhe të qëndrimit të kërkuarit në kafaz/kabinën e xhamit gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit. Në lidhje me këtë pretendim, Gjykata, me shumicë votash, vendosi rrëzimin e tij si të pabazuar.

2. Parimit reformatio in peius (mosrëndimit të pozitës) të lidhur me marrjen e provave të reja në GJKKO-në e Apelit, të paraqitura nga Prokuroria e Posaçme. Në lidhje me këtë pretendim, Gjykata nuk arriti numrin prej pesë votash për vendimmarrje, për rrjedhojë, në kuptim të nenit 73, pika 4, të Ligjit Organik të Gjykatës, ai konsiderohet i rrëzuar.

- Në aspektin substancial, Gjykata shqyrtoi pretendimet për cenimin e:

1. Dinjitetit dhe prezumimit të pafajësisë të lidhur me qëndrimin e kërkuarit në kafaz/kabinën e xhamit gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit. Në lidhje me këtë pretendim, Gjykata, me shumicë votash, vendosi pranimin e tij në drejtim të mungesës së arsyetimit nga Gjykata e Lartë të këtij pretendimi të parashtruar në rekurs nga kërkuari.

2. Lirisë personale në drejtim të:

- Dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova për caktimin e masës së sigurimit personal ndaj kërkuarit të lidhur edhe me parimin e prezumimit të pafajësisë, për shkak të gjuhës së përdorur në arsyetimin e vendimeve të gjykatave. Në lidhje me këtë pretendim Gjykata, me shumicë votash, vendosi rrëzimin e tij si të pabazuar.

- Proporcionalitetit të masës të lidhur me të drejtën për t'u zgjedhur, të cilin Gjykata, me shumicë votash, e gjeti të bazuar vetëm në drejtim të faktit që Gjykata

e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje të arsyetuar këtij pretendimi të ngritur në rekurs nga kërkuari.

3. Vlerësoj të mos ndalem te pretendimet e rrëzuara, pasi argumentet për to jepen në vendimin përfundimtar të Gjykatës, për të cilat nuk kam kundërshtime thelbësore, por në vijim do të parashtoj argumentet pse nuk duhej shfuqizuar vendimi i Gjykatës së Lartë në drejtim të:

a) Dinjitetit dhe prezumimit të pafajësisë të lidhur me qëndrimin e kërkuarit pas murit të xhamit gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit, në drejtim të mungesës së arsyetimit nga Gjykata e Lartë të këtij pretendimi të parashtruar në rekurs nga kërkuari;

b) Proporcionalitetit të masës të lidhur me të drejtën për t'u zgjedhur, në drejtim të faktit që Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje të arsyetuar këtij pretendimi të ngritur në rekurs nga kërkuari.

c) Po ashtu do të paraqes edhe mendimin tim të pakicës për aspektin e pasqyruar në paragrafët 116-118 të vendimit të arsyetuar të Gjykatës në lidhje me proporcionalitetin e masës në drejtim të mungesës së arsyetimit të Gjykatës së Lartë, për sa i përket individualizimit të rreziqeve dhe nevojave të sigurimit si pjesë të kushteve për caktimin e masës së sigurimit konform nenit 228, pika 3, të KPP-së.

4. Së pari, vlerësoj se, në të njëjtën mënyrë siç është argumentuar në vendimin e Gjykatës për rrëzimin e pretendimit për cenimin e së drejtës së mbrojtjes për shkak të qëndrimit të kërkuarit pas një muri xhami, thjesht qëndrimi i kërkuarit pas këtij muri xhami gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit, në fazën e caktimit fillestar të masës së sigurimit (që për nga natyra është një gjykim i shpejtë), pa u provuar ardhja e pasojave të rënda që mund të konsiderohen poshtëruese, nuk është i mjaftueshëm për të arritur në përfundimin e cenimit të dinjitetit të tij. Neni 3 i KEDNJ-së, që sanksionon një nga vlerat më themelore të një shoqërie demokratike, duke ndaluar në mënyrë absolute edhe trajtimin çnjerëzor ose degradues, pavarësisht nga rrethanat dhe sjellja e viktimës, kërkon një nivel minimal ashpërsie, i cili vlerësohet bazuar në rrethanat e çështjes, siç janë kohëzgjatja e trajtimit, efektet e tij dhe në disa raste, seksi, mosha dhe gjendja shëndetësore e viktimës (shih Jallobo kundër Gjermanisë [DhM], nr. 54810/00, datë 11.7.2006, § 67). GjEDNJ-ja ka pranuar se izolimi në kafaz

metalik binte ndesh me nenin 3 të Konventës, për shkak të natyrës degraduese të këtij objekti (*shih Svinarenko dhe Shyadnev kundër Rusisë [DHM], datë 17.7.2014; §§ 135-138*). Nga ana tjetër, GJEDNJ-ja ka konstatuar tashmë se vendosja e të pandehurve pas mureve prej xhami ose në doke prej xhami nuk përfshin në vetvete një element poshtërimi të mjaftueshëm për të arritur nivelin minimal të ashpërsisë (*shih Yaroslav Belousov kundër Rusisë, datë 4.10.2016, §§ 124, 125*).

5. GJEDNJ-ja edhe në jurisprudencën e saj të viteve të fundit (*shih Zinchenko dhe Tamtura kundër Ukrainës, datë 5.3.2026 dhe Federici kundër Francës, datë 3.4.2025*) ka ritheksuar se vendosja e të pandehurit prapa një muri xhami, kur kushtet e qëndrimit aty janë optimale, nuk përbën në vetvete shkelje të nenit 3 të KEDNJ-së. Për rrjedhojë, ky pretendim, në vlerësimin tim të mbetur në pakicë, është i pabazuar në planin kushtetues, për sa kohë që nga kërkuesi nuk është arritur të argumentohet mjaftueshëm në nivel kushtetues cenimi i dinjitetit të tij për shkak të qëndrimit në sallën e gjyqit pas një muri xhami, në kushte jo degraduese, gjatë seancës së marrjes në pyetje nga gjykata, e cila përbën një veprimtari të ngutshme procedurale. Vetëm fakti që Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje të detajuar këtij pretendimi nuk vë në dyshim procesin e zhvilluar në atë gjykatë dhe vendimmarrjen e saj e aq më pak masën e sigurimit të caktuar në gjykatat më të ulëta. Edhe nëse Gjykata e Lartë do të konstatonte nëpërmjet arsytimit të saj shkelje, gjithsesi ajo ligjërisht nuk kishte në dispozicion ndonjë opsion vendimmarrjeje, çka nuk justifikon cenimin e vendimit të saj dhe kthimin e çështjes për rigjykim. Fakti në fjalë nuk mund të ndikonte *a priori* në zbutjen e masës së sigurimit ndaj kërkuesit.

6. Masa e zbatuar e sigurimit dhe pretendimi i kërkuesit për trajtim degradues për shkak të qëndrimit pas murit të xhamit, janë dy gjëra të ndryshme që nuk ndikojnë në mënyrë abstrakte te njëra-tjetra. Gjykata i gjeti të pabazuara pretendimet e kërkuesit për kushtet dhe kriteret për caktimin e masës së sigurimit “Arresti në burg” ose thënë ndryshe pranoi ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova për caktimin e kësaj mase (*shih paragrafët 80-99 të vendimit*). Ndërsa pretendimi për trajtim poshtërues vetëm për shkak të qëndrimit pas murit të xhamit, për sa kohë që nuk rezultoi të jetë tejkaluar një nivel minimal ashpërsie në drejtëm të pengimit të kërkuesit në komunikimin me avokatët

e tij ose ndjekjen efektive të zhvillimit të seancës dhe pjesëmarrjen aktive në të, përbën një element faktik pa asnjë ndikim në caktimin ose vlefshmërinë e masës. Ajo është çështje që lidhet me organizimin e infrastrukturës gjyqësore në sallat e gjykimit. GJEDNJ-ja ka pranuar se instalimi i elementeve të sigurisë në sallat e gjyqit, në vetvete, nuk e bën një proces penal të padrejtë. Faktorët vendimtarë janë natyra, shtrirja, mënyra e zbatimit dhe arsyet që qëndrojnë në themel të përdorimit të tyre (*shih Simon Price kundër Mbretërisë së Bashkuar, datë 15.9.2016, § 88*).

7. Pakica vlerëson se parashikimi i nenit 344, pika1, të KPP-së se “i pandehuri merr pjesë në seancë si person i lirë edhe kur është i paraburgosur [...]”, nuk përjashton marrjen e masave me karakter të përgjithshëm për të shmangur kontaktin e paautorizuar dhe të papërshtatshëm të personit nën hetim me persona të tretë që mund të jenë të pranishëm në sallën e gjykimit, edhe kur kjo nuk është me dyer të hapura. Parashikim të ngjashëm me këtë ka edhe Direktiva (EU) 2016/343 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit, e datës 9.3.2016 për forcimin e disa aspekteve të prezumimit të pafajësisë dhe të së drejtës për të qenë i pranishëm në seancë në çështjet penale, konkretisht paragrafi 20 i saj, i cituar nga GJEDNJ-ja në paragrafin 24 të vendimit të saj *Federici kundër Francës*, të datës 3.4.2025, në të cilin kjo gjykatë e të drejtave të njeriut nuk gjeti shkelje për sa i përket mbajtjes së aplikantit pas një muri xhami gjatë gjykimit në gjykatën e krimeve të rënda. Pakica thekson qëndrimin e GJEDNJ-së se pretendimet për cenimin e nenit 3 të KEDNJ-së shihen jo në mënyrë abstrakte, por rast pas rasti dhe kërkuesi duhet të argumentojë mjaftueshëm pretendimet e tij. Në rastin konkret, bazuar në rrethanat e kësaj çështjeje, vlerësohet se nuk është plotësuar kjo barrë e të argumentuarit të shkeljes së pretenduar, ndaj nuk kishte vend për cenimin e vendimit të Gjykatës së Lartë në këtë drejtim.

8. *Së dyti*, për sa i përket pretendimit për cenimin e parimit të proporcionalitetit të ndërhyrjes të lidhur me të drejtën e kërkuesit për t’u zgjedhur dhe mungesës së arsytimit të Gjykatës së Lartë mbi këtë element, në vlerësimin tim, të shfaqur edhe në fazën e shqyrtimit paraprak, kërkuesi nuk ka shteruar mjetet juridike në dispozicion, duke qenë kjo një arsye për papranueshmëri të këtij pretendimi në gjykimin kushtetues. Ishte e njohur për gjykatat e zakonshme se kërkuesi ushtronte detyrën e kryetarit

të Bashkisë së Tiranës në kohën kur ndaj tij u caktua masa e sigurimit personal “Arresti në burg” (objekt i këtij ankimi kushtetues), por argumentet e parashtruara përpara Gjykatës në lidhje me kuptimin e nenit 242 të KPP-së (që ndalon pezullimin nga detyra të të zgjedhurve sipas Kodit Zgjedhor) dhe efektin e “pezullimit de facto” të tij për shkak të “Arrestit në burg” nuk janë parashtruar më parë përpara gjykatave të zakonshme. Për më tepër, ashtu siç është parashtruar ky argument, që lidhet me interpretimin e harmonizuar të neneve 230 dhe 242 të KPP-së, përbën haptazi një çështje të interpretimit të ligjit, që u përket gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, veçanërisht Gjykatës së Lartë dhe del jashtë juridiksionit kushtetues, nëse nuk shterohet më parë juridiksioni i zakonshëm gjyqësor. Kërkuesi në ngritjen e këtyre argumenteve, të pashteruara më parë përpara gjykatave të zakonshme, ka marrë shkas apo është frymëzuar nga vendimi i Gjykatës për shfuqizimin e aktit të shkarkimit administrativ të tij nga detyra e kryetarit të Bashkisë së Tiranës. Në kohën e ushtrimit të rekursit drejtuar Gjykatës së Lartë prej kërkuesit (para datës 8.7.2025), nuk ishte nxjerrë ende VKM-ja nr. 539/2025 që e shkarkonte kërkuesin nga detyra e kryetarit të Bashkisë së Tiranës, vendim i cili u shfuqizua nga Gjykata vetëm 18 ditë para se kërkuesi t’i drejtohej kësaj Gjykate me ankimin kushtetues individual (i cili mban datën 21.11.2025) për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të zakonshme për caktimin ndaj tij të masës së sigurimit “Arresti në burg”, ndaj argumentet e tij për faktet e ngjara pas dhënies së vendimit nga Gjykata e Lartë nuk mund t’i nënshtrohen juridiksionit kushtetues pa shteruar më parë juridiksionin e zakonshëm. Gjykata e Lartë nuk kishte sesi të merrte në shqyrtim shkaqe që nuk ishin argumentuar nga kërkuesi, pasi ndonëse ishte i njohur fakti se masa e sigurimit “Arresti në burg” ishte vendosur ndaj kryetarit të bashkisë, duke e penguar atë të ushtrojë funksionin, kërkuesi nuk argumentonte në rekurs se kishte ndonjë ndalim ligjor për caktimin e kësaj mase, që Gjykata e Lartë ta analizonte më vete e të mbante qëndrim të posaçëm për të (*shih rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë*). Proporcionaliteti i masës së sigurimit i lidhur me të drejtën e kërkuesit për t’u zgjedhur dhe për të ushtuar detyrën e kryetarit të bashkisë nuk është argumentuar ose ngritur mjaftueshëm në rekursin e tij drejtuar Gjykatës së Lartë, ndaj ai kërkim i ri i paraqitur në juridiksionin

kushtetues, për të cilin shumica prishi vendimin e Gjykatës së Lartë, nuk është shteruar më parë në gjykatat e zakonshme e, rrjedhimisht, nuk mund të përbënte shkak për cenimin e vendimit të Gjykatës së Lartë.

9. Edhe Raporti i Komisionit të Venecias CDL-AD(2025)045, datë 24.10.2025, “Për ndikimin e paraburgimit të kryetarëve të bashkive në ushtrimin e qeverisjes demokratike vendore”, i cituar nga kërkuesi përpara Gjykatës, mban një datë më të vonë se vendimi i Gjykatës së Lartë ose vendimet e gjykatave të posaçme. Për rrjedhojë, nuk mund të përdorej si argument para tyre në kohën kur këto vendosën për caktimin dhe vijimin e masës së sigurimit “Arresti në burg”. Ky është një faktor tjetër që evidenton faktin se kërkuesi nuk ka shteruar në substancë dhe as formalisht para gjykatave të zakonshme, në lidhje me këtë gjykim kushtetues, argumentet për cenimin e parimit të proporcionalitetit në këndvështrim të së drejtës për t’u zgjedhur. Për këto arsye, Gjykata nuk duhej t’i merrte parasysh ato.

10. Masa e arrestit e caktuar ndaj kërkuesit, ashtu siç pranohet nga Gjykata (*shih paragrafin 91 të vendimit*), është në përputhje me dispozitat procedurale penale dhe gjykatat e zakonshme kanë arsyetuar në mënyrë të plotë dhe shteruese në këtë drejtim, për sa i përket dyshimit të arsyeshëm të bazuar në prova. Masa “Arresti në burg” në rastin konkret është vendosur për një qëllim të ligjshëm, garantimin e mbarëvajtjes së procesit penal dhe nuk duket të jetë joproporcionale në kontekstin e rrethanave të çështjes dhe në raport me natyrën e veprave penale për të cilat dyshohet kërkuesi. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, në vlerësimin e tyre për masën e sigurimit personal të vendosur ndaj kërkuesit, kanë argumentuar gjerësisht dhe në detaje për arsyet të cilat kanë justifikuar kufizimin, duke shfaqur një kujdes të veçantë në këtë drejtim, si dhe përse kjo masë ishte masa më e përshtatshme për të arritur qëllimin për të cilën ishte kërkuar. Ato kanë analizuar jo vetëm dyshimin e arsyeshëm, të bazuar në prova, se kërkuesi mund të ketë kryer veprat penale për të cilën akuzohet, por edhe ekzistencën e kritereve të tjera që justifikojnë kufizimin e lirisë sipas nenit 228, pika 3, të KPP-së. Gjykatat e zakonshme madje (*arsye kejo e pakicës për mosdakordësi për sa i përket paragrafëve 116-118 të vendimit të Gjykatës*), ndonëse në kohën e shqyrtimit të çështjes prej tyre nuk kishte dalë ende vendimi penal

i datës 4.5.2026 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duket se i kanë paraprirë atij dhe kanë dhënë arsyetim shterues në pajtim edhe me orientimet aktuale të këtij vendimi të marrë për ndryshimin e praktikës gjyqësore, referuar vendimit unifikues nr. 7, datë 14.10.2011 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Në rastin e kërkuarit, gjykatat e zakonshme kanë shqyrtuar realisht dhe me dilijencë masat e tjera më pak kufizuese të lirisë personale (për shembull “Garancia pasurore”) dhe kanë arsyetuar shprehimisht përse ato nuk ishin të mjaftueshme në rastin konkret, duke qenë kështu arsyetimi i tyre brenda hapësirave kushtetuese të vlerësimit gjyqësor. Gjykata e Lartë është pajtuar me arsyet e dhëna prej gjykatave, duke miratuar arsyet e vendimmarrjes së tyre. Nëse gjykatat arsyetojnë brenda hapësirës që u lejon Kushtetuta, atëherë vendimmarrja e tyre bëhet e pacenueshme dhe Gjykata nuk mund të shtrijë kontrollin e saj në aspektet e oportunitetit të vendimmarrjes, për sa kohë nuk argumenton një cenim të qartë dhe të hapur të ndonjë norme kushtetuese.

11. Nga leximi i vendimeve të gjykatave të zakonshme rezulton se në caktimin e masës “Arresti në burg” prokurori, fillimisht, dhe gjykatat, në vijim, kanë dhënë dhe bërë një arsyetim jashtëzakonisht të individualizuar, të mbështetur në fakte e rrethana të posaçme të çështjes, që lidhnin nevojën e kësaj mase me rrezikshmërinë e veprës dhe të autorit në rastin konkret. Ky vlerësim mbështetej në rrethanat specifike të faktit, në mënyrën e kryerjes së veprës dhe në të dhënat që lidhen me personin ndaj të cilit caktohet masa e sigurimit, përfshirë personalitetin, sjelljen, rrethanat individuale e familjare, si dhe treguesit e tjerë të rëndësishëm për vlerësimin e rrezikut real procedural ose shoqëror që ai paraqiste në çështjen konkrete, sidomos lidhur me faktin se veprat penale dyshoheshin se ishin kryer gjatë dhe për shkak të ushtrimit të detyrës si kryebashkiak. Gjatë arsyetimit për rrezikshmërinë e veçantë të veprës dhe të autorit, në kuptim të nenit 230, pika 1, të KPP-së, masa e sigurimit “Arresti në burg” është përligjur nga gjykatat si masa më e përshtatshme që garantonte nevojat e sigurimit, konfirmuar edhe gjatë gjykimit në apel. Rrezikshmëria e veçantë e veprës dhe e autorit nuk është nxjerrë vetëm ose kryesisht nga natyra e krimit ose nga marzhi i dënimit, por nga vlerësimi i ndërthurur i rrezikshmërisë së veçantë të faktit penal, i mënyrës

së kryerjes, pasojave të ardhura, i personalitetit të të pandehurit, i sjelljes së tij, si dhe i rrethanave të tjera të rëndësishme dhe të lidhura ndërmjet tyre për rastin konkret. Në këtë çështje Prokuroria e Posaçme duket se ka përmblusur në mënyrë të detajuar barrën e justifikimit të nevojës për caktimin e masës së sigurimit “Arresti në burg”, ndërsa gjykata ka verifikuar dhe arsyetuar në lidhje me to në atë fazë të procedimit (përfshirë dhe gjykimin e faktit në apel). Prokuroria e Posaçme ka paraqitur dhe argumentuar në mënyrë konkrete faktet dhe rrethanat që mbështesnin nevojën e caktimit të masës “Arresti në burg”, përfshirë rrezikun konkret dhe papërshtatshmërinë e masave më pak kufizuese. Në vendimmarrjen e saj gjykata nuk është kushtëzuar nga paraqitja ose jo e “provave pozitive” nga personi nën hetim, por ka arsyetuar mjaftueshëm edhe për rrethanat faktike personale, familjare dhe rrethanat e tjera të ngritura prej tij në favor të masave më pak kufizuese.

12. Në këtë drejtim, për sa i përket individualizimit të nevojave të sigurimit në rastin konkret, në raport me proporcionalitetin e masës, në parashtrimet e saj të datës 12.3.2026 Prokuroria e Posaçme, pikërisht në lidhje me sa argumenton Gjykata në paragrafët 116-118 të vendimit, ka theksuar se lidhur me pretendimin e kërkuarit se masa e sigurimit personal është bazuar mbi “një rrezik abstrakt”, vlerëson se gjykatat e të gjitha shkallëve kanë pranuar se nga i pandehuri dhe rrethi i tij i afërt janë ndërmarrë tentativa reale për ndikim mbi dëshmitarë; janë shkatërruar, fshehur komunikime ose fabrikuar prova dhe akte shpresore. Gjithashtu, ndërhyrjet procedurale të cilat kanë ndodhur edhe pas arrestimit të shtetasit Erion Veliaj (kërkuarit), nuk janë argumentuar në mënyrë abstrakte, por mbi bazën e provave të mbledhura nga organi procedues dhe të paraqitura në seancë gjyqësore. Në rastin konkret rezulton se: 1) ndaj të pandehurit Erion Veliaj ekziston i konsoliduar tashmë “një dyshim i arsyeshëm i bazuar në prova” se i ka kryer veprat penale për të cilat akuzohet; 2) faktet dhe mënyra me të cilat kanë ndodhur veprat penale janë të tilla që sugjerojnë ekzistencën e një mendimi kriminal për marrjen në vazhdimësi të përfitimeve të parregullta (*modus operandi*), të vënë në zbatim në bashkëpunim me persona të tjerë; 3) kërkuari disponon dhe shfrytëzon një rrjet të ngjeshur marrëdhëniesh personale, shumica e të cilave burojnë nga funksioni i tij si kryetar i bashkisë,

mundësitë e pakufizuara financiare të cilat rriten në mënyrë eksponenciale duke pasur në konsideratë subjektet tregtare të cilat varen nga vendimmarrjet e tij, si dhe mbulim të gjerë mediatik që ka synuar krijimin e një klime thellësisht intimiduese për mbarëvajtjen e hetimit dhe gjykimin penal. Në këtë kuadër, edhe aktualisht kërkuesi po shfrytëzon funksionin e kryetarit të bashkisë, duke imponuar vullnetin e tij për të përfshirë institucionin që financohet nga taksat e publikut në konflikte ligjore të natyrës administrative, ndërkohë që akuzat penale i janë atribuuar atij individualisht. Kjo gatishmëri për të aktivizuar bashkinë në funksion të një strategjie personale mbrojtjeje, të çon logjikisht te vlerësimi i arsyeshem se vijon të ekzistojë rreziku se i njëjti mekanizëm mund të përdoret për të ndikuar në integritetin e provave në gjykim; 4) në veprat penale për të cilat është akuzuar kërkuesi, rezulton e provuar përfshirja aktive e familjarëve të afërt dhe jo vetëm; 5) profesionistë të fushës së financës, por jo vetëm, rezultojnë gjithashtu të jenë të përfshirë në veprimet e kundërligjshme, veçanërisht në drejtim të pastrimit të produkteve të veprës penale; 6) përfaqësues të nivelit të lartë në organet kushtetuese të karakterit legjislativ rezultojnë të përfshirë dhe të akuzuar, për pasojë, në prishje provash, në interes ekskluziv të kërkuesit dhe të bashkëshortes së tij; 7) punonjës të nivelit të lartë të administratës bashkiake, në varësi të drejtpërdrejtë të kërkuesit, të cilët ishin në detyrë dhe vijuan dhe më pas të ushtronin funksionet e tyre, provohet të kenë marrë kontakt me personat e thirrur si deklarues gjatë hetimit paraprak, me qëllim manipulimin e dëshmive të kërkuara nga organi procedues; 8) persona të afërt me kërkuesin kanë dëshmuar se kanë pranuar të nënshkruajnë aktmarrëveshje me përmbajtje të rreme për të justifikuar *post factum* shuma të hollash të siguruara nga burime të paligjshme. Persona të tjerë kanë pranuar se u është kërkuar dhe kanë fshirë të gjitha mesazhet telefonike që kanë pasur me bashkëshorten e kërkuesit, e bashkëpandehur në proces penal. Gjithashtu, ky i fundit ka paraqitur si provë një dokument shkresor me përmbajtje gjithashtu të rreme, për të mbuluar burimin e paligjshëm të pasurisë të llojit “vilë”, të ndodhur në Qerret, aktualisht nën sekuestro preventive.

13. Faktet e mësipërme, të cilat janë pasqyruar edhe në vendimet e gjykatave të zakonshme, përfshirë Gjykatën e Lartë, që ka bërë të vetin

arsyetimin e gjykatave më të ulëta, në këndvështrimin e pakicës argumentojnë mjaftueshëm në aspektin kushtetues proporcionalitetin e masës së sigurimit të caktuar, duke individualizuar po mjaftueshëm nevojat e sigurimit në raport me sjelljen e dyshuar të kërkuesit apo të personave të lidhur ose të influencuar nga ai, në raport me nevojat e procedimit penal. Gjykatat e posaçme dhe Gjykata e Lartë kanë verifikuar dhe arsyetuar në mënyrë konkrete faktin që nevojat e sigurimit nuk mund të plotësoheshin nga masa më të lehta siguri, duke argumentuar edhe se përse masa më e rëndë ishte e vetmja që plotësonte nevojat e sigurimit, referuar dinamikës së hetimit penal dhe rrethanave konkrete të pasqyruara dhe të provuara nga organi i akuzës. Në lidhje me arsyetimin në detaje nga gjykatat e zakonshme edhe Gjykata, në paragrafin 91 të vendimit, pranon se: “[...] Nga arsyetimi i vendimeve të gjykatave të zakonshme rezulton se dyshimi i arsyeshëm nuk është mbështetur në vlerësime të përgjithshme ose abstrakte, por në të dhëna, informacione dhe akte konkrete të administruara në atë fazë të procedimit, të cilat, në tërësinë e tyre, janë vlerësuar si të mjaftueshme për të krijuar një lidhje objektive midis kërkuesit dhe veprave penale për të cilat dyshohet. Gjykata nuk zhvendëson gjykatat e zakonshme në çmuarjen e provave dhe as nuk shprehet për fajësinë ose pafajësinë e kërkuesit, por verifikon nëse përfundimi i tyre për ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm është haptazi i paarsyeshëm ose arbitrar. Në rastin konkret, pavarësisht pretendimeve të kërkuesit për mënyrën e krijimit dhe përdorimit të bazës provuese, nuk rezulton që gjykatat e zakonshme të kenë vendosur masën e sigurimit në mungesë të çdo baze faktike ose mbi dyshime thjesht hipotetike. Gjykata vlerëson se në çështjen penale ndaj kërkuesit duket se ka informacione që do të bindnin një vëzhgues të paanshëm se ai mund të ketë kryer veprat penale për të cilat është i dyshuar, ndaj nuk mund të konkludohet se ai është arrestuar në mungesë të dyshimit të arsyeshëm, në kuptim të nenit 27, paragrafi 2, shkronja “c”, të Kushtetutës dhe nenit 5, pika 1, shkronja “c”, të KEDNJ-së. Arsyetimi i gjykatave të zakonshme në këtë drejtim nuk është abstrakt, por ato gjykata kanë shpjeguar në mënyrë konkrete dhe të mjaftueshme praninë e kritereve dhe kushteve që lejojnë kufizimin e lirisë personale.”.

14. Përveç sa më sipër, pakica vlerëson se proporcionaliteti i ndërhyrjes në rastin konkret, për sa i përket së drejtës për t'u zgjedhur të kërkuesit, në mungesë të imunitetit kushtetues për funksionin e kryetarit të bashkisë, ka respektuar dhe garantuar në mënyrë të ekuilibruar nevojën e mbrojtjes së ecurisë

konform ligjit të procedimit penal, me atë të ushtrimit të detyrës nga kryetari i bashkisë me integritet, transparencë dhe përgjegjësi. Vërtet i zgjedhuri ka detyrimin e përfaqësimit real të zgjedhësve dhe mandatin e besuar nga zgjedhësit është i detyruar ta ushtrojë realisht (*shih vendimin nr. 4, datë 23.2.2011, të Gjykatës Kushtetuese*), por kjo nuk i jep imunitet nga masat shtrënguese penale, sidomos kur ato caktohen për shkak të dyshimeve të arsyeshme për abuzimin me detyrën, në përmasa të mëdha. Funkzionari publik i emëruar ose i zgjedhur, mbart edhe detyrimin e ushtrimit të funksioneve të tij publike me integritet profesional dhe moral, si një element i qenësishëm që ndikon në ushtrimin korrekt të tyre dhe rritjen e besimit publik. Ndërsa Kushtetuta ka parashikuar një regjim imunitetesh të zbatueshëm ndaj disa funksionarëve publikë, duke u dhënë atyre, për shkak të funksioneve të rëndësishme shtetërore që kryejnë, mbrojtje të veçantë ligjore, organet e qeverisjes vendore nuk gëzojnë një imunitet të tillë kushtetues të paprekshmërisë nga ndjekja penale ose arrestimi dhe as nuk barazohen me funksionarë të tjerë publikë për të cilët është i zbatueshëm ky regjim. Megjithatë, edhe imuniteti nuk ka për qëllim që t'u garantojë këtyre funksionarëve paprekshmërinë, por synon, nga njëra anë, të garantojë ushtrimin e qetë dhe të pandikuar të funksioneve të rëndësishme publike dhe, ana tjetër, të garantojë përgjegjshmërinë e tyre nëse në përfundim të verifikimeve përkatëse dhe një procesi të rregullt ligjor, rezulton se veprimet e tyre janë të motivuara nga interesi privat ose keqbesimi (*shih vendimet nr. 1, datë 17.1.2025; nr. 81, datë 21.11.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Vetëm fakti që kërkuesi vazhdon të jetë *de jure* në detyrë si kryetar i Bashkisë së Tiranës, për shkak të shfuqizimit nga Gjykata të VKM-së nr. 539/2025 që kishte vendosur shkarkimin e tij nga detyra për mosparaqitje në detyrë si pasojë e pamundësisë së shkaktuar nga zbatimi i masës së sigurimit “Arresti në burg”, nuk përbën premisë kushtetuese për të vënë në dyshim vendimet gjyqësore që kanë caktuar dhe lejuar zbatimin e kësaj mase, në rast se nuk konstatohet mungesa e arsytimit nga gjykatat e zakonshme në drejtim të ekzistencës së kushteve dhe të kriterëve për kufizimin e lirisë në rastin konkret. Kërkuesi përgjigjet dhe është i barabartë para ligjit, njësoj si çdo qytetar tjetër, të cilit mund t'i cenohet punësimi ose të drejta të tjera të njohura në dispozita të veçanta kushtetuese, për shkak të

caktimit ndaj tij/saj të një mase të justifikuar sigurimi personal “Arresti në burg”, kur kjo masë është e nevojshme në një shoqëri demokratike për garantimin e nevojave të sigurimit në procesin penal. Funksioni publik, edhe në ato raste kur është i veshur me imunitet, nuk mund të jetë garanci për paprekshmëri. Edhe vetë regjimi i imunitetit nuk përbën privilegj personal, por një garanci funksionale që synon të sigurojë ushtrimin e lirë dhe të pavarur të detyrës publike, në ato raste kur ka dyshime të arsyeshme se procedimi penal është i motivuar politikisht. Ai nuk përbën dhe nuk mund të interpretohet si një mburojë ndaj zbatimit të ligjit penal, pasi çdo funksionar publik, sikundër çdo individ tjetër, mbetet subjekt i përgjegjësisë penale dhe është i detyruar t'u nënshtrohet rregullave dhe sanksioneve penale përpara organeve kompetente në rast të kryerjes së një veprë penale.

16. Për më tepër, në rastin konkret, kërkuesi është akuzuar pikërisht për kryerjen e veprave penale “Korrupsioni pasiv i funksionarëve të lartë shtetërorë ose i të zgjedhurve vendorë”, në bashkëpunim dhe “Pastrimi i produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale, në bashkëpunim dhe me shumë se një herë, të parashikuara përkatësisht nga nenet 260 e 25 dhe 287, paragrafi i dytë, të KP-së, gjatë dhe për shkak të ushtrimit të detyrës së tij si kryetar i Bashkisë së Tiranës. Asnjë indicie nuk është parashtruar se procedimi penal ndaj tij është bërë për motive të dyshuara si politike, në dallim nga shtysat që sollën hartimin e Raportit të Komisionit të Venecias CDL-AD(2025)045, datë 24.10.2025, “Për ndikimin e paraburgimit të kryetarëve të bashkive në ushtrimin e qeverisjes demokratike vendore”. Siç u përmend edhe më sipër, sipas pretendimeve të Prokurorisë së Posaçme dhe vlerësimit të gjykatave të zakonshme (organe këto apolitike), kërkuesi si *modus operandi* dyshohet se kishte ushtruar autoritetin publik në fushën e dhënies së fondeve publike, por edhe të lejeve të ndërtimit në këmbim të përfitimeve të parregullta. Siç është përmendur edhe më sipër, në vendimet e gjykatave të zakonshme është arsyetuar se ka lindur dyshimi i arsyeshëm i bazuar në prova se kërkuesi dhe bashkëshortja e tij kanë kryer në bashkëpunim veprime të kundërligjshme që konsistojnë në marrjen e përfitimeve të parregullta në disa episode të veçanta, në formë shumash monetare dhe pasurish të paluajtshme nga shtetas ose subjekte tregtare, të cilët kanë pasur interesa të drejtpërdrejtë

financiarë në Bashkinë e Tiranës, duke evidentuar episodet të cilave u referohen, si dhe faktet penale që kanë rezultuar deri në atë fazë të hetimeve. Përveç këtyre përfitimeve, ka lindur edhe dyshimi se pasuritë e përfituara nga kërkuesi dhe bashkëshortja e tij janë fshehur dhe nuk janë deklaruar rregullisht. Sipas gjykatave, duke mbajtur në konsideratë mekanizmin e dyshuar që kërkuesi ka ideuar së bashku me bashkëshorten, i vënë në funksion dhe zbatuar për një kohë të gjatë, sa më tepër që të qëndrojnë pa masën e sigurimit “Arresti në burg”, aq më i madh është rreziku që të kryejë krime të rënda, të të njëjtit lloj me ato për të cilat po procedohet, të cilat dyshohet se janë kryer pikërisht për shkak të detyrës. Gjykata nuk ka marrë argumente bindëse nga ana e kërkuesit që të zbehin faktet që kanë konstatuar gjykatat e zakonshme, ndaj nuk mund të gjejë shkelje të ndonjë të drejte kushtetuese të kërkuesit, në drejtim të arsytimit të vendimit të Gjykatës së Lartë.

17. Po kështu, gjykatat e zakonshme kanë mbajtur parasysh edhe faktin se ushtrimi i funksionit publik nga kërkuesi nëse lihet pa masën e sigurimit “Arresti në burg”, në situatën që ai vijon të jetë kryetar i Bashkisë së Tiranës, përbën rrezik dhe dyshim të arsyeshëm që ai të mund të vijoje të abuzojë me detyrën në të njëjtën mënyrë. Nga ana tjetër, gjykatat, për të njëjtën arsye, kanë marrë në konsideratë rrezikun që kthimi i kërkuesit në detyrë në rast të caktimit të një mase më të butë ose procedimit të tij në liri mund të ketë në drejtim të provave, për shkak të aksesit të tij në provat dokument dhe mundësisë së ndikimit të dëshmitarët e akuzës dhe integritetin e këtyre provave. Këto dyshime janë përforcuar gjatë gjykimit të zhvilluar në apel, mbi bazën e provave të depozituara nga Prokuroria e Posaçme. Mbi këto argumente, gjykatat e faktit kanë arritur në të njëjtin përfundim se asnjë masë tjetër siguri nuk do të ishte e përshtatshme për të garantuar nevojat e sigurimit, në rastin konkret. Gjykata e Lartë, duke u pajtuar me arsyet e detajuara të gjykatave më të ulëta, nuk është e qartë se çfarë duhet të arsyetojë domosdoshmërisht më shumë në këtë drejtim, për sa i përket caktimit fillestar të masës së sigurimit ndaj kërkuesit.

18. Edhe pse masa e arrestit ka sjellë pasoje në ushtrimin efektiv të mandatit nga kërkuesi, kjo nuk është arsye e mjaftueshme kushtetuese për të vënë në dyshim vendimet gjyqësore objekt ankimi kushtetues dhe për të lënë mënjane parimin

kushtetues të barazisë përpara ligjit. Kjo rrethanë nuk është e aftë në vetvete që të përjashtojë *apriori* mundësinë e caktimit të një mase siguri siç është “Arresti në burg”, nëse kjo masë argumentohet se synon të përmbushë qëllimin legjitim të procedimit penal dhe justifikohet nga nevojat konkrete të sigurimit. Siç u tha edhe më sipër, gjykatat e zakonshme, në mënyrë të individualizuar dhe jo abstrakte, kanë treguar në vendimet e tyre ekzistencën e rrezikut që kërkuesi, nëse lihej i lirë, mund të kryejë të njëjtat vepra penale, duke pasur parasysh natyrën e atyre për të cilat është akuzuar dhe *modus operandi* të skemës së dyshuar dhe kohëzgjatjen e saj. Po kështu, ato kanë treguar edhe se rreziku për provat është i lidhur me funksionin e kërkuesit si kryetar i Bashkisë së Tiranës dhe faktin se një pjesë e dëshmitarëve janë vartës të tij, si dhe sjelljen e pretenduar pas arrestimit. Ndaj duket i arsyeshëm prapësimi i Prokurorisë së Posaçme në gjykimin kushtetues se rreziku i pengimit të drejtësisë është argumentuar me tentativat e kërkuesit dhe rrethit të tij të afërt për ndikim të dëshmitarët dhe shkatërrimin, fshehjen ose fabrikimin e provave dhe akteve shkrese, si dhe se është provuar se kërkuesi ka kapacitet real për ndikim në hetimin paraprak, pasi disponon burime financiare të konsiderueshme, rrjete ndikimi të fuqishme me kapacitet të plotë funksional, si dhe aftësi për koordinim veprimesh edhe pas arrestimit dhe izolimit. Në lidhje me këtë, përbën fakt të njohur publik edhe tubimi i tensionuar përpara Gjykatës së Posaçme me rastin e marrjes në pyetje të kërkuesit në atë gjykatë, si dhe fushata publike-mediatiqe targetuese ndaj funksionarëve të drejtësisë të caktuar sipas ligjit për hetimin dhe gjykimin e çështjes, çka minimalisht në vlerësimin e pakicës nuk zbut nevojat e sigurimit në kuadër të gjykimit kushtetues, për sa i përket parimit të proporcionalitetit të lidhur edhe me të drejtën për t'u zgjedhur.

19. Po kështu, gjykatat e zakonshme nuk janë mbështetur vetëm në ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, por kanë identifikuar edhe nevoja të tjera siguri, të lidhura me rrezikun për marrjen ose vërtetësinë e provës, rrezikun e largimit dhe rrezikun e kryerjes së veprave të tjera penale po aq të rënda apo më të rënda, të cilat janë argumentuar konkretisht dhe në mënyrë të individualizuar. Rreziku në vetvete nuk nënkupton se fakti ka ndodhur, dokumentohet si i tillë dhe i paraqitet

gjykatës, por se mund të ndodhë me probabilitet të lartë, bazuar mbi të dhënat që ka në dispozicion organi i procedimit. Duhet theksuar se gjykatat e zakonshme, e veçanërisht ato të faktit, janë në pozitë më të mirë se Gjykata për vlerësimin e rreziqeve që justifikojnë caktimin e masave të sigurimit. Gjykatat e zakonshme kanë mbajtur në konsideratë natyrën dhe mënyrën e dyshuar të kryerjes së veprave penale, kohëzgjatjen dhe kompleksitetin e skemës së pretenduar, pozitën publike të kërkuesit, lidhjen e kësaj pozite me mundësinë për të ndikuar mbi persona ose dokumente që mund të shërbenin si burime prove, si dhe sjelljen konkrete të tij pas caktimit të masës, elemente këto që janë vlerësuar se provojnë ekzistencën e rrezikut për mbarrëvajtjen e procedimit penal.

20. Edhe Gjykata e Lartë, në situatën që, për më tepër, nuk janë evidentuar edhe qëndrime diametralisht të kundërta të gjykatave të faktit, pasi ka marrë në shqyrtim shkaqet e rekursit, për atë pjesë që ka qenë e argumentuar dhe relevante për objektin e ankimit, ka vlerësuar se ato janë të pabazuara, duke u dhënë përgjigje të mjaftueshme dhe të individualizuar pretendimeve të kërkuesit që lidhet me ekzistencën e kushteve dhe të kriterëve që lejojnë kufizimin e lirisë, ekzistencën e dyshimit të arsyeshëm, proporcionalitetin e ndërhyrjes, nevojën për vazhdimin e saj, si dhe papërshtatshmërinë e masave të tjera më të buta. Edhe pse ajo gjykatë nuk është ndalur në mënyrë të shprehur në pretendimin për cenimin e së drejtës së kërkuesit për t'u zgjedhur e cila përfshin edhe ushtrimin efektiv të mandatit si kryetar i Bashkisë së Tiranës (për shkak edhe të mosargumentimit sa duhet nga ana e kërkuesit në lidhje me të), arsyetimi në drejtim të ligjshmërisë së masës dhe ekzistencës së kriterëve dhe kushteve që lejojnë caktimin dhe vazhdimin e saj konsiderohet se plotëson kërkesën kushtetuese për një vendim të arsyetuar. Gjykata e Lartë, në ushtrim të funksionit të saj si gjykatë e ligjit, ka verifikuar mënyrën e zbatimit të ligjit procedural nga gjykatat më të ulëta, në funksion të kontrollit të respektimit të standardeve kushtetuese që garantojnë lirinë personale, pa qenë e nevojshme analiza e detajuar e faktorit që ka të bëjë me detyrën publike të kërkuesit, e cila është e parëndësishme dhe pa ndikim në raport me zbutjen e nevojave të sigurimit. Madje, përkundrazi, gjykatat e zakonshme kanë arsyetuar se veprat penale lidhen me detyrën e kërkuesit dhe ekziston rreziku që ai të kryejë të njëjtat vepra apo

më të rënda, nëse ndaj tij nuk caktohet masa “Arresti në burg”, sipas nenit 238 të KPP-së. Në aspektin kushtetues, gjykatat e zakonshme kanë treguar kujdesin e shtuar dhe të nevojshëm për arsyetimin e vendimmarrjes së tyre, ndaj në drejtim të arsyetimit nuk mund të cenohej vendimmarrja e tyre.

21. Gjykata ka theksuar se arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje dhe në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë (*shih vendimet nr. 3, datë 21.1.2025; nr. 50, datë 20.6.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes dhe natyrës së vendimit, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e tyre (*shih vendimet nr. 19, datë 21.3.2024; nr. 21, datë 26.9.2022; nr. 6, datë 16.2.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjykata ka pohuar, gjithashtu, në mënyrë konstante se është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të vlerësojnë faktet dhe provat e administruara, si dhe të interpretojnë ligjin për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyr atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e kujdesshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose është i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 30, datë 29.5.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Për sa më sipër, në vlerësimin tim të pakicës, vendimi i Gjykatës së Lartë përmbush dhe tejkalon standardin kushtetues të arsyetimit të vendimit gjyqësor, për sa kohë rezulton të ketë dhënë përgjigje të mjaftueshme dhe të individualizuar për pretendimet thelbësore të kërkuesit që lidhen me

ligjshmërinë e masës së sigurimit dhe proporcionalitetin e saj, në rrethanat konkrete të kësaj çështjeje. Mosdhënia përgjigje e detajuar nga ajo gjykatë e çdo aspekti ose grup fjalësh të paargumentuara, të shkruar në rekurs, nuk cenon të drejtën e aksesit efektiv në Gjykatën e Lartë dhe standardin e arsytimit të vendimit, sidomos kur nuk preket ndonjë regjim imuniteti i parashikuar në Kushtetutë. Duke pasur parasysh se veprat penale për të cilat dyshohet kërkuesi, janë të lidhura ngushtë me funksionin publik, në kuptimin e dyshimit të keqpërdorimit të tij dhe se arsyeja e paraburgimit lidhet, ndër të tjera, me rrezikun e ushtrimit të ndikimit në prishjen e provave të gjalla ose dokumentare dhe kryerjen e veprave të njëjta penale apo më të rënda, është e qartë se gjykatat e zakonshme kanë analizuar me vëmendje të posaçme dhe të shtuar kushtet dhe kriteret ligjore për caktimin e masës së sigurimit “Arresti në burg” edhe për shkak të pasjes së qartë të pasojave të mundshme të nënkuptuara, që lidhen me ushtrimin efektiv të funksionit të zgjedhur të kërkuesit si kryetar i Bashkisë së Tiranës, e cila është bashkia kryesore e Republikës së Shqipërisë, si bashkia e kryeqytetit.

24. Në këto kushte, brenda kufijve të kontrollit kushtetues të vendimeve objekt ankimi, nuk rezulton që Gjykata e Lartë, në ushtrimin e funksionit të saj dhe në këndvështrim të të drejtave kushtetuese të zbatueshme, të mos ketë dhënë arsye relevante dhe të mjaftueshme në vendimin e saj në drejtim të pabazueshmërisë së shkaqeve të rekursit, pra që të mos ketë respektuar standardet e një vendimi të arsytuar, siç kërkohet në të tilla raste.

25. Në përfundim, për sa më sipër, jam i qëndrimit se pretendimet e kërkuesit për cenimin e dinjitetit dhe të lirisë personale në aspektin substancial, në drejtim të proporcionalitetit të ndërhyrjes të lidhur me të drejtën për t’u zgjedhur, por edhe në drejtim të arsytimit të individualizuar të nevojave të sigurimit nga Gjykata e Lartë, janë të pabazuara, ndaj kërkesa duhej të ishte rrëzuar.

Anëtar: Asim Vokshi

MENDIM PJESËRISHT KUNDËR

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuesit Erion Veliaj, me objekt kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të posaçme që kanë caktuar dhe lejuar vazhdimin e masës së sigurimit personal “Arresti në burg” ndaj tij, unë, gjyqtarja Marsida Xhaferllari, kam votuar për rrëzimin e kërkesës për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore dhe konstatimin e cenimit të dinjitetit të kërkuesit për shkak të mbajtjes së tij të izoluar në kabinën e xhamit. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të Ligjit Organik të Gjykatës, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar, parashtroj në vijim qëndrimin tim.

a) Për kërkimin për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore

2. Për sa i përket kërkimit për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore, kam mbajtur qëndrim të ndryshëm nga shumica, e cila ka vendosur shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë për shkak të mungesës së arsytimit të pretendimit të kërkuesit të ngritur në rekurs për cenimin e proporcionalitetit të masës së sigurimit “Arresti në burg” të lidhur edhe me të drejtën për t’u zgjedhur. Në lidhje me këtë pretendim, ndaj të njëjtin qëndrim me gjyqtarin Asim Vokshi, sipas të cilit ky pretendim, në mënyrë të përmbledhur, nuk ishte i bazuar për tri arsye kryesore.

3. *Së pari*, argumenti i kërkuesit se gjykatat e zakonshme, nëpërmjet caktimit të masës “Arresti në burg” kanë realizuar *de facto* pezullimin e tij nga detyra e kryetarit të bashkisë në kundërshtim me nenin 242 të KPP-së, nuk duhej të merrej në shqyrtim nga Gjykata. Ky pretendim nuk është ngritur përpara gjykatave të posaçme, megjithëse lidhet drejtpërdrejt me interpretimin dhe harmonizimin e dispozitave të KPP-së, funksion që, sipas rendit kushtetues, u përket në radhë të parë gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Për rrjedhojë, kërkuesi nuk ka shteruar mjetet juridike efektive në dispozicion përpara se t’i drejtohej Gjykatës me këtë pretendim.

4. *Së dyti*, prokuroria, fillimisht, dhe gjykatat, në vijim, kanë dhënë një arsyetim të detajuar dhe të individualizuar, të mbështetur në faktet dhe rrethanat konkrete të çështjes, që justifikonin caktimin dhe vazhdimin e masës së arrestit në burg në raport me rrezikshmërinë e veprës penale dhe të autorit. Ky vlerësim është bazuar në mënyrën e

kryerjes së veprës, në të dhënat që lidhen me personin e kërkuesit dhe në elementet konkrete që tregonin ekzistencën e rrezikut procedural, veçanërisht rrezikun e vazhdimit të veprimtarisë kriminale.

5. *Së treti*, nuk mund të thuhet se gjykatat e zakonshme nuk kanë analizuar edhe ndikimin e masës “Arresti në burg” mbi ushtrimin e detyrës së kërkuesit si kryetar i Bashkisë së Tiranës. Duke pasur parasysh se veprat penale për të cilat ai dyshohet lidhen drejtpërdrejt me ushtrimin e funksionit publik, në kuptimin e keqpërdorimit të tij dhe se një nga arsyet kryesore të caktimit të paraburgimit ishte rreziku i vazhdimit të veprimtarisë kriminale, gjykatat kanë kryer balancimin që kërkon edhe standardi i cituar nga shumica, referuar raportit të Komisionit të Venecias, sipas të cilit paraburgimi dhe pezullimi i përkohshëm i përfaqësuesve vendorë të zgjedhur në mënyrë demokratike, përfshirë kryetarët e bashkive, duhet të trajtohen me kujdes të veçantë (*shih paragrafin 107 të vendimit*). Në rrethanat konkrete të çështjes, nevoja për mbrojtjen e interesit publik dhe për shmangien e rrezikut të vazhdimit të veprës penale mbizotëron ndaj interesit të kërkuesit për të ushtruar mandatin e tij zgjedhor. Për rrjedhojë, nuk mund të thuhet se proporcionaliteti i masës së sigurimit në raport me të drejtën e kërkuesit për t’u zgjedhur nuk është marrë në konsideratë apo nuk është arsyetuar.

b) Për pretendimin për cenimin e dinjitetit

6. Në lidhje me pretendimin për cenimin e dinjitetit, kam mbajtur një qëndrim të ndryshëm nga shumica, jo për sa i përket rezultatit, por për sa i takon shkakut kushtetues mbi të cilin ai mbështetet. Shumica, ashtu si për pretendimin për cenimin e parimit të proporcionalitetit të lidhur edhe me të drejtën për t’u zgjedhur, ka vendosur pranimin edhe të këtij pretendimi për shkak të mungesës së arsytimit nga Gjykata e Lartë, me pasojë shfuqizimin e atij vendimi. Në vlerësimin tim, ky pretendim është i bazuar në themel jo për shkak të mënyrës sesi gjykatat e kanë trajtuar apo dhënë përgjigje këtij pretendimi, por për shkak të mënyrës sesi gjykatat e kanë trajtuar kërkuesin gjatë zhvillimit të seancave gjyqësore përpara tyre. Megjithatë, edhe pse jam e qëndrimit se kjo sjellje e autoriteteve përbën shkelje të nivelit kushtetues, sërish jam e qëndrimit se shkelja nuk ishte e tillë që të justifikonte shfuqizimin e vendimeve gjyqësore për caktimin e masës së sigurimit, për sa kohë këto vendime janë

marrë në përputhje me garancitë procedurale dhe substanciale që nenet 27 dhe 28 të Kushtetutës parashikojnë për kufizimin e lirisë personale. Në këto rrethana, shkelja e dinjitetit kërkonte konstatim si e tillë, por jo cenimin e vlefshmërisë kushtetuese të vendimeve që kanë caktuar dhe vlefësuar masën e sigurimit.

7. Fillimisht, vlerësoj se, në përputhje me juridiksionin e saj kushtetues, Gjykata duhej ta kishte shqyrtuar këtë pretendim në themel, duke vlerësuar vetë nëse mbajtja e kërkuesit të izoluar në një vend të posaçëm (kabina e xhamit) gjatë zhvillimit të seancave gjyqësore përbënte cenim të dinjitetit të tij. Kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë, për shkak të mungesës së arsytimit të atij vendimi në këtë drejtim, përfaqëson një qasje formaliste, e cila rrezikon ta zhveshë ankimin kushtetues individual nga efektiviteti i tij praktik. Në rrethanat e rastit, Gjykata dispononte të gjitha elementet e nevojshme faktike dhe juridike për të ushtruar kontrollin e saj kushtetues dhe për të kryer vetë testin e nevojshëm, me qëllim që të përcaktonte nëse mënyra e vendosjes fizike të kërkuesit në sallën e gjyqit ishte në përputhje me garancitë kushtetuese që burojnë nga mbrojtja e dinjitetit njerëzor.

8. Megjithëse i jam bashkuar shumicës në përfundimin se mbajtja e kërkuesit në kabinën e xhamit nuk ka cenuar të drejtën e tij për mbrojtje efektive, për sa kohë nuk rezultoi se ai ishte penguar të komunikonte me mbrojtësin, t’i jepte atij udhëzime ose të ushtronte personalisht të drejtën e mbrojtjes përpara gjykatës, vlerësimi kushtetues për cenimin e dinjitetit ndjek një standard të ndryshëm dhe më rigoroz. Kjo për shkak se dinjiteti njerëzor përbën një vlerë themelore kushtetuese, mbrojtja e së cilës nuk kushtëzohet nga ekzistenca ose jo e një ndikimi mbi efektivitetin e mbrojtjes procedurale. Për rrjedhojë, fakti që e drejta e mbrojtjes nuk është cenuar nuk përjashton nevojën për të shqyrtuar në mënyrë autonome nëse mënyra e trajtimit të kërkuesit në sallën e gjyqit ka respektuar standardet kushtetuese të mbrojtjes së dinjitetit njerëzor.

9. Dinjiteti i njeriut, si një nga vlerat themelore dhe absolute të sanksionuara në Preambulën dhe në nenin 3 të Kushtetutës, përbën bazën e çdo të drejte dhe lirie kushtetuese. Ai qëndron në themel edhe të garancive dhe rregullave të legjislacionit procedural penal, duke shërbyer si parim udhëheqës për interpretimin dhe zbatimin e tyre në çdo fazë të

procedimit penal, përfshirë zhvillimin e procesit gjyqësor.

10. Në këtë kuptim, neni 344, pika 1, i KPP-së parashikon se i pandehuri merr pjesë në seancën gjyqësore si person i lirë, edhe kur ndodhet në paraburgim, përveç rasteve kur është e domosdoshme marrja e masave për të parandaluar rrezikun e ikjes ose të ushtrimit të dhunës. Kjo dispozitë vendos si rregull pjesëmarrjen e të pandehurit në kushte që respektojnë dinjitetin e tij, pranë mbrojtësit dhe pa kufizime fizike, ndërsa izolimi ose masa të tjera kufizuese lejohen vetëm si përjashtim dhe në prani të rrethanave konkrete që i bëjnë ato të domosdoshme.

11. Për rrjedhojë, edhe në rastet përjashtimore, ekzistenca e rrezikut që justifikon izolimin e të pandehurit në sallën e gjyqit nuk mund të prezumohet. Ajo duhet të identifikohet, të verifikohet dhe të argumentohet mbi bazën e rrethanave konkrete të çështjes nga prokurori dhe të vlerësohet nga gjykata, e cila ka detyrimin të arsyetojë se përse një masë e tillë është e domosdoshme dhe proporcionale për arritjen e qëllimit të saj. Vetëm në këtë mënyrë mund të konsiderohet i justifikuar kufizimi i dinjitetit dhe i lirisë të të pandehurit brenda sallës së gjyqit.

12. Në këtë drejtim, duhet theksuar se rreziku i ikjes i parashikuar nga neni 344, pika 1, i KPP-së është konceptualisht i ndryshëm nga rreziku i ikjes që justifikon caktimin e një mase sigurimi personal sipas nenit 228, pika 3, shkronja “b”, të po këtij kodi. Ndërsa ky i fundit lidhet me nevojën për të siguruar praninë e personit gjatë procedimit penal, rreziku i parashikuar nga neni 344 i KPP-së ka të bëjë me sigurinë dhe mbarëvajtjen e zhvillimit të seancës gjyqësore dhe, për këtë arsye, kërkon një vlerësim autonom e konkret nga gjykata.

13. Në rastin konkret, rezulton se, në seancën e datës 11.3.2025 përpara GJKKO-së së Apelit, mbrojtësit e kërkuesit, gjatë parashtrimit të kërkesave paraprake, kërquan që ai të mos mbahej i izoluar në kabinën e xhamit, por të qëndronte pranë mbrojtësve të tij. Në mbështetje të kësaj kërkesë, ata argumentuan, ndër të tjera, se një trajtim i tillë binte ndesh me dinjitetin e personit dhe me standardet e vendosura nga jurisprudenca e GJEDNJ-së, duke

kërkuar njëkohësisht heqjen dorë nga kjo praktikë e ndjekur nga gjykatat e posaçme.

14. Kjo kërkesë u rrëzua nga GJKKO-ja e Apelit me arsyetimin se mbajtja e të pandehurve në kabinën e xhamit përbënte praktikën e ndjekur nga gjykatat e posaçme dhe lidhej me infrastrukturën e godinës. Nga ky arsyetim rezulton se ajo gjykatë (e apelit) jo vetëm që nuk ka verifikuar ekzistencën e ndonjëres prej rrethanave përjashtimore të parashikuara nga neni 344, pika 1, i KPP-së, të cilat do të mund të justifikonin izolimin e kërkuesit gjatë seancës gjyqësore, por e ka bazuar vendimmarrjen në konsiderata të natyrës organizative dhe rutinore. Një arsyetim i tillë është i papajtueshëm me kërkesat kushtetuese për mbrojtjen e dinjitetit njerëzor, pasi një praktikë e konsoliduar administrative ose veçoritë infrastrukturore të godinës nuk mund të zëvendësojnë detyrimin e gjykatës për të kryer një vlerësim konkret, individual dhe të arsyetuar mbi domosdoshmërinë e kufizimit të të drejtave themelore të personit.

15. Për më tepër, argumenti i bazuar në infrastrukturën e gjykatës nuk qëndron. Dokumentet zyrtare të vet sistemit të drejtësisë tregojnë se godinat e gjykatave të posaçme janë projektuar pikërisht për të garantuar standarde të larta sigurie. Kështu, në Dokumentin e Analizës së Sistemit të Drejtësisë të vitit 2015 është evidentuar se Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda dispononte kushte të mira sigurie, të siguruara nëpërmjet monitorimit të vazhdueshëm me kamera të të gjitha sallave të gjyqit dhe të mjediseve të përbashkëta, pajisjeve të posaçme të mbikëqyrjes dhe sistemit të kontrollit të hyrje-daljeve⁶. Po në të njëjtën linjë, raporti i Këshillit të Lartë Gjyqësor për gjendjen e sistemit gjyqësor në vitin 2018, i hartuar në vitin 2019, evidenton investimet e kryera për ndërtimin e godinave të reja të gjykatave, përfshirë gjykatat e posaçme, duke theksuar se ndarja e zonave të publikut nga ambientet e sigurisë dhe krijimi i hyrjeve të veçanta për të pandehurit, nëpërmjet kateve të nëndheshme dhe dhomave të izolimit, janë projektuar pikërisht për të garantuar sigurinë e procesit gjyqësor⁷.

16. Në këto rrethana, siguria e sallës së gjyqit mund të garantohej nëpërmjet masave

⁶ Shih dokumentin “Analizë e sistemit të drejtësisë në Shqipëri”, qershor 2015, faqet 305-306,

https://www.reformanedrejtisi.al/sites/default/files/dokumenti_shqip_0.pdf

Faqe | 13376

⁷ Shih dokumentin “Raport mbi gjendjen e sistemit gjyqësor dhe veprimtarinë e Këshillit të Lartë Gjyqësor për vitin 2018”, maj 2019, faqet 46-47, <https://klgj.al/media/v0bgrw1p/raporti-vjetor-klgj-2018-shqip-version-perfundimtar.pdf>

infrastrukturore dhe organizative të parashikuara për këtë qëllim, pa qenë i nevojshëm izolimi i kërkuesit në kabinën e xhamit vetëm për shkak të një praktike rutinore. Për rrjedhojë, mungesa e çdo vlerësimi konkret mbi ekzistencën e rrezikut të ikjes ose të ushtrimit të dhunës e bën të pajustificuar kufizimin e dinjitetit të kërkuesit gjatë zhvillimit të seancës gjyqësore. Me fjalë të tjera, nuk ishte infrastruktura ajo që impononte mbajtjen e kërkuesit në kabinën e xhamit, përkundrazi, vetë infrastruktura e gjykatës ishte projektuar për të garantuar sigurinë e procesit gjyqësor pa pasur nevojë për një masë të tillë. Kjo e bën edhe më të dukshme se izolimi i kërkuesit nuk ishte rezultat i një domosdoshmërie konkrete dhe të provuar, por i një praktike rutinore, e cila nuk mund të justifikojë kufizimin e dinjitetit njerëzor dhe, për rrjedhojë, nuk përmbush standardin kushtetues të domosdoshmërisë dhe të proporcionalitetit që kërkohet për çdo kufizim të të drejtave themelore.

17. Në të njëjtën linjë, rezulton se edhe Këshilli i Ministrave ka miratuar akte nënligjore të posaçme për garantimin e sigurisë në institucionet e drejtësisë së posaçme. Kështu, me vendimin nr. 479, datë 10.7.2019, “Për miratimin e rregullave të hollësishme për procedurat në lidhje me garantimin e sigurisë në mjediset e Gjykatave kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar, të Prokurorisë së Posaçme dhe të Byrosë Kombëtare të Hetimit”, janë përcaktuar procedurat dhe masat konkrete për garantimin e sigurisë në këto institucione. Po kështu, në zbatim të vendimit nr. 507, datë 27.7.2022, që ndryshon vendimin nr. 597, datë 13.10.2021, “Për përcaktimin e personaliteteve dhe objekteve të tjera, që ruhen dhe mbrohen nga Garda e Republikës së Shqipërisë”, ruajtja dhe mbrojtja e Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin të Organizuar i është ngarkuar Gardës së Republikës.

18. Ekzistenca e këtij kuadri të posaçëm ligjor dhe institucional konfirmon se siguria e gjykatave të posaçme garantohet nëpërmjet mekanizmave të dedikuara të organizimit, administrimit dhe mbrojtjes fizike të tyre. Për rrjedhojë, nevoja për të izoluar një të pandehur në kabinën e xhamit gjatë zhvillimit të seancës gjyqësore nuk mund të prezumohet mbi bazën e kërkesave të përgjithshme të sigurisë së institucionit, por duhet të mbështetet në rrethana konkrete të lidhura me sjelljen dhe me

rrezikshmërinë e personit në fjalë, të identifikuar dhe të arsyetuara nga gjykata në secilin rast.

19. Në kuptim të sa më sipër, sa herë që vihet në diskutim zbatimi i rasteve përjashtimore të parashikuara nga neni 344, pika 1, i KPP-së, gjykatat e zakonshme kanë detyrimin të kryejnë një vlerësim të individualizuar. Fillimisht, ato duhet të verifikojnë nëse ekziston një rrezik konkret dhe aktual i ikjes nga salla e gjyqit, i ushtrimit të dhunës ose çdo rrethanë tjetër specifike që mund të cenojë sigurinë dhe mbarëvajtjen e procesit gjyqësor. Vetëm konstatimi i një rreziku të tillë mund të legjitimojë shqyrtimin e nevojës për marrjen e masave kufizuese. Megjithatë, edhe nëse një rrezik i tillë provohet, gjykatat nuk çlirohen nga detyrimi për të verifikuar nëse izolimi i të pandehurit në kabinën e xhamit është masë e domosdoshme dhe proporcionale në raport me qëllimin e synuar, apo nëse i njëjti qëllim mund të arrihet nëpërmjet masave të tjera më pak kufizuese për dinjitetin dhe të drejtat e tij themelore. Kjo analizë duhet të jetë konkrete, e individualizuar dhe e arsyetuar, duke pasur parasysh se bëhet fjalë për një kufizim të një vlere themelore kushtetuese.

20. Në rastin konkret, nuk është pretenduar dhe as nuk është verifikuar se kërkuesi paraqiste ndonjë rrezik real të ikjes, të ushtrimit të dhunës ose ndonjë rrezik tjetër për sigurinë e procesit gjyqësor. Për rrjedhojë, mbajtja e tij të izoluar në kabinën e xhamit gjatë zhvillimit të seancave në gjykatat e faktit përbën një cenim të pajustificuar të dinjitetit të kërkuesit.

21. Në këtë drejtim, vetëm fakti se ndaj kërkuesit ishte caktuar masa e sigurimit “Arresti në burg” dhe se ai gjykohej nga gjykatat e posaçme për shkak të natyrës së veprave penale për të cilat akuzohej, nuk mund të përbëjë, në vetvete, shkak të mjaftueshëm për ta mbajtur atë të izoluar gjatë seancave gjyqësore. Një qasje e tillë krijon një prezumim të përgjithshëm të rrezikshmërisë, të papajtueshëm me kërkesën për vlerësim individual të çdo rasti dhe ngre njëkohësisht shqetësime serioze edhe në këndvështrim të parimit të prezumimit të pafajësisë.

22. Theksoj se rasti i kërkuesit nuk përbën një episod të izoluar, por pasqyron një praktikë të vazhdueshme të ndjekur nga gjykatat e posaçme, e cila, për shkak edhe të publicitetit që shoqëron disa procese penale me interes të lartë publik, ka marrë një vëmendje të shtuar mediatike. Publikimi i vazhdueshëm në media i fotografive dhe pamjeve filmike të personave nën hetim ose të pandehur, të mbajtur të izoluar në kabinën e xhamit gjatë

zhvillimit të seancave gjyqësore, e tejkalon dimensionin e thjeshtë procedural të kësaj mase dhe i shton asaj një efekt të dukshëm stigmatizues dhe poshtërues. Në këto rrethana, izolimi fizik nuk mbetet vetëm një kufizim i mënyrës së pjesëmarrjes në gjykim, por shndërrohet edhe në një formë ekspozimi publik që prek dinjitetin e individit si qenie njerëzore.

23. Edhe jurisprudenca e GJEDNJ-së ka theksuar se natyra publike e trajtimit përbën një element të rëndësishëm në vlerësimin nëse ai arrin pragun e trajtimit poshtërues në kuptim të nenit 3 të Konventës (*shih Tyrer kundër Mbretërisë së Bashkuar, datë 25.4.1978, § 32; Erdoğan Yağcı kundër Turqisë, datë 6.3.2007, § 37; Kummer kundër Republikës Çeke, datë 25.7.2013, § 64*). Në situatën që ka konstatuar mungesën e ndonjë të dhëne penale ose provave të tjera që mund të përbënin arsye serioze për të pasur frikë se aplikanti mund të përdorte dhunë gjatë seancave gjyqësore, GJEDNJ-ja ka vlerësuar se masat e sigurisë gjatë seancës, në atë rast konkret, nuk ishin të justifikuara nga rrethanat e çështjes dhe se ato kishin kontribuar në poshtërimin e aplikantit. Po ashtu, ajo ka marrë parasysh edhe faktin se çështja në fjalë ishte e një natyre të profilit të lartë dhe se aktet/veprimet e konstatuara ndaj kërkuarës ishin kryer, siç mund të pritej, në sytë e publikut dhe të medias (*shih Sarban kundër Moldovës, datë 4.10.2005, § 89; Mouisel kundër Francës, datë 14.11.2002, § 47*).

24. Për sa më sipër, vlerësoj se mbajtja e kërkuarës të izoluar në kabinën e xhamit gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor, në mungesë të verifikimit të ndonjëres prej rrethanave përjashtimore, të parashikuara nga neni 344, pika 1, i KPP-së, përbën cenim të dinjitetit të tij. Megjithatë, siç kam theksuar edhe më sipër, kjo shkelje nuk sjell domosdoshmërisht, si pasojë, shfuqizimin e vendimeve gjyqësore që kanë caktuar dhe lënë në fuqi masën e sigurimit personal. Për sa kohë këto vendime plotësojnë garancitë kushtetuese që lidhen me kufizimin e lirisë personale, mjeti i përshtatshëm për rivendosjen e së drejtës së cenuar do të ishte konstatimi i shkeljes së dinjitetit si e drejtë kushtetuese, pa prekur vlefshmërinë e vendimeve për masën e sigurimit.

Anëtar: Marsida Xhaferllari

MENDIM PJESËRISHT KUNDËR

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuarës Erion Veliaj, me objekt kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të posaçme që kanë caktuar dhe lejuar vazhdimin e masës së sigurimit personal “Arresti në burg” ndaj tij, unë, gjyqtarja Marjana Semini, kam votuar për pranimin e pjesshëm të kërkesës, duke konstatuar cenimin e së drejtës së mbrojtjes efektive të kërkuarës të lidhur me mënyrën e komunikimit me avokatin e tij, për shkak të qëndrimit në kabinën e xhamit gjatë procesit gjyqësor, si dhe, për të njëjtin shkak (izolimi në kabinën e xhamit), edhe konstatimin e cenimit të dinjitetit të tij.

2. Nuk i jam bashkuar shumicës në qasjen që mbajtja e kërkuarës të izoluar në sallën e gjyqit nuk ka sjellë cenim të së drejtës së mbrojtjes efektive në gjykatë, sepse vlerësoj që një nga aspektet e ushtrimit të së drejtës së mbrojtjes efektive lidhet me komunikimin e lirshëm dhe konfidencial të avokatit me klientin e tij dhe që realizohet praktikisht përmes fjalëve dhe gjeesteve, afërsisë fizike dhe simbolikës në komunikim, si dhe përmes përdorimit të toneve të përshtatshme të zërit, të tilla që shërbejnë për t’u dëgjuar dhe kuptuar vetëm mes tyre. Izolimi në një kabinë xhami në sallën e gjyqit, gjatë procesit gjyqësor në gjykatat e faktit, kufizon afërsinë fizike dhe komunikimin konfidencial, sepse kabina prej xhami mbart premisa që të krijojë praktikisht pengesa fizike dhe vështirësi të karakterit teknik për komunikim të përshtatshëm, të afërt, të drejtpërdrejtë dhe privat.

3. Neni 31, shkronja “ç”, i Kushtetutës parashikon, ndër të tjera: “*Gjatë procesit penal kushdo ka të drejtë: ... ç) të mbrohet vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi ligjor të zgjedhur prej tij, të komunikojë të komunikojë lirisht dhe privatisht me të...*”. Në analizën e qëllimit të normës del e qartë se nënvizohen dy koncepte të rëndësishme: *së pari*, komunikimi “i lirshëm”, domethënë pa pengesa që krijojnë largësi fizike midis avokatit dhe klientit dhe, *së dyti*, komunikimi “privatisht”, ku përfshihet mënyra sesi dialogojnë avokati dhe klienti, mënyra e shkëmbimit të mendimeve dhe sugjerimeve, e dhënies së këshillave juridike, por jo vetëm, mënyra sesi ruhet konfidencialiteti dhe si krijohet afërsia për shkëmbimin e informacioneve në mënyrë të rezervuar midis tyre. Lehtësia dhe privatësia në komunikimin me mbrojtësin janë dy faktorë të

rëndësishëm që duhet të përmbushen njëkohësisht që standardi i mbrojtjes efektive të konsiderohet i garantuar në nivel kushtetues.

4. Në kontekstin e rrethanave që lidhen me përdorimin e kabinës prej xhami, jam e mendimit se izolimi, pavarësisht mënyrës sesi është ndërtuar dhe konceptuar ajo kabinë që *prima facie* duket se lejon një transparencë në ndjekjen e procesit gjyqësor, në thelb shfaq probleme në drejtim të garantimit të respektimit të parimit të sekretit profesional mes të pandehurit dhe mbrojtësit të tij, gjë që ndikon edhe në cilësinë e përfaqësimit ligjor të specializuar. Ky parim synon të lehtësojë dhe sigurojë një komunikim të hapur dhe të ndershëm mes klientit dhe avokatit të tij, duke i lejuar, nga njëra anë, klientit të jetë i hapur dhe transparent me avokatin dhe, nga ana tjetër, i mundëson avokatit që të ofrojë këshilla dhe përfaqësimin e duhur në përputhje me situatën e klientit. Pa këtë konfidencialitet mes tij dhe avokatit, i cili, për shkak të izolimit të të përfaqësuarit në sallën e gjyqit, pengohet të ushtrohet lirisht, klienti mund të hezitojë të japë informacione thelbësore për qëllime të mbrojtjes së tij, mund të bëjë deklaratime të papërshtatshme duke penguar potencialisht edhe aftësinë e avokatit për ta ndihmuar në mënyrë efektive.

5. Ndërkohë, vlen të theksoj që në çdo rast të përdorimit të kabinës së xhamit për mbajtjen e të pandehurve duhet të analizohet dhe evidentohet nga gjykata qëllimi i vendosjes në këtë lloj izolimi. Në vlerësimin tim, në këndvështrim edhe të përmbajtjes së nenit 344, pika 1, të KPP-së, sipas të cilit i pandehuri merr pjesë në seancë si person i lirë edhe kur është i paraburgosur, me përjashtim të rasteve kur duhen marrë masa të domosdoshme për të parandaluar rrezikun e ikjes a të dhunës, izolimi në kabinën e xhamit është një mjet që ka si qëllim të lehtësojë mbrojtjen e jetës dhe të shëndetit, sigurinë fizike dhe të minimizojë ose eliminojë rreziqet e pritshme gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor. Ky qëllim lidhet në mënyrë të ndërsjellë me dy skenarë të mundshëm: nga njëra anë, me rrezikun e ikjes të personit dhe, nga ana tjetër, me rrezikshmërinë që vjen nga individët që izoloohen kundrejt pjesëmarrësve ose personave të pranishëm në procesin gjyqësor dhe, anasjelltas, me rrezikshmërinë që mund t'i vijë të pandehurit nga individë që mund të jenë pjesëmarrës në gjykim ose persona të tretë që ndjekin procesin gjyqësor.

6. Në rastin konkret, objekt i këtij gjykimi kushtetues, nuk evidentohet asnjëri nga dy skenarët e mësipërm. Kërkuesi jo vetëm nuk rezulton të paraqiste rrezik ikjeje/shmangieje nga procesi gjyqësor, por as ndonjë rrezikshmëri për pjesëmarrësit në procesin gjyqësor dhe, në të njëjtën kohë, as nuk paraqitej si ndonjë viktimë e mundshme, e cila rrezikohej nga persona të tretë të pranishëm në procesin gjyqësor. Për rrjedhojë, në parim vlerësoj se në çdo rast izolimi në kabinë xhami rrezikon të sjellë, përveç cenimit të dinjitetit dhe të prezumimit të pafajësisë, edhe cenim të së drejtës së mbrojtjes efektive, në mënyrë të veçantë duke krijuar premisa që potencialisht të ulët cilësinë e kësaj mbrojtjeje. Megjithatë, në situatën konkrete, pavarësisht vështirësive të krijuara mes kërkuesit dhe mbrojtjes për të komunikuar me njëri-tjetrin në konfidencialitet të plotë gjatë seancës gjyqësore, jam e qëndrimit se, për shkak se pasojat për uljen e cilësisë së mbrojtjes nuk janë argumentuar dhe provuar në atë nivel që të vërë në dyshim vetë thelbin e së drejtës së mbrojtjes, pra në atë nivel që ta ketë bërë praktikisht të pamundur apo inekzistente atë, për rrjedhojë edhe vetë rezultatin/përfundimin e atij gjykimi, konstatimi i cenimit të shkeljes kushtetuese do të ishte mjeti i përshtatshëm për rivendosjen e së drejtës së kërkuesit për një mbrojtje efektive në drejtim të komunikimit privat me mbrojtësin e zgjedhur.

7. Për sa i përket pretendimit të kërkuesit për *cenimin e dinjitetit*, unë i bashkohem qëndrimit të gjyqtarës Marsida Xhaferllari në drejtim të argumenteve të saj dhe duke shtuar se dinjiteti duhet të mbrohet për çdo qytetar pavarësisht gjendjes juridike që ndodhet. Nuk është rastësore që Kushtetuta e parashikon mbrojtjen e dinjitetit të individit nga trajtime degraduese dhe poshtëruese në disa dispozita, duke filluar me nenin 3 që sanksionon, ndër të tjera: “*Pavarësia e shtetit ... dinjiteti i njeriut, të drejtat dhe liritë e tij, janë baza e këtij shteti, i cili ka për detyrë t'i respektojë dhe t'i mbrojë*”, duke vijuar me nenin 25 që parashikon: “*Askush nuk mund t'i nënshtrohet ... trajtimit ... poshtërues*” dhe me nenin 28, pika 5, që parashikon: “*Çdo person, të cilit i është hequr liria ..., ka të drejtën e trajtimit njerëzor dhe të respektimit të dinjitetit të tij*”. Që të kuptojmë qëllimin e këtyre dispozitave kushtetuese duhet që fillimisht të analizojmë konceptin e dinjitetit njerëzor, i cili i referohet vlerës dhe respektit të lindur që çdo person zotëron si qenie njerëzore.

8. Dinjiteti në vetvete i ka rrënjët në ndjenjën për vetërespekt, në barazinë morale dhe në të drejtën për t'u trajtuar në mënyrë etike nga të tretët. *Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut* që në *Preambulën* e saj radhit të parën garancinë se “... njohja e dinjitetit të lindur dhe e të drejtave të barabarta e të patjetërsueshme të të gjithë anëtarëve të familjes njerëzore është themeli i lirisë, drejtësisë dhe paqes në botë”. Kjo nënkupton se kur nëpërkëmbet ky dinjitet vihet në rrezik themeli i vet lirisë dhe drejtësisë në shoqëri. Mbrojtja e dinjitetit është një garanci kushtetuese që i sigurohet, ndër të tjerët, edhe çdo personi që i është hequr liria. Në rastin në shqyrtim, izolimi në mënyrë të panevojshme dhe të pajustificuar i kërkuesit brenda kabinës prej xhami passjell uljen e dinjitetit të tij, duke krijuar imazhin publik të një njeriu që mbart rrezikshmëri dhe imazhin e një individi që nuk e meriton të trajtohet në mënyrë të barabartë me çdo individ tjetër brenda së njëjtës sallë, duke mos harruar që, në fund të fundit, kërkuesi prezumohet edhe i pafajshëm gjatë gjithë periudhës që zgjat një proces gjyqësor penal. Kjo mënyrë izolimi ndihmon në kultivimin e ndjenjës së pasigurisë dhe të frikës tek i pandehuri. Në këtë linjë, në vlerësimin tim, edhe për këtë shkelje, mjeti i përshtatshëm për rivendosjen e së drejtës së kërkuesit do të ishte konstatimi i cenimit të shkeljes kushtetuese.

9. Për sa i përket pretendimit për *cenimin e proporcionalitetit të masës të lidhur edhe me të drejtën për t'u zgjedhur*, unë kam mbajtur qëndrim të ndryshëm nga

shumica dhe në lidhje me këtë pretendim i bashkohem qëndrimit në pakicë të mbajtur nga gjyqtari Asim Vokshi, për shkak se qasjet tona bashkohen në këtë pikë dhe bazohen mbi të njëjtat argumente të parashtruara në mendimin e tij në pakicë. Në shtesë të tyre, dua vetëm të theksoj se në drejtim të arsyetimit të vendimeve të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm më rezultojnë të trajtuara me kujdes të mjaftueshëm shkaqet ligjore që justifikonin caktimin dhe vazhdimin e masës së sigurimit, mbështetur në dispozitat e KPP-së, si dhe në përputhje me standardin e vendosur për paraburgimin dhe pezullimin e përkohshëm të përfaqësuesve të pushtetit vendor nga raporti i Komisionit të Venecias, të cilit i referohet shumica në paragrafin 107 të vendimit.

10. Për rrjedhojë, në vlerësimin tim përfundimtar, kërkesa e kërkuesit ishte e bazuar pjesërisht, në drejtim të *cenimit të së drejtës së mbrojtjes efektive* të lidhur me garantimin e komunikimit të kërkuesit me mbrojtësin e tij, si dhe në drejtim të *cenimit të dinjitetit njerëzor*, për shkak të izolimit të kërkuesit gjatë procesit gjyqësor në kabinën prej xhami, ndaj duhej të ishte vendosur pranimi pjesërisht i saj dhe konstatimi i cenimit të këtyre të drejtave kushtetuese.

Anëtare: Marjana Semini

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2026

Adresa: Rr. “Nikolla Jorga”, Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 640 lekë

[[FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË][Vulosur elektronikisht nga Qendra e
Botimeve Zyrtare][Viti: 2026 - Numri: 143][Datë: 03.07.2026 13:41:51
+02:00][2716d87e-40f6-4367-9840-ab1e055cf069]

Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë të një procedure automatike nga një sistem elektronik(Qendra e
Botimeve Zyrtare)